

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Школске године 2025/2026, 2026/2027, 2027/2028, 2028/2029

ОСНОВНА ШКОЛА „НАДЕЖДА ПЕТРОВИЋ“ У СИЋЕВУ

Садржај

1. УВОД ***7***

1.1. ЦИЉЕВИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА 7

1.2. ОПШТИ ИСХОДИ И СТАНДАРДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА 8

2. НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ***9***

3. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ***9***

4. ПОЛАЗНЕ ЗАКОНСКЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ***10***

5. НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА ***12***

6. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ ***14***

6.1. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА - ПЕТИ РАЗРЕД 14

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност 15

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик 23

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Ликовна култура 34

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Музичка култура 39

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Историја 47

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија 53

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика 58

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија 64

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Техника и технологија 74

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство 82

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физичко и здравствено васпитање 85

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Грађанско васпитање 91

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Верска настава 95

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Немачки језик 107

6.2. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА - ШЕСТИ РАЗРЕД 119

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност 119
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик 127
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Ликовна култура 139
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Музичка култура 144
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Историја 150
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија 156
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА 163
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА 169
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија 174
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Техника и технологија 187
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство 196
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физичко и здравствено васпитање 199
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Грађанско васпитање 207
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Верска настава 211
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Немачки језик 221
6.3. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА – СЕДМИ РАЗРЕД 242
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност 242
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик 253
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Ликовна култура 275
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Музичка култура 280
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Историја 287
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија 294
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА 307
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА 312
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија 320
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Хемија 333

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Техника и технологија 343
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство 352
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физичко и здравствено васпитање 355
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Грађанско васпитање 362
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Верска настава 366
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: немачки језик 377
6.4. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА - ОСМИ РАЗРЕД 394
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност 394
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик 405
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Ликовна култура 425
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Музичка култура 431
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Историја 438
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија 446
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА 455
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА 462
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Техника и технологија 8. разред ..... **Error! Bookmark not defined.**
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство 505
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физичко и здравствено васпитање 8 разред 508
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Грађанско васпитање 515
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Верска настава 519
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: немачки језик 530
7. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ ***548***
7.1. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ ЗА ПЕТИ И ШЕСТИ РАЗРЕД 550
7.1.1. ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ 550
7.1.2. МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ 553
7.1.3. ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА 555

7.1.4. ЦРТАЊЕ, ВАЈАЊЕ И СЛИКАЊЕ 557
7.1.5. ЧУВАРИ ПРИРОДЕ 559
7.1.6. МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ 561
7.1.7. САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ 564
7.2. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ ЗА СЕДМИ И ОСМИ РАЗРЕД 567
7.2.1. ДОМАЋИНСТВО 568
7.2.2. МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА 571
7.2.3. УМЕТНОСТ 573
7.2.4. ПРЕДУЗЕТНИШТВО 575
7.2.5.ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ 577
8. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ 579
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност 580
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик 610
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА 630
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија 659
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физика 668
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика 689
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија 719
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: хемија 757
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: немачки језик 772
9. ВАННАСТАВНИ АКТИВНОСТИ 780
НАЗИВ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: Драмско-рецитаторска секција 781
НАЗИВ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: Ликовна секција 785
НАЗИВ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: Програмерска секција 788
Назив ваннаставне активности: Рад на ЦНЦ машини 797
НАЗИВ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: ХОР 801

10. ПРОГРАМ ЧАСА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ ***807***
11. НАЧИНИ ПРИЛАГОЂАВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ***815***
11.1. НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА РАДА И УСЛОВА СА КОЈИМА СЕ ИЗВОДИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД 815
11. 2. НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ЦИЉЕВА И ИСХОДА , КАО И САДРЖАЈА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА 817
11.3. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ ЗА УЧЕНИКЕ ШКОЛЕ 818
12. НАЧИН И ПОСТУПАК ПРАЋЕЊА ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ***819***

1. УВОД

Школски програм је документ на основу којег се остварује развојни план и укупан образовно-васпитни рад у школи.

Школски програм представља основу на којој сваки наставник и стручни сарадник планира иреализује свој рад.

Школски програм омогућава оријентацију ученика и родитеља, односностараТеља у избору школе, праћење квалитета образовно-васпитног процеса и његових резултата, као и процену индивидуалног рада и напредовања сваког ученика.

Школски програм се доноси на основу наставног плана и програма у складу са Законом. Поједини делови школског програма иновирају се у току његовог остваривања. Школа објављује школски програм у складу са Законом и општим актом школе.

Индивидуални образовни планови ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог овог Школског програма.

Школски програм за први циклус основног образовања и васпитања је основни радни документ који обухвата све садржаје, процесе и активности које су усмерене ка остваривању циљева, задатака и исхода, а који су регулисани на националном и школском нивоу.

Школски програм је документ који је се израђује за период од четири године.

Школски програм доноси орган управљања, у складу са наставним плановима и програмима.

Школским програмом обезбеђује се остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа, према потребама ученика и родитеља, односно старатеља, школе и локалне заједнице.

Школски програм се остварује ***на српском језику***.

Школски програм се заснива на принципима система образовања и васпитања:

- обезбедити свим ученицима једнако право и доступност образовања без дискриминације и издвајања по било ком основу,
- квалитетно образовање прилагођено њиховим узрасним карактеристикама и личним и образовним потребама,
- хоризонталну и вертикалну повезаност и проходност на свим нивоима образовања.
- усмереност образовања и васпитања на дете и ученика кроз разноврсне облике учења, наставе и оцењивања којима се излази у сусрет различитим потребама детета и ученика
- професионалну етику и компетентност која подразумева високу стручност наставника, васпитача, стручних сарадника и директора као и стални професионални развој

1.1. ЦИЉЕВИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Циљеви образовања и васпитања јесу:

- пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета и ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима,
- развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења
- обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју детета, ученика и одраслог

- обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насињу
- развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природне и животне средине и еколошке етике
- континуирано унапређење квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси
- развијање кључних компетенција за целоживотно учење , међупредметних компетенција
- развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса,
- развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација
- оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању,
- развој мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење,
- развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања свог мишљења,
- развој кључних компетенција потребних за живот,
- развој и практиковање здравих стилова живота, свести о важности сопственог здравља,
- развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима,
- развијање позитивних људских вредности
- развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговањем другарства и пријатељства
- развијање и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности.
- развијање личног и националног идентитета, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине

1.2. ОПШТИ ИСХОДИ И СТАНДАРДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Систем образовања и васпитања обезбеђује услове да ученици постижу опште исходе, односно буду оспособљени да:

- изразе и тумаче идеје, мисли, осећања, чињенице и ставове у усменој и писаној форми
- користе српски језик односно језик националне мањине и страни језик у зависности пд културног наслеђа и средине, потреба и интересовања
- усвајају и изграђују знање, примењују и размењују стечено знање,
- науче како да уче,
- идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење,
- раде ефикасно са другима као чланови тима, групе, организације и заједнице,

- умеју да разликују чињенице од интерпретације
- одговорно и ефикасно управљају собом и својим активностима,
- прикупљају, анализирају, организују и критички процењују информације,
- ефикасно комуницирају користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима,
- ефикасно и критички користе науку и технологију уз показивање одговорности,
- схватају свет као целине повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разумеју да нису изоловани,
- покрећу и спремно прихватају промене, преузимају одговорност и имају јасну орјентацију ка остварењу циљева и постизању успеха.
- имају свест о сопственој култури и разноликости култура.

2. НАЧЕЛА ИЗРАДЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм утемељен је на начелима:
1) усмерености на процесе и исходе учења;
2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања ученичког интересовања за учење и образовање у току целог живота;
9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

3. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Сврха овог школског програма је омогућавање квалитетног образовања и васпитања, као и стицања потребних знања, вештина, ставова, навика и формирање система вредности који обезбеђује успешно сналажење у животу, уз поштовање својих и туђих потреба и интереса.

Циљеви школског програма односе се на:

- Развој интелектуалних капацитета и знања ученика;
- Подстицање и развој физичких и здравствених способности ученика;

- Оспособљавање за даље образовање и самостално учење;
- Развој система вредности који се заснива на општим социјалним и моралним начелима демократског, хуманог и толерантног друштва;
- Развијање и неговање другарства, поштовања људских права и подстицање индивидуалне одговорности.
- Уважавање интересовања ученика.
- Стицање знања о језику, књижевности и медијима релевантним за будуће образовање и професионални развој;
- Оспособљавање ученика да ефикасно комуницира у усменом и писаном облику у различите сврхе;
- Оспособљавање ученика да комуницирају у усменом и писаном облику на теме из свакодневног живота на страном језику;
- Развијање свести о значају вишејезичности у савременој вишекултурној заједници;
- Разумевање повезаности различитих научних дисциплина;
- Разумевање и сналажење у садашњости и повезаности друштвених појава и процеса у простору и времену
- Прихватање и уважавање другог/друге без обзира на националну, верску, родну и друге разлике;
- Разумевање појава, процеса и односа у природи на основу знања физичких, хемијских и биолошких закона, модела и теорија;
- Правилно формирање математичких појмова и стицање основних математичких знања и вештина;
- Развијање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема;
- Усвајање дигиталних компетенциј;
- Развијање вештина и техника уметничког изражавања;
- Познавање различитих техника, стилова и медија уметничког изражавања;
- Познавање вредности сопственог културног наслеђа и повезаности са другим културама и традицијама;

4. ПОЛАЗНЕ ЗАКОНСКЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Закон о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 10/2019, 27/2018 - др. закон, 6/2020, 129/2021, 92/2023 и 19/2025)

-Закон о основном образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", бр. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018 - др. закон, 129/2021, 92/2023 и 19/2025),

-Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању ("Сл. гласник РС", бр. 10/2024),

- Правилник о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 15/2018, 18/2018, 3/2019, 3/2020, 6/2020, 17/2021, 16/2022, 13/2023, 14/2023 и 3/2024)

-Правилник о плану наставе и учења за седми и осми разред основног образовања и васпитања ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 18/2018 и 13/2023)

- Правилник о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања ("Сл. Гласник РС – Просветни гласник", бр. 5/2019, 1/2020, 6/2020, 8/2020, 5/2021, 17/2021, 16/2022, 13/2023 и 14/2023)

- Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања ("Сл. Гласник РС - Просветни гласник", бр. 2/2010, 3/2011 - др. правилник, 8/2013, 5/2014, 11/2016, 7/2017, 12/2018, 10/2019 и 3/2020)

-Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за пети разред основне школе („Просветни гласник“ број 15/05),

-Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за седми разред основне школе („Просветни гласник“ број 7/07),

-Правилник о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање за осми разред основне школе („Просветни гласник“, број 6/08),

-Правилник о општим стандардима постигнућа – образовни стандарди за крај обавезног образовања (“Сл.гл.РС- Просветни гласник” број 5/10),

- Правилник о Општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик („Службени гласник РС“, број 78/17)

- Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за пети разред основне школе ("Сл. Гласник РС - Просветни гласник", бр. 9/2005)

- Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања

("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 5/2008, 3/2011 - др. правилник, 1/2013, 5/2014, 11/2016, 3/2018, 12/2018 и 3/2020)

- **Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за седми разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 2/2008)**

- Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за осми разред основне школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 7/2008)

-Статут школе и други општи и појединачни акти који одређују структуру и садржај годишњег плана рада.

5. НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144	4	144	4	136
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
4.	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
5.	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
6.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
8.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
9.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
10.	Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68
11.	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
12.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
13.	Физичко и здравствено васпитање	2	72+54[1]	2	72+54[1]	3	108	3	102
УКУПНО: А		**24**	**918**	**25**	**954**	**28**	**1008**	**28**	**952**
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								
1	Верска настава/ Грађанско васпитање[2]	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Други страни језик[3]	2	72	2	72	2	72	2	72
УКУПНО: Б		**3**	**108**	**3**	**108**	**3**	**108**	**3**	**102**
УКУПНО: А + Б		**27**	**1026**	**28**	**1062**	**31**	**1116**	**31**	**1054**

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети, изборни програми и активности

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО–ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	27	1026	28	1062	31	1116	31	1054
2.	Слободне наставне активности[4]	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
4.	Додатна настава	1	36	1	36	1	36	1	34

[1] Обавезне физичке активности реализују се у оквиру предмета Физичко и здравствено васпитање.
[2] Ученик бира један од понуђених изборних програма.
[3] Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса.
[4] Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које школа нуди.

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО–ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности[5]	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 2 дана годишње		До 3 дана годишње	

[5] Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хума- нитарне, културне, као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.

6. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

6.1. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА - ПЕТИ РАЗРЕД

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:180 **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 5**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције, које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезижује садржаје предметних области.

Редни број теме	**1**	**Тема: Књижевност**							
Број часова		**обрада**	**46**	**утврђивање**	**20**	**систематизација**	**4**	**укупно**	**70**

Тематски садржај програма

ЛИРИКА

Лектира

1. Народна песма: *Вила зида град*
2. Народне лирске песме о раду(избор); народне лирске породичне песме (избор)
3. Бранко Радичевић: *Певам дању, певам ноћу*
4. Милица Стојадиновић Српкиња: *Певам песму*
5. Душан Васиљев: *Домовина*/ Алекса Шантић: *Моја отаџбина*
6. Војислав Илић: *Зимско јутро*
7. Милован Данојлић: *Шљива* / Десанка Максимовић: *Сребрне плесачице*
8. Пеђа Трајковић: *Кад књиге буду у моди*

Књижевни термини и појмови

Песник и лирски субјекат.

Мотиви и песничке слике као елементи композиције лирске песме. Врста строфе према броју стихова у лирској песми: катрен; врста стиха по броју слогова (десетерац и осмерац).

Одлике лирске поезије: сликовитост, ритмичност, емоционалност. Стилске фигуре: епитет, ономатопеја.

Врсте ауторске и народне лирске песме: описне (дескриптивне), родољубиве (патриотске); митолошке, песме о раду (посленичке) и породичне.

ЕПИКА

Лектира

1.Народна песма: *Свети Саво*

2.Народна песма: *Женидба Душанова*(одломак о савладавању пре- прека заточника Милоша Војиновића)

3.*Ерo с онога свијета*

4.Дјевојка цара надмудрила

5.Милован Глишић: *Прва бразда*

6.Стеван Сремац: *Чича Јордан* (одломак)

7.Бранко Ћопић: *Поход на Мјесец*

8.Иво Андрић: *Мостови*

	9.Данило Киш: *Дечак и пас* 10.Горан Петровић: *Месец над тепсијом* (први одломак приче „Бели хлеб од претеривања" и крај приче који чине одељци „Можеш сма- трати да си задобио венац славе" и „Мрави су вукли велике трошице тишине") 11.Антон Павлович Чехов: *Шала* Књижевни термини и појмови Писац и приповедач. Облици казивања: приповедање у првом и трећем лицу. Фабула: низање догађаја, епизоде, поглавља. Карактеризација ликова – начин говора, понашање, физички изглед, животни ставови, етичност поступака. Врсте епских дела у стиху и прози: епска народна песма, бајка (народна и ауторска), новела (народна и ауторска), шаљива народна прича. Врста стиха према броју слогова: десетерац. **ДРАМА** **Лектира** 1.Бранислав Нушић: *Кирија* 2.Душан Радовић:*Капетан Џон Пиплфокс* 3.Љубиша Ђокић: *Биберче* Књижевни термини и појмови позоришна представа и драма. Чин, појава, лица у драми, драмска радња. Сцена, костим, глума, режија. Драмске врсте:једночинка, радио-драма. НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати до 2 дела) 1.Вук Ст. Караџић: *Моба и прело* (одломак из дела *Живот и обичаји народа српскога*) 2.Доситеј Обрадовић: *О љубави према науци* 3.М. Петровић Алас:*У царству гусара* (одломци) 4.Милутин Миланковић: *Успомене, доживљаји, сазнања* (одломак) 5.Избор из енциклопедија и часописа за децу **ДОМАЋА ЛЕКТИРА**: 1.Епске народне песме (о Немањићима и Мрњавчевићима – преткосовски тематски круг) 2.Народне бајке, новеле, шаљиве народне приче (избор); кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке) 3.Бранислав Нушић*: Хајдуци* 4.Данијел Дефо: *Робинсон Крусо* (одломак о изградњи склоништа) 5.Марк Твен: *Доживљаји Хаклберија Фина / Краљевић и просјак / Доживљаји Тома Сојера* 6.Избор ауторских бајки (Гроздана Олујић; Ивана Нешић*: Зеленбабини дарови* (одломци)) 7.Игор Коларов: *Аги и Ема* 8.Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...) **Допунски избор лектире (бирати до 3 дела)** 1.Јован Јовановић Змај: *Песмо моја* (из Ђулића) 2.Стеван Раичковић*: Велико двориште* (избор) / *Мале бајке* (избор) 3.Иван Цанкар: *Десетица* 4.Љубивоје Ршумовић:*Уџдурме и зврчке из античке Грчке* (избор) / Густав Шваб: *Приче из старине* 5.Џон Р. Р. Толкин: *Хобит* (одломци) 6.Никол Лезије*: Тајна жутог балона*

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">7.Корнелија Функе: Господар лопова(одломак)
8.Вида Огњеновић: Путовање у путопис (одломак)
9.Владислава Војновић: Приче из главе (избор, осим приче Позори- ште)
10.Дејан Алексић: Музика тражи уши (избор) / Кога се тиче како живе приче (избор)
11.Јован Стерија Поповић: Лажа и паралажа (одломак о Месечевој краљици) и Едмон Ростан: Сирано де Бержерак (одломак о путу на Месец)
Дело завичајног аутора по избору.</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="2">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
– разликује књижевни и некњижевни текст;
– упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности;
– чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела;
– чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова;
– одреди род књижевног дела и књижевну врсту;
– разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности;
– разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији;
– анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле – поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава);
– разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповеда- ча у односу на писца;
– разликује облике казивања;
– увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике;
– одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметнич- ком тексту;
– процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.);
– развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела;
– одреди тему и главне и споредне мотиве;
– анализира узрочно-последично низање мотива;
– илуструје особине ликова примерима из текста;
– вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове;
– илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима;
– уважава националне вредности негује српску културно историјску баштину;
– наведе примере личне добити од читања;
– напредује у стицању читалачких компетенција;
– упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>CJ.1.2.1; CJ. 1.2.4; CJ.1.2.6; CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.1; CJ.1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ.1.3.4; CJ. 1.3.6; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.10.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>CJ.2.2.5; CJ. 2.3.1; CJ 2.3.3; CJ.2.3.5; CJ.2.3.6; CJ.2.3.7; CJ.2.3.8.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.6; CJ.3.4.7; CJ.3.4.8.</td></tr>
</table>

Време реализације	У току школске године
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, метода писаних радова, метода практичних радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, херуистичка метода и активна настава
Наставни облици рада	Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад
Активности наставника	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.Књижевна дела која су доживела екранизацију (*Хајдуци,Аги и Ема, Доживљаји Тома Сојера, Хобит, Робинсон Крусо, Господар лопова*) могу послужити за компаративну анализу и уочавање разлике између књижевне и филмске (адаптиране, измењене) фабуле и израза, чиме ученици могу доћи до закључка о природи два медија и развијати своју медијску писменост. Ученици се могу упутити и на друге филмове са сличном тематиком (дечје авантуре или авантуре у фантастичном свету, одрастање усамљеног детета и сл.) и додатно повезати обраду једне тематско-мотивске целине. Са појединим елементима медијске писмености ученике треба упознати такође кроз корелацију: појам дечји часопис упознати на конкретном тексту из часописа по избору (садржај текста треба да буде у вези са лектиром); појам радио упознати уз обраду текста *Капетан Џон Пиплфокс* Душка Радовића. Поред корелације међу текстовима, неопходно је да наставник успостави вертикалну корелацију. Наставник мора бити упознат са садржајима *српског језика* претходних разреда ради поштовања принципа поступности и систематичности. Хоризонталну корелацију наставник успоставља, пре свега, са наставом историје, ликовне културе, музичке културе, верске наставе и грађанског васпитања. Увођење ученика у свет књижевности, али и осталих, тзв. некњижевних текстова (популарних, информативних), представља из- узетно сложен наставни задатак. Управо на овом ступњу школовања стичу се основна и врло значајна знања, умења и навике од којих ће зависити ученичка књижевна култура, али и естетске компетенције. Ученици треба да разумеју фикционалну природу књижевног дела и његову аутономност (односно да праве разлику између лирског субјекта и песника, приповедача и писца), као и чињеницу да књижевно дело обликује једну могућу слику стварности. При обради текста примењиваће се у већој мери јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта. У складу са исходима, ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. У наставној интерпретацији књижевноуметничког дела обједињавајући и синтетички чиниоци могу бити: уметнички доживљаји, текстовне целине, битни структурни елементи (тема, мотиви, песничке слике, фабула, односно сиже, књижевни ликови, смисао и значење текста, мотивациони поступци, композиција), форме приповедања (облици излагања), језичко-стилски поступци и литерарни (књижевноуметнички) проблеми. Књижевнотеоријске појмове ученици ће упознавати уз обраду одговарајућих текстова и помоћу осврта на претходно читалачко искуство. У програму нису наведени појмови и врсте књижевних дела предвиђени за усвајање у претходним разредима првог основношколског циклуса, али се очекује ће се наставник наслонити на стечено знање ученика, обновити га и продубити на примерима, сходно старијем узрасту. Такав случај је са стилским фигурама (поређењем (компарацијом) и персонификацијом) које се усвајају у трећем и четвртом разреду; појму приповедања и облицима казивања у епском књижевном делу (дијалог, монолог, описивање)... Језичко-стилским изражајним средствима прилази се с доживљајног становишта; полазиће се од изазваних уметничких утисака и естетичке сугестије, па ће се потом истраживати њихова језичко-стилска условљеност.Током обраде књижевних дела, као и у оквиру говорних и писмених вежби, настојаће се да ученици откривају што више особина, осећања и душевних стања појединих ликова, као и да изражавају своје ставове о поступцима ликова. Приликом повезивања књижевних

	(фикционалних), граничних, односно нефикционалних текстова (путописна и аутобиографска проза) и некњижевних текстова (енциклопедије, речници, часописи и сл.), треба реализовати исходе везане за уочавање разлике између фикционалне и нефикционалне књижевности (засноване на личном сведочењу и проверљивим подацима), као и књижевног и некњижевног текста и упућивати ученика да увиде разлику у књижевном поступку између наведених врста. Исходи везани за наставну област књижевност засновани су на читању. Кроз читање и тумачење књижевних дела ученик развија читалачке компетенције које подразумевају не само истраживачко посматрање и стицање знања о књижевности већ подстичу и развијају емоционално и фантазијско уживљавање, имагинацију, естетско доживљавање, богате асоцијативне моћи, уметнички сензибилитет, критичко мишљење и изграђују морално просуђивање. Разни облици читања су основни предуслов да ученици у настави стичу сазнања и да се успешно уводе у свет књижевног дела. У петом разреду негује се, пре свега, доживљајно читање, а ученици се поступно уводе у истраживачко читање (читање према истраживачким задацима, читање из различитих перспектива и сл.) и оспособљавају да искажу свој доживљај уметничког дела, увиде елементе од којих је дело сачињено и разумеју њихову улогу у изградњи света дела.
Активности ученика	Ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Начин провере остварености програма	Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, тестови знања, разговор, контролне вежбе, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднује.
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву, естетска компетенција, дигитална компетенција, сарадња, компетенција за решавање проблема, културна свест и изражавање, одговоран однос према околини и одрживом развоју

Редни број теме	**2**	**Тема: Језик**							
Број часова		**Обрада**	**44**	**утврђивање**	**17**	**систематизација**	**9**	**укупно**	**70**
Тематски садржај програма		**Граматика** Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (са напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи; непроменљиве речи: прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози. Именице - значења и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне, мисаоне, глаголске). Промена именица (деклинација); грматичка основа, наставак за облик, појам падежа. Основне функције и значења падежа (с предлозима и без предлога): номинатив (субјекат), генитив (припадање и део нечега), датив (намена, усмереност), акузатив (објекат), вокатив (дозивање, обраћање), инструментал (средство и друштво), локатив (место). Придеви - значење и врста придева (описни, присвојни, градивни, временски и месни), род, број, падеж и компарација придева. Слагање придева са именицом у роду броју и падежу. Заменице - личне заменице: промена, наглашени и ненеаглашени облици, употреба личне заменице за свако лице себе, се. Бројеви - врсте и употреба главни (основни, збирни и бројне именице на ица) и редни бројеви. Глаголи - глаголски вид (несвршени и свршени) глаголски род (прелазни, непрелазни и повратни), глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив (и инфинитивна основа), презент (презентска основа, наглашени и ненаглашени облици презента помоћних глагола), перфекат и футур 1. Предикатска реченица - предикат (глаголски, именски), слагање предиката са субјектом у лицу, роду, броју; прави неправи објекат; прилошке одредбе (за место, време, начин, узрок. меру и количину), апозиција. **Правопис** Велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција; предузећа. установа, организација (типични примери); велико имало							

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">слово у писању присвојних придева. Заменица Ви из поштовања. Одрична речца не уз именице, придеве и глаголе; речца нај у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви. Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију);наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору).
Ортоепија
Место акцента у вишесложним речима (типични случајеви). Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица. Артикулација: гласно читање брзалица, најпре споро, а потом брже (индивидуално или у групи).</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="2">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
– разликује промењљиве речи од непромењљивих;
– разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију;
– разликује основне функције и значења падежа;
– употребљава падежне облике у складу са нормом;
– употребљава глаголске облике у складу са нормом;
– разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима);
– доследно примењује правописну норму у употреби великог слова, састављеном и растављеном писању речи, употреби интерпункцијских знакова; користи правопис (школско издање);
– правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице;
– говори јасно поштујући књижевнојезичку норму.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>CJ.1.2.1; CJ. 1.2.4; CJ.1.2.6; CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.1; CJ.1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ.1.3.4; CJ. 1.3.6; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.10.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>CJ.2.2.5; CJ. 2.3.1; CJ 2.3.3; CJ.2.3.5; CJ.2.3.6; CJ.2.3.7; CJ.2.3.8.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.3; CJ.3.3.4; CJ.3.3.5; CJ.3.3.6; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5.</td></tr>
<tr><td>Време реализације</td><td colspan="2">У току школске године</td></tr>
<tr><td colspan="3">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td>Наставне методе</td><td colspan="2">Дијалошка, монолошка, метода практичних радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, хеуристичка метода и активна настава</td></tr>
<tr><td>Наставни облици рада</td><td colspan="2">Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад</td></tr>
<tr><td>Активности наставника</td><td colspan="2">Граматика
Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. Језичке појаве не треба наводити нити приказивати као изоловане (нпр. неповезане речи и смисаоно некореспондентне реченице), већ их увек ваља контекстуализовати везивањем за говорне ситуације у којима се могу јасно препознати, издвојити и објаснити њи- ове карактеристике и функције. Наставни приступ падежима и вежбе усмерене на утврђивање знања о употреби правилних облика именских речи треба повезивати с одступањима од књижевног језика, колебањима и типичним грешкама које се јављају у усменом и писменом изражавању ученика. Стога се садржај вежбања падежа у настави мора одређивати на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика (нпр. током дијалога на часу, а такође и на примерима из домаћих и писмених задатака</td></tr>
</table>

	ученика). Тако ће настава језика бити у функцији оспособљавања ученика за правилно комуницирање савременим књижевним српским језиком. Обрада предлога не може се сматрати окончаном на једном часу, указивањем на њихову непроменљивост, већ основна знања треба поступно проширивати током обраде падежа, и то наводећи најфреквентније примере и њихову типичну употребу. Исто важи и за прилоге, чију поделу по значењу треба повезати са прилошким одредбама, а функцију показивати у реченици и у тексту. И промењиве врсте речи треба повезивати са њиховим типичним функцијама у реченици да би ученици уочили реч као јединицу на морфолошком и синтаксичком нивоу. Правопис Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања (правописни диктати, исправка грешака у датом тексту, тестови са питањима из правописа итд.). У оквиру правописних вежби пожељно је повремено укључити и питања којима се проверава гра- фија (писана слова: велико и мало ћириличко Ћ, Ђ; велико и мало латиничко Ђ, велико Г, С, Ш итд.). Такође, треба подстицати ученике да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. Поред тога, ученике треба упућивати на служење правописом и правописним речником (школско издање). Пожељно је да наставник доноси примерак *Правописа* на час кад год се обрађују правописне теме (тако би могао појединачно ученицима задавати да пронађу реч у правописном речнику и одреде њен правилан облик или правилно писање). Ортоепија Наставник стално треба да указује на важност правилног говора, који се негује спровођењем одређених ортоепских вежби. Ортоепске вежбе не треба реализовати као посебне наставне јединице, већ уз одговарајуће теме из граматике: нпр. уочавање места акцента у речи може се повезати са обрадом и утврђивањем знања о падежима (именице *време, раме, теме* и сл. у генитиву једнине и номинативу множине немају акценат на истом слогу итд.); реченична интонација може се с једне стране повезати са правописом, а са друге са синтаксом итд. Уз коришћење аудио снимака, ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор, а у местима где се одступа од акценатске норме, да разликују стандардни акценат од свога акцента, тј. од дијале- катске акцентуације. Неке ортоепске вежбе могу се спроводити и уз одговарајуће теме из књижевности: нпр. артикулација се може вежбати изговарањем брзалица, онда када се оне обрађују као део народног стваралаштва; акценат речи, темпо, ритам, реченична интонација и паузе могу се вежбати гласним читањем одломака из изборне лектире (по избору наставника или ученика) итд. Као ортоепску вежбу треба спроводити и говорење напамет научених одломака у стиху и прози (уз помоћ аудитивних наставних средстава).
Активности ученика	Ученик ће бити подстакнут да изражава критички став и мишљење, анализира, усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу, као и да самостално истражује и презентује.
Начин провере остварености програма	Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, тестови знања, разговор, контролне вежбе, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.
Међупредметне компетенције	Комуникативна компетенција, естетска компетенција, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема

Редни број теме	**3.**	**Тема: Језичка култура**							
Број часова		**обрада**	**16**	**утврђивање**	**20**	**систематизација**	**4**	**укупно**	**40**
Тематски садржај програма		Препричавање, причање, описивање – уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл). Богаћење речника: синоними и антоними; некњижевне речи и туђице – њихова замена језичким стандардом; уочавање и отклањање безначајних							

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">појединости и сувишних речи у тексту и говору. Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као уже тематске целине и његове композицијско-стилске функције. Осам домаћих писмених задатака. Четири школска писмена задатка.</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="2">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
– течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове;
– користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог;
– издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста);
– саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште;
– проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту;
– напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>CJ.1.1.6; CJ.1.2.1; CJ.1.2.2; CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ.1.2.6; CJ.1.2.8; CJ.1.3.2; CJ.1.3.4; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.13, CJ.1.3.14, CJ.1.3.15, CJ.1.3.16; CJ.1.3.20; CJ.1.4.1.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>CJ.2.2.1; CJ.2.2.4; CJ. 2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.3.3.4; CJ.3.3.6; CJ.2.3.7; CJ. 2.3.10; CJ. 2. 3.11; CJ.2.4.1</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.5; CJ.3.3.7; CJ. 3.3.8; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.7.</td></tr>
<tr><td>Време реализације</td><td colspan="2">У току школске године</td></tr>
<tr><td colspan="3">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td>Наставне методе</td><td colspan="2">Дијалошка, монолошка, метода практичних радова, метода писмених радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, хеуристичка метода и активна настава</td></tr>
<tr><td>Наставни облици рада</td><td colspan="2">Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад</td></tr>
<tr><td>Активности наставника</td><td colspan="2">Развијање језичке културе један је од најважнијих задатака наставе матерњег језика. Ова наставна област, иако је програмски конституисана као посебно подручје, мора се повезивати с обрадом књижевних текстова као репрезентативних образаца изража- вања, а такође и са наставом граматике и правописа. Исто тако, обрада књижевног текста и рад на граматици и правопису књи- жевног језика мора укључивати и садржаје који доприносе неговању културе усменог и писменог изражавања.
Језичка култура се негује спровођењем лексичко-семантичких и стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и ра- звијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања, чији је циљ развијање језичког мишљења, изводе се на тексту или у току говорних вежби. Када су у питању домаћи задаци, препоручује се да се четири задатка пишу ћирилицом, а четири латиницом (наизменично). Годишње се ради четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање побољшане верзије састава). Школске писмене задатке требало би писати ћирилицом, а два исправка латиницом. Приликом реализације програма предмета *српски језик и књижевност* наставници треба да користе и савремене технологије (нпр. видео-бим, паметну таблу и сл.). Осавремењивање часова може се постићи и коришћењем електронских уџбеника и других наставних средстава.</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="2">Ученик ће бити подстакнут да изражава критички став и мишљење, пише домаће и остале писмене задатке, учествује у говорним вежбама и дебатама, усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу, као и да самостално истражује и презентује.</td></tr>
<tr><td>Начин провере остварености програма</td><td colspan="2">Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, разговор, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова, течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.</td></tr>
</table>

Међупредметне компетенције	Комуникативна компетенција, естетска компетенција, дигитална компетенција, стваралачка компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72 **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Редни број теме		**Тема**		**Starter unit Уводна тема**					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**5**
Тематски садржај програма	Изражавање интересовања, допадања и недопадања; изражавање припадања и поседовања; исказивање просторних односа; описивање карактеристика предмета.								
Исходи	По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - Разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања и хобије, допадање и недопадање; - опишу своја и туђа интересовања и хобије, допадање и недопадање; - разумеју и формулишу једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; - питају и кажу шта неко има / нема и чије је нешто; - разумеју једноставнија питања која се односе на просторне односе и одговоре на њих; опишу просторне односе једноставним, везаним исказима; - разумеју једноставнији опис предмета и опишу њихове карактериситке користећи једноставна језичка средства; - разумеју сличности и разлике у интересовањима и школском животу деце у земљама циљне културе и код нас.								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.							
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.							
	НАПРЕДНИ								
Време реализације	Септембар								

Начин остваривања програма

Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање

Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		UNIT 1 – TOWNS AND CITIES							
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**8**		
Тематски садржај програма		Описивање места; изражавање количина; исказивање просторних односа – оријентација у простору, активност и реаговање на њих. Изражавање допадања и недопадања; изражавање интересовања и свакодневних радњи у садашњости; изрицање дозвола и забрана; изношење предлога и позива на заједничку активност и реаговање на њих									
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - опишу места користећи једноставна језичка средства; - упореде и опишу карактериситке места; - разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; питају и кажу колико нечега има/нема користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставнија питања која се односе на просторне односе и оријентацију у простору и одговоре на њих; опишу просторне односе једноставним, везаним исказима; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације; - познају веће градове (Лондон, Единбург) у земљама циљне културе (ВБ).разумеју и описују сличности и разлике у начину разоноде у земљама циљне културе и код нас.									
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.								
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.								
		НАПРЕДНИ	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.								
Време реализације		Септембар / Октобар									
Начин остваривања програма											
Наставне методе		дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација									
Наставни облици рада		Фронтални,									

	индивидуални, рад у пару
Активности наставника	Планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, одговорно учешће у демократском друштву. решавање проблема, естетичка компетенција

Редни број теме	**2.**	**Тема**		UNIT 2 – DAYS					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Описивање догађаја у садашњости; исказивање интересовања, планова и предлога.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - Разумеју једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу сталне и уобичајене активности у неколико везаних исказа; - разумеју једноставне исказе који се односе на интересовања, планове и предлоге и реагују на њих; размене једноставне исказе у вези са туђим интересовањима, плановима и предлозима; саопште шта њих или неког другог занима, односно шта они или неко други планирају или предлажу; - разумеју и описују сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас; - разумевање разлика у часовним зонама; - разумеју и описују важније догађаје у земљама циљне културе.							
Образовни		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						

стандарди	**НАПРЕДНИ**	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.
Време реализације	Октобар / Новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	Планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста	
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	

Редни број теме	**3.**	**Тема**		UNIT 3 – WILD LIFE					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Описивање појава и карактеристика бића; описивање општих способности; изрицање дозвола и забрана.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: Разумеју једноставнији опис животиња и појава; - упореде и опишу појаве и карактеристике животиња користећи једноставнија језичка средства; опишу појаве и карактеристике животиња користећи једноставнија језичка средства;							

	-разумеју једноставније текстове у којима се описују способности; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; изразе способности користећи неколико везаних исказа; -разумеју и реагују на једноставније дозволе и забране; размене једноставније информације које се односе на дозволе и забране; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације; - познају значајнија места и животињски свет једне од земаља циљне културе (Канаде).	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6.
	НАПРЕДНИ	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.
Време реализације	Новембар / Децембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	Планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста	
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	

Редни број теме	**4.**	**Тема**		UNIT 4 – LEARNING WORLD					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Описивање бића, предмета и места; изражавање мишљења/интересовања/допадања/недопадања; описивање догађаја у садашњости.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - Разумеју једноставнији опис бића, предмета и места; - упореде и опишу предмете и места користећи једноставнија језичка средства; опишу бића, предмете и места користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање мишљења/интересовања/допадања/ недопадања; размењују и формулишу једноставне исказе којима се изражавају мишљења/интересовања/ допадања/недопадања; - разумеју једноставне текстове којима се описују сталне/уобичајене и тренутне радње; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу сталне/уобичајене и тренутне активности у неколико везаних исказа; - упоређују и уочавају сличности и разлике у школском животу циљне културе и код нас.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
		НАПРЕДНИ	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.						
Време реализације		Децембар / Јануар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални, рад у пару							
Активности наставника		Планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује							
Активности ученика		Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора							
Начин провере остварености програма		-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи							

	-проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**5.**	**Тема**		UNIT 5 – FOOD AND HEALTH					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**7**
Тематски садржај програма		Изражавање допадања и недопадања; изражавање количина; исказивање савета.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - Разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање допадања / недопадања; размењују и формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање допадања / недопадања; - разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; питају и кажу колико нечега има / нема, користећи једноставнија језичка средства; на једноставан начин наручи јело и / или пиће у ресторану и пита / каже / израчуна колико нешто кошта; - разумеју једноставне савете и реагује на њих; упуте једноставне савете; - уочавају сличности и разлике у начини исхране у земљама циљне културе и код нас.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
		НАПРЕДНИ	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.						
Време реализације		Фебруар / Март							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални, рад у пару							
Активности наставника		Планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује							
Активности ученика		Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора							
Начин провере остварености програма		-вежбе слушања -вежбе читања							

	-разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**6.**	**Тема**		UNIT 6 – SPORT					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**9**
Тематски садржај програма		Описивање појава и места; изражавање интересовања; описивање догађаја у прошлости.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - Разумеју једноставнији опис појава и места; - упореде и опишу појаве и места користећи једноставнија језичка средства; опишу појаве и места користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање интересовања; размењују и формулишу једноставне исказе којима се изражавају интересовања; - разумеју једноставне текстове којима се описују радње у прошлости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу радње из прошлости у неколико везаних исказа; - упоређују и уочавају сличности и разлике у популарним спортовима у земљама циљне културе и код нас.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
		НАПРЕДНИ	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.						
Време реализације		Март / Април							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални, рад у пару							

Активности наставника	Планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**7.**	**Тема**		UNIT 7 – GROWING UP					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**11**
Тематски садржај програма		Описивање људи; изражавање мишљења; описивање догађаја у прошлости							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - Разумеју једноставнији опис људи; упореде и опишу људе користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање мишљења; размењују и формулишу једноставне исказе којима се изражава мишљење; - разумеју једноставне текстове којима се описују радње у прошлости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу радње из прошлости у неколико везаних исказа; - описују познату личност из земље циљне културе (Аустралије).							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
		НАПРЕДНИ	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.						
Време реализације		Април / Мај							

Начин остваривања програма	
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	Планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**8.**	**Тема**		UNIT 8 – GOING AWAY					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**6**
Тематски садржај програма		Изражавање количина; исказивање планова и намера; описивање метеоролошког времена.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - Разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; изразе количине, користећи једноставнија језичка средства; - разумеју планове и намере и реагују на њих; - размене једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; саопште шта они или неко други планира или намерава; - разумеју, траже и дају једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опишу метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима.							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.
	НАПРЕДНИ	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.
Време реализације	Мај / Јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	Планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста	
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Ликовна култура **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72** **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења Ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

Редни број теме	**1**	**Тема**		**Ритам**					
Број часова		**обрада**	**10**	**вежбање**	**8**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**20**
Тематски садржај програма		Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине. Материјал из природе, вештачки материјал, материјал за рециклажу, рециклирани материјал, импровизовани прибор, школски прибор и материјал, професионални прибор. Ритам у природи (смена дана и обданице, смена годишњих доба,таласи,падавине...). Ритам у простору (распоред тродимензионалних облика у природи, урбаним срединама и у ближем окружењу ученика). Ритам у структури (грађи) облика. Ритам у текстури природних и вештачких материјала. Врсте ритма. Правилан и неправилан ритам. Слободан ритам. Спонтани ритам (ритам линија, облика, мрља). Функције ритма – понављање боја, линија и/или облика да би се постигла динамичност (живост) или ред. Утисак који различите врсте ритма остављају на посматрача. Субјективни утисак кретања и оптичка илузија кретања. Ритам као принцип компоновања у делима ликовних уметности. Ритам у другим врстама уметности. Примена визуелног ритма у свакодневном животу. Различити ритмови као подстицај за стваралачки рад – звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, плес.... Уметничко наслеђе – значај праисторијског наслеђа на простору Србије и у свету.							
Исходи		*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* - опише ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; - пореди утисаккоји на њега/њу остављају различите врсте ритма; - гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; - користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; - разматра, у групи, како је уочио-ла о визуелном ритму и где та знања може применити; - направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; - искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ЛК 1.1.1. ЛК 1.2.1.ЛК 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	ЛК 2.1.1. ЛК 2.2.1. ЛК 2.3.1.						
		НАПРЕДНИ	ЛК 3.1.1. ЛК 3.2.2. ЛК 3.2.3. ЛК 3.3.4.						
Време реализације		Септембар, октобар, новембар							

Начин остваривања програма	
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални
Активности наставника	Организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује
Активности ученика	усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује
Начин провере остварености програма	Практична провера
Међупредметне компетенције	Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву

Редни број теме	**2**	**Тема**		**Линија**					
Број часова		**обрада**	**8**	**вежбање**	**10**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**20**
Тематски садржај програма	Врсте линија и изражајна својства линија. Линије у природи и окружењу. Линија као ивица тродимензионалних облика. Изражајна својства линија у односу на прибор, материјал, притисак и угао под којим се држи прибор/материјал. Савремена средства за цртање –дигитална табла и оловка за цртање, 3Д оловка, апликативни програми за цртање...Својства линије у апликативном програму за цртање. Цртање светлом; Уметнички цртеж, аматерски цртеж, дечји цртеж, схематски цртеж, технички цртеж, научне илустрације... Врсте уметничког цртежа – скица, студија, илустрација, стрип, карикатура, графити... Занимања у којима је неопходна вештина слободоручног цртања. Поступци грађења цртежа додавањем и одузимањем линија. Лавирани цртеж. Линеарни цртеж. Цртеж у боји. Текстура (ликовни елемент). Поступци грађења текстуре линијама. Ритам линија. Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, текст, писмо...). Читање (декодирање) цртежа, стрипа, карикатуре, графита, рекламних порука... Уметничко наслеђе – значај наслеђа првих цивилизација.								
Исходи	*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* - опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; - пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; - гради линије различитих вредности комбинујући материјал. угао и притисак прибора/материјала; - користи одабране садржаје као подстицаје за стварање оригиналних цртежа; - црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; - разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; - искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности								

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ЛК 1.1.1. ЛК 1.2.1. ЛК 1.3.1.
	СРЕДЊИ	ЛК 2.1.1. ЛК 2.2.2. ЛК 2.3.1.
	НАПРЕДНИ	ЛК 3.1.1. ЛК 3.2.1. ЛК 3.2.4. ЛК 3.3.1. ЛК 3.3.2.
Време реализације	Новембар, децембар, јануар, фебруар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова	
Наставни облици рада	фронтални, индивидуални	
Активности наставника	организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује	
Активности ученика	усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује	
Начин провере остварености програма	практична провера	
Међупредметне компетенције	Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву	

Редни број теме	**3**	**Тема**		**Облик**					
Број часова		**обрада**	**12**	**вежбање**	**12**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**26**
Тематски садржај програма	Дводимензионални и тродимензионални облици. Правилни геометријски облици (геометријске фигуре и тела). Правилни облици у природи и у ликовној уметности. Неправилни облици. Својства облика. Величина облика. Боја облика. Реална и имагинарна функција облика. Карактеристични детаљи и својства по којима је облик препознатљив. Светлост као услов за опажање облика. Изглед облика посматраног из различитих углова. Стилизовање облика. Статични облици. Кретање облика (кретање статичних облика помоћу ветра и воде, карактеристично кретање бића и машина). Распоред облика у простору и њихово дејство на посматрача. Положај облика у равни – линија хоризонта, планови и величина облика у односу на растојање од посматрача. Преклапање, прожимање, додиривање облика. Поступци грађења апстрактних и фантастичних облика (превођење реалних облика у апстрактне одузимањем карактеристичних детаља, превођење реалних облика у фантастичне додавањем неочекиваних детаља, грађење имагинарних и апстрактних облика на основу једне, две и три информације...). Луминообјекти. ЛЕД технологија у савременој уметности. Обликовање простора светлом. Обликовање (дизајн) употребних предмета. Преобликовање материјала и предмета за рециклажу. Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, кретање у природи и окружењу, уметничка дела, етно								

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">наслеђе, садржаји других наставних предмета...).
Орнамент и орнаментика. Функција орнамента. Симетрија. Ритам линија, боја и облика у орнаменту.
Уметничко наслеђе – наслеђе етно културе. Значајни римски споменици на тлу Србије.</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="2">По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:
- пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима;
- гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад;
- наслика реалне облике у простору, самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон;
- обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком;
- преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност;
- комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену;
- објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе;
- разматра, у групи, како је учио/ла о облицима и где та знања примењује;
- искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>ЛК 1.1.2. ЛК 1.2.1. ЛК 1.3.1. ЛК 1.3.4.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>ЛК 2.1.1. ЛК 2.2.1. ЛК 2.3.1.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>ЛК 3.1.1. ЛК 3.2.1. ЛК 3.2.3. ЛК 3.3.1. ЛК 3.3.4.</td></tr>
<tr><td>Време реализације</td><td colspan="2">Фебруар, март, април, мај</td></tr>
<tr><td colspan="3">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td>Наставне методе</td><td colspan="2">монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова</td></tr>
<tr><td>Наставни облици рада</td><td colspan="2">фронтални, индивидуални</td></tr>
<tr><td>Активности наставника</td><td colspan="2">организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="2">усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује</td></tr>
<tr><td>Начин провере остварености програма</td><td colspan="2">практична провера</td></tr>
<tr><td>Међупредметне компетенције</td><td colspan="2">Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву</td></tr>
</table>

Редни број теме	4	Тема		Визуелно споразумевање					
Број часова		обрада	3	вежбање	2	систематизација	1	укупно	6
Тематски садржај програма		Визуелно споразумевање Различите врсте комуникације од праисторије до данас. Невербална комуникација – читање информација, израз лица и карактеристичан положај тела. Читање визуелних информација (декодирање). Визуелно изражавање. Уметничко наслеђе – значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла.							
Исходи		*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* - пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас; - обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму,линији, облику и материјалу; - изрази исту поруку, писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом; - тумачи једноставне визуелне информације; - објасни зашто је наслеђе културе важно							
Образовни стандарди		ОСНОВНИ	ЛК 1.1.2. ЛК 1.2.1. ЛК 1.3.3. ЛК 1.3.4.						
		СРЕДЊИ	ЛК 2.1.2. ЛК 2.2.1. ЛК 2.3.1.						
		НАПРЕДНИ	ЛК 3.1.2. ЛК 3.2.2. ЛК 3.3.3. ЛК 3.3.4.						
Време реализације		Мај, јун							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова							
Наставни облици рада		фронтални, индивидуални							
Активности наставника		организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује							
Активности ученика		усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује							
Начин провере остварености програма		практична провера							
Међупредметне компетенције		естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву							

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Музичка култура	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ учења Музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**Човек и музика**					
Број часова		**обрада**	**11**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**16**
Тематски садржај програма	Човек у праисторији: Улога музике у првобитном друштву; Човек и ритуал: улога музике у ритуалу (музичко-антрополошка истраживања); Магијска моћ музике; Елементи музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес; Покрет: порекло плеса. Слушање/доживљај ритма телом. Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине. Човек Антике: Божанска природа музике - митолошка свест античког човека, музички атрибути богова, музика и држава; Музика у храму и музика на двору; Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама; Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/ Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим; Појава првих нотација, пентатоника.								
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; • објасни како друштвени развој утиче на начине и облике му- зичког изражавања; • искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека; • реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма; • идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.).								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**МК.1.1.2.**							
	СРЕДЊИ	**МК.2.1.3.**							
	НАПРЕДНИ	**МК.3.1.2.** **МК.3.1.3.**							
Време реализације	Септембар, децембар, јануар, март, април, мај, јун								
Начин остваривања програма									

Наставне методе	Дијалошка, демонстративна, монолошка
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални
Активности наставника	Упознавање ученика са карактеристикама предвиђених садржаја; Разговор са ученицима о предвиђеним садржајима; Осмишљавање и реализација активности; Припрема материјала за рад; Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда; Вођење педагошке документације.
Активности ученика	Разговор са наставником о садржајима који се обрађују; Активно учествовање у раду; Усвајање садржаја који се обрађују; Изношење свог мишљења о садржајима који се обрађују.
Начин провере остварености програма	Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како, односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање. Рад; Степен ангажованости; Кооперативност; Интересовање; Усмено испитивање; Краће писане провере (до 15 минута); Процена практичног рада; Допринос ученика за време групног рада; Израда креативних задатака на одређену тему; Рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе).
Међупредметне компетенције	Рад са подацима Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за учење

Редни број теме	**2**	**Тема**		**Музички инструменти**					
Број часова		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**		**укупно**	**6**
Тематски садржај програма		Најстарији инструменти: тело, удараљке, дувачки, жичани; Удараљке – настанак, првобитни облик и развој; Ритмичке удараљке као најједноставнија група инструмената; Мелодијске удараљке.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • класификује инструменте по начину настанка звука; • опише основне карактеристике удараљки; • препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, од- носно прилике када се музика изводи; • користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким ин- струментима (коришћење доступних апликација).							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**МК.1.1.2.**
	СРЕДЊИ	**МК.2.1.1.**
	НАПРЕДНИ	**МК.3.1.1.** **МК.3.1.3.**
Време реализације	Јануар, фебруар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, демонстративна, монолошка	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални	
Активности наставника	Упознавање ученика са карактеристикама предвиђених садржаја; Разговор са ученицима о предвиђеним садржајима; Осмишљавање и реализација активности; Припрема материјала за рад; Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда; Вођење педагошке документације.	
Активности ученика	Разговор са наставником о садржајима који се обрађују; Активно учествовање у раду; Усвајање садржаја који се обрађују; Изношење свог мишљења о садржајима који се обрађују.	
Начин провере остварености програма	Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како, односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање. Рад; Степен ангажованости; Кооперативност; Интересовање; Усмено испитивање; Краће писане провере (до 15 минута); Допринос ученика за време групног рада; Израда креативних задатака на одређену тему; Рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе).	
Међупредметне компетенције	Рад са подацима Решавање проблема Дигитална компетенција	

Редни број теме	**3**	**Тема**		**Слушање музике**					
Број часова		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**		**укупно**	**7**
Тематски садржај	Елементи музичке изражајности – темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената; Слушање вокалних, вокално-инструменталних и кратких инструмен- талних композиција, домаћих и страних композитора; Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа; Слушање народних и уметничких дела инспирисаних								

<table>
<tr><td>програма</td><td colspan="2">фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича.</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="2">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
• изражава се покретима за време слушања музике;
• вербализује свој доживљај музике;
• идентификује ефекте којима
• различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања;
• анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте;
• илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...);
• критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље;
• понаша се у складу са правилима музичког бонтона;
• користи могућности ИКТ-а за слушање музике.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>МК.1.2.1.
МК.1.2.2.
МК.1.2.3.
МК.1.2.4.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>МК.2.2.1.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>МК.3.2.1.
МК.3.2.2.
МК.3.2.3.</td></tr>
<tr><td>Време реализације</td><td colspan="2">Септембар, новембар, фебруар, март, април, мај
*Тема Слушање музике је заступљена на скоро сваком часу у оквиру других тема.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td>Наставне методе</td><td colspan="2">Дијалошка, демонстративна, монолошка</td></tr>
<tr><td>Наставни облици рада</td><td colspan="2">Фронтални, групни, индивидуални</td></tr>
<tr><td>Активности наставника</td><td colspan="2">Представљање композиција за слушање; Разговор са ученицима о слушаним композицијама; Осмишљавање и реализација активности слушања музике; Припрема материјала за рад; Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда; Вођење педагошке документације.</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="2">Разговор са наставником о композицијама које се слушају; Активно слушање музике; Усвајање садржаја који се обрађују; Изношење свог мишљења о композицијама које се слушају.</td></tr>
<tr><td>Начин провере остварености програма</td><td colspan="2">Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како, односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће</td></tr>
</table>

	знање. Рад; Степен ангажованости; Кооперативност; Интересовање; Став; Умешност; Креативност; Квалитет музичке перцепције током слушања музике.
Међупредметне компетенције	Рад са подацима Решавање проблема Дигитална компетенција

Редни број теме	**4**	**Тема**		**Извођење музике**					
Број часова		**обрада**	**34**	**утврђивање**	**8**	**систематизација**		**укупно**	**42**
Тематски садржај програма		Певање песама по слуху самостално и у групи; Певање песама из нотног текста солмизацијом; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација певањем; Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима; Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста; Извођење дечијих, народних и уметничких игара; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом. Елементи музичке писмености – разлике између дура и мола, a-moll лествица (природна и хармонска), појам предзнака (повисилица и разрешилица), прости и сложени тактиву, шеснаестина ноте у групи и предтакт.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • пева и свира самостално и у групи; • примењује правилну технику певања (правилно дисање, држа- ње тела, артикулација); • кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и мо- торику; • користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; • искаже своја осећања у току извођења музике; • примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у за- једничком музицирању; • учествује у школским приредбама и манифестацијама; • користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...).							
Образовни		**ОСНОВНИ**	**МК.1.1.1.** **МК.1.3.1.** **МК.1.3.2.**						

стандарди	**СРЕДЊИ**	/
	НАПРЕДНИ	**МК.3.1.1.** **МК.3.3.1.**
Време реализације	Септембар, децембар, јануар, март, април, мај, јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Текстуална, дијалошка, монолошка, демонстративна	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални	
Активности наставника	Певање и свирање са ученицима приликом обраде и утврђивања и обнављања песама; Представљање нових музичких елемената и музичких појмова; Осмишљавање и реализација активности ; Припрема материјала за рад; Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда; Вођење педагошке документације.	
Активности ученика	Певање и свирање песама по слуху и са нотног текста; Лично музичко изражавање; Активно извођење музике; Усвајање нових музичких елемената и појмова; Усвајање садржаја који се обрађују.	
Начин провере остварености програма	Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како, односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање. Рад; Степен ангажованости; Кооперативност; Интересовање; Став ; Умешност; Креативност; Идентификовање музичких елемената у нотним записима песама; Процена практичног рада; Уметничко ангажовање; Допринос ученика за време групног рада; Специфичне вештине.	
Међупредметне компетенције	Рад са подацима Сарадња Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Компетенције за учење Дигитална компетенција	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>5</td><td>Тема</td><td colspan="7">Музичко стваралаштво</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>1</td><td>утврђивање</td><td></td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>1</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива. Импровизација мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Израда једноставних музичких инструмената. Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација. Компоновање мелодије на задати текст. Импровизација игре/покрета на одређену музику. Илустарција доживљаја музике. Музичко-истраживачки рад. Осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката. Осмишљавање музичких квизова. Осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација. Креативна употреба мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони...</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет;
изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина;
комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом;
учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката;
користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">МК.1.4.1.
МК.1.4.2.
МК.1.4.3.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">/</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">МК.3.4.2.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Април
* Тема Музичко стваралаштво се појављује и на великом броју часова у оквиру теме Извођење музике.</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Монолошка, дијалошка, демонстративна, текстуална</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, групни, индивидуални</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">Вођење ученика кроз процес стварања музике; Давање сугестија и мишљења о музичком стваралаштву ученика; Осмишљавање и реализација активности ; Припрема материјала за рад; Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда; Вођење педагошке документације.</td></tr>
</table>

Активности ученика	Активно учествовање у музичком стваралаштву; Примена теоретског знања у музичком стваралаштву.
Начин провере остварености програма	Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како, односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање. Степен ангажованости; Кооперативност; Интересовање; Став; Умешност; Креативност; Процена практичног рада; Уметничко и стваралачко ангажовање; Допринос ученика за време групног рада; Израда креативних задатака на одређену тему.
Међупредметне компетенције	Компетенције за учење Рад са подацима Дигитална компетенција Решавање проблема Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Историја **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36 НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Редни број теме	**1.**	**Тема:**		**Основи проучавања прошлости**					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**/**	**укупно**	**3**
Тематски садржај програма		Основни садржаји Појам прошлости и историја као наука о прошлости људског друштва. Хронологија – рачунање времена. Подела прошлости и периодизација историје. Историјски извори – дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају. Проширени садржаји Сродне науке и помоћне историјске науке. Историја око нас. Историјско наслеђе – тековине.							
Исходи		-разликује основне временске одреднице(годину, деценију, век, миленијум, еру -лоцира одређену временску одредницу на временској ленти -разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости -именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје -разврста историјске изворе према њиховој основној подели -повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају(архив, музеј, библиотека)							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	**ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.6.**						
		СРЕДЊИ							
		НАПРЕДНИ							
Време реализације		Септембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика							
Наставни облици рада		Фронтални рад, групни рад, индивидуални рад, рад у пару							
Активности наставника		Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом, проверава и процењује рад ученика, најављује активности							

Активности ученика	Слушају, посматрају, препознају, именују, рачунају, изводе закључке, сарађују у групи, активно учествују у раду
Начин провере остварености програма	Иницијални тест, провера знања(усмена или писана), блиц тест, континуирано праћење напредовања
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, решавање проблема

Редни број теме	**2.**	**Тема**		**Праисторија**					
Број часова		**обрада**	**1**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**/**	**укупно**	**2**
Тематски садржај програма		Основне одлике праисторије (начин живота људи, проналасци). Подела праисторије (камено, метално доба). Проширени садржаји Најважнији праисторијски локалитети у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча...).							
Исходи		-наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији -разликује основне одлике каменог и металног доба							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	**ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.2. ИС.1.1.8. И.С. 1.2.3. ИС.1.2.4.**						
		СРЕДЊИ							
		НАПРЕДНИ							
Време реализације		Октобар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, текст-метода, самостални рад ученика							
Наставни облици рада		Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад							
Активности наставника		Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом, проверава и процењује рад ученика, најављује активности							
Активности ученика		Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања							
Начин провере остварености програма		Провера знања(усмена или писана), блиц тест, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика							
Међупредметне компетенције		Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, сарадња							

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>3.</td><td>Тема</td><td colspan="7">Стари исток</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>3</td><td>утврђивање</td><td>2</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Основни садржаји
Појам Старог истока – географске одлике, најзначајније цивилизације (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија).
Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно уређење (монархија –царства/краљевства) у цивилизацијама Старог истока.
Основне одлике привреде и свакодневни живот – обичаји, занимања, култура исхране и становања.
Култура и историјско наслеђе народа Старог истока – религија (монотеизам и политеизам), писмо, књижевност, уметност, наука, цивилизацијске тековине (математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна средства, медицина, закони...).
Проширени садржаји
Специфичности египатске религије.
Специфичности религија цивилизација Месопотамије.
Основне одлике јудаизма.
Најважније цивилизације Далеког истока (Индија, Кина).</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">-лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока
-користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока
-одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерајхије заједнице
-пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку
-наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока
-идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока
-разликује врсте писама цивилизација Старог истока
-илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет
-користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век
-изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје правилним хронолошким редоследом
-прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему
-визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">ИС.1.1.6. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">ИС.2.2.1. ИС.2.2.2. ИС. 2.1.6.</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">ИС.3.1.6.ИС.3.2.5.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Октобар-новембар</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, текст-метода, самостални рад ученика</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом, проверава и процењује рад ученика, најављује активности</td></tr>
</table>

Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, рачунају, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти, самостално обрађују поједине теме,користе ИКТ, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања
Начин провере остварености програма	Иницијални тест, провера знања(усмена или писана), блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња

Редни број теме	**4.**	**Тема**		**Античка Грчка**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**12**
Тематски садржај програма		Основни садржаји Појам античке Грчке – географске одлике Најстарији период грчке историје (Критска и Микенска цивилизација). Грчки митови (појам, примери) и хомерски епови. Колонизација и основне одлике привреде. Полиси – Спарта и Атина (појам полиса, структура друштва, државно уређење). Грчко-персијски ратови. Пелопонески рат – узроци и последице. Култура и свакодневни живот (религија, олимпијске игре, митологија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хеленистичко доба и његова култура. Историјско наслеђе (институције, закони, књижевност, позориште, филозофија, демократија, медицина, уметност, архитектура, беседништво, Олимпијске игре). Проширени садржаји Пелопонески рат (ток рата, најважнији догађаји и личности). Најистакнутије личности: Драконт, Перикле, Филип II, Аристотел, Архимед... Грчка митологија, Пантеон. Седам светских чуда античког доба.								
Исходи		-опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке -лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке -приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине -пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој -идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата -истражи основна обележја и значај религије старих Грка -разликује легенде и митове од историјских чињеница -наведе значај и последице освајања Александра Великог -илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет -користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленистизма у одговарајући миленијум, век или деценију -израчуна временску удаљеност између појединих догађаја -користи основне историјске појмове								

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**ИС 1.1.4. ИС. 1.1.6. ИС.1.1.8. ИС. 1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4.**
	СРЕДЊИ	**ИС.2.1.1. ИС. 2.1.6. ИС. 2.2.2**
	НАПРЕДНИ	**ИС.3.1.5 ИС.3.2.5.**
Време реализације	Децембар-март	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, текст-метода, самостални рад ученика	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад	
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом, проверава и процењује рад ученика, најављује активности	
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања	
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња	

Редни број теме	**5.**	**Тема**		**Антички Рим**					
Број часова		**обрада**	**7**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**13**
Тематски садржај програма	Основни садржаји Појам античког Рима – географске одлике и периодизација. Оснивање Рима (легенда о Ромулу и Рему). Структура друштва и уређење Римске републике. Ширење Римске државе (освајања и провинције, привреда). Рим у доба царства – принципат и доминат. Култура и свакодневни живот (религија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хришћанство – појава и ширење. Пад Западног римског царства (почетак Велике сеобе народа, подела царства и пад Западног царства). Историјско наслеђе (абецеда, календар, медицина, уметност, архитектура, путеви, водовод, канализација, терме, римски бројеви, хришћанство, римско наслеђе на територији Србије). Проширени садржаји Етрурци. Римска војска. Римски градови на територији Србије. Најистакнутије личности: Ханибал, Цицерон, Јулије Цезар, Клеопатра, Октавијан Август, Константин Велики...). Римски пантеон. Гладијаторске борбе.								

Исходи	-мапира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе -наведе основне разлике између античке римске републике и царства -разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима -истражи основна обележја и значај религије античког Рима -илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет -пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму -наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства -лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије -користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**ИС 1.1.4. ИС.1.1.6. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4.**
	СРЕДЊИ	**ИС.2.1.1. ИС. 2.2.2. ИС. 2.1.6.**
	НАПРЕДНИ	**ИС.3.1.5. ИС.3.2.5.**
Време реализације	Март-јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, текст-метода, самостални рад ученика	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад	
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом, проверава и процењује рад ученика, најављује активности	
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања	
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, сарадња	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		**ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА**					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**-**	**систематизација**	**-**	**укупно**	**2**
Тематски садржај програма		Ширење географских хоризоната и велика географска открића. Одговорност човека према планети Земљи.							
Исходи		**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** -повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; - повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом; - на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; - разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике						
		СРЕДЊИ	ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)						
		НАПРЕДНИ	ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање						
Време реализације		Септембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		демонстративна, дијалошка, рад на тексту уграђеном у презентацији, самостални ученички рад (домаћи),ИК у настави							
Наставни облици рада		Групни, индивидуални ,рад у пару , фронтални и примена концепта "изокренута учионица"							
Активности наставника		**Наставник** организује час, презентује наставне садржаје ангажујући ученике, водећи рачуна о претходним знањима која поседују, демонстрира, користи ИКТ (презентације, приказе, снимке, прилоге), подстиче ученика на активно учешће, повезује садржаје са свакодневним животом, вреднује рад ученика,објашњава кључне речи, похваљује рад ученика,подстиче на рад, показује на карти,подстиче ученике да повезује знања са предходним градивом проверава и процењује рад ученика,најављује нове активности,вреднује сопствени рад.							
Активности ученика		**Ученици** слушају наставниково излагање,записују значајне информације у свеску,активно учествују одговарајући на питања наставника, постављају питања, закључују,читају задати текст, објашњавају појмове, израђују тематски пано или презентацију, активно учествују у реализацији наставе, записују кључне појмове, анализирају, дискутују, показују на карти, примењују, закључују, учествују у тимском и групном							

	раду, процењују наставу, рад других ученика и сопствени рад.
Начин провере остварености програма	-иницијални тест,провера знања (писмена или усмена),на основу остварености исхода ученика.
Међупредметне компетенције	Компетенција за учење, Рад са подацима и информацијама, Дигитална,Решавање проблема, Комуникација

Редни број теме	**2.**	**Тема**		**ВАСИОНА**					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**-**	**укупно**	**3**
Тематски садржај програма		-Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде, сазвежђа. -Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори							
Исходи		**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** -разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; -објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; -разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; -одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом						
		СРЕДЊИ	ГЕ.2.2.1. описује небеска тела и њихова кретања						
		НАПРЕДНИ	ГЕ.3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање						
Време реализације		Септембар, октобар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		демонстративна, дијалошка, рад на тексту уграђеном у презентацији, самостални ученички рад (домаћи),ИК у настави.							
Наставни облици рада		Групни, индивидуални ,рад у пару , фронтални и истраживачки рад (домаћи) ,рад на пројекту и "изокренута учионица"							
Активности наставника		**Наставник** организује час, презентује наставне садржаје ангажујући ученике, демонстрира, користи ИКТ –(презентације,снимке), подстиче ученика на активно учешће, повезује садржаје са свакодневним животом, вреднује рад ученика, прати напредовања ученика је у функцији развоја ученика у достизању исхода. Вреднује сопствени рад.							

Активности ученика	**Ученици** слушају наставниково излагање, посматрају,препознају, именују, описују, изводе закључке, сарађују у групи,активно учествују у раду,Читају и коментаришу,Самостално обрађују поједине теме, раде у групи, Користе ИКТ,примењују стечена знања,показују на карти,Излажу део градива,оцењују свој рад и образлажу рад других.Повезују стечена знања садругим предметима, раде на дигиталној платформи записују значајне информације у свеску, активно учествују одговарајући на питања наставника, постављају питања, читају задати текст, објашњавају појмове, израђују тематски пано и презентацију, активно учествују у реализацији наставе , анализирају, дискутују, показују, примењују, учествују у тимском и групном раду, процењују наставу, рад других ученика и сопствени рад.
Начин провере остварености програма	-провером знања (писмена или усмена),на основу остварености исхода ученика усменом провером,праћењем активности на часу и праћењем ангажовања ученика у раду на часу.
Међупредметне компетенције	Рад с подацима и информацијама ,Сарадња Компетенција за целоживотно учење, Комуникација и Дигитална.

Редни број теме	**3.**	**Тема**		**ПЛАНЕТА ЗЕМЉА**					
Број часова		**обрада**	**19**	**утврђивање**	**7**	**систематизација**	**5**	**укупно**	**31**
Тематски садржај програма Облик Земље и структура њене површине		Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи Сила Земљине теже, глобус, екватор, полови.							
Земљина кретања		Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, привидно кретање Сунца, локално време. Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви							
Унутрашња грађа и рељеф Земље		Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континената. Вулканизам и земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији, последице и шта радити у случају земљотреса. Стене: магматске, седиментне, метаморфне. Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина. Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра. Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји).							
Ваздушни омотач Земље		Атмосфера (састав, структура и значај). Време и клима: климатски елементи и појаве (температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар). Климатски чиниоци, основни типови климе. Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу)							

Воде на Земљи	Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје). Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и ледници. Човек и вода –поплаве и бујице, заштита вода од загађења.
Биљни и животињски свет	Распростирање биљног и животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света
Исходи	**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** – помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; – помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; – примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач; разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; – повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; – повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; -повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасеви -разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); -разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; -наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; -помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); -разликује хипоцентар и епицентар и наведе трусне зоне у свету и у Србији; -наведе поступке које ће предузети за време земљотреса ; -опише процес вулканске ерупције и њене последице; -помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; -помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; разликује ерозивне и акумулативне процесе; наведе примере деловања човека на промене у рељефу (бране, насипи, копови); -опише структуру атмосфере; -наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); -разликује појам времена од појма клима; -наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; -графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; -користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; -наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; -наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре , град, гром, олуја); -уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; -наведе и опише својства морске воде; -помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; -наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); -разликује типове језерских басена према начину постанка; -наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; -наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; -наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања;

	-помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; -помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; -опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; -наведе примере за заштиту живог света на Земљи	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом ГЕ.1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике
	СРЕДЊИ	ГЕ.2.2.1. описује небеска тела и њихова кретања ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)
	НАПРЕДНИ	ГЕ.3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања ГЕ.3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање
Време реализације	Октобар, новембар, децембар, јануар, фебруар, март, април, мај, јун и јул	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	демонстративна, дијалошка, рад на тексту уграђеном у презентацији, самостални ученички рад (домаћи),ИК у настави.	
Наставни облици рада	групни, индивидуални ,рад у пару , фронтални и истраживачки рад (домаћи) ,рад на пројекту и примена концепта "изокренута учионица"	
Активности наставника	**Наставник** организује час, презентује наставне садржаје ангажујући ученике, демонстрира, користи ИКТ –(презентације,снимке), подстиче ученика на активно учешће, повезује садржаје са свакодневним животом, вреднује рад ученика, прати напредовања ученика у функцији достизања исхода,подстиче рад група, објашњава нејасно, описује појаве и процесе. Вреднује сопствени рад.	
Активности ученика	**Ученици** слушају наставниково излагање, посматрају, препознају, именују, описују, изводе закључке, сарађују у групи, активно учествују у раду,читају и коментаришу,самостално обрађују поједине теме, раде у групи, користе ИКТ,примењују стечена знања,показују на карти,излажу део градива, оцењују свој рад и образлажу рад других.Повезују стечена знања садругим предметима, раде на дигиталној платформи записују значајне информације у свеску, активно учествују одговарајући на питања наставника, постављају питања, читају задати текст, објашњавају појмове, израђују тематски пано или презентацију, активно учествују у реализацији наставе , анализирају, дискутују, показују, примењују, учествују у тимском и групном раду, процењују наставу, рад других ученика и сопствени рад.	
Начин провере остварености програма	-на основу остварености исхода ученика усменом провером, на основу продукта рада (паноа, презентација и плаката), праћењем реализације активности на часу , праћење ангажовања ученика у раду, провером знања (писмена или усмена) и на основу остварених стандарда постигнућа ученика	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Сарадња,Рад са подацима и информацијама, Дигитална,Решавање проблема и Одговоран однос према здрављу и околини.	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 144** **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 4**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		**Природни бројеви и дељивост**					
Број часова		**обрада**	**16**	**утврђивање**	**17**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**34**
Тематски садржај програма		Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0. Дељење са остатком у скупу N_0 (једнакост $a=bq+p$, $0\leq p<b$). Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито. Растављање природних бројева на просте чиниоце. Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД. Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС.							
Исходи		- израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); - примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; - разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце; - одреди и примени НЗС и НЗД; - изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке; - правилно користи речи и, или, не, сваки у математичко-логичком смислу							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	MA.1.3.1						
		СРЕДЊИ	MA.2.1.3. MA.2.1.4.						
		НАПРЕДНИ	MA.3.1.2. MA.3.1.3.						

Време реализације	Септембар, Октобар
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, рад са подацима, компетенција за учење

Редни број теме	**2.**	**Тема**		**Основни појмови геометрије**					
Број часова		**обрада**	**7**	**утврђивање**	**9**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**17**
Тематски садржај програма		Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права. Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и транслација.							
Исходи		- анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом; - опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг; - нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор; - упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски; - преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом, - правилно користи геометријски прибор								
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	MA.1.3.1						
		СРЕДЊИ							

	НАПРЕДНИ	МА.3.3.1.
Време реализације	Октобар, Новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.	
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.	
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке	
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење	

Редни број теме	**3.**	**Тема**		**Угао**					
Број часова		**обрада**	**7**	**утврђивање**	**9**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**17**
Тематски садржај програма	Угао, централни угао; једнакост углова. Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова. Мерење углова, сабирање и одузимање углова са задатим мерама. Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. Углови на трансверзали. Транслација и углови.								
Исходи	- идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе; - нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор; - измери дати угао и нацрта угао задате мере; - упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно, реши једноставан задатак применом основних својства паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова)								

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	МА.1.3.1
	СРЕДЊИ	МА.2.3.1
	НАПРЕДНИ	МА.3.3.1
Време реализације	Новембар, Децембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.	
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.	
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке	
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење	

Редни број теме	**4.**	**Тема**		**Разломци**					
Број часова		**обрада**	**23**	**утврђивање**	**31**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**55**
Тематски садржај програма	Појам разломка облика $\frac{a}{b}$ $(a, b \in N)$. Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис броја и превођење у запис облика $\frac{a}{b}$ $(b \neq 0)$. Упоређивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева. Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака.								

	Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна неједнакост $p < \frac{p+q}{2} < q$.	
Исходи	– прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други; – одреди месну вредност цифре у запису децималног броја, – заокругли број и процени грешку заокругљивања; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину; – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – одреди проценат дате величине; – примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; – примени аритметичку средину датих бројева;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	МА .1.1.1. МА. 1.1.2. МА. 1.1.3. МА. 1.1.4. МА. 1.5.4. МА. 1.4.4.
	СРЕДЊИ	МА. 2.1.1. МА. 2.1.2. МА. 2.1.4. МА. 2.2.5.
	НАПРЕДНИ	МА. 3.1.1. МА. 1.5.4. МА. 3.2.5.
Време реализације	Јануар, Фебруар, Март, Мај, Јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.	
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.	
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке	
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, рад са подацима.	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>5.</td><td>Тема</td><td colspan="7">Осна симетрија</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>5</td><td>утврђивање</td><td>7</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>13</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије фигуре.
Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">- идентификује односиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије;
- односиметрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор;
- конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства;
- конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">МА. 3.1.1.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Мај, Јун</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације, практични рад,</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности ученика</td><td colspan="8">Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Начин провере остварености програма</td><td colspan="8">Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Међупредметне компетенције</td><td colspan="8">Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, рад са подацима, естетичка.</td></tr>
</table>

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72 НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		**ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА**					
Број часова 34		**обрада**	16	**утврђивање**	**8+9в**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**34**
Тематски садржај програма		Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, растиразвиће. Једноћелијски и вишећелијски организми. Основе класификације: главни (морфолошки) карактеристике особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живихбића). Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса. Дисање као размена гасова у различитим срединама. Излучивање. Надражљивост. Покретљивост – кретање. Размножавање: бесполно и полно. Раст и развиће. Дужина живота. Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост.							
Исходи		Истражује особине живих бић а према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; Групише жива бића према њиховим заједничким особинама; Одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића;							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	БИ.1.1.1, БИ.1.1.2, БИ.1.1.3, БИ.1.1.4, БИ.1.6.1						
		СРЕДЊИ	БИ.2.1.1, БИ.2.1.2, БИ.2.1.3, БИ.2.1.4, БИ.2.6.1						
		НАПРЕДНИ	БИ.3.1.1, БИ.3.1.2, БИ.3.1.3, БИ.3.1.4, БИ.3.6.1						
Време реализације		Прво полугође							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Монолошко - Дијалошка метода, Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.							
Наставни облици рада		Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)							
Активности наставника		-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника							

	-Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	- Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини; - Естетичка компетенција

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>2</td><td>Тема</td><td colspan="6">ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова 11</td><td>обрада</td><td>5</td><td>утврђивање</td><td>4+1в</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>11</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота
Животуводи – изглед, прилагођености на начин живота.
Живот на копну – изглед, прилагођеностинаначинживота.
Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">-Идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење;
једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље
-Прикупља податке о варијабилности организамаунутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке;
-Разликује наследне особине и особине које су резултат деловањасредине, на моделима из свакодневног живота;
поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицајсрединских фактора на ненаследне особине живихбићаи критички сагледава резултате;
Користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">БИ.1.2.1, Б.И.1.2.2, БИ.1.2.3, БИ.1.6.1</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7">БИ.2.2.1, БИ.2.2.2 БИ.2.2.3 БИ.2.2.4 БИ.2.6.1</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7">БИ.3.2.1 БИ.3.2.2 БИ.3.2.3 БИ.3.2.4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Јануар</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Монолошко - Дијалошка метода, Метода рада на тексту, Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма
- Планирање наставе
-Упознати их са правилима рада
-Пратити рад и залагање ученика на часу
-Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику
-Подстицати код ученика самостално истраживање
-Менторска улога наставника
-Креирање интерактивног окружења
-Охрабрује, помаже и подстиче ученике
-Омогућити ученицима да сами -изводе закључке
-Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада</td></tr>
</table>

	-Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	- Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини; - Естетичка компетенција

Редни број теме	3	Тема	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА						
Број часова 7		обрада	3	утврђивање	1+2в	систематизација	1	укупно	7
Тематски садржај програма		Преношење особина са родитеља на потомке. Разлике родитеља и потомака. Разлике полног и бесполног размножавања у настанку варијабилности. Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке. Варијабилност организама унутар врсте је предуслов заеволуцију							
Исходи		Разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; Поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицајсрединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; Користи доступнуИКТ и другу опрему у истраживању,обради података и приказу резултата;							
Образовни стандарди		ОСНОВНИ	БИ.1.3.1 БИ.1.3.2 БИ.1.3.3 БИ.1.3.4 БИ.1.6.1						
		СРЕДЊИ	БИ.2.3.1 БИ.2.3.2 БИ.2.3.3 БИ.2.3.4 БИ.2.6.1						
		НАПРЕДНИ	БИ.3.3.1 БИ.3.3.2 БИ.3.3.3. БИ.3.3.4.						
Време реализације		Фебруар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Монолошко - Дијалошка метода, Метода рада на тексту, Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.							
Наставни облици рада		Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)							
Активности наставника		-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења							
Активности ученика		-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу							

	-Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	- Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини; - Естетичка компетенција

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>4</td><td>Тема</td><td colspan="7">ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова 12</td><td>обрада</td><td>4</td><td>утврђивање</td><td>3+4в</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>12</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животнусредину..
Заштита живих бића и животне средине.
Пројекат очувања природе у мом крају.
Дивље животиње као кућни љубимци – да или не.
Значај врста зачовека (самоникло јестиво, лековито, отровнобиље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње).</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">Ученик ће знати да:
Доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи;
Направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу;
-предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасилан начин -илуструје примеримаделовањељуди на животнусредину и процењује последице таквих дејстава</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">БИ.1.4.1 БИ.1.4.2 БИ.1.4.3 БИ.1.4.4 БИ.1.6.1</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">БИ.2.4.1 БИ.2.4.2 БИ.2.4.3 БИ.2.4.4 БИ.2.6.1</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">БИ.3.4.1 БИ.3.4.2 БИ.3.4.3 БИ.3.4.4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Март-април</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Монолошко - Дијалошка метода, Метода рада на тексту, Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма
- Планирање наставе
-Упознати их са правилима рада
-Пратити рад и залагање ученика на часу
-Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику
-Подстицати код ученика самостално истраживање
-Менторска улога наставника
-Креирање интерактивног окружења
-Охрабрује, помаже и подстиче ученике
-Омогућити ученицима да сами -изводе закључке
-Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада
-Инсистирати на практичној примени стечених знања
-Оцењивањем мотивисати ученике за учење</td></tr>
</table>

	- Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	- Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини; - Естетичка компетенција

Редни број теме	5	Тема		ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ					
Број часова 8		обрада	4	утврђивање	2+1в	систематизација	1	укупно	8
Тематски садржај програма	Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напици. Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.								
Исходи	Ученик ће знати да: Идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	БИ.1.5.1 БИ.1.5.2 БИ.1.5.3 БИ.1.5.4 БИ.1.6.1							
	СРЕДЊИ	БИ.2.5.1 БИ.2.5.2 БИ.2.5.3 БИ.2.5.4 БИ.2.6.1							
	НАПРЕДНИ	БИ.3.5.1 БИ.3.5.2 БИ.3.5.3 БИ.3.5.4							
Време реализације	Мај-јун								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода, Метода рада на тексту, Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.								
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)								
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења								

Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	- Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини; - Естетичка компетенција

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Техника и технологија **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72 НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Редни број теме	**1**	**Тема**		**ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ**					
Број часова 6		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**6**
Тематски садржај програма		Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења. Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије. Правила понашања и рада у кабинету. Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду. Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном окружењу.							
Исходи		Ученикћебити у стањуда: описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање, разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју, наводи занимања у области технике и технологије, процењује сопствена интересовања у области технике технологије, организује радно окружење у кабинету, правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу.							
Време реализације		септембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Дијалошка, монолошка,рад на тексту,илустративно-демонстративна							
Наставни облици рада		Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад							
Активности наставника		- организатор и реализатор наставе - презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење - прати напредовање ученика - наводи ученике на одговарајуће закључке - упознаје их са техничким напретком од праисторије до данашњег доба							
Активности ученика		- пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика - користи различите изворе знања							

	- проналази нове информације - уочава - разликује - упоређује - класификује - износи своје мишљење - уређује и презентује - закључује процењује сопствени рад и напредак
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	Компентенцијазацеложивотноучење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Сарадња, Решавањепроблема

Редни број теме	**2**	**Тема**		**САОБРАЋАЈ**					
Број часова 14		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**7**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**14**
Тематски садржај програма		Улога, значај и историјски развој саобраћаја. Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени. Професије у подручју рада саобраћај. Употреба информационих технологија у савременом саобраћају Саобраћајна сигнализација - изглед и правила поступања. Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају - рачунарска симулација и саобраћајни полигон. Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају. Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.							
Исходи		– класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени, – наводи професије у подручју рада саобраћаја, – направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија, – разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила, – правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају,							

	– користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима, – аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник, – повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика, – одговорно се понаша као путник у возилу, – показује поштовање према другим учесницима у саобраћају, – анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла, – користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечији користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечјим возилима.
Време реализације	Септембар,октобар,новембар
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Дијалошка, монолошка,илустративно-демонстративна
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад
Активности наставника	Предавање, дискусија, одговарање на питања , објашњавање, подстицање ученика на рад, задавање задатака, постављање питања, учествовање у разговору, записивање на табли, размењивање знања и искустава, одговарање на питања ученика, проверавање датих одговора, допуњавање и кориговање одговора, сумирање рада, извођење закључака, праћење рада ученика, оцењивање...
Активности ученика	пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - проналази информације - уочава - именује - упоређује - класификује и уређује - дискутује - износи сопствено мишљење и став - цртају - израђују моделе
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	Компентенцијазацеложивотноучење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Сарадња, Решавањепроблема

Редни број теме	3	Тема		ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ					
Број часова 16		обрада	8	утврђивање	7	систематизација	1	укупно	16
Тематски садржај програма	Прибор за техничко цртање (оловка, гумица, лењир, троугаоници, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера. Типови и дебљине линија (пуна дебела линија; пуна танка линија; пуна танка линија извучена слободном руком; испрекидана танка линија; црта-тачка-црта танка линија). Геометријско цртање (цртање паралелних правих, цртање нормале на дату праву, цртање углова помоћу лењира и троугаоника). Елементи котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број - вредност). Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање). Пренос података између ИКТ уређаја (рачунар, таблет, смартпхоне, дигитални фотоапарат). Апликација за дигиталну обраду слике. Операције подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/резолуције слике, издвајање дела слике. Креирање документа у програму за обраду текста. Форматирање текста, уметање слике и графике. Интернет претрага и приступ онлине ресурсима.								
Исходи	– самостално црта скицом и техничким цртежом једноставнији предмет, – преноси податке између ИКТ уређаја, – користи текст процесор за креирање докумената, – примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару, – користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима, – представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер, користи интернет сервисе за претрагу и приступање онлајн ресурсима.								
Време реализације	Новембар,децембар,јануар								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративно-демонстративна								
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад								
Активности наставника	- организатор и реализатор наставе - презентује - утиче на развој свести ученика о значају и примени техничког цртања, као начина комуникације у техници, - истиче неопходност правилног понашања на мрежи (интернету) - развија осећај ученика за простор, тачност, уредност, прецизност и одговорност - прати постигнућа ученика								
Активности ученика	пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - уочава								

	- разликује - упоређује - црта - повезује изглед објекта у простору и равни - повезује ранија знања са новим сазнањима примењује научено - користи различите изворе знања - пажљиво и одговорно претражује и користи интернет - развија осећај прецизности и уредности
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	Компентенцијазацеложивотноучење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Сарадња, Решавање проблема

Редни број теме	**4**	**Тема**		**РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА**					
Број часова 20		**обрада**	**8**	**утврђивање**	**11**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**20**
Тематски садржај програма		Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали. Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине). Врсте, својства и примена природних материјала. Технологија прераде и обраде дрвета. Технологија прераде и обраде коже. Текстилна технологија. Технологија производње папира. Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета - сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање). Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених материјала - маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега.							
Исходи		– повезује својства природних материјала са применом, – објасни технологије прераде и обраде дрвета и коже, производњу папира, текстила и коже, – сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета, – правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега), – направи план управљања отпадом, – самостално израђује једноставан модел, – самостално проналази информације потребне за израду								

Време реализације	Јануар,фебруар,март
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративно-демонстративна, практичан рад
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад
Активности наставника	- организатор и реализатор наставе -презентује -подстиче ученика на истраживање, увиђање, закључивање, упоређивање -развија разумевање за неопходност рационалног коришћења материјала и енергената -помаже у изради модела -подстиче на развој предузетничких способности (економичност и квалитет израде, начин представљања, изградњи и одбрани ставова...) - прати постигнућа ученика
Активности ученика	... - пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - повезује ранија знања - уочава начине примене - разликује - упоређује - анализира - класификује - презентује оцењује квалитет часа
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Решавање проблема, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција

Редни број теме	5	Тема		КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ					
Број часова 16		обрада	2	утврђивање	13	систематизација	1	укупно	16
Тематски садржај програма	Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата. Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа. Тимски рад и подела задужења у тиму.								
Исходи	– самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ уређаје и Интернет сервисе, – одабира материјале и алате за израду предмета/модела, – мери, обележава и оцртава предмет/модел, – ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате, – користи текст процесор за креирање докумената реализованог решења, – самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ, – показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха, – планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова, – активно учествује у раду пара или мале групе у складу са својом улогом и показује поштовање према сарадницима, – пружи помоћ у раду другим ученицима, – процењује остварен резултат и развија предлог унапређења.								
Време реализације	април мај,јун								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Вербална, демонстрациона, показивачка , дијалошка								
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад								
Активности наставника	- упознаје ученике са правилима рада у групи, поделом посла и одговорностима, са динамиком и роковима за реализацију пројектних активности - организатор и реализатор наставе - пажљиви посматрач - помагач када је то потребно - давалац повратне информације - неко ко охрабрује, презентује -саветује и одговара на питања ученика -утиче на развој свести ученика о значају примене теоријских знања за израду предмета који имају употребни карактер и могу се користити у реалном окружењу - упознаје ученике са правилима рада у групи -помаже у избору материјала и алата								
Активности ученика	- усваја и примењује знања, - развија вештине, ставове, одговорност и самосталност - проналази потребне информације								

	-уочава -разликује -упоређује -одабира - налази решење - формира идеју - израђује техничку документацију - планира и реализује сопствени производ - ствара (мери, обележава, обрађује...) -контролише -презентује
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	Компетенцијазацеложивотноучење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Сарадња, Решавање проблема

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36 НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		**Информационо-комуникационе технологије**					
Број часова		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**11**
Тематски садржај програма		Увод у информатику и рачунарство; Основна подешавања оперативног система; Рад са датотекама и фолдерима; Рад са текстуалним документима; Форматирање текстуалног документа; Рад са сликама; Репродуковање и снимање аудио и видео материјала; Мултимедијалне презентације;							
Исходи		Креира текстуални документ и примењује основне акције уређивања и форматирања, самостално и сарадnички; Креира дигиталну слику и примени основне акције уређивања и форматирања, самостално и сарадnички; Користи алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа; Креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и форматирања, самостално и сарадnички;							
Време реализације		Септембар - Октобар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације, Метода практичних и лабораторијских радова							
Наставни облици рада		Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима							
Активности наставника		Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује							
Активности ученика		Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања							
Начин провере остварености програма		Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару							
Међупредметне компетенције		Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Одговоран однос према здрављу, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња							

Редни број теме	2.	Тема		Дигитална писменост					
Број часова		обрада	4	утврђивање	1	систематизација	1	укупно	6
Тематски садржај програма		Одговорно и безбедно коришћење технологија; Утицај технологије на здравље; Заштита личних података и приватности на интернету; Правила понашања на интернету;							
Исходи		Спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету; Реагује исправно кад дођу у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја; Разуме значај ауторских права, рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на интернету; Препозна ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем, доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине;							
Време реализације		Новембар - Децембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима							
Активности наставника		Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује							
Активности ученика		Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања							
Начин провере остварености програма		Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару							
Међупредметне компетенције		Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Естетичка компетенција, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција							

Редни број теме	3.	Тема		Рачунарство					
Број часова		обрада	9	утврђивање	6	систематизација	1	укупно	16
Тематски садржај програма		Увод у програмирање; Програмско окружење Scratch; Рад са блоковима у Скречу; Програми линијске структуре; Примена математичких формула у програмирању; Исправљање грешака у програму; Програми са понављањем наредби; Програми разгранате структуре; Алгоритми аритметике							
Исходи		Сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби; У визуелном окружењу креира једноставан рачунарски програм који укључује линијске, цикличне и разгранате структуре; Схвати математичко-логички смисао речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки” и израза „ако... онда”; Анализира и дискутује о програму, проналази и отклања грешке у програму;							
Време реализације		Јануар - Мај							

Начин остваривања програма	
Наставне методе	Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације, Метода практичних и лабораторијских радова
Наставни облици рада	Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима
Активности наставника	Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује
Активности ученика	Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања
Начин провере остварености програма	Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Одговорно учешће у демократском друштву, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња

Редни број теме	**4.**	**Тема**		**Пројектна настава**					
Број часова		**обрада**	**/**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**	**/**	**укупно**	**3**
Тематски садржај програма		Планирање пројекта; Израда пројекта; Евалуација пројекта							
Исходи		Сарађује са осталим члановима групе у представљању резултата и закључака; Наводи кораке и описује поступак решавања пројектног задатка; Вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.							
Време реализације		Мај - Јун							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода разговора, Метода демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима							
Активности наставника		Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује							
Активности ученика		Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања							
Начин провере остварености програма		Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару							
Међупредметне компетенције		Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња							

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физичко и здравствено васпитање

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: :72+54 **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2 + 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Редни број теме	**1**	**Тема**		**ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ**					
Број часова		**обрада**	**8**	**утврђивање**	**0**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		**Основни садржаји** Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности							
Исходи		Примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби. Изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама Упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ФБ.1.3.1, ФВ.1.3.2. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4.						
		СРЕДЊИ							
		НАПРЕДНИ							
Време реализације		Септембар- јун							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Демонстративна, Метода практичног вежбања							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални							
Активности наставника		Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише Евидентира сублимира резултате умножава и доставља остварене резултате са тестова за развој моторичких способности							

Активности ученика	Посматрају и прате ТВ часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ
Начин провере остварености програма	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, у кућним условима, приказ продукта активности и достављање путем Гугл учионице, имејлом или друштвеним мрежама.
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална компетенција за целоживотно учење

Редни број теме	**2**	**Тема**		**МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ**					
Број часова		**обрада**	**41**	**утврђивање**	**40**	**систематизација**	**25**	**укупно**	**106**
Тематски садржај програма		Атлетика Обавезни садржаји Техника истрајног трчања Истрајно трчање – припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 г) Препоручени садржаји Техника штафетног трчања Скок удаљ Бацања кугле 2 kg Бацање „вортекс-а“ Тробојг) Спортска гимнастика Основни садржаји Вежбе на тлу. Прескоци и скокови. Вежбе у упору. Вежбе у вису. Греда. Гимнастички полигон. Препоручени садржаји Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда							

	Трамболина Прескок Вежбе у упору (сложенији састав **Основе тимских и спортских игара** Обавезни садржаји **Рукомет/минирукомет:** Основни елементи технике и правила; – вођење лопте, – хватања и додавања лопте, – шутирања на гол, – финтирање, – принципи индувидуалне одбране – основна правила рукомета/минирукомета Спортски полигон. **Препоручени садржаји** Напредни елементи технике, тактике и правила игре: – хватања котрљајућих лопти, – дриблинг, – шутирања на гол, – финтирање, – основни принципи колективне одбране. **Плес и ритимика** Обавезни садржаји Покрети уз ритам и уз музичку пратњу. Ритмичка вежба без реквизита. Скокови кроз вијачу. Народно коло „Моравац”. Народно коло из краја у којем се школа налази. Основни кораци друшвених плесова. **Препоручени садржаји** Вежбе са обручем. Вежбе са лоптом. Сложенији скокови кроз вијачу. **Пливање** Обавезни садржаји Предвежбе у обучавању пливања. Игре у води. Самопомоћ у води. Препоручени садржаји Плива једном техником. Роњење у дужину.

Исходи	– комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу; – доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисципли- нама; – одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри; – процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици; – користи елементе технике у игри; – примењује основна правила рукомета у игри; – учествује на унутародељенским такмичењима; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – игра народно коло; – изведе кретања у различитом ритму; – изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; – контролише и одржава тело у води; – преплива 25m слободном техником; – скочи у воду на ноге; – поштује правила понашања у и око водене средине; – објасни својим речима сврху и значај вежбања; – користи основну терминологију вежбања; – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.1.2.4. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4. ФВ.1.1.3 , ФВ.1.1.4. , ФВ.1.1.7.,ФВ.1.1.8. , ФВ.1.1.9. ФВ.1.1.10. ФВ.1.1.11. ФВ.1.1.12. ФВ.1.1.13. ФВ.1.1.14. ФВ.1.1.16. ФВ.1.1.17. ФВ.1.1.18. ФВ.1.1.19.
	СРЕДЊИ	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.
	НАПРЕДНИ	ФВ.3.1.1 ФВ.3.1.2.
Време реализације	Септембар - јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања	
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, групни	
Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднуј	
Активности ученика	Посматрају и прате ТВ часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	
Начин провере остварености програма	Редовна настава, обавезне физичке активности Кроз активности у Дечијој и Спортској недељи Кросевима (јесењи и пролећни) Такмичењем (унутар одељења и међуодељењским). Поделом ученика према полу, према нивоу усвојености вежби из претходног разред и њиховим способностима. Коришћењем станица, полигона, чувањем, помагањем, коришћењем паметне табле, примена ИКТ-а	

Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције, одговоран однос према околини, естетичка компетенција Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална компетенција за целоживотно учење Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.

Редни број теме	**3**	**Тема**		**ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад)**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**12**
Тематски садржај програма		**<u>Физичко вежбање и спорт</u>** Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању. Основна правила. Рукомета/минирукомета и Малог фудбала. Понашање према осталим субјекатима у игри (према судији, играчи- ма супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању. Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање. Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација). Писани и електорнски извори информација из области физчког васпитања и спорта. Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...). Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела). Планирање дневних активности. **<u>Здравствено васпитање</u>** Физичка активност, вежбање и здравље. Основни принципи вежбања и врсте физичке активности. Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања. Лична и колективна хигијена пре и после вежбања. Утицај правилне исхране на здравље и развој људи. Исхрана пре и после вежбања Прва помоћ: – значај прве помоћи, – врсте повреда. Вежбање и играње на чистом ваздуху – чување околине приликом вежбања.							

Исходи	– примени мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама; – навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин; – користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекративних активности; – прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом”; – примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама; – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту; – направи план дневних активности; – наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље; – разликује здраве и нездраве начине исхране; – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника; – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – препозна врсту повреде; – правилно реагује у случају повреде; – чува животну средину током вежбања.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФВ.1.2.1. , ФВ.1.2.2., ФВ.1.2.3. ФВ.1.2.4.
	СРЕДЊИ	
	НАПРЕДНИ	
Време реализације	Целе године	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања	
Наставни облици рада	Рад у пару, Фронтални ,Индивидуални ,групни	
Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује	
Активности ученика	Посматрају и прате ТВ часове слушају питају Демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ	
Начин провере остварености програма	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада. Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава	
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Грађанско васпитање

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: :36 НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења програма Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.									
Редни број теме	**1.**	**Тема**		**ЉУДСКА ПРАВА**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Потребе и права Потребе и жеље. Потребе и права. Права и правила у учионици. Правила рада у учионици, доношење групних правила. Права детета у документима о заштити права Посебност права детета и људска права. Конвенција о правима детета. Врсте права. Показатељи остварености и кршења дечијих права . Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу.							
Исходи		– штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; – аргументује потребу посебне заштите права детета; – на примеру препозна уграђеност права детета у основним документима која уређују рад школе;							
Време реализације		Септембар-новембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Вербална метода, метод демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални групни , тимски							
Активности наставника		Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању							
Активности ученика		Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања							
Начин провере остварености програма		Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља							
Међупредметне компетенције		Настава грађанског васпитања повезује се са сацајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује							

Редни број теме	2.	Тема		ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**10**
Тематски садржај програма	Права и функционисање заједнице Моје заједнице. Школа као заједница. Одлучивање у учионици и школи. Гласање и консензус као демократски начини одлучивања. Одговорности и обавезе у заједници Одговорност деце. Одговорности одраслих (родитеља, наставника). Кршење и заштита права Понашање ученика у ситуацијама кршења права детета. Коме се могу обратити за помоћ.								
Исходи	– наведе чиниоце који утичу на остваривање дечијих права; – препозна ситуације кршења дечијих права у свакодневном животу и на примерима историјских догађаја; – искаже свој став о значају поштовања правила у функционисању заједнице;								
Време реализације	Новембар - јануар								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Вербална метода, метод демонстрације								
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални групни , тимски								
Активности наставника	Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању								
Активности ученика	Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања								
Начин провере остварености програма	Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља								
Међупредметне компетенције	Настава грађанског васпитања повезује се са сацајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује								

Редни број теме	3.	Тема		ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ					
Број часова		обрада	6	утврђивање	4	систематизација		укупно	10
Тематски садржај програма		Наши идентитети Наше сличности и разлике (раса, пол, национална припадност, друштвено порекло, вероиспо- вест, политичка или друга уверења, имовно стање, култура, језик, старост и инвалидитет). Стереотипи и предрасуде. Дискриминација. Толеранција. Сукоби и насиље Сукоби и начини решавања сукоба. Предности конструктивног решавања сукоба. Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционално, социјално, сексуално, дигитално. Реаговање на насиље. Начини заштите од насиља.							
Исходи		– учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; – понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; – наведе начине демократског одлучивања; – објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права;							
Време реализације		Јануар - март							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Вербална метода, метод демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални групни , тимски							
Активности наставника		Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању							
Активности ученика		Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања							
Начин провере остварености програма		Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља							
Међупредметне компетенције		Настава грађанског васпитања повезује се са сацајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује							

Редни број теме	4.	Тема		ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ					
Број часова		обрада	5	утврђивање	3	систематизација		укупно	8
Тематски садржај програма	Планирање и извођење акција у школи у корист права детета Избор проблема. Тражење решења проблема. Израда плана акције. Анализа могућих ефеката акције. Планирање и извођење акције. Завршна анализа акције и вредновање ефеката. Приказ и анализа групних радова.								
Исходи	– реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; – прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; – наведе врсте насиља; – анализира сукоб из различитих углова учесника и налази констр								
Време реализације	Април - јун								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Вербална метода, метод демонстрације								
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални групни , тимски								
Активности наставника	Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању								
Активности ученика	Уклључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања								
Начин провере остварености програма	Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља								
Међупредметне компетенције	Настава грађанског васпитања повезује се са садајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује								

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Верска настава **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:36 НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљеви верске наставе јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета.

Редни број теме	**1.**	**Тема**	**Увод**
Број часова:		**1**	
Тематски садржај програма		• Упознавање са садржајем програма и начином рада • Прелиминарна систематизација	
Исходи		• моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања.	
Време реализације		Септембар	

Начин остваривања програма

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.

Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.

На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.
- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја,

интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.

- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура
7. Грађанско васпитање

Редни број теме	**2.**	**Тема**	РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА
Број часова:		**3**	
Тематски садржај		• Религија и култура старог света • Човекова жеђ за Богом и вечним животом • Митови и легенде	

програма	
Исходи	• моћи да именује неке политеистичке религије. • моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века
Време реализације	Септембар

Начин остваривања програма

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином
остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.
• • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и
формативно, а мање на сазнајно и информативно.
• Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
• Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја,
интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
• У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких
активности у наставном процесу.
• Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;

посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура

Редни број теме	**3.**	**Тема**	ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТ БИБЛИЈЕ
Број часова:		**4**	
Тематски садржај програма		• Божије Откровење • Свето Писмо (настанак, подела)	
Исходи		• моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; • моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; • моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка • моћи да разликује Стари и Нови Завет • бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи;	
Време реализације		Октобар	
Начин остваривања програма			

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура

Редни број теме	4.	Тема	СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА
Број часова:		**7**	
Тематски садржај програма		• Шестоднев • Стварање човека „по икони и подобију“ • Прародитељски грех • Човек изван рајског врта (Каин и Авељ, Ноје, Вавилонска кула)	
Исходи		• моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије • моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле • моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан • бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; • моћи да наведе неке од последица прворођног греха по човека и читаву створену природу; • моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; • моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом	
Време реализације		Новембар, децембар	
Начин остваривања програма			
Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. • Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. • Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. • У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.			

• Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура

Редни број теме	**5**	**Тема**	**СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА**
Број часова:		**7**	
Тематски садржај програма		• Упознати ученике са старозаветним личностима и догађајима • Указати ученицима на везу између старозаветних личности и Христа	

	● Указати ученицима на повезаност Пасхе и Христа ● Указати ученицима на етичку вредност старозаветних списа ● Развијање свести ученика о старању Божјем за свет кроз библијску историју; ● Пружити ученицима знање о старозаветним мотивима у иконографији.
Исходи	● моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја ● моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом ● моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта ● моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији.
Време реализације	Јануар, фебруар, март

Начин остваривања програма

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.

Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;

- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура

Редни број теме	**6**	**Тема**	**ЗАКОН БОЖЈИ**
Број часова:		**4**	
Тематски садржај програма		• Добијање Божијих заповести на гори Синају • Садржај Десет Божјих заповести Смисао Декалога као припреме за Христа	
Исходи		• моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију; • моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести; моћи да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу;	
Време реализације		Март, април	
Начин остваривања програма			

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и
формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја,
интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких
активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе
Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- проценењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање
Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура

Редни број теме	7	Тема	МЕСИЈАНСКА НАДА
Број часова:		**10**	
Тематски садржај програма		• Насељавање Обећане земље (Исус Навин, Самсон...) • Цар Давид • Соломон и јерусалимски храм • Псалми Давидови • Старозаветни пророци Месијанска нада	
Исходи		• моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана • моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи • моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства • знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију • моћи да наведе неке од старозаветних пророка • моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије • увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига	
Време реализације		Април, мај, јун	
Начин остваривања програма			

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и
формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја,
интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких
активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- проценьивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Немачки језик **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72** **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе немачког језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља

Редни број теме	**1**	**Тема**		**Поздрављање**					
Број часова		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**9**
Тематски садржај програма		Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту Иницирање упознавања, посредовање у упознавању и представљање других особа, присутних и одсутних, усмено и писано; слушање и читање кратких и једноставних текстова којим се неко представља; попуњавање формулара основним личним подацима (пријава на курс, претплата на дечји часопис, налепница за пртљаг, чланска карта и слично). Презент слабих глагола и најфреквентнијих јаких глагола (*schlafen, fahren, essen, lesen, geben, nehmen, sprechen*). Употреба одређеног, неодређеног, негационог, присвојног члана у номинативу и акузативу. Употреба нултог члана.Употреба упитних заменица и прилога (*wer, was; wo, wie, wann*). Употреба показне заменице das.Исказна и упитна реченица – положај глагола/ред речи.							
Исходи		По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: – разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; – постави и одговори на једноставнија питања личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5**. .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.1.1.22.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.**						

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.2.1.6.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**ПСТ.2.1.20.** МЕДИЈАЦИЈА**ПСТ.2.1.25.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.**
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.3.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.3.1.11.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18.** **ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22**. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.27.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.3.1.31.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.**
Време реализације	Септембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога, рад на тексту	
Наставни облици рада	Фронтални,рад у групи,рад у пару, индивидуални	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира,-наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује -даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика	

	-писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема

Редни број теме	**2**	**Тема Допадање/недопадање**							
Број часова		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**8**	**систематизација**	**4**	**укупно**	**17**
Тематски садржај програма		Изражавање интересовања, допадања и недопадања (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (књижевност за младе, стрип, музика, филм). Императив – потврдни и одрични облици 2. лица једнине и множине. Употреба негационе партикуле nicht . Императив глагола са наглашеним префиксом (рецептивно). Модални глаголи у љубазно формулисаним молбама, упутствима и предлозима (рецептивно). Ред речи у реченицама са императивом							
Исходи		– разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавање допадања и недопадања; – опише своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5. .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.1.1.22. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.						

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.2.1.6. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.2.1.20. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.2.1.25. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.3.1.2. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.3.1.11. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18. ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.27. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.3.1.31. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.
Време реализације	Октобар/новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративна, разговор, игра улога	
Наставни облици рада	Фронтални,индивидуални, рад у пару, рад у групи, рад на тексту	
Активности наставника	Планира, организује, подтиче ученике да постављају питања и доносе закључке	
Активности ученика	допуњавају и исправљају реченице, записују информације које чују,самостално долазе до граматичких правила	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога	

Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема

Редни број теме	**3**	**Тема:**		**Слободно време**						
Број часова		**Обрада**	**4**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**8**	
Тематски садржај програма		Употреба глагола кретања са акузативом. Употреба предлога (an, in, auf). (Интер)културни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендани, прослава рођендана, игре.								
Исходи		– разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; – упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства;								
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.1.1.22. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.							
		СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.2.1.6. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.2.1.20. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.2.1.25. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.							

	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.3.1.2. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.3.1.11. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18. ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.27. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.3.1.31. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.
Време реализације	Децембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративна, разговор, игра улога	
Наставни облици рада	Фронтални,индивидуални, рад у пару, рад у групи, рад на тексту	
Активности наставника	Планира, организује, подтиче ученике да постављају питања и доносе закључке	
Активности ученика	допуњавају и исправљају реченице, записују информације које чују,самостално долазе до граматичких правила	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста	
Међупредметне	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у	

компетенције	демократском друштву, Решавање проблема

Редни број теме	**5**	**Тема:**		**Ствари за школу**					
Број часова		**Обрада**	**4**	**утврђивање**	**7**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**13**
Тематски садржај програма		. Личне заменице у номинативу, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; употреба емотикона. Употреба глагола кретања са акузативом.							
Исходи		– разуме жеље планове и намере и реагује на њих; – размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; – саопшти шта он/она или неко други жели, планира, намерава; – разуме једноставнија питања и одговори на њих; – разуме обавештења о простору и величинама; – опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима; разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима;							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.1.1.22. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.						
		СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.2.1.6. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.2.1.20. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.2.1.25. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.						

	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.3.1.2. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.3.1.11. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18. ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.27. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.3.1.31. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.
Време реализације	Јануар/фебруар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративна, разговор, игра улога	
Наставни облици рада	Фронтални,индивидуални, рад у пару, рад у групи, рад на тексту	
Активности наставника	Планира, организује, подтиче ученике да постављају питања и доносе закључке	
Активности ученика	допуњавају и исправљају реченице, записују информације које чују,самостално долазе до граматичких правила	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>5</td><td colspan="2">Тема:</td><td colspan="6">Школа, дани, предмети, распоред</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>Обрада</td><td>4</td><td>утврђивање</td><td>8</td><td>систематизација</td><td>3</td><td>укупно</td><td>15</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Описивање карактеристика живих бића, предмета, појава и места
Изражавање мишљења (слагања и неслагања)
Слушање и читање описа у вези са уобичајеним и тренутним активностима, плановима и спсособностима у породичној и школској средини; састављање порука и спискова у вези са уобичајеним и тренутним активностима, плановима и способностима.
Употреба фраза за званично и незванично исказивање сатнице. Употреба предлога (am, um, nach, vor).
– разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих;
– тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену;</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">– разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места;
– упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства;
– разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање;</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА
ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5.
.РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА
ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ
ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.
ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ
ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.
МЕДИЈАЦИЈА
ПСТ.1.1.22.
ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА
ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА
ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.
РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА
ПСТ.2.1.6.
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ
ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.
ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ
ПСТ.2.1.20.
МЕДИЈАЦИЈА
ПСТ.2.1.25.
ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА
ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.</td></tr>
</table>

	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.3.1.2. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.3.1.11. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18. ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.27. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.3.1.31. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.
Време реализације	Март/април	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративна, разговор, игра улога	
Наставни облици рада	Фронтални,индивидуални, рад у пару, рад у групи, рад на тексту	
Активности наставника	Планира, организује, подтиче ученике да постављају питања и доносе закључке	
Активности ученика	допуњавају и исправљају реченице, записују информације које чују,самостално долазе до граматичких правила	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>6</td><td colspan="2">Тема:</td><td colspan="6">Храна</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>Обрада</td><td>2</td><td>утврђивање</td><td>4</td><td>систематизација</td><td>4</td><td>укупно</td><td>10</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Употреба језичких средстава квантификације. Употреба лексике којом се именује амбалажа. Исказивање количине и цене. Бројеви до 100.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">– Разуме свакодневне исказе о непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; Изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језиком;
разуме једноставне исказе за изражавање допадања / недопадања, слагања/неслагања, неслагање и реагује на њих; тражи и пружа основне информације у вези са количинама и бројевима
-разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега;
– пита и каже колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства;
– на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину, наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/каже/израчуна колико нешто кошта;
– састави списак за куповину – намирнице и количина намирница</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА
ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5.
.РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА
ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ
ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.
ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ
ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.
МЕДИЈАЦИЈА
ПСТ.1.1.22.
ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА
ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА
ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.
РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА
ПСТ.2.1.6.
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ
ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.
ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ
ПСТ.2.1.20.
МЕДИЈАЦИЈА
ПСТ.2.1.25.
ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА
ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.</td></tr>
</table>

	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА ПСТ.3.1.2. РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА ПСТ.3.1.11. УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18. ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ ПСТ.3.1.27. МЕДИЈАЦИЈА ПСТ.3.1.31. ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.
Време реализације	Мај/јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративна, разговор, игра улога	
Наставни облици рада	Фронтални,индивидуални, рад у пару, рад у групи, рад на тексту	
Активности наставника	Планира, организује, подтиче ученике да постављају питања и доносе закључке	
Активности ученика	допуњавају и исправљају реченице, записују информације које чују,самостално долазе до граматичких правила	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе слушања -вежбе читања, разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога, вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема	

6.2. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА - ШЕСТИ РАЗРЕД

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: **Српски** језик и **књижевност**

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:144 **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 4**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције, које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезижује садржаје предметних области.

Редни број теме	**1**	**Тема: Књижевност**							
Број часова		**обрада**	**33**	**утврђивање**	**15**	**систематизација**	**6**	**укупно**	**54**
Тематски садржај програма		**ЛИРИКА** Лектира 1.Обредне лирске народне песме (избор) 2. Ђура Јакшић: Вече 4. Јован Дучић: Село 5. Мирослав Антић: Плава звезда 6. Вељко Петровић: Ратар / Алекса Шантић: О, класје моје 7. Десанка Максимовић: Грачаница / Војислав Илић: Свети Сава 8.Стеван Раичковић: Хвала сунцу, земљи, трави 9. Милован Данојлић: Овај дечак зове се Пепо Крста 10.Сергеј Јесењин: Песма о керуши Књижевни термини и појмови: Врста строфе према броју стихова у лирској песми: дистих; терцет; врста стиха по броју слогова (лирски и епски десетерац) Одлике лирске поезије: нагласак речи и ритам; рима – парна, укрштена, обгрљена; улога риме у обликовању стиха Стилске фигуре: контраст, хипербола Врсте ауторске и народне лирске песме: социјалне песме, дитирамб, елегија; обредне песме **ЕПИКА** Лектира 1.Народна песма: Смрт Мајке Југовића 2.Народна песма: Марко Краљевић укида свадбарину 3. Петар Кочић: Јаблан 4. Исидора Секулић: Буре (одломак)/Бранко Ћопић: Чудесна справа 5. Иво Андрић: Аска и вук 6. Антон Павлович Чехов: Ванька/Итало Калвино: Шума на ауто-путу (из збирке прича Марковалдо или годишња доба у граду)							

	7. Светлана Велмар Јанковић: Сирото ждребе (из Књиге за Марка) Књижевни термини и појмови Основна тема и кључни мотиви Облици казивања: нарација (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог. Фабула/радња, редослед догађаја Врсте епских дела: приповетка, роман. Културно-историјско предање (нпр. Смрт Марка Краљевића) **ДРАМА** Лектира 1. Коста Трифковић: Избирачица (одломак) 2. Миодраг Станисављевић: И ми трку за коња имамо (одломак) 3. Бранислав Нушић: Аналфабета (одломак) Књижевни термини и појмови Драмске врсте: комедија – основне одлике Монолог и дијалог у драми Дидаскалије, реплика Етапе драмске радње (заплет и расплет). **НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ** (бирати 2 дела) 1. Вук Караџић: Живот и обичаји народа српскога: Божић (одломак); Ђурђевдан (одломак); Додоле, прпоруше и чароице (одломци) 2. Владимир Хулпах: Легенде о европским градовима (избор) 3. Никола Тесла: Моји изуми (поглавље по избору) 4. Жан-Бернар Пиј, Серж Блок, Ан Бланшар: Енциклопедија лоших ђака, бунтовника и осталих генијалаца (избор) 5. Гроздана Олујић: Били су деца као и ти (избор) **ДОМАЋА ЛЕКТИРА** 1. Епске народне песме о Косовском бој у (избор) 2. Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор) 3. Бранислав Нушић: Аутобиографија 4. Анђела Нанети: Мој дека је био трешња 5. Весна Алексић: Кањави коњ (Прича о богињи Лади – Звездана вода; Прича о богу Сварогу – Небески ковач и Прича о богу Стрибору – Сеченско светло) 6. Бранко Ћопић: Орлови рано лете 7. Ференц Молнар: Дечаци Павлове улице Допунски избор лектире (бирати 3 дела) 1. Добрица Ерић: Месечеви миљеници (песме о свицима) (избор) 2. Бранислав Петровић: избор из антологија песама за децу (Морава, Влашићи, Дунав, Говор дрвећа, Грађење куће, Па шта, па шта и друге) 3. Владимир Стојиљковић: Писмописац (Писмо Бранку Ћопићу) 4. Владимир Андрић: Пустолов 5. Тиодор Росић: Приче старог чаробњака (једна прича по избору) 6. Борислав Пекић: Сентиментална
Исходи	**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** – повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; – чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту;

	– прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; – разликује ауторску приповетку од романа; – анализира структуру лирске песме(строфа, стих, рима) _ разликује заплет и расплет као етапе драмске радње; разликује појам песника и појам лирског субјекта, појам приповедача у односу на писца, одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно уметничком тексту, анализира поступке ликова у књижевно уметничком делу служећи се аргументима из текста – уочава хумор у књижевном делу; – разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; – уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; – препоручи књижевно дело уз кратко образложење; – упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	CJ.1.2.1; CJ. 1.2.4; CJ.1.2.6; CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.1; CJ.1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ.1.3.4; CJ. 1.3.6; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.10.
	СРЕДЊИ	CJ.2.2.5; CJ. 2.3.1; CJ 2.3.3; CJ.2.3.5; CJ.2.3.6; CJ.2.3.7; CJ.2.3.8.
	НАПРЕДНИ	CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.6; CJ.3.4.7; CJ.3.4.8.
Време реализације	У току школске године	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, метода писаних радова, метода практичних радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, херуистичка метода и активна настава	
Наставни облици рада	Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад	
Активности наставника	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.Књижевна дела која су доживела екранизацију (*Хајдуци*,*Аги и Ема*, *Доживљаји Тома Сојера*, *Хобит*, *Робинсон Крусо, Господар лопова*) могу послужити за компаративну анализу и уочавање разлике између књижевне и филмске (адаптиране, измењене) фабуле и израза, чиме ученици могу доћи до закључка о природи два медија и развијати своју медијску писменост. Ученици се могу упутити и на друге филмове са сличном тематиком (дечје авантуре или авантуре у фантастичном свету, одрастање усамљеног детета и сл.) и додатно повезати обраду једне тематско-мотивске целине. Са појединим елементима медијске писмености ученике треба упознати такође кроз корелацију: појам дечји часопис упознати на конкретном тексту из часописа по избору (садржај текста треба да буде у вези са лектиром); појам радио упознати уз обраду текста *Капетан Џон Пиплфокс* Душка Радовића. Поред корелације међу текстовима, неопходно је да наставник успостави вертикалну корелацију. Наставник мора бити упознат са садржајима *српског језика* претходних разреда ради поштовања принципа поступности и систематичности. Хоризонталну корелацију наставник успоставља, пре свега, са наставом историје, ликовне културе, музичке културе, верске наставе и грађанског васпитања. Увођење ученика у свет књижевности, али и осталих, тзв. некњижевних текстова	

	(популарних, информативних), представља из- узетно сложен наставни задатак. Управо на овом ступњу школовања стичу се основна и врло значајна знања, умења и навике од којих ће зависити ученичка књижевна култура, али и естетске компетенције. Ученици треба да разумеју фикционалну природу књижевног дела и његову аутономност (односно да праве разлику између лирског субјекта и песника, приповедача и писца), као и чињеницу да књижевно дело обликује једну могућу слику стварности. При обради текста примењиваће се у већој мери јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта. У складу са исходима, ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. У наставној интерпретацији књижевноуметничког дела обједињавајући и синтетички чиниоци могу бити: уметнички доживљаји, текстовне целине, битни структурни елементи (тема, мотиви, песничке слике, фабула, односно сиже, књижевни ликови, смисао и значење текста, мотивациони поступци, композиција), форме приповедања (облици излагања), језичко-стилски поступци и литерарни (књижевноуметнички) проблеми. Књижевнотеоријске појмове ученици ће упознавати уз обраду одговарајућих текстова и помоћу осврта на претходно читалачко искуство. У програму нису наведени појмови и врсте књижевних дела предвиђени за усвајање у претходним разредима првог основношколског циклуса, али се очекује ће се наставник наслонити на стечено знање ученика, обновити га и продубити на примерима, сходно старијем узрасту. Такав случај је са стилским фигурама (поређењем (компарацијом) и персонификацијом) које се усвајају у трећем и четвртом разреду; појму приповедања и облицима казивања у епском књижевном делу (дијалог, монолог, описивање)... Језичко-стилским изражајним средствима прилази се с доживљајног становишта; полазиће се од изазваних уметничких утисака и естетичке сугестије, па ће се потом истраживати њихова језичко-стилска условљеност.Током обраде књижевних дела, као и у оквиру говорних и писмених вежби, настојаће се да ученици откривају што више особина, осећања и душевних стања појединих ликова, као и да изражавају своје ставове о поступцима ликова. Приликом повезивања књижевних (фикционалних), граничних, односно нефикционалних текстова (путописна и аутобиографска проза) и некњижевних текстова (енциклопедије, речници, часописи и сл.), треба реализовати исходе везане за уочавање разлике између фикционалне и нефикционалне књижевности (засноване на личном сведочењу и проверљивим подацима), као и књижевног и некњижевног текста и упућивати ученика да увиде разлику у књижевном поступку између наведених врста. Исходи везани за наставну област књижевност засновани су на читању. Кроз читање и тумачење књижевних дела ученик развија читалачке компетенције које подразумевају не само истраживачко посматрање и стицање знања о књижевности већ подстичу и развијају емоционално и фантазијско уживљавање, имагинацију, естетско доживљавање, богате асоцијативне моћи, уметнички сензибилитет, критичко мишљење и изграђују морално просуђивање. Разни облици читања су основни предуслов да ученици у настави стичу сазнања и да се успешно уводе у свет књижевног дела. У петом разреду негује се, пре свега, доживљајно читање, а ученици се поступно уводе у истраживачко читање (читање према истраживачким задацима, читање из различитих перспектива и сл.) и оспособљавају да искажу свој доживљај уметничког дела, увиде елементе од којих је дело сачињено и разумеју њихову улогу у изградњи света дела.
Активности ученика	Ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Начин провере остварености програма	Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, тестови знања, разговор, контролне вежбе, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву, естетска компетенција, дигитална компетенција, сарадња, компетенција за решавање проблема, културна свест и изражавање, одговоран однос према околини и одрживом развоју

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>2</td><td colspan="2">Тема: Језик</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова 52</td><td>Обрада</td><td>25</td><td>утврђивање</td><td>25</td><td>систематизација</td><td>2</td><td>укупно</td><td>52</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Граматика:
Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи
Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси)
Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основом и суфиксима.
Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора.
Подела речи на слогове; слоготворно р.
Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано а; промена л у о; палатализација; сибиларизација; јотовање; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника.
Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице свој, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне).
Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице.
Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола бити); плусквамперфекат.
Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице.
Писање имена васионских тела.
Растављање речи на крају реда (основна правила).
Правописна решења у вези са гласовним променама.
Писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима.
Писање заменице Ваш великим почетним словом.
Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика.
Правилан изговор гласова ч, ћ, џ, ч, р
Дуги и кратки акценти.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;
препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; – разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора;
разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму;
одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; – разликује реченице по комуникативној функцији;
доследно примењује правописну норму; – користи правопис (школско издање); разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">CJ.1.2.1; CJ. 1.2.4; CJ.1.2.6; CJ.1.2.7; CJ.1.2.8; CJ.1.3.1; CJ.1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ.1.3.4; CJ. 1.3.6; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.10.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">CJ.2.2.5; CJ. 2.3.1; CJ 2.3.3; CJ.2.3.5; CJ.2.3.6; CJ.2.3.7; CJ.2.3.8.</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.3; CJ.3.3.4; CJ.3.3.5; CJ.3.3.6; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">У току школске године</td></tr>
</table>

Начин остваривања програма	
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, метода практичних радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, хеуристичка метода и активна настава
Наставни облици рада	Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад
Активности наставника	Граматика Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. Језичке појаве не треба наводити нити приказивати као изоловане (нпр. неповезане речи и смисаоно некореспондентне реченице), већ их увек ваља контекстуализовати везивањем за говорне ситуације у којима се могу јасно препознати, издвојити и објаснити њи- хове карактеристике и функције. Наставни приступ падежима и вежбе усмерене на утврђивање знања о употреби правилних облика именских речи треба повезивати с одступањима од књижевног језика, колебањима и типичним грешкама које се јављају у усменом и писменом изражавању ученика. Стога се садржај вежбања падежа у настави мора одређивати на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика (нпр. током дијалога на часу, а такође и на примерима из домаћих и писмених задатака ученика). Тако ће настава језика бити у функцији оспособљавања ученика за правилно комуницирање савременим књижевним српским језиком. Обрада предлога не може се сматрати окончаном на једном часу, указивањем на њихову непроменљивост, већ основна знања треба поступно проширивати током обраде падежа, и то наводећи најфреквентније примере и њихову типичну употребу. Исто важи и за прилоге, чију поделу по значењу треба повезати са прилошким одредбама, а функцију показивати у реченици и у тексту. И променљиве врсте речи треба повезивати са њиховим типичним функцијама у реченици да би ученици уочили реч као јединицу на морфолошком и синтаксичком нивоу. Правопис Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања (правописни диктати, исправка грешака у датом тексту, тестови са питањима из правописа итд.). У оквиру правописних вежби пожељно је повремено укључити и питања којима се проверава гра- фија (писана слова: велико и мало ћириличко Ћ, Ђ; велико и мало латиничко Ђ, велико Г, С, Ш итд.). Такође, треба подстицати ученике да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. Поред тога, ученике треба упућивати на служење правописом и правописним речником (школско издање). Пожељно је да наставник доноси примерак *Правописа* на час кад год се обрађују правописне теме (тако би могао појединачно ученицима задавати да пронађу реч у правописном речнику и одреде њен правилан облик или правилно писање). Ортоепија Наставник стално треба да указује на важност правилног говора, који се негује спровођењем одређених ортоепских вежби. Ортоепске вежбе не треба реализовати као посебне наставне јединице, већ уз одговарајуће теме из граматике: нпр. уочавање места акцента у речи може се повезати са обрадом и утврђивањем знања о падежима (именице *време, раме, теме* и сл. у генитиву једнине и номинативу множине немају акценат на истом слогу итд.); реченична интонација може се с једне стране повезати са правописом, а са друге са синтаксом итд. Уз коришћење аудио снимака, ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор, а у местима где се одступа од акценатске норме, да разликују стандардни акценат од свога акцента, тј. од дијале- катске акцентуације. Неке ортоепске вежбе могу се спроводити и уз одговарајуће теме из књижевности: нпр. артикулација се може вежбати изговарањем брзалица, онда када се оне обрађују као део народног стваралаштва; акценат речи, темпо, ритам, реченична интонација и паузе могу се вежбати гласним читањем одломака из изборне лектире (по избору наставника или ученика) итд. Као ортоепску вежбу треба спроводити и говорење напамет научених одломака у стиху и прози (уз помоћ аудитивних наставних

	средстава).
Активности ученика	Ученик ће бити подстакнут да изражава критички став и мишљење, анализира, усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу, као и да самостално истражује и презентује.
Начин провере остварености програма	Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, тестови знања, разговор, контролне вежбе, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.
Међупредметне компетенције	Комуникативна компетенција, естетска компетенција, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема

Редни број теме	**3.**	**Тема: Језичка култура**							
Број часова 38		**Обрада**	**8**	**утврђивање**	**30**	**систематизација**	**/**	**укупно**	**38**
Тематски садржај програма		Текстови у функцији унапређивања језичке културе. Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка). Говорне вежбе на унапред одређену тему. Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористицима). Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту. Богаћење речника: лексичко-семантичке вежбе (нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); стилске вежбе: (нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предложак за тражење погодног израза). Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање унапређене верзије састава							
Исходи		**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; разликује и гради аугментативе и деминутиве; саставља обавештење, вест и кратак извештај; разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; изражајно чита обрађене књижевне текстове.							
		ОСНОВНИ	CJ.1.1.6; CJ.1.2.1; CJ.1.2.2; CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ.1.2.6; CJ.1.2.8; CJ.1.3.2; CJ.1.3.4; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.13, CJ.1.3.14, CJ.1.3.15, CJ.1.3.16; CJ.1.3.20; CJ.1.4.1.						

стандарди	**СРЕДЊИ**	CJ.2.2.1; CJ.2.2.4; CJ. 2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.3.3.4; CJ.3.3.6; CJ.2.3.7; CJ. 2.3.10; CJ. 2. 3.11; CJ.2.4.1
	НАПРЕДНИ	CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.5; CJ.3.3.7; CJ. 3.3.8; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.7.
Време реализације	У току школске године	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, метода практичних радова, метода писмених радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, хеуристичка метода и активна настава	
Наставни облици рада	Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад	
Активности наставника	Развијање језичке културе један је од најважнијих задатака наставе матерњег језика. Ова наставна област, иако је програмски конституисана као посебно подручје, мора се повезивати с обрадом књижевних текстова као репрезентативних образаца изража- вања, а такође и са наставом граматике и правописа. Исто тако, обрада књижевног текста и рад на граматици и правопису књи- жевног језика мора укључивати и садржаје који доприносе неговању културе усменог и писменог изражавања. Језичка култура се негује спровођењем лексичко-семантичких и стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и ра- звијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања, чији је циљ развијање језичког мишљења, изводе се на тексту или у току говорних вежби. Када су у питању домаћи задаци, препоручује се да се четири задатка пишу ћирилицом, а четири латиницом (наизменично). Годишње се ради четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање побољшане верзије састава). Школске писмене задатке требало би писати ћирилицом, а два исправка латиницом. Приликом реализације програма предмета *српски језик и књижевност* наставници треба да користе и савремене технологије (нпр. видео-бим, паметну таблу и сл.). Осавремењивање часова може се постићи и коришћењем електронских уџбеника и других наставних средстава.	
Активности ученика	Ученик ће бити подстакнут да изражава критички став и мишљење, пише домаће и остале писмене задатке, учествује у говорним вежбама и дебатама, усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу, као и да самостално истражује и презентује.	
Начин провере остварености програма	Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, разговор, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова, течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.	
Међупредметне компетенције	Комуникативна компетенција, естетска компетенција, дигитална компетенција, стваралачка компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Редни број теме		**Тема**	**Starter unit** **Уводна тема**					
Број часова	**обрада**		**утврђивање**	**2**	**систематизација**		**укупно**	**2**
Тематски садржај програма	Описивање себе и других; описивање појава; изражавање припадања и поседовања. Речи и изразе који се односе на теме; језичке садржаје – **Present Simple – to be –** *This is me with my sister. We're twins. I'm the one with blue hair.* **Saxon Genitive-***This is Melanie's husband/Michael and Sally's son. What's your mum's name?* **Have got-***Have you got any brothers or sisiters? Yes, I have. No, I haven't. He's got a school tie. We've got maths now. I haven't got French today.* **Possessive adjectives-***I'm your teacher. These are two of our new classmamtes. Their names are Eva and Rick.* **There is/are-** *There is a new history teacher. There are a thousand students here.* **Question words-***What's, Who, How old, When's, Where's*; кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи	По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове којим се описују чланови породице, живот у школи и школски простор; - опишу чланове породице, живот у школи и школски простор једноставнијим језичким средствима; - разумеју и формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; - питају и саопште шта неко има/нема и чије је нешто; - разумеју сличности и разлике у интересовањима и школском животу деце у земљама циљне културе и код нас.							
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
	НАПРЕДНИ						
Време реализације	Септембар							
Начин остваривања програма								
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога							
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару							
Активности наставника	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава							

Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		**My time** **Моје време**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Изражавање допадања и недопадања; изражавање интересовања и свакодневних радњи у садашњости; изрицање дозвола и забрана; изношење предлога и позива на заједничку активност и реаговање на њих. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје – **Like/love/don't mind/hate+gerund-***I like being at the shops. I love being in bed. I hate earing in the fast food resaturant. I don't mind…* **The Present Simple Tense – all forms + adverbs of frequency-***People in China sleep most. I spend too much time travelling to school. She doesn't study. Mark studies a lot. Do you blog about your life? Why do you watch scary films?How often do you go to the cinema? Do you ever go dancing?* **Ban/let/allow-***My dad bans phones when we're eating together. My parents let my sister have a PC because she's older. My mum doesn't allow TVs in our room.* **Suggestions-***Shall we…? How about… Let's… Why don't we…? That sounds good. I don't feel like…* ;кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање допадања и недопадања; размене информације које се односе на допадање и недопадање; -разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања и описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу своја интересовања и сталне и уобичајене активности у неколико једноставнијих везаних исказа; - разумеју једноставно исказане дозволе и забране и реагују на њих; формулишу дозволе и забране једноставнијим језички средствима; - разумеју једноставније исказе који се односе на предлоге и позиве на заједничку активност и реагују на њих; упуте предлоге и позиве на заједничку активност; - разумеју и описују сличности и разлике у начину разоноде у земљама циљне културе и код нас.							
Образовни		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13.2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						

стандарди	**НАПРЕДНИ**	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.
Време реализације	Септембар / Октобар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста	
Међупредметне компетенције	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	

Редни број теме	**2.**	**Тема**		**Communication Комуникација**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**8**
Тематски садржај програма	Описивање догађаја у садашњости; исказивање интересовања, планова и предлога. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје – **Emojis and emoticons-***emojis on feelings, clothes…*; **The Present Continuous Tense-***Anna is sending Lucy an instant message. They're becoming a truly international language. We aren't speaking face-to-face. Are the boys watching TV? What are they chatting about?* **The Present Simple vs The Present Continuous-***I often listen to music on the phone. I'm listening to a great song now.*								

	Speaking on the phone-*Sorry, I can't hear you. I'm afraid you've got the wrong number. Please hang up.* **Expressing surprise**-*I'm surprised. Me too. I'm not surprised. Neither am I. Really? Not really.* **Making plans**-*We're thinking of going to the cinema. Are you interested? I can't right now. I can't make it. I can make it at four.* кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.	
Исходи	По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове којима се описују тренутне радње у садашњости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; - разумеју и правилно користе емоције и емотиконе; - разумеју и упућују једноставно исказана чуђења, извињења и реагују на њих; - разумеју, упућују и реагују на предлоге исказане једноставнијим језичким средствима; - разумеју и саопштавају једноставно исказане планове; - спроведу истраживање, сумирају и саопште резултате истраживања о слушању музике на енглеском језику; - напишу блог о свакодневним и тренутним радњама у садашњости, интересовањима и хобијима, користећи једноставна језичка средства; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације у циљној култури.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.
	НАПРЕДНИ	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.
Време реализације	Октобар / Новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза	

	-путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**3.**	**Тема**		**The past Прошлост**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**11**
Тематски садржај програма		Описивање радњи у прошлости. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје – **The Past Simple Tense-to be-***I was in London with my family last summer. The shoe exhibition wasn't boring. Were Mary and her family in Paris last year? No, they weren't. How was your weekend? Not bad, thanks. Really? What was it like. It was brilliant.* **The Past Simple Tense (regular and irregular verbs) –** *Last Saturday I went to a football match with my friends. I visited him. She didn't have dinner with Queen Victoria in London. Did Mary watch a football match in Brasil? Yes, she did.* **Used to –** *She used to be… Did she use to be…? She didn't use to be…*; кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости; опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл. - разумеју повезаност прошлости и садашњости.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
		НАПРЕДНИ	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.						
Време реализације		Новембар / Децембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални, рад у пару							
Активности наставника		планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује							
Активности ученика		Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење							

	дијалога, вежбање изговора
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, ад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

Редни број теме	**4.**	**Тема**		**In the picture На слици**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Описивање радњи у прошлости; описивање појава, радњи, стања и збивања; изражавање захвалности и интересовања. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје – **The Past Continuous Tense-***Bush fires were burning everywhere. The firefighters were walking when Mr Tree saw koala. On 9 february, Mr Tree was working with his team. Who were you talking to after class yesterday?* **Past Contionuos vs Past Simple-***I saw this squirrel wjile I was photographing flowers in the park.* **Adjectives and adverbs-***It isn't easy to photograph wild animals because they are fast. They are not slow. They don't move slowly.* **Showing interest and gratitude** -*You are kidding. I'm impressed. That's really kind of you.*кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости; опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - разумеју једноставен текстове у којима се описују радње, стања и збивања; опишу појаве, радње, стања и збивања; - разумеју једноставније искзе којима се изражава захвалност интересовање за тему и треагују на њих; изражавају захвалност и интересовање за тему користећи једноставна језичка средства. - разумеју повезаност прошлости и садашњости.							
Образовни		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6.						

стандарди	**НАПРЕДНИ**	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.
Време реализације	Децембар / Јануар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста	
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	

Редни број теме	**5.**	**Тема**		**Achieve Постигни**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**8**
Тематски садржај програма	Изражавање бројева и количина; описивање бића, предмета и места; изражаваније способности у садашњости и прошлости; изношење предлога и савета. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје – **Numbers and quantities**-*billion, million, hundred, thousand, kilo, ton, quarter, minute, second…*; **Comparative and superlative adjectives**-*They are three times bigger than they were seven million years ago. Are human brains the biggest?*								

	as…as, not so/as…as-*The water is as cold as ice. Tom is not so/as tall as his father.* **Adjectives ending in –ed/-ing**-*The theme park was really exciting. I', not surprised that it's popular.* **Can/Could for ability**-*When I was three, I couldn't speak English, but now I can.* **Suggestions and advice**-*What's the best way to…? It's probabaly best to… Yes, but… Well, you can/the best thing to do is… I suppose…* кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.	
Исходи	По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније изразе који се односе на бројеве и количине; размене информације које се односе на број и количину нечега; - разумеју једноставније описе бића, предмета и места; упореде и опишу бића, предмете и места користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставнији текст који се односи на изражавање способности у садашњости и прошлости; размене информације у вези са способностима у садашњости и прошлости; саопште спсособности у садашњости и прошлости користећи једноставнија језичка средства;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.7. 2.3.8.
	НАПРЕДНИ	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.
Време реализације	Фебруар / Март	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста	
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу.	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>6.</td><td>Тема</td><td colspan="7">Survival +Zero Conditional and Have to
Опстанак</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>3</td><td>утврђивање</td><td>4</td><td>систематизација</td><td>3</td><td>укупно</td><td>10</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Описивање способности, будућих радњи, одлука, претпоставки и предвиђања; изрицање правила, обавеза, савета и упутстава.
Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –
Ability-Are you good at…?Can you…? I’m not good at, but I can… How do you…? How will you…?
Future Simple-Two people will face sixteen-day jungle adventure. Which team will win? At the end of rhe challeng, Steve will decide.
Zero Conditional-If you press that button, the alarm will ring. If the red light is on, the lift is busy.
First Conditional-If I get lost, I’ll use my phone to get directions. If we find mushrooms, we won’t pick them.
Must, have to, don’t have to, should, mustn’t -You must be fit to go on the Desert Challenge. You should watch this film, it’s very nice. You shouldn’t buy that T-shirt, it’s too expensive. You mustn’t take dogs into the park. I mustn’t eat junk food. I have to train hard. She doesn’t have to do jumping every day.
Instructuons-Just remember to stay with the group. Let’s It’s important to protect your head. It needs to be secure.
кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији:
- разумеју једноставнији текст који се односи на описивање способности, будућих радњи, одлука, претпоставки, предвиђања; размене и саопште информације у вези са својим и туђим способностима, будућим радњама, одлукама, претпоставкама и предвиђањима користећи једноставнија језичка средства;
- разумеју једноставније формулисана правила, обавезе, савете и упутства и реагују на њих; формулишу једноставнија правила, обавезе, савете и упутства;
- разумеју и опишу сличности и разлике у природним лепотама у циљној култури и код нас.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7">2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7">3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Март / Април</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, индивидуални, рад у пару</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности ученика</td><td colspan="8">Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора</td></tr>
<tr><td colspan="2">Начин провере</td><td colspan="8">-вежбе слушања
-вежбе читања</td></tr>
</table>

остварености програма	-разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**7.**	**Тема**		**Music Музика**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; описивање личности. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје – **Expressing opinion**-*What do you think of…? It sounds like… It isn't very catchy.* **Will&be going to**-*I'm going to be famous. We're going to have cool keyboard. It'll be a hit. Layla isn't going to change the lyrics. We aren't going to practise every day, but we'll definitely have a lot of fans.* **Present Continuos vs be going to**-*Are you doing anything tomorrow? What are you going to do when you leave school?* кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; размене информације које се односе на изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; саопште своје или туђе мишљење, планове и намере; - разумеју једноставне текстове у којима се описују карактеристике личности; размене информације које се односе на карактеристике личности; саопште какав је неко; - разумеју и опишу сличности и разлике у популарној музици у циљној култури и код нас.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.4.						
		НАПРЕДНИ	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.						
Време реализације		Април / Мај							
Начин остваривања програма									

Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

Редни број теме	**8.**	**Тема**		**Scary** **Застрашујуће**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**6**
Тематски садржај програма		Описивање догађаја и искустава у прошлости. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје – **Present Perfect Simple-***Jane has/hasn't ridden on a roller coaster before. Have you ever…? I have never…. They've just/already… They haven't… yet. Have you ever…? Has she…yet?* кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове којима се описују радње и искуства у прошлости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу радње и искуства из прошлости у неколико везаних исказа; - разумеју и опишу сличности и разлике у популарним спортовима у циљној култури и код нас.							
Образовни		**ОСНОВНИ**		1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4.					
		СРЕДЊИ		2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.					

стандарди	**НАПРЕДНИ**	3.1.2 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.27. 3.1.31. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3.
Време реализације	Мај / Јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењују	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста	
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Ликовна култура **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:36** **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења Ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

Редни број теме	**1**	**Тема**		**Боја**					
Број часова		**обрада**	**7**	**вежбање**	**9**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**17**
Тематски садржај програма		Пигментне боје (хроматске и ахроматске боје; основне и изведене боје). Дејство боја (утисак који боја оставља на посматрача; топле и хладне боје; комплементарне боје). Светлост и боја (светлост као услов за опажање боје, разлике у опажању боја; валер; градација и контраст). Примена боја (технике и средства: акварел, темпера, мозаик, витраж, апликативни програми...; изражајна својства боја у керамици, скулптури, графици, таписерији, дизајну одеће и обуће, индустријском дизајну...; примена у свакодневном животу ученика). Уметничко наслеђе (музеји и експонати).							
Исходи		*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу; обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу; изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј; разматра са другима шта и како је уочио и где та знања може применити								
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ЛК 1.1.1. ЛК 1.2.1. ЛК 1.3.1. ЛК 1.3.3.						
		СРЕДЊИ	ЛК 2.1.1. ЛК 2.2.2. ЛК 2.3.1.						
		НАПРЕДНИ	ЛК 3.1.1. ЛК 3.2.1. ЛК 3.2.4. ЛК 3.3.1. ЛК 3.3.3.						
Време реализације		Септембар, октобар, новембар, децембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова							
Наставни облици рада		фронтални, индивидуални							
Активности наставника		организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује							
Активности ученика		усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује							

Начин провере остварености програма	практична провера
Међупредметне компетенције	Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву

Редни број теме	**2**	**Тема**		**Комуникација**					
Број часова		**обрада**	**2**	**вежбање**	**1**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**4**
Тематски садржај програма		Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу). Уметничко наслеђе (уметност некад и сад).							
Исходи		*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј; разматра са другима шта и како је уочио и где та знања може применити							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ЛК 1.1.1. ЛК 1.2.1. ЛК 1.3.1. ЛК 1.3.4.						
		СРЕДЊИ	ЛК 2.1.1. ЛК 2.2.1. ЛК 2.3.1.						
		НАПРЕДНИ	ЛК 3.1.2. ЛК 3.2.2. ЛК 3.3.2. ЛК 3.3.4.						
Време реализације		Јануар, фебруар							

Начин остваривања програма	
Наставне методе	монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова
Наставни облици рада	фронтални, индивидуални
Активности наставника	организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује
Активности ученика	усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује
Начин провере остварености програма	практична провера
Међупредметне компетенције	Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву

Редни број теме	3	Тема		Текстуре					
Број часова		обрада	5	вежбање	2	систематизација	1	укупно	8
Тематски садржај програма		Текстура (врсте текстура – тактилна и визуелна; текстуре у природи и уметничким делима, материјали и текстура, облик и текстура, линија и текстура, ритам и текстура). Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови)							
Исходи		*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму; обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу; изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј; разматра са другима шта и како је уочио и где та знања може применити							
Образовни стандарди		ОСНОВНИ	ЛК 1.1.1. ЛК 1.2.1. ЛК 1.3.1. ЛК 1.3.3.						
		СРЕДЊИ	ЛК 2.1.1. ЛК 2.2.1. ЛК 2.3.1.						
		НАПРЕДНИ	ЛК 3.1.1. ЛК 3.2.1. ЛК 3.2.3. ЛК 3.3.1.						
Време реализације		Март, април							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова							
Наставни облици рада		фронтални, индивидуални							
Активности наставника		организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује							
Активности ученика		усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује							
Начин провере остварености програма		практична провера							
Међупредметне компетенције		Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву							

Редни број теме	4	Тема		Уобразиља					
Број часова		обрада	2	вежбање	2	систематизација	1	укупно	5
Тематски садржај програма		Стваралачка уобразиља (стварност и машта, значај маште; разноврсне информације као подстицај за стварање – снови, бајке, митови, легенде...). Уметничко наслеђе (необична уметничка остварења)							
Исходи		*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; разматра са другима шта и како је уочио и где та знања може применити							
Образовни стандарди		ОСНОВНИ	ЛК 1.1.2. ЛК 1.2.1. ЛК 1.3.1. ЛК 1.3.3.						
		СРЕДЊИ	ЛК 2.1.2. ЛК 2.2.1. ЛК 2.3.1.						
		НАПРЕДНИ	ЛК 3.1.2. ЛК 3.2.2. ЛК 3.3.1. ЛК 3.3.4.						
Време реализације		Мај							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова							
Наставни облици рада		фронтални, индивидуални							
Активности наставника		организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује							
Активности ученика		усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује							
Начин провере остварености програма		практична провера							
Међупредметне компетенције		Естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву							

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>5</td><td>Тема</td><td colspan="6">Простор</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>1</td><td>вежбање</td><td>1</td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Амбијент (елементи који чине амбијент – дизајн ентеријера, атмосфера, корисници;
утицај амбијента на расположење, активност и учење;
обликовање школског простора; поставка изложбе).</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:
обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу;
изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником;
опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела;
повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј;
разматра са другима шта и како је уочио и где та знања може применити</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">ЛК 1.1.2. ЛК 1.2.1. ЛК 1.3.1. ЛК 1.3.2. ЛК 1.3.4.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7">ЛК 2.1.1. ЛК 2.2.2. ЛК 2.3.1.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7">ЛК 3.1.1. ЛК 3.2.1. ЛК 3.2.2. ЛК 3.3.1. ЛК 3.3.4.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Јун</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">фронтални, индивидуални</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности ученика</td><td colspan="8">усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује</td></tr>
<tr><td colspan="2">Начин провере остварености програма</td><td colspan="8">практична провера</td></tr>
<tr><td colspan="2">Међупредметне компетенције</td><td colspan="8">Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини,
одговоран однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву</td></tr>
</table>

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Музичка култура

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36 **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Развијање интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формирање естетске перцепције и музичког укуса, као и одговораног односа према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Редни број теме	**1**	**Тема**		**Човек и музика**					
Број часова		**обрада**	**8**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**12**
Тематски садржај програма		Средњи век: Ранохришћанска музика; Византијско певање; Грегоријански корал; Рани облици вишегласја – мотет; Световна музика средњег века: трубадури, трувери, минезенгери; Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији; Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. Ренесанса: Развој духовног и световног вишегласја; Мотет, миса, мадригал; Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да Палестрина, О. ди Ласо; Инструментална музика ренесансе.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; • наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе; • опише улогу музике у средњовековној Србији; • објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; • идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	МК.1.1.2.						
		СРЕДЊИ	МК.2.1.2. МК.2.1.3.						
		НАПРЕДНИ	МК.3.1.2. МК.3.1.3. МК.3.1.4.						
Време реализације		Септембар, новембар, децембар, мај, јун							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Дијалошка, демонстративна, монолошка							
Наставни облици рада		Фронтални, групни, индивидуални							
Активности наставника		Упознавање ученика са карактеристикама предвиђених садржајима. Разговор са ученицима о предвиђеним садржајима. Осмишљавање и реализација активности. Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације							
Активности ученика		Разговор са наставником о садржајима који се обрађују. Активно учествовање у раду. Усвајање садржаја који се обрађују. Изношење свог мишљења о садржајима који се обрађују. Истраживање.							

Начин провере остварености програма	Усмене провере. Писмене провере до 15'. Истраживање и израда паноа, презентација или других облика презентовања истраженог. Правилана примена наученог кроз слушање музике и музичко стваралаштво. *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.
Међупредметне компетенције	Рад са подацима, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема, Комуникација, Сарадња, Компетенција за учење

Редни број теме	**2**	**Тема**		**Музички инструменти**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**		**укупно**	**5**
Тематски садржај програма		Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. Народни инструменти.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; • опише разлику у начину добијања звука код исктрумената са диркама; • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	МК.1.1.2.						
		СРЕДЊИ	МК.2.1.1.						
		НАПРЕДНИ	МК.3.1.1. МК.3.1.3.						
Време реализације		Фебруар, март							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Дијалошка, демонстративна, монолошка							
Наставни облици рада		Фронтални, групни, индивидуални							
Активности наставника		Упознавање ученика са карактеристикама предвиђених садржаја; Разговор са ученицима о предвиђеним садржајима; Осмишљавање и реализација активности; Припрема материјала за рад; Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда; Вођење педагошке документације.							
Активности ученика		Разговор са наставником о садржајима који се обрађују; Активно учествовање у раду; Усвајање садржаја који се обрађују; Изношење свог мишљења о садржајима који се обрађују.							
Начин провере остварености програма		Усмене провере. Писмене провере до 15'. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог. Правилана примена наученог кроз слушање музике. *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.							

Међупредметне компетенције	Рад са подацима, Решавање проблема, Дигитална компетенција

Редни број теме	**3**	**Тема**		**Слушање музике**							
Број часова		**обрада**		**утврђивање**		**систематизација**		**укупно**			
Тематски садржај програма	Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике. Слушање вокалних, вокално-иструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних омпозитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних фолклором.										
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси; • уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; • издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима; • препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; • разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе; • коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте ; • уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике; • идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба; • понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; • критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.										
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	МК.1.2.1. МК.1.2.2. МК.1.2.3. МК.1.2.4.									
	СРЕДЊИ	МК.2.2.1.МК.2.2.2.									
	НАПРЕДНИ	МК.3.2.1. МК.3.2.2.МК.3.2.3.									
Време реализације	Тема Слушање музике је заступљена на скоро сваком часу у оквиру других тема.										
Начин остваривања програма											
Наставне методе	Дијалошка, демонстративна, монолошка										
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални										
Активности наставника	Представљање композиција за слушање. Разговор са ученицима о слушаним композицијама. Осмишљавање и реализација активности слушања музике. Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке										

	документације.
Активности ученика	Разговор са наставником о композицијама које се слушају. Активно слушање музике. Усвајање садржаја који се обрађују. Изношење свог мишљења о композицијама које се слушају. Истраживање.
Начин провере остварености програма	Анализи музичких примера: активност, ниво квалитета музичке перцепције, ниво знања елемената музичке изражајности. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.
Међупредметне компетенције	Естетичка компетенција, Рад са подацима, Решавање проблема, Дигитална компетенција

Редни број теме	**4**	**Тема**		**Извођење музике**					
Број часова		**обрада**	**15**	**утврђивање**		**систематизација**	**1**	**укупно**	**16**
Тематски садржај програма		Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање по слуху дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Свирање из нотног текста дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим нструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Нови елементи музичке писмености: осминска триола, синкопа, пунктирани ритам, такт 6/8, G-dur, F-dur и d-moll лествица (природна и хармонска), канон (основне карактеристике).							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/или електронске инструменте, самостално и у групи; • примењује правилну технику певања; • примењује различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; • развије координацију и моторику кроз свирање и покрет; • примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; • учествује у школским приредбама и манифестацијама; • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	МК.1.1.1. МК.1.3.1. МК.1.3.2.						
		СРЕДЊИ	/						
		НАПРЕДНИ	МК.3.3.1.						
Време реализације		Септембар, октобар, новембар, децембар, јануар, фебруар, март, април, јун							

Начин остваривања програма	
Наставне методе	Текстуална, дијалошка, монолошка, демонстративна
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални
Активности наставника	Певање и свирање са ученицима приликом обраде и утврђивања и обнављања песама. Представљање нових музичких елемената и музичких појмова. Осмишљавање и реализација активности . Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације.
Активности ученика	Певање и свирање песама по слуху и са нотног текста. Лично музичко изражавање. Активно извођење музике. Усвајање нових музичких елемената и појмова. Усвајање садржаја који се обрађују.
Начин провере остварености програма	Примена теоретског знања у музицирању: анализа нотног текста песама, тактирање. Умешност/показане вештине у извођењу музике. Самосталност у извођењу музике. Ниво активности током извођења музике, Рад. Члан хора или солиста у школским манифестацијама. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог. *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.
Међупредметне компетенције	Рад са подацима, Сарадња, Решавање проблема, Одговоран однос према здрављу, Компетенције за учење, Естетичка компетенција, Дигитална компетенција

Редни број теме	**5**	**Тема**		**Музичко стваралаштво**					
Број часова		**обрада**		**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**3**
Тематски садржај програма		Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја у стилу средњег века и ренесансе.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; • комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; • учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; • изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	МК.1.4.1. МК.1.4.2. МК.1.4.3. МК.1.4.4.						
		СРЕДЊИ	/						
		НАПРЕДНИ	МК.3.4.1. МК.3.4.2. МК.3.4.3.						

Време реализације	Октобар, април * Тема Музичко стваралаштво се појављује и на великом броју часова у оквиру теме Извођење музике.
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, демонстративна, текстуална
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални
Активности наставника	Вођење ученика кроз процес стварања музике. Давање сугестија и мишљења о музичком стваралаштву ученика. Осмишљавање и реализација активности . Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације.
Активности ученика	Активно учествовање у музичком стваралаштву; Примена теоретског знања у музичком стваралаштву.
Начин провере остварености програма	Ниво тачности примене теоретског знања у стваралаштву. Активност у стваралаштву. Самосталност у стваралаштву. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.
Међупредметне компетенције	Компетенције за учење, Рад са подацима, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Историја **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72 НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности,стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичкогмишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		**Основи проучавања прошлости**					
Број часова		**обрада**	**1**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**		**укупно**	**2**
Тематски садржај програма		Основне одлике периода средњег века и новог века (појмови средњи век, нови век, прединдустријско доба, хронолошки и просторни оквири). Историјски извори за историју средњег века и раног новог века и њихова сазнајна вредност (писани и материјални).							
Исходи		-приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; -на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; -разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; -илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; -користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.7. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.8.						
		СРЕДЊИ	ИС.2.1.5 ИС.2.2.3 ИС.2.2.4						
		НАПРЕДНИ							
Време реализације		Септембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика							
Наставни облици рада		Фронтални рад, групни рад, индивидуални рад, рад у пару							
Активности наставника		Припрема и организује, објашњава кључне речи, похваљује рад ученика, подстиче на рад, проверава и процењује рад ученика, најављује активности							
Активности ученика		Слушају, препознају, посматрају, именују, рачунају, описују, изводе закључке, сарађују у групи, активно учествују у раду							
Начин провере остварености програма		Иницијални тест, провера знања(усмена или писана)							
Међупредметне компетенције		Комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња							

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>2.</td><td colspan="2">Тема</td><td colspan="6">Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>10</td><td>утврђивање</td><td>7</td><td>систематизација</td><td>2</td><td>укупно</td><td>19</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Велика сеоба народа и стварање нових држава у Европи (германска и
словенска племена, Бугари, Мађари, Викинзи).
Најзначајније државе раног средњег века (Франачка држава, Византијско царство,Арабљани).
Религија у раном средњем веку (христијанизација и хришћанска црква, Велики раскол, ислам).
Феудално друштво (структура,друштвене категорије, вазални односи).
Српске земље и Балканско полуострво (досељавање Срба и Хрвата,односи са староседеоцима и суседима, формирање српских земаља, христијанизација, ширење писмености).
Истакнуте личности: Јустинијан, Карло Велики, кнез Властимир, цар Симеон, Јован Владимир, Василије II, краљ Михаило, Ћирило и Методије.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">-образлаже узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима;
-пореди историјске појаве;
-наводи најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем веку;
-на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава);
-сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;
-приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена;
-на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем веку;
-идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века;
-изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице;
-пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку;
-разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем веку; образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег века;
-идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем веку;
-разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини;
-илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву;
-користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе;
-повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.7.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">ИС.2.1.1 ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС. 2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3.</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">ИС.3.1.1. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.2.1.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Септембар-новембар</td></tr>
</table>

Начин остваривања програма	
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика, текст-метода
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом,похваљује рад ученика, проверава и процењује рад ученика, најављује активности
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција

Редни број теме	**3.**	**Тема**		**Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку**					
Број часова		**обрада**	**16**	**утврђивање**	**10**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**28**
Тематски садржај програма		Државно уређење (типови европских монархија; република). Сусрети и прожимања цивилизација и народа (хришћанство, ислам,јудаизам, Крсташки ратови, најзначајнији путописци и њихова путовања – Марко Поло, Ибн Батута и др). Српске земље и суседи (краљевина и царство, деспотовина, аутокефална црква, односи са Византијом, Угарском, Бугарском, Венецијом, османска освајања у југоисточној Европи). Свакодневни живот у Европи и српским земљама (двор и дворски живот, живот на селу и граду – занимања, родни односи, правоверје и јереси, куга). Опште одлике средњовековне културе (верски карактер културе, витешка култура, културне области, школе и универзитети, проналасци,писана и визуелна култура код Срба, легенде – Косовска, о краљу Артуру...). Истакнуте личности: Фридрих Барбароса, Ричард Лавље Срце,Саладин, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић, краљ Милутин, Стефан Душан, кнез Лазар и кнегиња Милица, Твртко I Котроманић, Стефан Лазаревић, деспот Ђурађ, султанија Мара, Ђурађ Кастриот Скендербег, Балшићи, Црнојевићи, Мехмед II Освајач.							
Исходи		образлаже узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; -пореди историјске појаве; -наводе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем веку; -на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); -сагледава значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; -приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; -на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем веку;							

	-идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег века; -изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; -пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем веку; -разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем веку; -образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег века; -идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем веку; -илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; -разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; -илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег века у савременом друштву; -користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; -повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.7.
	СРЕДЊИ	ИС.2.1.1 ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС. 2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3.
	НАПРЕДНИ	ИС.3.1.1. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.2.1.
Време реализације	Новембар-март	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика, текст-метода	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад	
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом,похваљује рад ученика, проверава и процењује рад ученика, најављује активности	
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања	
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>4.</td><td>Тема</td><td colspan="6">Европа, свет и српске земље у раном новом веку (Прединдустријско доба)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>12</td><td>утврђивање</td><td>8</td><td>систематизација</td><td>3</td><td>укупно</td><td>23</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Прединдустријско доба (хронолошки оквири, научна и техничка открића, штампа, промене у начину производње, банкарство, успон градова – примери Фиренце, Венеције, Антверпена...).
Велика географска открића и колонизација (истакнути морепловци и њихова путовања, сусрет са ваневропским цивилизацијама – Северна и Јужна Америка, Индија, Африка, Кина, Јапан, Аустралија; последице).
Опште одлике културе раног новог века (основна обележја хуманизма
и ренесансе; књижевност, политичка мисао, промене у свакодневном животу, обичаји и веровања – прогон „вештица”...).
Реформација и противреформација (узроци, протестантизам, католичка реакција – улога језуита; верски сукоби и ратови).
Појава апсолутистичких монархија (промене у државном уређењу, централизација државе, положај владара).
Врхунац моћи Османског царства (освајања, држава и друштво).
Живот Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу (обнова Пећке патријаршије; мењање верског и културног идентитета – исламизација, покатоличавање, унијаћење; учешће у ратовима, отпори и сеобе, положај и привилегије, Војна крајина).
Истакнуте личности: Јохан Гутенберг, Изабела Кастиљска, Кристифор Колумбо, Фернандо Магелан, Леонардо да Винчи, Микеланђело Буонароти, Николо Макијавели, Никола Коперник, Исак Њутн, Мартин Лутер, Карло V и Филип II Хабзбуршки, Елизабета I, Вилијам Шекспир, Луј XIV, Сулејман Величанствени, Мехмед-паша Соколовић, Арсеније III Црнојевић, Арсеније IV Јовановић.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">На крају ученик ће бити у стању да:
-образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима;
-пореди историјске појаве;
-на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава);
-сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;
-приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена;
-на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у раном новом веку;
-идентификује разлике између типова државног уређења у периоду раног новог века;
-пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у раном новом веку;
-разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у раном новом веку;
-на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности;
-образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду раног новог века;
-идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;
-илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација;
-илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина раног новог века у савременом друштву;
-користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе;
-повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Образовни</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.7.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">ИС.2.1.1 ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС. 2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3.</td></tr>
</table>

стандарди	**НАПРЕДНИ**	ИС.3.1.1. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2.
Време реализације	Март-јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика, текст-метода	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад	
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом,похваљује рад ученика, проверава и процењује рад ученика, најављује активности	
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања	
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника	
Међупредметне компетенције	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72 НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА					
Број часова		**обрада**	**1**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**/**	**укупно**	**3**
Тематски садржај програма		Друштвена географија, предмет проучавања и подела Иницијални тест							
Исходи		**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** – успоставља везе између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.3.1.						
		СРЕДЊИ	ГЕ.2.3.1.						
		НАПРЕДНИ	ГЕ.3.3.1.						
Време реализације		септембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Дијалошка са илустративно-демонстративном							
Наставни облици рада		индивидуални и фронтални							
Активности наставника		организује час, презентује наставне садржаје ангажујући ученике, користи ИКТ –презентације, приказе, снимке, подстиче ученика на активно учешће, повезује садржаје са свакодневним животом, вреднује рад ученика.							
Активности ученика		слуша наставниково излагање,записује значајне информације у свеску, активно учествује одговарајући на питања наставника, чита и решава задати тест.							
Начин провере остварености програма		на основу урађеног иницијалног теста и на основу остварености исхода ученика усменом провером.							
Међупредметне компетенције		Компетенција за учење, Рад са подацима и информацијама.							

Редни број теме	2.	Тема		ГЕОГРАФСКА КАРТА					
Број часова		**обрада**	**7**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**12**
Тематски садржај програма		Географска/картографска мрежа. Географска ширина и географска дужина, часовне зоне. Појам карте и њен развој кроз историју. Елементи карте (математички, географски и допунски). Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти. Подела карата према садржају и величини размера. Оријентација у простору и оријентација карте, мерење на карти, сателитски навигациони системи							
Исходи		**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** -анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте; – оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.3.1., ГЕ.1.1.1., ГЕ.1.1.2., ГЕ.1.1.3.						
		СРЕДЊИ	ГЕ.2.1.1., ГЕ.2.1.2., ГЕ.2.1.3., ГЕ.2.1.4., ГЕ.2.3.1.						
		НАПРЕДНИ	ГЕ.3.1.1., ГЕ.3.3.1.						
Време реализације		Септембар-октобар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Илустративно-демонстративна, дијалошка, самостални ученички рад на карти							
Наставни облици рада		Групни, индивидуални , фронтални и истраживачки рад (домаћи)							
Активности наставника		организује час, презентује наставне садржаје подстица ученике на учење,инсистира на практичној примени стечених знања,оцењивањем мотивише ученике за учење, користи ИКТ –презентације, подстиче ученика на активно учешће, повезује садржаје са свакодневним животом, вреднује рад ученика; Вреднује сопствени рад.							
Активности ученика		слуша наставниково излагање,записује значајне информације у свеску, практично примењује стечена знања, активно учествује одговарајући на питања наставника, објашњава појмове, учествује у групном раду, процењује наставу, рад других ученика и сопствени рад.							
Начин провере остварености програма		на основу остварености исхода ученика усменом провером, на основу продукта рада (урађених паноа, презентација и плаката) и на основу остварених стандарда постигнућа ученика							
Међупредметне компетенције		– Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама,Дигитална							

Редни број теме	3.	Тема		СТАНОВНИШТВО					
Број часова		обрада	6	утврђивање	3	систематизација	-	укупно	9
Тематски садржај програма		Основни појмови о становништву: демографски развитак и извори података о становништву. Број и распоред становништва на Земљи. Природно кретање становништва. Миграције становништва. Структуре становништва: биолошке и друштвено-економске Савремени демографски процеси у Србији, Европи и свету							
Исходи		**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** -доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора; − анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; − анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група.							
Образовни стандарди		ОСНОВНИ	ГЕ.1.3.1.						
		СРЕДЊИ	ГЕ.2.3.1.						
		НАПРЕДНИ	ГЕ.3.3.1.						
Време реализације		Октобар-новембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Илустративно-демонстративна,дијалошка,рад на тексту уграђеном у презентацији, самостални ученички рад (домаћи), ИК у настави,(Дигитални час)							
Наставни облици рада		Комбиновани: групни рад ,индивидуални , рад у пару, фронтални и истраживачки рад (домаћи), Рад на пројекту и истраживању у оквиру концепта "изокренуте учионице"							
Активности наставника		организује час, презентује наставне садржаје ангажујући ученике водећи рачуна о претходним знањима која поседују, менторска улога, подстиче ученике да повезују знања са другим предметима,демонстрира, користи ИКТ –презентације. Вреднује рад ученика и сопствени рад.							
Активности ученика		слуша наставниково излагање,поставља питања, закључује,чита задати текст, објашњава појмове, одговара на постављена питања, израђује тематски пано и презентацију,активно учествује у реализацији наставе, учестује у тимски и групни рад, процењује наставу, рад других ученика и сопствени рад.							
Начин провере остварености програма		-на основу продукта рада (паноа, презентација и плаката),на основу остварених стандарда постигнућа ученика,проверама знања (усмено и тест)							
Међупредметне компетенције		Комуникација,Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална							

Редни број теме	4.	Тема		НАСЕЉА					
Број часова		обрада	6	утврђивање	3	систематизација	-	укупно	9
Тематски садржај програма	Појам и настанак првих насеља. Положај и географски размештај насеља. Величина и функције насеља. Типови насеља. Урбанизација. Град − унутрашња структура и односи са околним простором. Село и рурални процеси.								
Исходи	**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** − објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету; − доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима**.**								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.3.1.							
	СРЕДЊИ	ГЕ.2.3.1.							
	НАПРЕДНИ	ГЕ.3.3.1.							
Време реализације	Новембар,децембар и јануар								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	дијалошка, рад на тексту , илустративно-демонстративна,самостални истраживачки рад,ИК у настави								
Наставни облици рада	групни , рад у пару , индивидуални , фронтални и истраживачки рад (домаћи)								
Активности наставника	организује час, подстиче код ученика развој мишљења и разумевања,Оцењивањем процењује ниво постигнућа ученика,Идентификује напредак у учењу и постигнућима ученика,повезује садржаје са свакодневним животом, вреднује рад ученика; Вреднује сопствени рад.								
Активности ученика	записује значајне информације у свеску, Запажа разлике и упоређује насеља, активно учествује одговарајући на питања наставника, поставља питања, објашњава појмове, активно учествује у реализацији наставе, анализира, наводи,набраја , учестује у тимски и групни рад, процењује наставу, рад других ученика и сопствени рад.								
Начин провере остварености програма	на основу остварености исхода ученика усменом провером,на основу остварених стандарда постигнућа ученика,на основу урађених истраживања.								
Међупредметне компетенције	Рад са подацима и информацијама,Дигитална, Комуникација, Сарадња								

Редни број теме	5.	Тема		ПРИВРЕДА					
Број часова		обрада	7	утврђивање	4	систематизација	1	укупно	12
Тематски садржај програма	Привреда, привредне делатности и сектори привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај, туризам и географски простор. Ванпривредне делатности. Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету. Концепт одрживог развоја.								
Исходи	**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** − уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; − доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; − вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету								
Образовни стандарди	ОСНОВНИ	ГЕ.1.3.1.							
	СРЕДЊИ	ГЕ.2.3.1.							
	НАПРЕДНИ	ГЕ.3.3.1.							
Време реализације	Јануар,фебруар и март								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	илустративно-демонстративна, дијалошка, рад на тексту , рад на карти,ИК у настави								
Наставни облици рада	групни , рад у пару ,индивидуални и фронтални								
Активности наставника	организује час, подстиче код ученика развој мишљења и разумевања,процењује ниво постигнућа ученика Идентификује напредак у учењу и постигнућима ученика**,** повезује садржаје са свакодневним животом, вреднује рад ученика, Вреднује сопствени рад.								
Активности ученика	слуша наставниково излагање,записује значајне информације у свеску, активно учествује одговарајући на питања наставника, поставља питања, објашњава појмове, активно учествује у реализацији наставе, анализира, дискутује, наводи примере, закључује, учествује у тимски и групни рад, процењује наставу, рад других ученика и сопствени рад.								
Начин провере остварености програма	усменом провером и на основу остварених стандарда постигнућа ученика								
Међупредметне компетенције	Компетенција за учење, Решавање проблемаОдговоран однос према здрављу,Сарадња и Комуникација								

Редни број теме	6.	Тема	ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ						
Број часова		обрада	9	утврђивање	6	систематизација	1	укупно	16
Тематски садржај програма	Појам и настанак првих држава. Географски положај државе. Величина и компактност територије државе. Појам и функција државних граница. Главни град. Облик владавине. Политичко-географска карта Европе после Другог светског рата. Политичко-географска карта света после Другог светског рата. Територијални интегритет и спорови. Интеграциони процеси.								
Исходи	**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** − објасни политичко-географску структуру државе; − представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света.								
Образовни стандарди	ОСНОВНИ	ГЕ.1.3.1. , ГЕ.1.3.2.							
	СРЕДЊИ	ГЕ.2.3.1. , ГЕ.2.4.1.							
	НАПРЕДНИ	ГЕ.3.3.1. , ГЕ.3.3.2.							
Време реализације	Март и април								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	илустративно-демонстративна, дијалошка, рад на тексту , рад на карти								
Наставни облици рада	фронтални , групни, индивидуални , рад у пару								
Активности наставника	Подстиче ученике да повезују знања критички мисле и активно раде на часу, презентује наставне садржаје , демонстрира, користи ИКТ – презентације, подстиче ученика на активно учешће, прати и вреднује рад ученика; вреднује сопствени рад.								
Активности ученика	активно учествује одговарајући на питања наставника,поставља питања, дискутује, наводи примере, закључује, учестује у тимски и групни рад, процењује наставу, рад других ученика и сопствени рад.								
Начин провере остварености програма	на основу остварености исхода ученика усменом провером								
Међупредметне компетенције	Сарадња,Комуникација,Рад са подацима и информацијама, Дигитална,Компетенција за учење								

Редни број теме	7.	Тема	ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ						
Број часова		обрада	7	утврђивање	4	систематизација	-	укупно	11
Тематски садржај програма		Географске регије и регионална географија. Положај и границе Европе. Природне карактеристике Европе. Становништво Европе. Насеља Европе. Привреда Европе. Географске регије Европе.							
Исходи		**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** − објасни како се издвајају географске регије; − илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе							
Образовни стандарди		ОСНОВНИ	ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2.						
		СРЕДЊИ	ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.1.						
		НАПРЕДНИ	ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.1. ГЕ.3.4.2.						
Време реализације		Мај и јун							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Дијалошка,рад на карти,илустративно-демонстративна							
Наставни облици рада		комбиновани групни ,индивидуални ,фронтални и истраживачки рад "изокренута учионица"							
Активности наставника		организује час, демонстрира, користи ИКТ –презентације, подстиче ученика на активно учешће, вреднује сопствени рад,вреднује залагање ученика, Самовредновање реализације програма, планирање новина и измена за следећу школску годину.							
Активности ученика		слуша наставниково излагање,записује значајне информације , објашњава појмове, одговара на постављена питања ,израђује тематски пано и презентацију,учествује у тимски и групни рад, процењује наставу, рад других ученика и сопствени рад							
Начин провере остварености програма		на основу остварених стандарда постигнућа ученика и на основу остварености исхода ученика усменом провером							
Међупредметне компетенције		Сарадња,Дигитална,Компетенција за учење, Рад са подацима и информацијама.							

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:
Упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Редни број теме	**1**	**Тема**		**Увод у физику**					
Број часова: 4		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**0**	**укупно**	**4**
Тематски садржај програма	Физика као природна наука. Физика и математика. Физика и техника. Физика и медицина. Методе истраживања у физици (посматрање, мерење, оглед...). Огледи који илуструју различите физичке појаве (из свакодневног живота). *Демонстрациони огледи:* – Како савити млаз воде? – Мехури од сапунице имају облик сфере, зашто? – Када настаје електрично пражњење? – Направи дугу. – Опишимо лик предмета у равном и сферном огледалу. Улога мерења у физици и у свакодневном животу (мерење времена, дужине, површине и запремине...).								
Исходи	- стекне појам о начину како физика истражује природу								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.4.2							
	СРЕДЊИ	/							
	НАПРЕДНИ	/							
Време реализације	Септембар								

Редни број теме	**2**	**Тема**		**КРЕТАЊЕ**					
Број часова: 14		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**6**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**14**
Тематски садржај програма	Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања. Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Векторски карактер брзине. Подела кретања према облику путање и брзини тела. Зависност пређеног пута и брзине од времена код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина.								

	Демонстрациони огледи: – Кретање куглице по Галилејевом жљебу. – Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу провидну цев са течношћу. ***Лабораторијска вежбе*** 1. Одређивање средње брзине променљивог кретања тела и сталне брзине равномерног кретања помоћу стаклене цеви са мехуром (или куглицом).								
Исходи	- зна да разликује појмове физичких тела од супстанција од којих се састоје тела - зна врсте кретања и описује их помоћу појмова и физичких величина - зна математичку зависност брзине и уме да је израчуна - користи јединицу за брзину у SI систему: m/s - уме да измери и израчуна сталну брзину - разликује временски тренутак од временског интервала - користи јединице SI система набројаних физичких величина (m, s, ...) - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке повезане са брзином								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.2.1, 1.2.2, 1.2.3; 1.4.4							
	СРЕДЊИ	2.2.1, 2.2.2; 2.4.1; 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3; 2.7.1							
	НАПРЕДНИ	3.2.1; 3.4.1; 3.7.1, 3.7.2							
Време реализације	Септембар, октобар								
Редни број теме	**3**	**Тема**		**СИЛА**					
Број часова: 14		**обрада**	**7**	**утврђивање**	**6**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**14**
Тематски садржај програма	Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух. Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (грави- тационо, електрично, магнетно). Сила као мера узајамног деловања два тела, правац и смер деловања. Векторски карактер силе. Слагање сила истог правца. Процена интензитета силе демонстрационим динамометром. Сила Земљине теже. Тежина тела као последица деловања силе Земљине теже. *Демонстрациони огледи.* – Истезање и сабијање еластичне опруге. Трење при клизању и котр- љању. Слободно падање. – Привлачење и одбијање наелектрисаних тела. Привлачење и одбијање магнета.								
Исходи	- на основу појма узајамног деловања тела (одбијања, привлачења, деформација, промене кретања) схвати силу као меру узајамног деловања тела, која се мери динамометром								

<table>
<tr><td></td><td colspan="8">- уме да измери силу динамометром
- користи јединицу силе у SI систему: N
- зна да је сила векторска величина
- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке повезане са силом</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">1.1.1, 1.1.2</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">2.1.1, 2.1.2, 2.4.1, 2.4.3, 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3, 2.7.1</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">3.7.1, 3.7.2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="6">Новембар, децембар</td></tr>
<tr><td>Редни број теме</td><td>4</td><td>Тема</td><td colspan="5">МЕРЕЊЕ</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова: 13</td><td>обрада</td><td>7</td><td>утврђивање</td><td>5</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>13</td></tr>
<tr><td>Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Основне и изведене физичке величине и њихове јединице (префикси микро, мили, кило, мега). Међународни систем мера.
Мерила и мерни инструменти (опсег и тачност). Директно и инди- ректно мерење.
Појам средње вредности мерене величине и грешке мерења при директним мерењима.
Демонстрациони огледи.
– Мерење дужине (метарска трака, лењир), запремине (мензура) и времена (часовник, хронометар).
– Приказивање неких мерних инструмената (вага, термометри, елек- трични инструменти).
Лабораторијске вежбе
1. Мерење димензија тела лењиром са милиметарском поделом.
2. Мерење запремине чврстих тела неправилног облика помоћу мензуре.
3. Мерење еластичне силе при истезању и сабијању опруге.
4. Мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози.</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="8">- зна које су основне физичке величине и њихове мерне јединице
- да повеже физичке величине са одговарајућим мерним јединицама
- овлада мерењем следећих физичких величина: дужине, времена и запремине
- уме да рукује мерилима и инструментима за мерење одговарајућих физичких величина лењиром, мерном траком, нонијусом, хронометром, мензуром</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Образовни</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">1.4.1, 1.4.2, 1.4.3, 1.4.5, 1.4.6, 1.7.1, 1.7.2</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">2.4.1, 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4; 2.7.3</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="2">стандарди</td><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="8">3.4.1, 3.4.3; 3.7.1, 3.7.2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="9">Јануар, фебруар</td></tr>
<tr><td>Редни број теме</td><td>5</td><td>Тема</td><td colspan="8">МАСА И ГУСТИНА</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова: 15</td><td>обрада</td><td>6</td><td>утврђивање</td><td>8</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>15</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="9">Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела.
Маса и тежина као различити појмови. Мерење масе тела вагом.
Густина тела. Средња густина тела. Одређивање густине чврстих тела.
Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине.
Демонстрациони огледи.
– Илустровање инертности тела.
Судари двеју кугли (а) исте величине, истог материјала, (б) ра- зличите величине, истог материјала, (в) исте величине, различитог материјала.
Мерење масе вагом.
– Течности различитих густина у истом суду – „течни сендвич”
– Суво грожђе у газираној води и Мандарина са кором и без коре у води.
Лабораторијске вежбе
1. Одређивање густине чврстих тела правилног и неправилног облика.
2. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине.
3. Калибрисање еластичне опруге и мерење тежине тела динамометром</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="9">- добије представу о маси као карактеристици физичког тела при узајамном деловању тела, да зна да се маса тела мери вагом и да је адитивна величина
- уме помоћу дефиниционих формула да израчуна бројне вредности густине
- уме да одреди густину чврстих тела и течности мерењем масе и запремине
- зна јединице масе и густине у SI систему: kg, kg/m^3
- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке повезане са масом, тежином и густином</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="8">1.1.1, 1.1.2</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="8">2.1.1, 2.1.2; 2.4.1, 2.4.3; 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3; 2.7.1</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="8">3.7.1, 3.7.2</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="9">Март, април</td></tr>
<tr><td>Редни број теме</td><td>6</td><td>Тема</td><td colspan="8">ПРИТИСАК</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова: 4</td><td>обрада</td><td>5</td><td>утврђивање</td><td>6</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>12</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Тематски садржај програма</td><td colspan="2">Притисак чврстих тела.
Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. Спојени судови.
Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри.
Преношење спољњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена.
Демонстрациони огледи.
– Зависност притиска чврстих тела од величине додирне површине и од тежине тела.
– Стаклена цев са покретним дном за демонстрацију хидростатичког притиска.
– Преношење притиска кроз течност (стаклена цев с мембраном, Херонова боца, спојени судови).
– Хидраулична преса (нпр. два медицинска инјекциона шприца различитих попречних пресека спојена силиконским цревом).
– Огледи који илуструју разлику притисака ваздуха (како се ваздух може „видети”, како свећа може да гори под водом).
– Огледи који илуструју деловање атмосферског притиска.
Лабораторијска вежба
1. Одређивање зависности хидростатичког притиска од дубине воде</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="2">одреди притисак чврстих тела мерењем и израчунавањем
- користи јединицу притиска у SI систему: Pa
- схвати преношење притиска у течностима и гасовима, односно разуме Паскалов закон
- разуме атмосферски притисак
- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке повезане са притиском</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>1.1.3; 1.4.1, 1.4.2, 1.4.3</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>2.1.1, 2.1.5, 2.1.6; 2.4.1, 2.4.3; 2.6.1</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>3.1.3, 3.1.4</td></tr>
<tr><td>Време реализације</td><td colspan="2">Мај, јун</td></tr>
<tr><td colspan="3">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td>Наставне методе</td><td colspan="2">Монолошка, дијалошка, демонстративна</td></tr>
<tr><td>Наставни облици рада</td><td colspan="2">Фронтални, индивидуални, групни</td></tr>
<tr><td>Активности наставника</td><td colspan="2">– Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације).
– Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу.
Програмске садржаје на основу исхода наставник реализује
1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе;
2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација;1
3. лабораторијским вежбама;</td></tr>
</table>

	4. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); 5. систематским праћењем рада сваког ученика.
Активности ученика	- Слушају - Одговарају на питања - Дискутују - Посматрају - Прате упутства - Врше мерење - Прате објашњења - Преписују са табле - Доносе закључке - Утврђују научено, одговарајући на питања
Начин провере остварености програма	- Дискусија - Домаћи задаци - Израда задатака (вишеструки избор, допуна и кратак одговор) - Усмена или писана провера - Домаћи задаци - Активност са часа (дискусија) - Практичан рад
Међупредметне компетенције	- Компетенција за учење, - Рад са подацима и информацијама, - Решавање проблема, - Комуникација

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 144** **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 4**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.									
Редни број теме	**1.**	**Тема**		**Цели бројеви**					
Број часова		**обрада**	**9**	**утврђивање**	**12**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**22**
Тематски садржај програма		Скуп целих бројева. Супротан број. Апсолутна вредност целог броја. Приказ целих бројева на бројевној правој. Упоређивање целих бројева. Основне рачунске операције у скупу целих бројева и њихова својства. Изрази са целим бројевима.							
Исходи		Прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе бројеве; Одреди супротан број, апсолутну вредност целог броја; израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са целим бројевима							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	MA.1.1.1						
		СРЕДЊИ	MA.2.1.3. MA.2.1.4.						
		НАПРЕДНИ	MA.1.1.1						
Време реализације		Септембар Октобар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Разговор, илустрација, демонстрација, истраживање, дискусија, игра							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.							
Активности наставника		Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.							
Активности ученика		Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.							
Начин провере остварености програма		Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке							
Међупредметне компетенције		Решавање проблема, сарадња, рад са подацима, компетенција за учење							

Редни број теме	2.	Тема		Рационални бројеви					
Број часова		обрада	18	утврђивање	31	систематизација	1	укупно	50
Тематски садржај програма		Скуп рационалних бројева. Супротан број. Апсолутна вредност рационалног броја. Приказ рационалних бројева на бројевној правој. Упоређивање рационалних бројева. Основне рачунске операције у скупу рационалних бројева и њихова својства. Изрази са рационалним бројевима. Једначине и неједначине са рационалним бројевима. Координатни систем. Приказ података у координатном систему. Приказ зависности међу величинама. Размере, пропорције и проценти. Директна и обрнута пропорционалност							
Исходи		Прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој рационалне бројеве; Одреди супротан број, апсолутну вредност рационалног броја; израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева. Реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; Примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама; Прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тракасти и линијски дијаграм); Тумачи податке приказане табелом и графички.							
Образовни стандарди		ОСНОВНИ		МА.1.1.1 МА.1.5.1 МА.1.5.3 МА.1.5.4					
		СРЕДЊИ		МА.2.1.1 МА.2.1.2 МА.2.1.4 МА.2.5.2 МА.2.5.3 МА.2.5.4					
		НАПРЕДНИ		МА.3.1.1. МА.3.1.3. МА.3.5.2 МА.3.5.3 МА.3.5.4					
Време реализације		Октобар Новембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.							
Активности наставника		Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.							
Активности ученика		Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.							

Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење

Редни број теме	**3.**	**Тема**		**Троугао**					
Број часова		**обрада**	**9**	**утврђивање**	**14**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**24**
Тематски садржај програма		Појам троугла. Обим троугла. Једнакокраки и једнакостранични троуглови. Висина троугла. Углови троугла. Збир углова троугла. Врсте троугла према угловима. Однос између страница и углова троугла. Неједнакост троугла. Конструкције неких углова. Основне конструкције троуглова. Појам подударности и ставови подударности. Централна симетрија и подударност. Осна симетрија и подударност. Центар описане и уписане кружнице троугла.							
Исходи		Класификује троуглове на основу задатих његових својстава; Конструише углове од 90 и 60 степени и користи њихове делове за конструкције других углова; Уочи одговарајуће елементе подударних троуглова; Утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности; Конструише троугао на основу задатих елемената; Примени својства троуглова у једноставнијим проблемским задацима; Одреди центар описане и уписане кружнице троугла.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	MA.1.3.2						
		СРЕДЊИ	MA.2.3.6						
		НАПРЕДНИ	MA.3.3.2.						
Време реализације		Новембар Децембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.							
Активности наставника		Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.							
Активности ученика		Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.							
Начин провере остварености програма		Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке							
Међупредметне компетенције		Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење							

Редни број теме	4.	Тема		Четвороугао					
Број часова		обрада	10	утврђивање	1	систематизација	13	укупно	24
Тематски садржај програма		Четвороугао. Углови четвороугла. Збир углова четвороугла. Паралелограм. Особине паралелограма. Услови да четвороугао буде паралелограм. Ромб, правоугаоник и квадрат. Конструкција паралелограма. Сабирање и одузимање вектора. Множење вектора бројем. Трапез. Особине трапеза. Средња линија троугла и трапеза. Конструкције трапеза. Делтоид.							
Исходи		Класификује четвороуглове на основу његових својстава; Конструише паралелограм и трапез на основу задатих елемената (углови и дијагонала четвороугла); Примени својства четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима; Сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама.							
Образовни стандарди		ОСНОВНИ	MA.1.3.2						
		СРЕДЊИ	MA.2.3.2						
		НАПРЕДНИ	MA.3.3.2						
Време реализације		Март, Април, Мај							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.							
Активности наставника		Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.							
Активности ученика		Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.							
Начин провере остварености програма		Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке							
Међупредметне компетенције		Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, рад са подацима.							

Редни број теме	5.	Тема		Површина троугла и четвороугла					
Број часова		обрада	6	утврђивање	9	систематизација	1	укупно	16
Тематски садржај програма		Појам површине фигуре, површина правоугаоника и квадрата. Једнакост површина подударних фигура. Површина паралелограма, троугла и трапеза. Површина четвороугла са нормалним дијагоналама.							
Исходи		Израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или разложиву једнакост.							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	МА.1.3.2 МА.1.4.1
	СРЕДЊИ	МА.2.4.1
	НАПРЕДНИ	МА.3.3.2 МА.3.4.1
Време реализације	Мај, Јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације, практични рад,	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.	
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.	
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке.	
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, рад са подацима, естетичка.	

Напомена: За писмене задатке је предвиђено 8 часова са исправком.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ наставе биологије је да ученици разумеју основне концепте биологије, стекну знања о различитим групама организама , да уоче повезаност између грађе и функције и развију свест о очувању природе.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**Јединство грађе и функције као основа живота**					
Број часова36		**обрада**	**15**	**утврђивање**	**20**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**36**
Тематски садржај програма		Грађа живих бића. Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. Једноћелијски организми – бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. Вишећелијски организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња. Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање. Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса. Откриће ћелије и микроскопа. Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти). Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије. Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези							
Исходи		упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; -повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; -одреди положај органа човека и њихову улогу; -цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; -користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; -хумано поступа према организмима које истражује; -користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; -разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	**БИ.1.1.1 БИ.1.1.2 БИ.1.1.3 БИ.1.1.4 БИ.1.6.1**						
		СРЕДЊИ	**БИ.2.1.1 БИ.2.1.2 БИ.2.1.3 БИ.2.1.4 БИ.2.6.1**						
		НАПРЕДНИ	БИ.3.1.1 БИ.3.1.2 БИ.3.1.3 БИ.3.1.4 БИ.3.6.1						
Време реализације		Прво полугође							

Начин остваривања програма	
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић

	-Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

Редни број теме	2	Тема		Живот у екосистему					
Број часова16		обрада	8	утврђивање	7	систематизација	1	укупно	16
Тематски садржај програма	Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране. Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени фактор и облици загађења. Угрожавање живих бића и њихова заштита.								
Исходи	-направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; -размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; -илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином; -истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; -користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; -разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**БИ.1.4.1 БИ.1.4.2 БИ.1.4.3 БИ.1.4.4 БИ.1.6.1**							
	СРЕДЊИ	**БИ.2.4.2 БИ.2.4.3 БИ.2.4.4 БИ.2.6.1**							
	НАПРЕДНИ	БИ.3.4.2 БИ.3.4.3 БИ.3.4.4 БИ.3.6.1							
Време реализације	јануар								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.								
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)								
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање								

	-Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби

	- Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

Редни број теме	**3**	**Тема**		**Наслеђивање и еволуција**					
Број часова 6		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**6**
Тематски садржај програма		Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. Пренос наследног материјала. Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). Индивидуална варијабилност. Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека.							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: -истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; -идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом текст -повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; -користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; -разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени								
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	**БИ.1.3.1 БИ.1.3.2 БИ.1.3.3 БИ.1.3.4 БИ.1.6.1**						
		СРЕДЊИ	**БИ.2.3.1 БИ.2.3.2 БИ.2.3.3 БИ.2.3.4 БИ.2.6.1**						
		НАПРЕДНИ	БИ.3.3.1 БИ.3.3.2 БИ.3.3.3. БИ.3.3.4. БИ.3.6.1						

Време реализације	фебруар
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма

	- Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

Редни број теме	**4**	**Тема**		**Порекло и разноврсност живота**					
Број часова 6		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**6**
Тематски садржај програма		Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећеличности). „Дрво живота” (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). Организми без једра. Организми са једром. Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота”.							

Исходи	Ученик ће бити у стању да: -групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; -одреди положај непознате врсте на „дрвету живота”, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама; -користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. -табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; -разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	БИ.1.1.1 БИ.1.1.2 БИ.1.1.3 БИ.1.1.4 БИ.1.6.1 БИ.1.6.2
	СРЕДЊИ	**БИ.2.1.1 БИ.2.1.2 БИ.2.1.3 БИ.2.1.4 БИ.2.6.1**
	НАПРЕДНИ	БИ.3.1.1 БИ.3.1.2 БИ.3.1.3 БИ.3.1.4
Време реализације	Март и април	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.	
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)	
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима	

	и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>5</td><td colspan="2">Тема</td><td colspan="6">Човек и здравље</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова 8</td><td>обрада</td><td>4</td><td>утврђивање</td><td>3</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>8</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње.
Бактерије и антибиотици.
Путеви преношења заразних болести.
Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар.
Превенција и понашање у складу са климатским параметрима.
Последице болести зависности – алкохолизам</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">-Ученик ће бити у стању да:
-прикупи податке о радовима научника који су допринели изучавању људског здравља и изнесе свој став о значају њихових истраживања;
-одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција;
-доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци;
-збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна;
-повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине;
-користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.
-табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке;
-разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">БИ.1.5.1 БИ.1.5.2 БИ.1.5.3 БИ.1.5.4 БИ.1.6.1</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">БИ.2.5.1 БИ.2.5.2 БИ.2.5.3 БИ.2.5.4БИ.2.6.1</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">БИ.3.5.1 БИ.3.5.2 БИ.3.5.3</td></tr>
</table>

Време реализације	
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма

	- Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Техника и технологија	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ**					
Број часова 6		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**6**
Тематски садржај програма		• Значај и развој грађевинарства • Историја архитектуре • Просторно и урбанистичко планирање • Култура становања у урбаним и руралним срединама. Распоред просторија и уређење стамбеног простора. • Кућне инсталације							
Исходи		– Ученикћебити у стањуда: повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; – анализира карактеристике савремене културе становања; - класификује кућне инсталације на основу њихове намене;							
Време реализације		септембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Дијалошка, монолошка,рад на тексту,илустративно-демонстративна							
Наставни облици рада		Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад							
Активности наставника		- организатор и реализатор наставе - презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење - прати напредовање ученика - наводи ученике на одговарајуће закључке - упознаје их са техничким напретком од праисторије до данашњег доба							

Активности ученика	- пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика - користи различите изворе знања - проналази нове информације - уочава - разликује - упоређује - класификује - износи своје мишљење - уређује и презентује - закључује процењује сопствени рад и напредак
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	Компентенцијазацеложивотноучење Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Решавањепроблема

Редни број теме	2	Тема		САОБРАЋАЈ					
Број часова 8		обрада	4	утврђивање	3	систематизација	1	укупно	8
Тематски садржај програма	• Саобраћајни системи • Грађевински објекти у саобраћају • Коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима. • Правила безбедног кретања пешака у јавном саобраћају. • Правила безбедног кретања возача бицикла у јавном саобраћају.								
Исходи	– класификује врсте саобраћајних објеката према намени; – повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају; – повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; – демонстрираправилно и безбеднопонашање и кретањепешака и возача бицикланасаобраћајномполигону и/илиузпомоћрачунарскесимулације								
Време реализације	Септембар,октобар,								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Дијалошка, монолошка,илустративно-демонстративна								
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад								
Активности наставника	Предавање, дискусија, одговарање на питања , објашњавање, подстицање ученика на рад, задавање задатака, постављање питања, учествовање у разговору, записивање на табли, размењивање знања и искустава, одговарање на питања ученика, проверавање датих одговора, допуњавање и кориговање одговора, сумирање рада, извођење закључака, праћење рада ученика, оцењивање...								
Активности ученика	пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - проналази информације - уочава - именује - упоређује - класификује и уређује - дискутује - износи сопствено мишљење и став - цртају - израђују моделе								
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и								

	др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	– Компентенцијазацеложивотноучење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња Решавањепроблема

Редни број теме	3	Тема		ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ					
Број часова 18		обрада	8	утврђивање	9	систематизација	1	укупно	18
Тематски садржај програма		Техничко цртање у грађевинарству • Поступци и фазе у реализацији грађевинских објеката (планирање, пројектовање, извођење грађевинских радова) • Котирање у грађевинарству • Размера • Симболи у грађевинарству • Графичко представљање грађевинских објеката (скица, ортогонално пројектовање, цртеж у перспективи, хоризонтални и вертикални пресек Рачунарске апликације за једноставно цртање грађевинских објеката и унутрашње уређење стана • Програм за једноставно цртање Google SketchUp -Изглед основног прозора, алати • Програм за једноставно цртање Google SketchUp -Пројектовање плана куће и додавање детаља • Програм за једноставно цртање -Google SketchUp –сенке, погледи, димензионисање, представљање модела, штампање • Пример за цртање куће у SketchUp-u • Програм за једноставно цртање -Envisioneer Express – Пројектовање плана куће, додавање детаља, преглед модела, снимање цртежа. • Пример цртања и котирања вешалице у програму Google SketchUp							
Исходи		– скицира просторни изглед грађевинског објекта; – чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола; – користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања; – самостално креира дигиталну презентацију и представља је.							
Време реализације		Новембар,децембар,јануар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Дијалошка, монолошка, илустративно-демонстративна							
Наставни облици рада		Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад							
Активности наставника		- организатор и реализатор наставе							

	- презентује - утиче на развој свести ученика о значају и примени техничког цртања, као начина комуникације у техници, - истиче неопходност правилног понашања на мрежи (интернету) - развија осећај ученика за простор, тачност, уредност, прецизност и одговорност - прати постигнућа ученика
Активности ученика	пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - уочава - разликује - упоређује - црта - повезује изглед објекта у простору и равни - повезује ранија знања са новим сазнањима примењује научено - користи различите изворе знања - пажљиво и одговорно претражује и користи интернет - развија осећај прецизности и уредности
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	– Компетенцијазацеложивотноучење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња Решавањепроблема

Редни број теме	**4**	**Тема**		**РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА**					
Број часова 20		**обрада**	**12**	**утврђивање**	**7**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**20**
Тематски садржај програма		Грађевински материјали • Подела и врсте грађевинских материјала. Природни материјали-дрво, камен. • Вештачки грађевински материјали. Бетон, керамички материјали, везивни материјали. • Материјали за облагање, изолацију и инсталацију							

	Конструктивни елементи, системи градње и врсте грађевинских објеката • Конструктивни елементи грађевинских објеката • Системи градње • Врсте грађевинских објеката Техничка средства у грађевинарству • Алати и машине у грађевинарству • Грађевинске машине • Мере заштите при извођењу грађевинских објеката • Организација рада у грађевинарству • Рециклажа материјала у грађевинарству и заштита животне средине . Енергетика у грађевинарству • Енергетика у грађевинарству. Мере за рационално коришћење топлотне енергије у грађевинарству, топлотна изолација зграде, коришћење Сунчеве енергије. . Техничка средства у пољопривредној производњи • Организација рада у пољопривредној производњи. • Прехрамбена технологија у пољопривредној производњи. • Техничка средства у пољопривредној производњи • Рециклажа материјала у пољопривреди и заштита животне средине. • Занимања у области грађевинарства и пољопривредне производње. • Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користе обновљиве изворе енергије .
Исходи	– класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене; – повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину; – повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова; – реализује активност која указује на важност рециклаже; – образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије; – правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; – повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; – повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране;

	– описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране; – изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду.
Време реализације	Јануар,фебруар,март
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративно-демонстративна, практичан рад
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад
Активности наставника	- организатор и реализатор наставе -презентује -подстиче ученика на истраживање, увиђање, закључивање, упоређивање -развија разумевање за неопходност рационалног коришћења материјала и енергената -помаже у изради модела -подстиче на развој предузетничких способности (економичност и квалитет израде, начин представљања, изградњи и одбрани ставова...) - прати постигнућа ученика
Активности ученика	... - пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - повезује ранија знања - уочава начине примене - разликује - упоређује - анализира - класификује - презентује оцењује квалитет часа
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.

Међупредметне компетенције	– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Решавање проблема – Рад с подацима и информацијама – Дигитална компетенција

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36 НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		**Информационо-комуникационе технологије**					
Број часова		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Дигитални уређаји и кориснички програми; Управљање дигиталним документима; Рад са табелама у програму за обраду текста; Коришћење рачунара за рад са дигиталним сликама; Рад са звучним и видео записом; Мултимедијалне презентације.							
Исходи		Креира текстуални документ, примењује акције едитовања и форматирања и умеће табеле у текстуални документ; Креира дигиталну слику у програму Gimp; Уреди слику помоћу слојева; Разуме функције у раду са слојевима; Објасни појмове пиксела и резолуције; Примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа; Дода аудио-запис и видео-снимак у мултимедијалну презентацију; Креира, уређује и структуира дигитални садржај који садржи табеле у програму за рад са мултимедијалним презентацијама; Сачува и организује податке.							
Време реализације		Септембар-Новембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације, Метода практичних и лабораторијских радова							
Наставни облици рада		Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима							
Активности наставника		Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује							
Активности ученика		Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања							
Начин провере остварености програма		Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару							
Међупредметне компетенције		Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња							

Редни број теме	2.	Тема		Дигитална писменост					
Број часова		обрада	3	утврђивање	2	систематизација	1	укупно	6
Тематски садржај програма		Појам рачунарске мреже; Интернет сервиси; Употреба ИКТ уређаја у мрежном окружењу; Дигитално насиље; Креирање онлајн упитника.							
Исходи		Разликује врсте рачунарских мрежа и разуме структуру веб-адреса; Разликује основне интернет сервисе; Приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; Примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; Одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу.							
Време реализације		Новембар-Децембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима							
Активности наставника		Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује							
Активности ученика		Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања							
Начин провере остварености програма		Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару							
Међупредметне компетенције		Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Естетичка компетенција, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција							

Редни број теме	3.	Тема		Рачунарство					
Број часова		обрада	11	утврђивање	8	систематизација	1	укупно	20
Тематски садржај програма		Текстуални програмски језик; Програмски језик Пајтон; Аритметички оператори и променљиве; Дељење у Пајтону; Ниске (стрингови); Колекције података - листе; Уграђене функције; Корњача графика; Понављање; Условно понављање; Гранање; Основни алгоритми; Дефинисање помоћних функција.							
Исходи		Користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; Користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; Разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); Одреди минималне, максималне и апсолутне вредности у Python-у; У визуелном окружењу креира једноставан рачунарски програм који укључује наредбе понављања; Пише програме користећи for петљу; Пише програме користећи бројач, while петљу; Користи резервисане речи као што су: end, if, elsif и else у правом контексту; Пише програме користећи резервисане речи разгранате структуре.							
Време реализације		Јануар-Јун							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације, Метода практичних и лабораторијских радова							
Наставни облици рада		Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима							
Активности наставника		Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује							
Активности ученика		Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања							
Начин провере остварености програма		Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару							
Међупредметне компетенције		Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Одговорно учешће у демократском друштву, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња							

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физичко и здравствено васпитање	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: :72+54**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Редни број теме	**1**	**Тема**		**ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ**					
Број часова		**обрада**	**8**	**утврђивање**	**0**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		**Основни садржаји** Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности							
Исходи		Примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби. Изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама Упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ФБ.1.3.1, ФВ.1.3.2. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4.						
		СРЕДЊИ							
		НАПРЕДНИ							
Време реализације		Септембар- јун							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Демонстративна, Метода практичног вежбања							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални							

Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише Евидентира сублимира резултате умножава и доставља остварене резултате са тестова за развој моторичких способности
Активности ученика	Посматрају и прате ТВ часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ
Начин провере остварености програма	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, у кућним условима, приказ продукта активности и достављање путем Гугл учионице, имејлом или друштвеним мрежама.
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална компетенција за целоживотно учење

Редни број теме	**2**	**Тема**		**МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ**					
Број часова		**обрада**	**41**	**утврђивање**	**40**	**систематизација**	**25**	**укупно**	**106**
Тематски садржај програма		**<u>Атлетика</u>** **Обавезни садржаји** Техника истрајног трчања Истрајно трчање – припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 г) **Препоручени садржаји** Техника штафетног трчања Скок удаљ Бацања кугле 2 kg Бацање „вортекс-а“ Тробојг) **<u>Спортска гимнастика</u>** Основни садржаји Вежбе на тлу.							

	Прескоци и скокови. Вежбе у упору. Вежбе у вису. Греда. Гимнастички полигон. Препоручени садржаји Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда Трамболина Прескок Вежбе у упору (сложенији састав **Основе тимских и спортских игара** Обавезни садржаји **Кошарка:** Основни елементи технике и правила; – вођење лопте, – хватања и додавања лопте, – шутирања на кош, – финтирање, – принципи индувидуалне одбране – основна правила кошарке Спортски полигон. **Препоручени садржаји** Напредни елементи технике, тактике и правила игре: – хватања лопти, – дриблинг, – шутирања на кош, – финтирање, – основни принципи колективне одбране. **Плес и ритимика** Обавезни садржаји Покрети уз ритам и уз музичку пратњу.

	Ритмичка вежба без реквизита. Скокови кроз вијачу. Народно коло „Моравац”. Народно коло из краја у којем се школа налази. Основни кораци друшвених плесова. **Препоручени садржаји** Вежбе са обручем. Вежбе са лоптом. Сложенији скокови кроз вијачу. **<u>Пливање</u>** Обавезни садржаји Предвежбе у обучавању пливања. Игре у води. Самопомоћ у води. Препоручени садржаји Плива једном техником. Роњење у дужину.
Исходи	– комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу; – доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама; – одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри; – процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици; – користи елементе технике у игри; – примењује основна правила кошарке у игри; – учествује на унутародељенским такмичењима; – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – игра народно коло; – изведе кретања у различитом ритму; – изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура;

	– контролише и одржава тело у води; – преплива 25m слободном техником; – скочи у воду на ноге; – поштује правила понашања у и око водене средине; – објасни својим речима сврху и значај вежбања; – користи основну терминологију вежбања; – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.1.2.4. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4. ФВ.1.1.3 , ФВ.1.1.4. , ФВ.1.1.7.,ФВ.1.1.8. , ФВ.1.1.9. ФВ.1.1.10. ФВ.1.1.11. ФВ.1.1.12. ФВ.1.1.13. ФВ.1.1.14. ФВ.1.1.16. ФВ.1.1.17. ФВ.1.1.18. ФВ.1.1.19.
	СРЕДЊИ	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2. ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.
	НАПРЕДНИ	ФВ.3.1.1 ФВ.3.1.2.
Време реализације	Септембар - јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања	
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, групни	
Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднуј	
Активности ученика	Посматрају и прате ТВ часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	
Начин провере остварености програма	Редовна настава, обавезне физичке активности Кроз активности у Дечијој и Спортској недељи Кросевима (јесењи и пролећни) Такмичењем (унутар одељења и међуодељењским). Поделом ученика према полу, према нивоу усвојености вежби из претходног разред и њиховим способностима. Коришчењем станица, полигона, чувањем, помагањем, коришћењем паметне табле, примена ИКТ-а	
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције, одговоран однос према околини, естетичка компетенција Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална компетенција за целоживотно учење Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>3</td><td>Тема</td><td colspan="7">ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА
(Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>4</td><td>утврђивање</td><td>4</td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>12</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8"><u>Физичко вежбање и спорт</u>
Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању.
Основна правила.
Рукомета/минирукомета и Малог фудбала.
Понашање према осталим субјекатима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе).
Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању.
Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање.
Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту.
„Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација).
Писани и електорнски извори информација из области физчког васпитања и спорта.
Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...).
Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела).
Планирање дневних активности.

<u>Здравствено васпитање</u>
Физичка активност, вежбање и здравље.
Основни принципи вежбања и врсте физичке активности.
Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања.
Лична и колективна хигијена пре и после вежбања.
Утицај правилне исхране на здравље и развој људи.
Исхрана пре и после вежбања
Прва помоћ:
– значај прве помоћи,</td></tr>
</table>

	– врсте повреда. Вежбање и играње на чистом ваздуху – чување околине приликом вежбања.	
Исходи	. – примени мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама; – навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин; – користи различите изворе информација за упознавање са разновр-сним облицима физичких и спортско-рекративних активности; – прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом”; – примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванред-ним ситуацијама; – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту; – направи план дневних активности; – наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље; – разликује здраве и нездраве начине исхране; – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ настав-ника; – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – препозна врсту повреде; – правилно реагује у случају повреде; – чува животну средину током вежбања.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФВ.1.2.1. , ФВ.1.2.2., ФВ.1.2.3. ФВ.1.2.4.
	СРЕДЊИ	
	НАПРЕДНИ	
Време реализације	Целе године	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања	

Наставни облици рада	Рад у пару, Фронтални ,Индивидуални ,групни
Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује
Активности ученика	Посматрају и прате ТВ часове слушају питају Демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ
Начин провере остварености програма	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Грађанско васпитање **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: :36 НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења програма Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**ЉУДСКА ПРАВА**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма	Права и одговорности Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: слобода да и припадајуће одговорности. Посебна група права: заштита од и припадајуће одговорности. Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и при- падајуће одговорности. Инклузивно образовање – квалитетно образовање за све.								
Исходи	– штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; – аргументује потребу посебне заштите права детета; – на примеру препозна уграђеност права детета у основним документима која уређују рад школе;								
Време реализације	**Септембар-новембар**								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Вербална метода, метод демонстрације								
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални групни , тимски								
Активности наставника	Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању								
Активности ученика	Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања								
Начин провере остварености програма	Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља								
Међупредметне компетенције	Настава грађанског васпитања повезује се са сацајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује								

Редни број теме	2	Тема	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО						
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**10**
Тематски садржај програма	Демократско друштво и партиципација грађана Демократско друштво – појам, карактеристике. Грађанин. Дете као грађанин. Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура. Власт. Нивои и гране власти. Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоратив- на употреба, симболичка употреба, стварна партиципација. Партиципација ученика на нивоу одељења и школе.								
Исходи	– наведе чиниоце који утичу на остваривање дечијих права; – препозна ситуације кршења дечијих права у свакодневном животу и на примерима историјских догађаја; – искаже свој став о значају поштовања правила у функционисању заједнице;								

Време реализације	Новембар - јануар
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Вербална метода, метод демонстрације
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални групни , тимски
Активности наставника	Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању
Активности ученика	Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања
Начин провере остварености програма	Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља
Међупредметне компетенције	Настава грађанског васпитања повезује се са садајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује

Редни број теме	**3**	**Тема**		**ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона. Шта је дозвољено, а шта није на интернету. Утицаја друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца. Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона. Дигитално насиље и веза са Конвенцијом о правима детета. Карактe- ристике и последице дигиталног насиља. Седам правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука. Реаговање у ситуацијама дигиталног насиља. Одговорности ученика и школе.							
Исходи		– учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; – понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; – наведе начине демократског одлучивања; – објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права;							
Време реализације		Јануар - март							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Вербална метода, метод демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални групни , тимски							
Активности наставника		Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању							
Активности ученика		Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања							
Начин провере остварености програма		Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља							
Међупредметне компетенције		Настава грађанског васпитања повезује се са сацајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује							
Редни број теме	**4**	**Тема**		**ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ**					
Број часова		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**8**

Тематски садржај програма	Планирање и извођење истраживања о понашању ученика у школи и њиховим ставовима о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона. Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем. Избор теме, узорка и инструмента истраживања. Спровођење истраживања. Обрада података. Тумачење резултата. Припрема и презентација добијених резултата. Евалуација истраживања.
Исходи	– реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; – прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; – наведе врсте насиља; – анализира сукоб из различитих углова учесника и налази констр
Време реализације	Април - јун
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Вербална метода, метод демонстрације
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални групни , тимски
Активности наставника	Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању
Активности ученика	Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања
Начин провере остварености програма	Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља
Међупредметне компетенције	Настава грађанског васпитања повезује се са сацајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Верска настава **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:36 НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљеви верске наставе јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета.

Редни број теме	**1**	**Тема**	**Увод**
Број часова:	**1**		
Тематски садржај програма	• Упознавање са садржајем програма и начином рада • Прелиминарна систематизација		
Исходи	• моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.		
Време реализације	Септембар		

Начин остваривања програма

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.
- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.

- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура
7. Грађанско васпитање

Редни број теме	2	Тема	ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ
Број часова:	**5**		
Тематски садржај програма	• Историјске околности пред долазак Христов • Старозаветна пророштва о доласку Месије Свети Јован Претеча		
Исходи	• моћи да каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе • моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава • моћи да преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом;		
Време реализације	Септембар, октобар		
Начин остваривања програма			
Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. • • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. • Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.			

- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура

Редни број теме	3	Тема	УВОД У НОВИ ЗАВЕТ
Број часова:		**5**	
Тематски садржај програма		• Нови Завет је испуњење Старог Завета • Новозаветни списи (настанак, подела,функција, аутори...) • Јеванђелисти	
Исходи		• моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима. • моћи да наведе неке од новозаветних књига и околности њиховог настанка; • моћи да пронађе одређени библијски одељак; • моћи да каже да се Библија користи на богослужењима; • моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе; • бити подстакнут на читање Светог Писма.	
Време реализације		Октобар, новембар	

Начин остваривања програма

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са

ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура

Редни број теме	**4**	**Тема**	**БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС**
Број часова:		**16**	
Тематски садржај програма		• Пресвета Богородица – Благовести • Богородичини празници • Рођење Христово • Христос је Богочовек • Крштење Христово	

	• Христова чуда • Новозаветне заповести и Беседа на гори Христос – Онај који је наш „пут, истина и живот“
Исходи	• моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења“; • моћи да препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; • моћи да препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; • моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога • моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима; • моћи да преприча библијски опис Рођења Христовог;моћи да препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека • моћи да преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; • моћи да препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; • моћи да увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; • бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; • моћи да преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у Јерусалим; • моћи да увиди контрадикторност између очекивања јеврејског народа спрам Христове личности; • моћи да хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; • моћи да преприча библијски опис Тајне Вечере и у приносу хлеба и вина препозна Свету Литургију; • моћи да преприча библијски опис Христовог Страдања и Васкрсења • моћи да кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих;
Време реализације	Децембар, јануар, фебруар,март
Начин остваривања програма	

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија

4. Биологија
5. Ликовна култура
6. Музичка култура

Редни број теме	5	Тема	ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА
Број часова:	**9**		
Тематски садржај програма	• Вазнесење и Педесетница • Заједница у Јерусалиму, према извештају из Дела апосолских • Мисионарско дело светог апостола Павла • Гоњења Цркве • Свети цар Константин и крштење царства		
Исходи	• моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; • моћи да каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; • моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота; • моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучeништва; • моћи да објасни значај доношења Миланског едикта; • моћи да усвоји вредност толеранције међу људима • различитих верских убеђења;		
Време реализације	Април, мај, јун		
Начин остваривања програма			

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и
формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја,
интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких
активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- проценењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Историја
3. Географија
4. Биологија
5. Ликовна култура

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Немачки језик	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

Циљ наставе немачког језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља

Редни број теме	**1**	**Тема**		**Ferien am Mittelmeer**					
Број часова		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**		**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Речнички фонд: форме поздрављања у усменој и писменој комуникацији,имена земаља у басену средоземног мора, саобраћајна средства, храна и пиће-поручивање,оријентација у простору:граматика:W-Fragen,употреба презента глагола, употреба предлогain,nach,aus							
Исходи		По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: – разуме краће текстове -да опише једно острво или град, да именује знаменитости -да употреби презент глагола -да поставља питања и одговара на њих -да изрази допадање/недопадање							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5.** .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.1.1.22.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.**						

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.2.1.6.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**ПСТ.2.1.20.** МЕДИЈАЦИЈА**ПСТ.2.1.25.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.**
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.3.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.3.1.11.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18.** **ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.27.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.3.1.31.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.**
Време реализације	септембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога, рад на тексту	
Наставни облици рада	Фронтални,рад у групи,рад у пару, индивидуални	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира,-наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује -даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање	

	-повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема

Редни број теме	**2**	**Тема**		**Wir helfen gern**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Речнички фонд: породица, ауто делови, предмети у гаражи,алат, граматика –презент глаголаhelfen, употреба падежа							
Исходи		По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: – разуме краће текстове на дату тему -опише своју породицу и њене чланове -да употреби правилно глагол helfen у презенту -да употреби падеже							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5.** .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.1.1.22.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.**						

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.2.1.6.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**ПСТ.2.1.20.** МЕДИЈАЦИЈА**ПСТ.2.1.25.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.**
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.3.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.3.1.11.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18.** **ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.27.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.3.1.31.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.**
Време реализације	октобар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога, рад на тексту	
Наставни облици рада	Фронтални,рад у групи,рад у пару, индивидуални	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира,-наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује -даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика	

	-писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема

Редни број теме	**3**	**Тема**		**Eine tolle Reise**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Речнички фонд: имена европских земаља, знаменитости,школски прибор,распоред часова,граматика-имперфет помоћних глагола							
Исходи		По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: – опише једно путовање -да именује земље Европе -да пружи информације о знаменитостима неог града -да именује школске предмете -да употреби имперфект помоћних глагола							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5.** .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.1.1.22.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.**					

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.2.1.6.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**ПСТ.2.1.20.** МЕДИЈАЦИЈА**ПСТ.2.1.25.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.**
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.3.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.3.1.11.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18.** **ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.27.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.3.1.31.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.**
Време реализације	новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога, рад на тексту	
Наставни облици рада	Фронтални,рад у групи,рад у пару, индивидуална	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира,-наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује -даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика	

	-писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема

Редни број теме	**4**	**Тема**		**Am Morgen**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Речнички фонд: делови тела,предмети у купатилу, граматика-гледање на сат, глаголи sich waschen, sich anziehen							
Исходи		По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: – да именује делове тела -да извести о јутарњој рутини -да пита и одговори на питање колико је сати Да употреби глаголе sich waschen/sich anziehen							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5.** .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.1.1.22.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.**						

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.2.1.6.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**ПСТ.2.1.20.** МЕДИЈАЦИЈА**ПСТ.2.1.25.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.**
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.3.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.3.1.11.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18.** **ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.27.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.3.1.31.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.**
Време реализације	децембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога, рад на тексту	
Наставни облици рада	Фронтални,рад у групи,рад у пару, индивидуални	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира,-наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује -даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања	

	-разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема

Редни број теме	**5**	**Тема**		**Monia hat ein Gipsbein**					
Број часова		**обрада**	**1**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**4**
Тематски садржај програма		Речнички фонд: ствари за прославу. Граматика перфект правилних глагола-грађење и употреба							
Исходи		По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: – да разуме краће текстове -да опише једну забаву -да употреби перфект у опису забаве							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5**. .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.1.1.22.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.**					

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.2.1.6.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**ПСТ.2.1.20.** МЕДИЈАЦИЈА**ПСТ.2.1.25.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.**
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.3.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.3.1.11.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18.** **ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.27.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.3.1.31.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.**
Време реализације	јануар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога, рад на тексту	
Наставни облици рада	Фронтални,рад у групи,рад у пару, индивидуални	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира,-наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује -даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање	

	-повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема

Редни број теме	**6**	**Тема**		**Hallo aus Deutschland**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Речнички фонд: информације о Немачкој-географски положај,култура, обичаји, граматика-перфект неправилних глагола							
Исходи		По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: – да разуме краће текстове -да учествује у дијалогу - да пружи информације о Немачкој -да употреби перфект неправилних глагола							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5**. .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.1.1.22.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.**						

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.2.1.6.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**ПСТ.2.1.20.** МЕДИЈАЦИЈА**ПСТ.2.1.25.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.**
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.3.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.3.1.11.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18.** **ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.27.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.3.1.31.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.**
Време реализације	фебруар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога, рад на тексту	
Наставни облици рада	Фронтални,рад у групи,рад у пару, индивидуални	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира,-наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује -даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање	

	-повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема

Редни број теме	**7**	**Тема**		**Ein richtiger Naturfan**					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Речнички фонд: природа, активности у природи,екологија,имена животиња. Граматика- презент модалних глагола							
Исходи		По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: – да извести о активностима неке еколошке групе - Да прича о активностима у природи - -да именује неке животиње - Да употреби модаалне глаголе у презенту							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5**. .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.1.1.22.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.**					

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.2.1.6.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**ПСТ.2.1.20.** МЕДИЈАЦИЈА**ПСТ.2.1.25.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.**
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.3.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.3.1.11.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18.** **ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.27.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.3.1.31.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.**
Време реализације	март	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога, рад на тексту	
Наставни облици рада	Фронтални,рад у групи,рад у пару, индивидуални	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира,-наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање	

	-повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема

Редни број теме	**8**	**Тема**		**Am Wochenende**					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**6**
Тематски садржај програма		Речнички фонд: акктивности за викенд,шкплска башта, називи цвећа, граматика- употреба предлога in,an auf са дативом и акузативом, грађење и употреба императива							
Исходи		По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: – да прича о викенду -да даје савет -да именује неке врсте ћвеца -да употреби предлоге са дативом и акузативом Да гради императив и зна да га употреби							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5.** .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.1.1.22.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.**						

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.2.1.6.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**ПСТ.2.1.20.** МЕДИЈАЦИЈА**ПСТ.2.1.25.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.**
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.3.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.3.1.11.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18.** **ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.27.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.3.1.31.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.**
Време реализације	април	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога, рад на тексту	
Наставни облици рада	Фронтални,рад у групи,рад у пару, индивидуални	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира,-наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање	

	-повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема

Редни број теме	**9**	**Тема**		**Hier ist es auch schön**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Речнички фонд: место становања,улице, занимања, граматика- личне заменице у падежима, wenn /dass- реченице							
Исходи		По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: – Да опише место становања – Да именује занимања – Да употреби личне заменице у падежима – Да препозна и употреби dass/wenn- реченице							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5**. .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.1.1.22.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.**					

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.2.1.6.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**ПСТ.2.1.20.** МЕДИЈАЦИЈА**ПСТ.2.1.25.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.**
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.3.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.3.1.11.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18.** **ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.27.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.3.1.31.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.**
Време реализације	мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога, рад на тексту	
Наставни облици рада	Фронтални,рад у групи,рад у пару, индивидуални	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира,-наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује -даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика	

	-писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема

Редни број теме	**10**	**Тема**		**Alles ist neu**					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**		**систематизација**	**2**	**укупно**	**4**
Тематски садржај програма		Речнички фонд: пријатељи, граматика- бројеви до 1000,присвојне заменице							
Исходи		По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: – Да извести о својим пријатељима – Да употреби присвоје заменице – Да броји до 1000							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.1.1.1. ПСТ.1.1.2. ПСТ.1.1.3. ПСТ.1.1.4ПСТ.1.1.5.** .РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.1.1.7. ПСТ.1.1.8 ПСТ.1.1.9.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.10. ПСТ.1.1.11.ПСТ.1.1.12. ПСТ.1.1.13. ПСТ.1.1.14.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.1.1.16. ПСТ.1.1.17.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.1.1.22.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.1.2.1. ПСТ.1.2.2. ПСТ.1.2.3.ПСТ.1.2.4.**					

	СРЕДЊИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.2.1.1. ПСТ.2.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.2.1.6.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.2.1.12. ПСТ.2.1.14. ПСТ.2.1.15.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**ПСТ.2.1.20.** МЕДИЈАЦИЈА**ПСТ.2.1.25.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.2.2.1. ПСТ.2.2.2. ПСТ.2.2.3. ПСТ.2.2.4.**
	НАПРЕДНИ	РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА **ПСТ.3.1.2.** РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА **ПСТ.3.1.11.** УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.16. ПСТ.3.1.17. ПСТ.3.1.18.** **ПСТ.3.1.19. ПСТ.3.1.20. ПСТ.3.1.22.** ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ **ПСТ.3.1.27.** МЕДИЈАЦИЈА **ПСТ.3.1.31.** ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА **ПСТ.3.2.1. ПСТ.3.2.2. ПСТ.3.2.3.**
Време реализације	јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога, рад на тексту	
Наставни облици рада	Фронтални,рад у групи,рад у пару, индивидуални	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира,-наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује -даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере	вежбе слушања	

остварености програма	- вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема

6.3. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА – СЕДМИ РАЗРЕД

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:144** **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 4**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: : Циљ наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције, које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезижује садржаје предметних области.

Редни број теме	**1**	**Тема: Књижевност**							
Број часова 54		**обрада**	**43**	**утврђивање**	**7**	**систематизација**	**4**	**укупно**	**54**
Тематски садржај програма		**ЛИРИКА** 1. Јован Дучић: *Подне* 2. Милан Ракић: *Божур* 3. Владислав Петковић Дис: *Међу својима* 4. Милутин Бојић: *Плава гробница* 5. Десанка Максимовић: *Крвава бајка* 6. Стеван Раичковић: *После кише* 7. Јован Јовановић Змај*: Јутутунска јухахаха* 8. Рабиндранат Тагоре: *Папирни бродови* 9. Вислава Шимборска: *Облаци* **ЕПИКА** 1. Народна бајка (једна по избору): *Међедовић / Чудотворни прстен / Златоруни ован* 2. Стефан Митров Љубиша: *Кањош Мацедоновић* (одломак)							

	3. Радоје Домановић: *Вођа* (одломак) 4. Петар Кочић: *Кроз мећаву* 5. Иво Андрић: *Јелена, жена које нема* (одломак) 6. Данило Киш: *Прича о печуркама / Еолска харфа* 7. Алфонс Доде: *Последњи час* / Владимир Набоков: *Лош дан* 8. *Дневник Ане Франк* (одломак) 9. Ефраим Кишон: *Код куће је најгоре* (једна прича по избору) 10. Афоризми (Душан Радовић и други) **ДРАМА** 1. Бранислав Нушић: *Власт* (одломак) 2. Вида Огњеновић: *Кањош Мацедоновић* (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана) **НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ** **Обавезна дела** 1. Михајло Пупин: *Са пашњака до научењака* (одломак) 2. Јелена Димитријевић: *Седам мора и три океана* (одломак) / Милош Црњански: *Наша небеса* (“Крф, плава гробница” - одломак) **Једно дело по избору** 1. Јован Цвијић: Охридско језеро (одломак) / Пеђа Милосављевић: *Потера за пејзажима* 2. Светлана Велмар Јанковић: *Српски Београд деспота Стефана (Капија Балкана)* 3. Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима завичаја 4. Избор из енциклопедија и часописа за децу **ДОМАЋА ЛЕКТИРА** 1. Епске народне песме покосовског тематског круга (*Смрт војводе Пријезде, Диоба Јакшића* и песма по избору) 2. Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима (*Мали Радојица, Стари Вујадин, Старина Новак и кнез Богосав; Иво Сенковић и ага од Рибника, Ропство Јанковић Стојана)* 3. *Свети Сава у књижевности:*

	- одломак из *Житија Светог Симеона* (о опроштају оца од сина); - избор из народних прича и предања (на пример *Свети Сава и ђаво*, легенде о Светом Сави); - избор из ауторске поезије о Св. Сави (на пример Матија Бећковић: *Прича о Светом Сави*) 4. Мирослав Антић: *Плави чуперак* и *Шашава књига* (избор) 5. Антоан де Сент Егзипери: *Мали Принц;* Момо Капор: *Мали Принц* 6. Јован Стерија Поповић: *Покондирена тиква* 7. Душан Ковачевић: *Свемирски змај* 8. Дејан Алексић: *Ципела на крају света /* Игор Коларов: *Дванаесто море* **ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ** (бирати 3 дела) 1. Милорад Павић: *Руски хрт* (одломак) 2. Тургењев: *Шума и степа* 3. Антон Павлович Чехов: *Чиновникова смрт* 4. Јанко Веселиновић*: Хајдук Станко* (одломак из првог дела романа) 5. Гордана Малетић: *Катарке Београда* (прича *Зебња* и друге) 6. Урош Петровић: *Загонетне приче* 7. Александар Манић: *У свитање света* 8. Јасминка Петровић: *Лето кад сам научила да летим* 9. Градимир Стојковић: *Хајдук у Београду* 10. Корнелија Функе*: Срце од мастила* 11. Душица Лукић: *Земља је у кварy* (избор) 12. Гордана Брајовић*:* из збирке песама *Индија, Индија (Пролази слон пун мириса, Пролази слон пун Хималаја)* 13. Душан Поп Ђурђев: *Лет лионског Икара* **КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ** Опкорачење. Рефрен. Цезура.

	Везани и слободни стих. ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична песма. Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација). Функција мотива у композицији лирске песме. Песма у прози. Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија и сатира. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис. Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места и ствари. Афоризам. Пословице, изреке; питалице; загонетке. Драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу
Исходи	**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** - користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; - истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; - чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; - разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; - разликује основне одлике стиха и строфе - укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; - тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; - локализује књижевна дела из обавезног школског програма; - разликује етапе драмске радње; - разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; - разликује облике казивања (форме приповедања);

	- идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; - анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; - уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; - разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; - критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став; - доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста - препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; - размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова; - препоручи књижевно дело уз кратко образложење; - упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	CJ.1.4.2; CJ. 1.4.3;CJ. 1.4.4; CJ.1.4.5; CJ.1.4.6; CJ.1.4.7; CJ.1.4.8; CJ.1.4.9.
	СРЕДЊИ	CJ. 2.4.1; CJ. 2.4.2; CJ. 2.4.3; CJ. 2.4.4; CJ.2.4.5; CJ.2.4.6; CJ.2.4.7; CJ. 2.4.8; CJ.2.4.9.
	НАПРЕДНИ	CJ.3.4.1;CJ. 3.4.2;CJ. 3.4.3; CJ. 3.4.4; CJ. 3.4.5; CJ. 3.4.6; CJ.3.4.7;CJ.3.4.8.
Време реализације	У току школске године	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, метода писаних радова, метода практичних радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, хеуристичка метода и активна настава	
Наставни облици рада	Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад	
Активности наставника	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.Књижевна дела која су доживела екранизацију (*Хајдуци,Аги и Ема, Доживљаји Тома Сојера, Хобит, Робинсон Крусо, Господар лопова*) могу послужити за компаративну анализу и уочавање разлике између књижевне и филмске (адаптиране, измењене) фабуле и израза, чиме ученици могу доћи до закључка о природи два медија и развијати своју медијску писменост. Ученици се могу упутити и на друге филмове са сличном тематиком (дечје авантуре или авантуре у фантастичном свету, одрастање усамљеног детета и сл.) и додатно повезати обраду једне тематско-мотивске целине. Са појединим елементима медијске писмености ученике треба упознати такође кроз корелацију: појам дечји часопис упознати на конкретном тексту из часописа по избору (садржај текста треба	

	да буде у вези са лектиром); појам радио упознати уз обраду текста *Капетан Џон Пиплфокс* Душка Радовића. Поред корелације међу текстовима, неопходно је да наставник успостави вертикалну корелацију. Наставник мора бити упознат са садржајима *српског језика* претходних разреда ради поштовања принципа поступности и систематичности. Хоризонталну корелацију наставник успоставља, пре свега, са наставом историје, ликовне културе, музичке културе, верске наставе и грађанског васпитања. Увођење ученика у свет књижевности, али и осталих, тзв. некњижевних текстова (популарних, информативних), представља из- узетно сложен наставни задатак. Управо на овом ступњу школовања стичу се основна и врло значајна знања, умења и навике од којих ће зависити ученичка књижевна култура, али и естетске компетенције. Ученици треба да разумеју фикционалну природу књижевног дела и његову аутономност (односно да праве разлику између лирског субјекта и песника, приповедача и писца), као и чињеницу да књижевно дело обликује једну могућу слику стварности. При обради текста примењиваће се у већој мери јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта. У складу са исходима, ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. У наставној интерпретацији књижевноуметничког дела обједињавајући и синтетички чиниоци могу бити: уметнички доживљаји, текстовне целине, битни структурни елементи (тема, мотиви, песничке слике, фабула, односно сиже, књижевни ликови, смисао и значење текста, мотивациони поступци, композиција), форме приповедања (облици излагања), језичко-стилски поступци и литерарни (књижевноуметнички) проблеми. Књижевнотеоријске појмове ученици ће упознавати уз обраду одговарајућих текстова и помоћу осврта на претходно читалачко искуство. У програму нису наведени појмови и врсте књижевних дела предвиђени за усвајање у претходним разредима првог основношколског циклуса, али се очекује ће се наставник наслонити на стечено знање ученика, обновити га и продубити на примерима, сходно старијем узрасту. Такав случај је са стилским фигурама (поређењем (компарацијом) и персонификацијом) које се усвајају у трећем и четвртом разреду; појму приповедања и облицима казивања у епском књижевном делу (дијалог, монолог, описивање)... Језичко-стилским изражајним средствима прилази се с доживљајног становишта; полазиће се од изазваних уметничких утисака и естетичке сугестије, па ће се потом истраживати њихова језичко-стилска условљеност.Током обраде књижевних дела, као и у оквиру говорних и писмених вежби, настојаће се да ученици откривају што више особина, осећања и душевних стања појединих ликова, као и да изражавају своје ставове о поступцима ликова. Приликом повезивања књижевних (фикционалних), граничних, односно нефикционалних текстова (путописна и аутобиографска проза) и некњижевних текстова (енциклопедије, речници, часописи и сл.), треба реализовати исходе везане за уочавање разлике између фикционалне и нефикционалне књижевности (засноване на личном сведочењу и проверљивим подацима), као и књижевног и некњижевног текста и упућивати ученика да увиде разлику у књижевном поступку између наведених врста. Исходи везани за наставну област књижевност засновани су на читању. Кроз читање и тумачење књижевних дела ученик развија читалачке компетенције које подразумевају не само истраживачко посматрање и стицање знања о књижевности већ подстичу и развијају емоционално и фантазијско уживљавање, имагинацију, естетско доживљавање, богате асоцијативне моћи, уметнички сензибилитет, критичко мишљење и изграђују морално просуђивање. Разни облици читања су основни предуслов да ученици у настави стичу сазнања и да се успешно уводе у свет књижевног дела. У петом разреду негује се, пре свега, доживљајно читање, а ученици се поступно уводе у истраживачко читање (читање према истраживачким задацима, читање из различитих перспектива и сл.) и оспособљавају да искажу свој доживљај уметничког дела, увиде елементе од којих је дело сачињено и разумеју њихову улогу у изградњи света дела.
Активности ученика	Ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Начин провере остварености програма	Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, тестови знања, разговор, контролне вежбе, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву, естетска компетенција, дигитална компетенција, сарадња, компетенција за решавање проблема, културна свест и изражавање, одговоран однос према околини и одрживом развоју

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>2</td><td colspan="2">Тема: Језик</td><td colspan="6"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова 52</td><td>Обрада</td><td>30</td><td>утврђивање</td><td>15</td><td>систематизација</td><td>7</td><td>укупно</td><td>52</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли.
Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне.
Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици.
Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме.
Логички субјекат. Сложени глаголски предикат.
Напоредни односи међу реченичним члановима - саставни, раставни и супротни
Појам комуникативне и предикатске реченице.
Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни).
Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене).
Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом.
Конгруенција - основни појмови
Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима.
Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова.
Дугоузлазни и дугосилазни акценат</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом;
- одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима;
- уочи делове именичке синтагме;
- разликује граматички и логички субјекат;
- разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да;
- препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;
- идентификује врсте зависних реченица;
- искаже реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом;
- примени основна правила конгруенције у реченици;
- доследно примени правописну норму;
- разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат;</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">CJ.1.3.1; CJ. 1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ. 1.3.4; CJ.1.3.5;CJ.1.3.6.CJ. 1.3.7; CJ.1.3.8; CJ. 1.3.9;CJ.1.3.10;CJ.1.3.11;CJ.1.3.12;CJ.1.3.13;CJ.1.3.14;CJ.1.3.15;CJ.1.3.16;CJ.1.3.21.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7">CJ.2.3.1;CJ. 2.3.3;CJ. 2.3.4;CJ.2.3.5;CJ. 2.3.6; CJ. 2.3.8;CJ. 2.3.9;CJ.2.3.10;CJ.2.3.11.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7">CJ. 3.3.1; CJ. 3.3.4;CJ. 3.3.5; CJ.3.3.8.</td></tr>
</table>

Време реализације	У току школске године
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, метода практичних радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, хеуристичка метода и активна настава
Наставни облици рада	Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад
Активности наставника	Граматика Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. Језичке појаве не треба наводити нити приказивати као изоловане (нпр. неповезане речи и смисаоно некореспондентне реченице), већ их увек ваља контекстуализовати везивањем за говорне ситуације у којима се могу јасно препознати, издвојити и објаснити њи- хове карактеристике и функције. Наставни приступ падежима и вежбе усмерене на утврђивање знања о употреби правилних облика именских речи треба повезивати с одступањима од књижевног језика, колебањима и типичним грешкама које се јављају у усменом и писменом изражавању ученика. Стога се садржај вежбања падежа у настави мора одређивати на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика (нпр. током дијалога на часу, а такође и на примерима из домаћих и писмених задатака ученика). Тако ће настава језика бити у функцији оспособљавања ученика за правилно комуницирање савременим књижевним српским језиком. Обрада предлога не може се сматрати окончаном на једном часу, указивањем на њихову непроменљивост, већ основна знања треба поступно проширивати током обраде падежа, и то наводећи најфреквентније примере и њихову типичну употребу. Исто важи и за прилоге, чију поделу по значењу треба повезати са прилошким одредбама, а функцију показивати у реченици и у тексту. И променљиве врсте речи треба повезивати са њиховим типичним функцијама у реченици да би ученици уочили реч као јединицу на морфолошком и синтаксичком нивоу. Правопис Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања (правописни диктати, исправка грешака у датом тексту, тестови са питањима из правописа итд.). У оквиру правописних вежби пожељно је повремено укључити и питања којима се проверава гра- фија (писана слова: велико и мало ћириличко Ћ, Ђ; велико и мало латиничко Ђ, велико Г, С, Ш итд.). Такође, треба подстицати ученике да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. Поред тога, ученике треба упућивати на служење правописом и правописним речником (школско издање). Пожељно је да наставник доноси примерак *Правописа* на час кад год се обрађују правописне теме (тако би могао појединачно ученицима задавати да пронађу реч у правописном речнику и одреде њен правилан облик или правилно писање). Ортоепија Наставник стално треба да указује на важност правилног говора, који се негује спровођењем одређених ортоепских вежби. Ортоепске вежбе не треба реализовати као посебне наставне јединице, већ уз одговарајуће теме из граматике: нпр. уочавање места акцента у речи може се повезати са обрадом и утврђивањем знања о падежима (именице *време, раме, теме* и сл. у генитиву једнине и номинативу множине немају акценат на истом слогу итд.); реченична интонација може се с једне стране повезати са правописом, а са друге са синтаксом итд. Уз коришћење аудио снимака, ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор, а у местима где се одступа од акценатске норме, да разликују стандардни акценат од свога акцента, тј. од дијале- катске акцентуације. Неке ортоепске вежбе могу се спроводити и уз одговарајуће

	теме из књижевности: нпр. артикулација се може вежбати изговарањем брзалица, онда када се оне обрађују као део народног стваралаштва; акценат речи, темпо, ритам, реченична интонација и паузе могу се вежбати гласним читањем одломака из изборне лектире (по избору наставника или ученика) итд. Као ортоепску вежбу треба спроводити и говорење напамет научених одломака у стиху и прози (уз помоћ аудитивних наставних средстава).
Активности ученика	Ученик ће бити подстакнут да изражава критички став и мишљење, анализира, усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу, као и да самостално истражује и презентује.
Начин провере остварености програма	Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, тестови знања, разговор, контролне вежбе, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.
Међупредметне компетенције	Комуникативна компетенција, естетска компетенција, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема

Редни број теме	**3.**	**Тема: Језичка култура**							
Број часова 38		**Обрада**	**8**	**утврђивање**	**26**	**систематизација**	**4**	**укупно**	**38**
Тематски садржај програма		Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка - по два у сваком полугодишту.							

<table>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="2">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
- говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму;
- разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила;
- састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа;
- напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице;
- користи технички и сугестивни опис у изражавању;
- препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу;
- пронађе потребне информације у нелинеарном тексту;
- напише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила;
- примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.);
- састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални);
- правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>CJ.1.1.6; CJ.1.2.1; CJ.1.2.2; CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ.1.2.6; CJ.1.2.8; CJ.1.3.2; CJ.1.3.4; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.13, CJ.1.3.14, CJ.1.3.15, CJ.1.3.16; CJ.1.3.20; CJ.1.4.1.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>CJ.2.2.1; CJ.2.2.4; CJ. 2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.3.3.4; CJ.3.3.6; CJ.2.3.7; CJ. 2.3.10; CJ. 2. 3.11; CJ.2.4.1</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.5; CJ.3.3.7; CJ. 3.3.8; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.7.</td></tr>
<tr><td>Време реализације</td><td colspan="2">У току школске године</td></tr>
<tr><td colspan="3">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td>Наставне методе</td><td colspan="2">Дијалошка, монолошка, метода практичних радова, метода писмених радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, хеуристичка метода и активна настава</td></tr>
<tr><td>Наставни облици рада</td><td colspan="2">Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад</td></tr>
<tr><td>Активности наставника</td><td colspan="2">Развијање језичке културе један је од најважнијих задатака наставе матерњег језика. Ова наставна област, иако је програмски конституисана као посебно подручје, мора се повезивати с обрадом књижевних текстова као репрезентативних образаца изража- вања, а такође и са наставом граматике и правописа. Исто тако, обрада књижевног текста и рад на граматици и правопису књи- жевног језика мора укључивати и садржаје који доприносе неговању културе усменог и писменог изражавања.
Језичка култура се негује спровођењем лексичко-семантичких и стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и ра- звијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања, чији је циљ развијање језичког мишљења, изводе се на тексту или у току говорних вежби.
Када су у питању домаћи задаци, препоручује се да се четири задатка пишу ћирилицом, а четири латиницом (наизменично). Годишње се ради четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање побољшане верзије</td></tr>
</table>

	састава). Школске писмене задатке требало би писати ћирилицом, а два исправка латиницом. Приликом реализације програма предмета *српски језик и књижевност* наставници треба да користе и савремене технологије (нпр. видео-бим, паметну таблу и сл.). Осавремењивање часова може се постићи и коришћењем електронских уџбеника и других наставних средстава.
Активности ученика	Ученик ће бити подстакнут да изражава критички став и мишљење, пише домаће и остале писмене задатке, учествује у говорним вежбама и дебатама, усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу, као и да самостално истражује и презентује.
Начин провере остварености програма	Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, разговор, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова, течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.
Међупредметне компетенције	Комуникативна компетенција, естетска компетенција, дигитална компетенција, стваралачка компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Редни број теме		**Тема**	**Starter unit** **Уводна тема**

Број часова	**обрада**		**утврђивање**	**2**	**систематизација**		**укупно**	**2**

Тематски садржај програма	Описивање радњи у садашњости и прошлости. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје - **The Present Simple** и **The Present -- Continuous** – *What are you doing in town this morning? I'm looking for a present for my mum. Do you always go shopping on Saturday mornings? No, I don't. I normally play football, but I'm not playing this morning.* **The Past Simple** – *I wasn't scared, but I was nervous. He bought some new sports clothes. I didn't see you at the sports centre. Who visited you? Who did you visit?* - кратке текстове који се односе на тему **(слушају, читају, говоре и пишу)**; - сличности и разлике у културама.	
Исходи	По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садшњости и прошлости; - размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на радње у садшњости и прошлости; опишу радње у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа; - разумеју и описују сличности и разлике у свакодневним активностима тинејџера у земљама циљне културе и код нас.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.6.
Време реализације	Септембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	

Активности наставника	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања

	-разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога
Међупредметне компетенције	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		**UNIT 1 FADS AND FASHION**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**9**
Тематски садржај програма		Изражавање интересовања, допадања и недопадања; описивање радњи у прошлости. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје: **Expressing interest, likes and dislikes –** *Are you into sports?I'm a big comics fan. They're a bit baggy. It's so comfortable. They're so cool.* **Used to** – *People used to go amd watch some of the best pole-sitters. People didn't use to have smart phones. Did people really use to buy pet rocks?* **The Past Continuous + Past Continuous vs Past Simple** – *We were waiting for a bus when I took this photo. While I was waiting for him, my sister was leraning Japanese words.* - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; - сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање интересовања, допадања и недопадања; размене информације које се односе на интересовања, допадање и недопадање; -разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања и описују искуства и догађаји у прошлости; размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на искуства и радње у прошлости; опишу радње у прошлости користећи неколико везаних исказа; - разумеју и опишу сличности и разлике у модним трендовима у земљама циљне културе и код нас.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
		НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30.						

Време реализације	Септембар / Октобар
Начин остваривања програма	
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање,понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и

	слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву.

Редни број теме	**2.**	**Тема**		**UNIT 2 SENSATIONS Осећаји**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Изражавање допадања, недопадања и препорука; описивање искуства које је почело у прошлости и још увек траје; позив за учешће у заједничкој активности и реаговање на њега; описивање појава, радњи, стања и збивања. Речи и изразе који се односе на теме; језичке садржаје- **Expressing likes, dislikes and recommendations –** *What's your favourite smell? I love the taste of coffee in the morning. I can't stand the smell of our school canteen. It's one of the most…in the world. Don't forget to try… They're (all) worth seeing.* **Making and responding to suggestions/invitations –** *Let's have lunch together. Can't we have fish and chips? Why not try something different? OK. I'll give it a try. It doesn't sound much fun to me.* **The present perfect simple with since and for** *– I haven't felt this happy for years. We haven't seen him since last week. She has lived in London since 2010.* **Present perfect vs past simple –** *I've eaten a few interesting things since we've lived in Africa. I've ridden an alpaca. I rode the alpaca when I was six.*							

	Adverbs of manner – *She started the car quickly. Amazingly, she noticed Novak Đoković standing outside the courts.* - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; - сличности и разлике у културама.	
Исходи	По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање допадања, недопадања и препорука; - размене информације које се односе на допадање, недопадање и препоруке; - разумеју и упуте позив на заједничку активност и реагују на њега уз одговарајуће образложење; - разумеју једноставније текстове који описују искуство које је почело у прошлости и још увек траје; - опишу искуство које је почело у прошлости и још увек траје користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније текстове који се односе на појава, радњи, стања и збивања; - опишу појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - поштују правила учтиве комуникације.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.
Време реализације	Октобар / Новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту.	

	Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста

Међупредметне компетенције	Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**3.**	**Тема**		**UNIT 3 ADVENTURE**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Описивање места; описвање искуства и догађаја у прошлости. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје – **Describing places –** *The Red Sea is a great place for scuba-diving. Beautiful cliffs of ice are home for penguins.* **The present perfect simple vs past simple –***I have lived here for ten years. I lived here for ten years. I haven't seen you for ages. What have you been up to? I've just got back from… It was nice to see you.* **The present perfect simple with just, alreaty, still and yet**; - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; - сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на опис места; - опишу место користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; - размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - опишу познату личност из циљне културе.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
		НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.						
Време реализације		Новембар / Децембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење							

	мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница;

	– писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу.

Редни број теме	**4.**	**Тема**		**UNIT 4** **MATERIAL WORLD**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**6**	**систематизација**		**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Изражавање мишљења; описивање предмета; изражавање количина, димензија и цена; изражавање мишљења. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –**Expressing opinion –** *I'm worried/quite concerned about throwing rubbish away. It's important that we stop throwing rubbish away. I'm not too worried about world hunger because there are many kinds of food we can eat. I agree, but I think it's important that we start eating dofferent things.* **Quantifiers** – *a few, a little, a lot of, much, many, enough*; **Units of measurement** – *380 centimetres*; **Comparing products and prices –** *It's quite expensive. It's £70. Yes, but it's not as exepnsive as that silver one. I much prefer that one. It's a bit / much too expensive.* **Question tags, indefinite pronouns**; **Uncountable nouns** – *news, advice, elections, information, police,Maths…* -кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; - сличности и разлике у културама.							

Исходи	По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења; - изразе мишљење, слагање и неслагање и дају кратко образложење; - разумеју једноставније текстове који се односе на опис предмета; - упореде и опишу предмете користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније исказе који се односе на количне, димензије и цене; - размене информације у вези са количинама, димензијама и ценама; - разумеју и објасне сличности и разлике у потрошачким навикама људи у циљној култури и код нас.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.8.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.
Време реализације	Децембар / Јануар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање	

	наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>5.</td><td>Тема</td><td colspan="7">UNIT 5
YEARS AHEAD</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>3</td><td>утврђивање</td><td>4</td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>7</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Изражавање претпротавки, и могућности; исказивање одлука, планова и намера у будућности.
Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –
Making predictions with will and might – Hopefully I’ll… I definitely won’t… I might… Maybe I’ll… I doubt that I’ll…
First conditional with if and unless – If we survive, our brain will get bigger. We’ll colonize other planets if Earth gets too crowded. There will be a catastrophe unless we protect the environment.
Will and Be going to – I’m going to start my own business, make a million dollars in two years and then I’ll retire young and travel the world.
Present simple and present continuous to talk about future events – I’ve got a meeting this afternoon. It starts at 12.30. I’m meeting a director at 2.00 p.m.
- кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу);
- сличности и разлике у културама.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији:
- разумеју једноставнији текст који се односи на изражавање претпоставки, могућности, и исказивање обећања, планова и намера у будућности;
- размене једоставније исказе који се односе на изражавање претпоставки, могућности, обећања, планова и намера у будућности;
- саопште шта они или неко други планира, намерава, предвиђа;
- уоче и опишу сличности и разлике у планирању обавеза и активности између тинејџера у циљној култури и код нас.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7">2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7">3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Фебруар / Март</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, индивидуални, рад у пару</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује</td></tr>
</table>

Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања

	-разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**6.**	**Тема**		**UNIT 6 LEARN**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**9**
Тематски садржај програма		Изражавање мишљења, слагања/неслагања; изражавање способности у прошлости, садашњости и будућности; иксазивање обавеза, правила и савета. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје – **Expressing opinion –** *I definitely think… I'm not sure I agree… It all depends on… I like the ideao f… That's a good point.* **Can, could, be able to to talk about past, present and future ability –** *People believed that girls couldn't play football as well as boys. Can you hear the bell in your classroom? In the future, we will be able to do all our classes online.* **Have to, need to, must/mustn't and should to talk about obligation, necessity and advice –** *You have to be a really stong swimmer. I must get really good marks. I don't have to make a decision right now. You mustn't do something you're not sure about. I don't need to do an apprenticeship. My frineds say I should become a nurse.* **Asking for and giving advice –** *What should I do? What would you do? Can you give me any advice? Don't panic. You need to speak to someone. My advice is to get help now.* - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; - сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења; - изразе мишљење, слагање и неслагање и дају кратко образложење; - разумеју једноставнији текст који се односи на изражавање способности у прошлости, садашњости и будућности;							

	- размене и ссопште информације које се односе способности у прошлости, садашњости и будућности користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније исказе који се односе на правила, обавезе и савете и реагују на њих; - размене једноставније информације које се односе на правила, обавезе и савете; - уоче и опишу сличности и разлике у школама и школским предметима у циљној култури и код нас.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29.
Време реализације	Март / Април	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).	

	Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.

Редни број теме	7.	Тема		UNIT 7 BIG IDEAS					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Изражавање мишљења и предлога; исказивање могућности у садашњости и будућности. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје – **Expressing opinion and suggestions** – *I think people should… We must… We need to… I think it's the best thing to do. Let's create a petition. I hope they introduce a law aginst it soon.* **Can, may, might, could, must, can't and perhaps to talk about possibility in the present and future –** *A spontaneous act of kindness can change another person's life. Life can't be easy for musician Daniel Black. She must be his grandma. Spread kindness to others today, it could/may/might change their lives. Spread kindness to others, perhaps it'll change their lives.* - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; - сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења и предлога; - размене информације које се односе на изражавање мишљења и предлога; - саопште своје или туђе мишљење и предлоге користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једонставне текстове у којима се односе на исказивање могућности у садашњости и будућности; саопште могућности користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и опишу сличности и разлике у еколошким навикама у циљној култури и код нас.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.						
		НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.						
Време реализације		Април / Мај							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални, рад у пару							
Активности наставника		планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује							
Активности ученика		Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора							

	Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи

	-проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.

Редни број теме	**8.**	**Тема**		**UNIT 8 ON SCREEN**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**7**
Тематски садржај програма		Изражавање мишљења и предлога; описивање радњи у прошлости, садашњости и будућности. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје – **Expressing opinion and suggestion –** *The films are really good, but thy're not quite as good as the books. How about going to the cinema tonight? All right. What about Extreme Escape? It stars Jack Hutson. I don't prefer an adventure film. I'd rather see a scence fiction film.* **Present and past passive** – *More films are made i India than in any other coutry in the world. It was made by a team of thirty people. It wasn't made in a usual way. We aren't told about the film trivia. Was the book adapted for film? Is the actor nominated fora n award every year?* **Present perfect, Future simple passive + Passive with modal verbs –** *The microphone has just been stolen from the stage. The job won't be taken by anyone. Everything you do can be seen on the screen. The members of the band must be carefully selected. The stage was really high so the performers could be seen from a distance.* - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; - сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења и предлога; - разумеју и саопште своје или туђе мишљење или предлог и реагују на њих; - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садшњости, прошлости и будућности; - размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на радње у садшњости, прошлости и будућности; - опишу радње у садашњости, прошлости и будућности користећи неколико везаних исказа; - разумеју и описују сличности и разлике у омиљеним књижевним и филмским жанровима између тинејџера у циљној култури и код нас .							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 1.3.5						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.8.						
		НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.						

Време реализације	Мај / Јун
Начин остваривања програма	
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање:

	– проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Ликовна култура	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:36**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ учења Ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**Простор и композиција**					
Број часова		**обрада**	**10**	**вежбање**	**7**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**20**
Тематски садржај програма	Композиција Композиција линија Дејство боја на посматрача Композиција боја Равнотежа Контраст Понављање и степеновање Композиција облика Стилизовање, орнамент и симетрија Арабеска Пропорције главе Пропорције тела Простор и пропорције Перспектива – основни појмови Линеарна перспектива Атмосферска перспектива Колористичка перспектива Простор у уметничким делима Уметничко наслеђе								
Исходи	*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи; користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; изражава, одабраним ликовним елементима емоције, стање или имагинацију								

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ЛК 1.1.2. ЛК 1.1.2. ЛК 1.3.4.
	СРЕДЊИ	ЛК 2.1.1. ЛК 2.2.1.
	НАПРЕДНИ	ЛК 3.2.1. ЛК 3.2.3. ЛК 3.2.4.
Време реализације	Септембар, октобар, новембар, децембар, јануар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова	
Наставни облици рада	фронтални, индивидуални	
Активности наставника	организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује	
Активности ученика	усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује	
Начин провере остварености програма	практична провера	
Међупредметне компетенције	Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>2</td><td>Тема</td><td colspan="8">Комуникација</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>8</td><td>вежбање</td><td>2</td><td>систематизација</td><td>2</td><td>укупно</td><td>12</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Теме и мотиви
Историјске теме
Религијске теме
Митолошке теме
Теме и мотиви у уметности Србије
Оригинал, копија, плагијат
Фотографија: садржај фотографије
Аутопортрет и селфи
Анимација
Стори борд
Уметничко наслеђе</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:
уважава себе и друге када снима, обрађује и дели фотографије; прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације; разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="8">ЛК 1.1.2.
ЛК 1.2.1.
ЛК 1.3.3.
ЛК 1.3.4.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="8">ЛК 2.1.2.
ЛК 2.2.1.
ЛК 2.3.1</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="8">ЛК 3.1.2.
ЛК 3.2.2.
ЛК 3.3.3.
ЛК 3.3.4.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="9">Фебруар, март, април, мај</td></tr>
<tr><td colspan="11">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="9">монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова</td></tr>
</table>

Наставни облици рада	фронтални, индивидуални
Активности наставника	организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује
Активности ученика	усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује
Начин провере остварености програма	практична провера
Међупредметне компетенције	Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговорно учешће у демократском друштву

Редни број теме	**3**	**Тема**		**Уметност око нас**					
Број часова		**обрада**	**1**	**вежбање**	**2**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**4**
Тематски садржај програма		Уметничка занимања и продукти Савремена технологија и уметност Уметничко наслеђе							
Исходи		*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију; предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места или установа културе							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ЛК 1.1.2. ЛК 1.2.1. ЛК 1.3.3. ЛК 1.3.4.						
		СРЕДЊИ	ЛК 2.1.2. ЛК 2.2.1. ЛК 2.3.1.						

	НАПРЕДНИ	ЛК 3.1.2. ЛК 3.2.2. ЛК 3.3.3. ЛК 3.3.4.
Време реализације	Мај, јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова	
Наставни облици рада	фронтални, индивидуални	
Активности наставника	организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује	
Активности ученика	усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује	
Начин провере остварености програма	практична провера	
Међупредметне компетенције	Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Музичка култура	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**Човек и музика**					
Број часова		**обрада**	**14**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**20**
Тематски садржај програма	Барок. Рођење опере. Клаудио Монтеверди. Облици вокално-инструменталне музике (ораторијум, кантата). Инструментална музика: солистичко, камерно и оркестарско музицирање. Инструментални облици: свита, кончерто гросо. Антонио Вивалди, Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл. Класицизам . Појам сонате и симфоније. Жанрови класичне музике –опера, црквени жанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебно гудачки квартет), солистичка музика. Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен. Развој српске црквене музике.								
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; • наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; • уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; • објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; • разликује музичке форме барока и класицизма; • идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; • понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; • критички просуђује утицај музике на здравље; • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.								
Образовни	**ОСНОВНИ**	**МК.1.1.2.**							
	СРЕДЊИ	**МК.2.1.2.** **МК.2.1.3.**							

стандарди	**НАПРЕДНИ**	**МК.3.1.2.** **МК.3.1.3.** **МК.3.1.4.**
Време реализације	Септембар, октобар, новембар, децембар, март, април, мај, јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, демонстративна, монолошка	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални	
Активности наставника	Упознавање ученика са карактеристикама предвиђених садржајима. Разговор са ученицима о предвиђеним садржајима. Осмишљавање и реализација активности. Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације.	
Активности ученика	Разговор са наставником о садржајима који се обрађују. Активно учествовање у раду. Усвајање садржаја који се обрађују. Изношење свог мишљења о садржајима који се обрађују. Истраживање.	
Начин провере остварености програма	Усмене провере. Писмене провере до 15'. Истраживање и израда паноа, презентација или других облика презентовања истраженог. Правилана примена наученог кроз слушање музике и музичко стваралаштво. *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.	
Међупредметне компетенције	Рад са подацима Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за учење	

Редни број теме	2	Тема		Музички инструменти					
Број часова		обрада	4	утврђивање	1	систематизација		укупно	5
Тематски садржај програма	Жичани: трзалачки и гудачки. Градитељске школе. Појам симфонијског оркестра. Српски народни музички инструменти.								
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • препозна врсту жичаних инструмента по изгледу и звуку; • опише начин добијања тона код жичаних инструмената; • препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.								
Образовни стандарди	ОСНОВНИ	МК.1.1.2.							
	СРЕДЊИ	МК.2.1.1.							
	НАПРЕДНИ	МК.3.1.1. МК.3.1.3.							
Време реализације	Јануар, фебруар								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Дијалошка, демонстративна, монолошка								
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални								
Активности наставника	Упознавање ученика са карактеристикама предвиђених садржајима. Разговор са ученицима о предвиђеним садржајима. Осмишљавање и реализација активности. Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације.								
Активности ученика	Разговор са наставником о садржајима који се обрађују. Активно учествовање у раду. Усвајање садржаја који се обрађују. Изношење свог мишљења о садржајима који се обрађују. Истраживање.								
Начин провере остварености програма	Усмене провере. Писмене провере до 15'. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог. Правилана примена наученог кроз слушање музике. *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.								
Међупредметне компетенције	Рад са подацима Решавање проблема Дигитална компетенција								

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>3</td><td>Тема</td><td colspan="7">Слушање музике</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td></td><td>утврђивање</td><td></td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената.
Слушање световне и духовне музике барока и класицизма.
Слушање вокалних, вокално-иструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора.
Слушање дела традиционалне народне музике.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
• препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;
• идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба;
• користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">МК.1.2.1.
МК.1.2.2.
МК.1.2.3.
МК.1.2.4.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">МК.2.2.1.
МК.2.2.2.</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">МК.3.2.1.
МК.3.1.3.
МК.3.2.2.
МК.3.2.3.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Тема Слушање музике је заступљена на скоро сваком часу у оквиру других тема.</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Дијалошка, демонстративна, монолошка</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, групни, индивидуални</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">Представљање композиција за слушање. Разговор са ученицима о слушаним композицијама. Осмишљавање и реализација активности слушања музике. Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности ученика</td><td colspan="8">Разговор са наставником о композицијама које се слушају. Активно слушање музике. Усвајање садржаја који се обрађују. Изношење мишљења о композицијама које се слушају. Истраживање.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Начин провере остварености програма</td><td colspan="8">Анализи музичких примера: активност, ниво квалитета музичке перцепције, ниво знања елемената музичке изражајности. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог</td></tr>
</table>

	*Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.
Међупредметне компетенције	Комуникација Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Одговорно учешће у демократском друштву Дигитална компетенција

Редни број теме	**4**	**Тема**		**Извођење музике**					
Број часова		**обрада**	**10**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**		**укупно**	**11**
Тематски садржај програма		Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у комбинацији са покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике барока, класицизма. Елементи музичке писмености: D-dur лествица.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; • учествује у школским приредбама и манифестацијама; • примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	**МК.1.1.1. МК.1.3.1. МК.1.3.2.**						
		СРЕДЊИ	**/**						
		НАПРЕДНИ	**МК.3.1.1. МК.3.3.1.**						
Време реализације		Септембар, децембар, јануар, март, мај, јун							

Начин остваривања програма	
Наставне методе	Текстуална, дијалошка, монолошка, демонстративна
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални
Активности наставника	Певање и свирање са ученицима приликом обраде и утврђивања и обнављања песама. Представљање нових музичких елемената и музичких појмова. Осмишљавање и реализација активности. Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације.
Активности ученика	Певање и свирање песама по слуху и са нотног текста. Лично музичко изражавање. Активно извођење музике. Усвајање нових музичких елемената и појмова. Усвајање садржаја који се обрађују.
Начин провере остварености програма	Примена теоретског знања у музицирању: анализа нотног текста песама, тактирање. Умешност/показане вештине у извођењу музике. Самосталност у извођењу музике. Ниво активности током извођења музике, Рад. Члан хора или солиста у школским манифестацијама. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог. *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.
Међупредметне компетенције	Рад са подацима Сарадња Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Компетенције за учење Дигитална компетенција

Редни број теме	**5**	**Тема**		**Музичко стваралаштво**					
Број часова		**обрада**		**утврђивање**		**систематизација**		**укупно**	
Тематски садржај програма		Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу барока и класицизма. Компоновање мелодије на задати текст. Музичко-истраживачки рад. Састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива. Осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; • комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом;							

	• учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; • изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**МК.1.4.1.** **МК.1.4.2.** **МК.1.4.3.** **МК.1.4.4.**
	СРЕДЊИ	**/**
	НАПРЕДНИ	**МК.3.4.1.** **МК.3.4.2.** **МК.3.4.3.**
Време реализације	Тема Музичко стваралаштво се појављује на великом броју часова у оквиру теме Извођење музике.	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, демонстративна, текстуална	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални	
Активности наставника	Вођење ученика кроз процес стварања музике. Давање сугестија и мишљења о музичком стваралаштву ученика. Осмишљавање и реализација активности. Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације.	
Активности ученика	Активно учествовање у музичком стваралаштву; Примена теоретског знања у музичком стваралаштву.	
Начин провере остварености програма	Ниво тачности примене теоретског знања у стваралаштву. Активност у стваралаштву. Самосталност у стваралаштву. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.	
Међупредметне компетенције	Компетенције за учење Рад са подацима Дигитална компетенција Решавање проблема Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Историја	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности,стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.									
Редни број теме	**1.**	**Тема**		**Основи проучавања прошлости**					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**/**	**укупно**	**3**
Тематски садржај програма		Основне одлике периода новог века и почетка савременог доба. Историјски извори за историју новог века и почетак 20. века и њихова сазнајна вредност (писани и материјални).							
Исходи		На крају ученик ће бити у стању да: – доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.1.7. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.8.						
		СРЕДЊИ	ИС.2.1.5 ИС.2.2.3 ИС.2.2.4						
		НАПРЕДНИ	ИС.3.1.1. И.С.3.1.2 И.С.3.1.4 И.С.3.2.1						
Време реализације		Септембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика							
Наставни облици рада		Фронтални рад, групни рад, индивидуални рад, рад у пару							
Активности наставника		Припрема и организује, објашњава кључне речи, похваљује рад ученика, подстиче на рад, проверава и процењује рад ученика, најављује активности							
Активности ученика		Слушају, препознају, посматрају, именују, рачунају, описују, изводе закључке, сарађују у групи, активно учествују у раду							
Начин провере		Иницијални тест, провера знања(усмена или писана)							

остварености програма	
Међупредметне компетенције	Комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња

Редни број теме	**2.**	**Тема**		**Европа, свет, српска држава и народ на почетку индустријског доба(до средине XIX века)**					
Број часова		**обрада**	**12**	**утврђивање**	**11**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**24**
Тематски садржај програма		Индустријска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе). Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности и поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма). Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес). Свакодневни живот и култура (промене у начину живота). Источно питање и балкански народи (политика великих сила,борба балканских народа за ослобођење). Живот Срба под османском и хабзбуршком влашћу. Српска револуција 1804–1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај). Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа). Црна Гора у доба владичанства. Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић,прота Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош,Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић.							
Исходи		На крају ученик ће бити у стању да: – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; – препознаје основне карактеристике различитих идеологија; – анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; – уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; – препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност);							

	– анализирајући дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; – уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени,културни); – пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; – уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; – употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању; – презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ; – упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других; – раздваја битно од небитног у историјској нарацији; – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; – идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3.
	СРЕДЊИ	ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС. 2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4.
	НАПРЕДНИ	ИС.3.1.1. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.2.1.
Време реализације	Септембар-децембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика, текст-метода	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад	
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом,похваљује рад ученика, проверава и процењује рад ученика, најављује активности	
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на	

	карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција

Редни број теме	**3.**	**Тема**		**Европа, свет, српска држава и народ у другој половини XIX века**					
Број часова		**обрада**	**16**	**утврђивање**	**14**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**31**
Тематски садржај програма		Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства). Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце и жена; култура,наука,образовање, свакодневни живот). Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признање – Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот; положај Срба под хабзбуршком и османском влашћу). Истакнуте личности: Ђузепе Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез АлександарКарађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, књаз Никола Петровић, Илија Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф Рајачић, Катарина Ивановић, Светозар Милетић, Бењамин Калај, Алекса Шантић.							
Исходи		На крају ученик ће бити у стању да: - доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; -изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; -уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; -наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; -уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; -уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву;							

	-препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); -приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; -пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; -анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; -уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; -уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; -раздваја битно од небитног у историјској наратији; -препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; -идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7.
	СРЕДЊИ	ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС. 2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС,2.2.4.
	НАПРЕДНИ	ИС.3.1.1. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.2.1. ИС.3.2.2.
Време реализације	Децембар-април	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика, текст-метода	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад	
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом,похваљује рад ученика, проверава и процењује рад ученика, најављује активности	
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања	
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	

Редни број теме	4.	Тема		Европа, свет, српска држава и народ на почетку XX века					
Број часова		обрада	7	утврђивање	6	систематизација	1	укупно	14
Тематски садржај програма	Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза,Либијски рат, балкански ратови). Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу,примена научних достигнућа, положај жена). Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима). Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтови, Србијаи Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату –живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању). Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири,Сигмунд Фројд, Михајло Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд, Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс,Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић Апис.								
Исходи	На крају ученик ће бити у стању да: – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; – уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени,културни); – пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; – уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; – употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању; – презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ; – упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других; – раздваја битно од небитног у историјској нарацији; – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; – идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.								

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7.
	СРЕДЊИ	ИС.2.1.2. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС. 2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3.
	НАПРЕДНИ	ИС.3.1.1. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.6.
Време реализације	Април-јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика, текст-метода	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад	
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом,похваљује рад ученика, проверава и процењује рад ученика, најављује активности	
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања	
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 2**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:72**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.									
Редни број теме	**1.**	**Тема**		**РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА**					
Број часова		**обрада**	**1**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**-**	**укупно**	**2**
Тематски садржај програма		Регионална географија, принципи регионализације. Хомогеност и хетерогеност географског простора							
Исходи		**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** -уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и предлаже различите начине издвајања регија; -доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.4.2.						
		СРЕДЊИ	ГЕ.2.4.2.						
		НАПРЕДНИ	ГЕ.3.4.3.						
Време реализације		Септембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		дијалошка, илустративно-демонстративна, рад са е-уџбеником, активно учење							
Наставни облици рада		-фронтални и индивидуални, -кооперативно учење (рад група и у пару)							

Активности наставника	Припрема и организује ученичке активности, разговара, задаје задатке, објашњава кључне речи, најављује активности за наредни час.
Активности ученика	Слуша, посматра, препознаје, именује, описује, изводе закључке,сарађује у групи,активно учествује у раду.
Начин провере остварености програма	Иницијални тест -на основу постигнутих стандарда предмета -на основу остварених исхода предмета
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини.

Редни број теме	**2.**	**Тема**		**ГЕОГРАФСКЕ РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ**					
Број часова		**обрада**	**15**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**21**
Тематски садржај програма		Јужна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела. Државе Јужне Европе: државе бивше СФРЈ, Италија, Шпанија и Грчка – основне географске карактеристике. Средња Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Немачка – основне географске карактеристике. Западна Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Француска и Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике. Северна Европа – природни ресурси и економски развој, народи, политичка подела. Норвешка – основне географске карактеристике. Источна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, политичка подела. Руска Федерација – основне географске карактеристике. Европска унија – пример интеграционих процеса							
Исходи		**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** -проналази на карти државе проучаване регије и именује их; -приказује на немој карти најважније географске појмове: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове, туристичке атракције, културно-историјске споменике; -препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; -проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама -доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;							

	- истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3 ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.4.2.
	СРЕДЊИ	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.
	НАПРЕДНИ	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2.
Време реализације	Септембар Октобар Новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка,рад на карти,илустративнодемонстративна, рад са текстом,истраживачка,рад са е-уџбеником, активно учење.	
Наставни облици рада	-кооперативно учење (рад група и у пару на) , фронтални и индивидуални, пројектна настава	
Активности наставника	Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, прати и помаже ученицима који спорије раде, показује на карти, подстиче рад , проверава и процењује рад ученика и лични.Израђује и приказује презентације.Подстиче ученике на учење.Инсистира на практичној примени стечених знања.Оцењивањем мотивише ученике за учење.Најављује активности за наредни час	
Активности ученика	Посматра презентације, учи самостално и заједнички у оквиру групе , износи своје мишљење. Самостално обрађује поједине теме, ради у групи. Користи ИКТ, ради на пројекту,примењује стечена знања, показује на карти географске елементе. Излаже део градива, оцењује свој рад и образлаже рад других.Повезује стечена знања са другим предметима, израђује тематске презентације, ради на дигиталној платформи.	
Начин провере остварености програма	испитивањем –усмено и на карти, тест –до 15 минута,заједничким вредновањем (ученици и наставник) -на основу постигнутих стандарда предмета	
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – рад са подацима и информацијама; – сарадња.	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>3.</td><td>Тема</td><td colspan="8">АЗИЈА</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>11</td><td>утврђивање</td><td>5</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>17</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Географски положај, границе и величина Азије.
Природне одлике Азије. Становништво Азије.
Насеља Азије.
Привреда Азије. Политичка и регионална подела.
Југозападна Азија – природни ресурси и економски развој, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, урбанизација, политичка подела.
Јужна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела. Југоисточна Азија – природни ресурси и економски развој, политичка подела.
Источна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела.
Централна Азија – природни ресурси, политичка подела, насеља и становништво.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
-дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе;
-проналази на карти државе проучаване регије и именује их;
-препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију;
-објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента;
-проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; -доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">ГЕ.1.1.3.
ГЕ.1.3.1.
ГЕ.1.3.2.
ГЕ.1.4.2.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">ГЕ.2.1.3.
ГЕ.2.1.4
ГЕ.2.3.1.
ГЕ.2.4.2.</td></tr>
</table>

	НАПРЕДНИ	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.3.
Време реализације	Новембар, Децембар Јануар и фебруар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка,рад са текстом,рад на карти и илустративнодемонстративна,	
Наставни облици рада	-фронтални и индивидуални, кооперативно учење (рад група и у пару)	
Активности наставника	Припрема и организује час разговара, задаје задатке, објашњава показује на карти, подстиче рад , проверава и процењује рад ученика.Оцењивањем мотивише ученике за учење подстиче ученике да повезују знања са другим предметима.Најављује активности за наредни час. Вреднује свој рад.	
Активности ученика	Самостално обрађује поједине теме, ради у групи. Користи ИКТ, истражује, примењује стечена знања,показује на карти географске елементе. Повезује стечена знања са другим предметима, израђује тематске презентације Излаже део градива, оцењује свој рад и образлаже рад других.	
Начин провере остварености програма	Усмено и на карти, тест –до 15 минута и на основу постигнутих стандарда предмета	
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; комуникација; дигитална компетенција; сарадња.	

Редни број теме	**4.**	**Тема**		**АФРИКА**					
Број часова		**обрада**	**8**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**12**
Тематски садржај програма	Географски положај, границе и величина Африке. Природне одлике Африке. Становништво Африке. Насеља Африке. Привреда Африке. Политичка и регионална подела. Афрички Медитеран и Сахарска Африка. Подсахарска Африка.								

Исходи	**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** -дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; -проналази на карти државе проучаване регије и именује их; -препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; -објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; -проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; -доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2.
	СРЕДЊИ	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4 ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.
	НАПРЕДНИ	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.3.
Време реализације	Фебруар, Март	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка,илустративнодемонстративна, рад на карти, активно учење	
Наставни облици рада	-фронтални и индивидуални, кооперативно учење	
Активности наставника	Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, показује на карти, подстиче рад ученика.Инсистира на практичној примени стечених знања.Оцењивањем мотивише ученике за учење Најављује активности за наредни час. Вреднује свој рад.	
Активности ученика	Користи ИКТ,примењује стечена знања,показује на карти географске елементе .Самостално обрађује поједине теме. Излаже део градива, оцењује свој рад и рад других.Повезује стечена знања са другим предметима,раде на дигиталној платформи	

Начин провере остварености програма	-рад на карти,тест –до 15 минута,вршњачко оцењивање,провера знања (писмена или усмена) на основу остварених исхода и постигнутих стандарда предмета
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – рад са подацима и информацијама; -сарадња.

Редни број теме	**5.**	**Тема**		**СЕВЕРНА АМЕРИКА**							
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**-**	**укупно**	**6**		
Тематски садржај програма		Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке. Природне одлике Северне Америке. Становништво Северне Америке. Насеља Северне Америке. Привреда Северне Америке. Политичка подела.									
Исходи		**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** -дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; -проналази на карти државе проучаване регије и именује их; -препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију; -објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; -проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; --доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;									
Образовни		**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2.								

стандарди	**СРЕДЊИ**	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4 ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.
	НАПРЕДНИ	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.3.
Време реализације	Март, Април	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка,илустративнодемонстративна, рад на карти,активно учење и истраживање	
Наставни облици рада	-фронтални и индивидуални, кооперативно учење,пројектна настава	
Активности наставника	Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, показује на карти, подстиче рад ученика. Инсистира на практичној примени стечених знања.Најављује активности за наредни час. Вреднује свој рад.	
Активности ученика	Користи ИКТ,примењује стечена знања,показује на карти географске елементе .Самостално обрађује поједине теме. Излаже део градива, оцењује свој рад и рад других.Повезује стечена знања са другим предметима,раде на дигиталној платформи	
Начин провере остварености програма	-рад на карти,тест –до 15 минута,вршњачко оцењивање,провера знања (писмена или усмена), на основу остварених исхода и постигнутих стандарда предмета.	
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – рад са подацима и информацијама; -сарадња.	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>6.</td><td>Тема</td><td colspan="7">ЈУЖНА АМЕРИКА</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>4</td><td>утврђивање</td><td>2</td><td>систематизација</td><td>-</td><td>укупно</td><td>6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Географски положај, границе и величина Јужне Америке.
Природне одлике Јужне Америке.
Становништво Јужне Америке. Насеља Јужне Америке.
Привреда Јужне Америке. Политичка подела.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да
-дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе;
-проналази на карти државе проучаване регије и именује их;
-препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију;
-проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;
-доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;
-препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде,</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">ГЕ.1.1.3.
ГЕ.1.3.1.
ГЕ.1.3.2.
ГЕ.1.4.2.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7">ГЕ.2.1.3.
ГЕ.2.1.4
ГЕ.2.3.1.
ГЕ.2.4.2.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7">ГЕ.3.1.1.
ГЕ.3.3.1.
ГЕ.3.3.2.
ГЕ.3.4.3.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Април, Мај</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">дијалошка,илустративнодемонстративна, рад на карти,активно учење и истраживање</td></tr>
</table>

Наставни облици рада	-фронтални и индивидуални, кооперативно учење,пројектна настава
Активности наставника	Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, показује на карти, подстиче рад ученика. Инсистира на практичној примени стечених знања.Најављује активности за наредни час. Вреднује свој рад.
Активности ученика	Користи ИКТ,примењује стечена знања,показује на карти географске елементе .Самостално обрађује поједине теме. Излаже део градива, оцењује свој рад и рад других.Повезује стечена знања са другим предметима,раде на дигиталној платформи
Начин провере остварености програма	-рад на карти,тест –до 15 минута,вршњачко оцењивање,провера знања (писмена или усмена), на основу остварених исхода и постигнутих стандарда предмета.
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – рад са подацима и информацијама; -сарадња.

Редни број теме	**7.**	**Тема**		**АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**-**	**укупно**	**4**
Тематски садржај програма		Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније. Природне одлике Аустралије. Колонијални период и становништво Аустралије. Насеља Аустралије. Привреда Аустралије. Океанија – основна географска обележја. Политичка и регионална подела.							
Исходи		**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу;– тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2.
	СРЕДЊИ	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4 ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.
	НАПРЕДНИ	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.3.
Време реализације	Мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка,илустративнодемонстративна, рад на карти,активно учење и истраживање	
Наставни облици рада	-фронтални и индивидуални, кооперативно учење,пројектна настава	
Активности наставника	Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, показује на карти, подстиче рад ученика. Инсистира на практичној примени стечених знања.Најављује активности за наредни час. Вреднује свој рад.	
Активности ученика	Користи ИКТ,примењује стечена знања,показује на карти географске елементе .Самостално обрађује поједине теме. Излаже део градива, оцењује свој рад и рад других.Повезује стечена знања са другим предметима,раде на дигиталној платформи	
Начин провере остварености програма	-рад на карти,тест –до 15 минута,вршњачко оцењивање,провера знања (писмена или усмена), на основу остварених исхода и постигнутих стандарда предмета.	
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – рад са подацима и информацијама; -сарадња.	

Редни број теме	8.	Тема		ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ					
Број часова		обрада	2	утврђивање	1	систематизација	1	укупно	4
Тематски садржај програма		Основне географске одлике Антарктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна истраживања. Основне географске одлике Арктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и савремена научна истраживања.							
Исходи		**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** -дефинише границе и показује на карти океане и мора којима је проучавани део окружен -анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; -приказује на немој карти најважније географске појмове - препознаје негативне утицаје човека на животну средину -анализира примере утицаја човека на животну средину							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.2.						
		СРЕДЊИ	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4 ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.						
		НАПРЕДНИ	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.3.						
Време реализације		Мај, Јун							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		илустративнодемонстративна, -рад са текстом,истраживачка,рад са е-уџбеником, дијалошка,рад на карти,							
Наставни облици рада		-фронтални и индивидуални, рад група							
Активности наставника		Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, показује на карти, подстиче рад ученика. Инсистира							

	на практичној примени стечених знања.Најављује активности за наредни час. Вреднује свој рад.
Активности ученика	Користи ИКТ,примењује стечена знања,показује на карти географске елементе .Самостално обрађује поједине теме. Излаже део градива, оцењује свој рад и рад других.Повезује стечена знања са другим предметима,раде на дигиталној платформи
Начин провере остварености програма	-рад на карти,тест –до 15 минута,вршњачко оцењивање,провера знања (писмена или усмена), на основу остварених исхода и постигнутих стандарда предмета.
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – рад са подацима и информацијама; -сарадња.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Редни број теме	**1**	**Тема**	**СИЛА И КРЕТАЊЕ**					
Број часова: 4	**обрада**	**9**	**утврђивање**	**12**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**23**

Тематски садржај програма	Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања. Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон. Динамичко мерење силе. Међусобно деловање два тела - силе акције и реакције. Трећи Њутнов закон. Примери Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интензитет, правац и смер брзине и убрзања. Тренутна и средња брзина тела. Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању. Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања. *Демонстрациони огледи*: - Илустровање инерције тела помоћу папира и тега. - Кретање куглице низ Галилејев жљеб. - Кретање тела под дејством сталне силе. - Мерење силе динамометром. - Илустровање закона акције и реакције помоћу динамометара и колица, колица са опругом и других огледа (реактивно кретање балона и пластичне боце). **Лабораторијске вежбе** **1.** Одређивање сталног убрзања при кретању куглице низ жљеб. **2.** Провера Другог Њутновог закона помоћу покретног тела (колица) или помоћу Атвудове машине.
Исходи	- Анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем - Примени Њутнове законе динамике на кретање тела из свог окружења

	- Разликује скаларне и векторске физичке величине - Користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички - Демонстрира појаве: инерција тела, убрзано кретање, кретање тела под дејством сталне силе и сила акције и реакције на примерима из окружења - Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФИ.1.2.1. ФИ.1.2.2. ФИ.1.2.3. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2.							
	СРЕДЊИ	ФИ.2.1.1. ФИ.2.1.4. ФИ.2.2.1. ФИ.2.2.2ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1 ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3.							
	НАПРЕДНИ	ФИ.3.2.1. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3ФИ.3.7.1 ФИ.3.7.2							
Време реализације	Септембар, октобар, новембар								
Редни број теме	**2**	**Тема**		**КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ. СИЛЕ ТРЕЊА**					
Број часова: 14	**обрада**	**7**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**13**	
Тематски садржај програма	Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и наниже. Силе трења и силе отпора средине. Утицај ових сила на кретање тела Лабораторијске вежбе 1. Одређивање убрзања тела које слободно пада 2. Одређивање коефицијента трења клизања								
Исходи	- Анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем - Покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање - Демонстрира појаву кретања тела под дејством силе Земљине теже и силе трења на примерима из окружења - Примењује Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења - Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФИ.1.1.1ФИ.1.2.1. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2.							
	СРЕДЊИ	ФИ.2.1.1. ФИ.2.1.2. ФИ.2.1.4. ФИ.2.2.1. ФИ.2.2.2. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4 ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3.							
	НАПРЕДНИ	ФИ.3.2.1. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3.ФИ.3.7.1.ФИ.3.7.2.							

<table>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Новембар, децембар</td></tr>
<tr><td>Редни број теме</td><td>3</td><td>Тема</td><td colspan="7">РАВНОТЕЖА ТЕЛА</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова: 14</td><td>обрада</td><td>7</td><td>утврђивање</td><td>4</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>12</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Деловање две силе на тело дуж истог правца
Појам и врста равнотеже тела. Полуга. Момент силе. Равнотежа полуге и њена примена. Сила потиска у течностима и гасу. Архимедов
закон и његова примена.
Пливање и тоњење тела.

Лабораторијска вежба
Одређивање густине чврстих тела применом Архимедовог закона.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">- Разликује скаларне и векторске физичке величине
- Покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примерима из окружења
- Наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу
- Прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води
- Решава квалитативне и квантитативне задатке који се односе на равнотежу полуге и силу потиска</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">ФИ.1.1.1. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5 ФИ.1.4.6. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7">ФИ.2.1.1. ФИ.2.1.2. ФИ.2.1.3. ФИ.2.1.4. ФИ.2.1.5. ФИ.2.1.6.ФИ.2.4.1. ФИ:2.4.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4
ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7">ФИ.3.1.1. ФИ.3.1.2. ФИ.3.1.4. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Јануар, фебруар, март</td></tr>
<tr><td>Редни број теме</td><td>4</td><td>Тема</td><td colspan="7">МЕХАНИЧКИ РАД И ЕНЕРГИЈА. СНАГА</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова: 13</td><td>обрада</td><td>6</td><td>утврђивање</td><td>8</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>15</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Механички рад. Рад силе. Рад силе теже и силе трења.
Квалитативно увођење појма механичке енергије тела. Кинетичка енергија тела. Потенцијална енергија. Гравитациона потенцијална енергија тела.
Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Закон о одржању механичке енергије.
Снага. Коефицијент корисног дејства.

Лабораторијске вежбе
1.Одређивање рада силе под чијим дејством се тело креће по различитим подлогама.
2.Провера закона одржања механичке енергије помоћу колица.</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="8">- Повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и силе трења
- Разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом
- Демонстрира важење Закона одржања енергије на примерима из окружења
- Решава квалитативне и квантитативне задатке применом закона одржања енергије</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">ФИ.1.1.1. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">ФИ.2.1.2. ФИ.2.4.1. ФИ:2.4.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.5.1. ФИ.2.5.3. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3.</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.3.5.1 ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="7">Март, април, мај</td></tr>
<tr><td>Редни број теме</td><td>5</td><td>Тема</td><td colspan="6">ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ</td></tr>
<tr><td>Број часова: 15</td><td>обрада</td><td>4</td><td>утврђивање</td><td>4</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>9</td></tr>
<tr><td>Тематски садржај</td><td colspan="8">Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре.
Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>програма</td><td colspan="2">Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање. Унутрашња енергија и температура.

Лабораторијске вежбе:
1. Мерење температуре мешавине топле и хладне воде после успостављања топлотне равнотеже</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="2">- Разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго
- Анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења
- Наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ФИ.1.5.1. ФИ.1.5.2. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>ФИ.2.4.1ФИ.2.4.2. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.2.5.4. ФИ.2.5.5. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.3.5.2. ФИ.3.7.1.</td></tr>
<tr><td>Време реализације</td><td colspan="2">Мај, јун</td></tr>
<tr><td colspan="3">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td>Наставне методе</td><td colspan="2">Монолошка, дијалошка, демонстративна</td></tr>
<tr><td>Наставни облици рада</td><td colspan="2">Фронтални, индивидуални, групни</td></tr>
<tr><td>Активности наставника</td><td colspan="2">– Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације).
– Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу.
Програмске садржаје на основу исхода наставник реализује
6. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе;
7. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација;
8. лабораторијским вежбама;
9. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска</td></tr>
</table>

	настава, додатни рад...); 10. систематским праћењем рада сваког ученика.
Активности ученика	- Слушају - Одговарају на питања - Дискутују - Посматрају - Прате упутства - Врше мерење - Прате објашњења - Преписују са табле - Доносе закључке - Утврђују научено, одговарајући на питања
Начин провере остварености програма	- Дискусија - Домаћи задаци - Израда задатака (вишеструки избор, допуна и кратак одговор) - Усмена или писана провера - Домаћи задаци - Активност са часа (дискусија) - Практичан рад
Међупредметне компетенције	- Компетенција за учење, - Рад са подацима и информацијама, - Решавање проблема, - Комуникација

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 144** **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 4**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:
Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и

критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		**Реални бројеви**					
Број часова		**обрада**	**8**	**утврђивање**	**12**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**21**
Тематски садржај програма		Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2 = a$, $a \geq 0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2 = 2$). Реални бројеви и бројевна права. Квадратни корен, једнакост $\sqrt{a^2} = \lvert a \rvert$. Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. Основна својства операција с реалним бројевима. Функција директне пропорционалности $y = kx$, $k \in R\backslash\{0\}$. Продужена пропорција.							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; – одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; – на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; – одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; – нацрта график функције $y = kx$, $k \in R\backslash\{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	MA.1.2.2.						
		СРЕДЊИ	MA.2.2.2.						
		НАПРЕДНИ	MA.3.2.2.						
Време реализације		Септембар Октобар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Разговор, илустрација, демонстрација, истраживање, дискусија, игра							

Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, рад са подацима, компетенција за учење

Редни број теме	**2.**	**Тема**		**Питагорина теорема**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**14**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**21**
Тематски садржај програма		Питагорина теорема (директна и обратна). Важније примене Питагорине теореме. Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}$, $\sqrt{3}$, $\sqrt{5}$, итд. Растојање између две тачке у координатном систему.							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	MA.1.3.2						
		СРЕДЊИ	MA.2.3.2						
		НАПРЕДНИ							
Време реализације		Октобар Новембар							
Начин остваривања програма									

Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, естетичка

Редни број теме	**3.**	**Тема**		**Цели алгебарски изрази**					
Број часова		**обрада**	**16**	**утврђивање**	**31**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**48**
Тематски садржај програма		Први део Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео број; операције са степенима; степен производа, количника и степена. Други део Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Примене.							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – трансформише збир, разлику и производ полинома; – примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; – растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); – примени трансформације полинома на решавање једначина.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	МА.1.2.2. МА.1.2.3.						
		СРЕДЊИ	МА.2.2.2. МА.2.2.3.						

	НАПРЕДНИ	МА3.2.2. МА3.2.3.
Време реализације	Новембар, Децембар Март, Април	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.	
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.	
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке	
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење	

Редни број теме	**4.**	**Тема**		**Многоугао**					
Број часова		**обрада**	**9**	**утврђивање**	**11**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**21**
Тематски садржај програма		Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; – конструише ортоцентар и тежиште троугла; – примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима.							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	
	СРЕДЊИ	
	НАПРЕДНИ	МА.3.2.4
Време реализације	Јануар, Фебруар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.	
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.	
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке	
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, рад са подацима, естетичка	

Редни број теме	**5.**	**Тема**		**Круг**					
Број часова		**обрада**	**7**	**утврђивање**	**10**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**18**
Тематски садржај програма	Централни и периферијски угао круга. Обим круга, број π. Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација.								
Исходи	Ученик ће бити у стању да: – примени својства централног и периферијског угла у кругу; – израчуна обим и површину круга и његових делова; – преслика дати геометријски објекат ротацијом.								

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	МА.1.3.3
	СРЕДЊИ	
	НАПРЕДНИ	МА.3.3.3
Време реализације	Април, Мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације, практични рад,	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.	
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.	
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке.	
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, рад са подацима, естетичка.	

Редни број теме	**6.**	**Тема**		**Обрада података**					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**7**
Тематски садржај програма		Средња вредност, медијана и мод.							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – одређује средњу вредност, медијану и мод.							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	
	СРЕДЊИ	МА.2.5.2, МА.2.5.3
	НАПРЕДНИ	
Време реализације	Јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације, практични рад,	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.	
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.	
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.	
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке.	
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење, рад са подацима, естетичка.	

Напомена: За писмене задатке је предвиђено 8 часова са исправком.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА**					
Број часова 10		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**3+1**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		**Улога и значај једра у метаболизму ћелије. Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија).** **ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип) Прво Менделово правило, крвне групе, трансфузија и трансплантација.** **Наслеђивање пола. Наследне болести.** **Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.**							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: -прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; – упореди бесполно и полно размножавање; – идентификује разлике између митозе и мејозе на основну промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; – одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији дреди положај организма на								

	дрвету живота на основу прикупљенаанализираних информација о његовој грађи;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	БИ.1.3.1 БИ.1.3.2 БИ.1.3.3 БИ.1.3.4 БИ.1.6.1
	СРЕДЊИ	БИ.2.3.1 БИ.2.3.2 БИ.2.3.3 БИ.2.3.4 БИ.2.6.1
	НАПРЕДНИ	БИ.3.3.1 БИ.3.3.2 БИ.3.3.3. БИ.3.3.4. БИ.3.6.1 БИ.3.6.2
Време реализације	Септембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.	
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)	
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења	

Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

Редни број теме	2	Тема		ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА					
Број часова 32		обрада	14+6в	утврђивање	9+2в	систематизација	1	укупно	32
Тематски садржај програма		Основни принципи организације живих бића. Појам симетрије – типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама; биолошки значај. Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. Присуство/одсуство биљних органа, (симетрија и сегментација код биљака). Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма. Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња – сличности и разлике у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима..							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – упореди организме на различитим позицијама на дрвету живота према начину на који обављају животне процесе; -користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива							
Образовни стандарди		ОСНОВНИ	БИ.1.1.2 БИ.1.1.3 БИ.1.1.4 БИ.1.6.1 БИ.1.6.2						
		СРЕДЊИ	БИ.2.1.1 БИ.2.1.2 БИ.2.1.3 БИ.2.1.4 БИ.2.6.1 БИ.2.6.2						
		НАПРЕДНИ	БИ.3.1.2 БИ.3.1.3 БИ.3.1.4 БИ.3.6.1 БИ.3.6.2						
Време реализације		Октобар-новембар-децембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада;							

	Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива

Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

Редни број теме	**3**	**Тема**		**ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА**					
Број часова 11		**обрада**	**4+4**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**11**
Тематски садржај програма		**Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенкла-тура).** **Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе.** **Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили).**							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; – повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила;							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	БИ.1.1.1 БИ.1.1.2 БИ.1.1.3 БИ.1.1.4 БИ.1.6.1
	СРЕДЊИ	БИ.2.1.1 БИ.2.1.2 БИ.2.1.3 БИ.2.1.4 БИ.2.6.1 БИ.2.6.2
	НАПРЕДНИ	БИ.3.1.1 БИ.3.1.2 БИ.3.1.3 БИ.3.1.4 БИ.3.6.1 БИ.3.6.2
Време реализације	Јануар-фебруар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.	
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)	
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења	
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу	

	-Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

Редни број теме	4	Тема		ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ					
Број часова 12		обрада	4+5в	утврђивање	2	систематизација	1	укупно	12
Тематски садржај програма		**Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције).** **Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације).** **Мреже исхране. Животне области.** **Конвергенција и дивергенција животних форми.** **Заштита природе. Заштита биодиверзитета.**							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; – илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; – упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; – повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; – анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; – идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; предложи акције заштите							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	БИ.1.4.1 БИ.1.4.2 БИ.1.4.3 БИ.1.4.4 БИ.1.6.1						
		СРЕДЊИ	БИ.2.4.1 БИ.2.4.2 БИ.2.4.3 БИ.2.4.4						
		НАПРЕДНИ	БИ.3.4.1 БИ.3.4.2 БИ.3.4.3 БИ.3.4.4 БИ.3.6.1						
Време реализације		Март и април							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.							
Наставни облици рада		Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)							
Активности наставника		-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе							

	-Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић

	-Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

Редни број теме	**5**	**Тема**		**ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ**					
Број часова 7		**обрада**	**4+1в**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**19**
Тематски садржај програма		**Примери наследних болести.** **Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима.** **Имунитет, вакцине.** **Пулс и крвни притисак.** **Прва помоћ: повреде крвних судова (практичан рад).** **Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани.** **Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тро-вање храном.** **Промене у адолесценцији.** **Здрави стилови живота (сан, кондиција, итд).** **Последице болести зависности – наркоманија.**							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; – идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); – планира време за рад, одмор и рекреацију;							

	– доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; – аргументује предности вакцинације; – примени поступке збрињавања лакших облика крварења; расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	БИ.1.5.1 БИ.1.5.2 БИ.1.5.3 БИ.1.5.4 БИ.1.6.1 БИ.1.6.2
	СРЕДЊИ	БИ.2.5.1 БИ.2.5.2 БИ.2.5.3 БИ.2.5.4 БИ.2.6.1
	НАПРЕДНИ	БИ.3.5.1 БИ.3.5.2 БИ.3.5.3 БИ.3.5.4 БИ.3.6.1
Време реализације	Мај-јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.	
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)	
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују	

	- Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Хемија	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:								
Циљ учења хемије је да ученик развоје систем основних хемијских појмова и вештина за правилно руковање лабараторијским посуђем, прибором и суспстанцам, да се оспособи за примену стеченог занања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способнсоти апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној седми.								
Редни број теме	**1.**	**Тема**	**ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС**					
Број часова	**обрада**	**2**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**		**укупно**	**3**
Тематски садржај програма	**Предмет изучавања хемије. Везе између хемије и других наука. Примена хемије у различитим делатностима и свакодневном животу Супстанца. Врсте супстанци: хемијски елементи, хемијска једињења и смеше.**							
Исходи	**Ученик ће бити у стању да:** ▪ На конкретним примерима из свакодневног живота наводи примену хемије; ▪ Идентификује и објашњава појмове који повезују хемију с другим наукама, различитим професијама и принципима одрживог развоја; ▪ Објашњава основну разлику између хемијских елемената и хемијских једињења; ▪ Класификује и разликује врсте супстанци на основу степена сложености;							
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ХЕ.1.1.1.						
	СРЕДЊИ							
	НАПРЕДНИ							
Време реализације	септембар							

Начин остваривања програма	
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња

Редни број теме	**2.**	**Тема**		Хемија као експериментална наука и хемијска лабораторија					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		**Хемијска лабораторија и експеримент.** **Лабораторијско посуђе и прибор.** **Физичка и хемијска својства супстанци.** **Физичке и хемијске промене супстанци**							
Исходи		**Ученик ће бити у стању да:** ▪ На основу датих фаза постављања научне теорије одређује да ли је хипотеза исправна или није; ▪ Разуме и примењује основна правила понашања у хемијској лабораторији; ▪ На основу пиктограма процењује ризике употребе супстанце по здравље и околину; ▪ Одређује физичка и хемијска својства на основу описа; ▪ Изводи потребна мерења и на основу лабораторијске вежбе одређује физичка и хемијска својства супстанци; ▪ На конкретним примерима претвара дате јединице у тражене вредности; ▪ На различитим типовима задатака одређује физичке и хемијске промене супстанци.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ХЕ.1.1.9 ХЕ.1.1.10 ХЕ.1.1.12 ХЕ.1.1.3						
		СРЕДЊИ	ХЕ.2.1..7						
		НАПРЕДНИ	ХЕ.3.1.3						
Време реализације		септембар, октобар							

Начин остваривања програма	
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације, метода лабораторијских радова
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини

Редни број теме	**3.**	**Тема**		Атоми и хемијски елементи					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**11**
Тематски садржај програма		**Атоми хемијских елемената. Хемијски симболи. Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач. Атомски и масени број, изотопи. Распоред електрона по нивоима у атомима елемената. Периодни систем елемената (ПСЕ), закон периодичности и веза између броја и распореда електрона по нивоима у атомима елемената и положаја елемената у ПСЕ. Племенити гасови. Својства и примена.**							
Исходи		**Ученик ће бити у стању да:** ▪ Разликује хемијске елементе и хемијска једињења на основу честица – атома; ▪ На основу написаног симбола зна назив елемента, као и да на основу назива елемента пише одговарајући симбол; ▪ Одређује грађу атома: шта чини атомско језго а шта електронски омотач; ▪ На конкретним примерима одређује број елементарних честица; ▪ Одређује и представља изотопе хемијских елемената; ▪ Правилно попуњава распоред електрона по енергетским нивоима поштујући правила; ▪ На основу места у Периодном систему елемената класификује елемент – метал, неметал, металоид и племенити гас; ▪ На основу валентних електрона објашњава реактивност племенитих гасова и наводи њихову примену у свакодневном животу.							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ХЕ.1.5.1.
	СРЕДЊИ	ХЕ.2.1.2
	НАПРЕДНИ	
Време реализације	новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални	
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања	
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања	
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини	

Редни број теме	**4.**	**Тема**		**МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		**Ковалентна веза: молекули елемената и молекули једињења.** **Атомска и молекулска кристална решетка.** **Јонска веза и јонска кристална решетка.** **Валенца. Хемијске формуле и називи.**							
Исходи		**Ученик ће бити у стању да:** ▪ У конкретним примерима, на основу врсте елемента одређује тип хемијске везе; ▪ Шематски приказује настајање везе у молекулима елемената и једињења; ▪ Користећи Периодни систем елемената Луисовим симболима представља настајање везе у молекулима елемената и једињења; ▪ Описује физичка својства супстанци с атомском, молекулском и јонском кристалном решетком; ▪ Препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује га са својствима супстанци; ▪ Разликује и објашњава физичка својства супстанци с јонском и ковалентном везом;							

	▪ Пише, саставља хемијске формуле и даје називе на основу сталне и промењиве валенце; ▪ На основу валентних електрона одређује валенцу.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ХЕ.1.1.9. ХЕ.1.1.10. ХЕ.1.1.11.. ХЕ.1.2.9. ХЕ.1.2.10. ХЕ.1.5.1.
	СРЕДЊИ	ХЕ.2.1.3.
	НАПРЕДНИ	ХЕ.3.1.4
Време реализације	децембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални	
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања	
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања	
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, сарадња, комуникација, решавање проблема, дигитална компетенција, одговоран однос према околини	

Редни број теме	**5.**	**Тема**		**ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**13**
Тематски садржај програма		**Смеше: хомогене и хетерогене.** **Раствори – хомогене смеше. Растварање и растворљивост.** **Вода и ваздух – хомогене смеше у природи.** **Масени процентни састав смеша.** **Раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.**							

<table>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="2">Ученик ће бити у стању да:

▪ Разликује једињења и смеше – структуру;
▪ На конкретним примерима калсификује хомогене и хетерогене смеше у зависности од агрегатног стања;
▪ На конкретним примерима задатака израчунава масу раствора, масу растворене супстанце и масу растварача;
▪ Класификује растворе на незасићене, засићене и презасићене, на основу количине растворене супстанце;
▪ На основу експерименталног рада одређује растворљивост супстанци с различитим типом хемијске везе у води;
▪ Израчунава масени проценат раствора помоћу пропорције;
▪ Кратко описује поступке за раздвајање састојака смеше и наводи лабораторијско посуђе и прибор за сваки поступак.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>ХЕ.1.1.2- ХЕ.1.1.7 ХЕ.1.1.8 ХЕ.1.1.11</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>ХЕ.2.1.2 ХЕ.2.1.3 ХЕ.2.1.5 ХЕ.2.1.6 ХЕ.2.1.9 ХЕ.2.1.10</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>ХЕ.3.1.5 ХЕ.3.1.7 ХЕ.3.1.9</td></tr>
<tr><td>Време реализације</td><td colspan="2">јануар, фебруар</td></tr>
<tr><td colspan="3">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td>Наставне методе</td><td colspan="2">Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације, метода лабораторијских радова</td></tr>
<tr><td>Наставни облици рада</td><td colspan="2">Фронтални, индивидуални</td></tr>
<tr><td>Активности наставника</td><td colspan="2">Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="2">Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања</td></tr>
<tr><td>Начин провере остварености програма</td><td colspan="2">Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу</td></tr>
<tr><td>Међупредметне компетенције</td><td colspan="2">Компетенција за целоживотно учење, сарадња, комуникација, решавање проблема, дигитална компетенција, одговоран однос према околини</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>6.</td><td>Тема</td><td colspan="7">ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И
ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>3</td><td>утврђивање</td><td>3</td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Хемијске реакције.
Закон о одржању масе.
Хемијске једначине.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">Ученик ће бити у стању да:

▪ Дефинише хемијску реакцију и повезује је с хемијским променама;
▪ На конкретним примерима одређује реактанте и производе хемијских реакција;
▪ Самостално саставља и изједначава хемијске реакције на основу описа;
▪ Примењује закон о одржању масе и израчунава масу реактаната или масу производа;</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">ХЕ.1.1.6. ХЕ.1.1.8.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7"></td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">фебруар, март</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, индивидуални</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности ученика</td><td colspan="8">Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања</td></tr>
<tr><td colspan="2">Начин провере остварености програма</td><td colspan="8">Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу</td></tr>
<tr><td colspan="2">Међупредметне компетенције</td><td colspan="8">Компетенција за целоживотно учење, комуникација, решавање проблема, естетичка компетенција</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>7.</td><td>Тема</td><td colspan="8">ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>5</td><td>утврђивање</td><td>4</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>10</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Релативна атомска и релативна молекулска маса.
Количина супстанце и мол. Моларна маса.
Закон сталних односа маса.
Масени процентни састав једињења.
Израчунавања на основу једначина хемијских реакција.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">Ученик ће бити у стању да:

▪ Објашњава однос између стварне и релативне атомске масе;
▪ Израчунава релативне атомске и релативне молекулске масе атома, молекула и једињења;
▪ Током израчунавања успоставља везу између масе супстанце, количине супстанце и броја честица;
▪ На основу закона сталних односа маса одређује односе масе елемената у различитим једињењима;
▪ Користећи закон сталних односа маса одређује формулу једињење;
▪ Пише једначине хемијских реакција примењујући правила за стехиометријска израчунавања.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">ХЕ.1.5.1.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">ХЕ.2.1.8</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">ХЕ.3.1.9</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">март, април</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, индивидуални</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности ученика</td><td colspan="8">Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања</td></tr>
<tr><td colspan="2">Начин провере остварености програма</td><td colspan="8">Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу</td></tr>
<tr><td colspan="2">Међупредметне компетенције</td><td colspan="8">Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према здрављу</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>8.</td><td>Тема</td><td colspan="7">ВОДОНИК И КИСЕОНИК И
ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА.
СОЛИ</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>8</td><td>утврђивање</td><td>5</td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>13</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Водоник.
Кисеоник. Оксидација, сагоревање и корозија.
Оксиди: хемијске формуле, називи и основна својства.
Киселине: хемијске формуле, називи и основна својства.
Хидроксиди (базе): хемијске формуле, називи и основна својства.
Мера киселости раствора: pH-скала.
Неутрализација – хемијска реакција киселина и хидроксида (база).
Соли: формуле и називи.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">Ученик ће бити у стању да:

▪ Пише и изједначава једначине за лабораторијско добијање водоника и кисеоника;
▪ На конкретним задацима изводи потребна стехиометријска израчунавања, примењујући правила;
▪ На основу сталне и промењљиве валенце пише формуле и називе оксида;
▪ Пише једначине дисоцијација киселина, хидроксида и соли;
▪ Пише и изједначава једначине хемијских реакција синтезе киселина и база;
▪ Одређује киселост одговарајућег раствора на основу дате pH вредности;
▪ На основу назива киселина и база пише одговарајуће формуле, реакције неутрализације и изводи стехиометријска израчунавања;
▪ На конкретним формулама соли одређује валенцу метала.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">ХЕ.1.2.1 ХЕ.1.2.4 ХЕ.1.2.5 ХЕ.1.2.6 ХЕ.1.2.7 ХЕ.1.2.9</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7">ХЕ.2.2.1 ХЕ.2.2.2 ХЕ.2.2.4</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7">ХЕ.3.2.1 ХЕ.3.2.2 ХЕ.3.2.3 ХЕ.3.2.4 ХЕ.3.2.5 ХЕ.3.2.6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">мај, јун</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације, метода лабораторијских радова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, индивидуални</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања</td></tr>
</table>

Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, решавање проблема, дигитална компетенција, рад с подацима и информацијама

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Техника и технологија	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ**					
Број часова 6		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**		**укупно**	**6**
Тематски садржај програма		Појам, улога и развој машина и механизама. Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде. Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи. Зависност очувања животне средине од технологије. Професије (занимања) у области производних техника и технологија.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; - повеже ергономију са здрављем и конфором људи при употреби техничких средстава; - анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; - истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству;							
Време реализације		септембар							
Начин остваривања програма									

Наставне методе	Дијалошка, монолошка,рад на тексту,илустративно-демонстративна
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад
Активности наставника	- организатор и реализатор наставе - презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење - прати напредовање ученика - наводи ученике на одговарајуће закључке - упознаје их са техничким напретком од праисторије до данашњег доба
Активности ученика	- пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика - користи различите изворе знања - проналази нове информације - уочава - разликује - упоређује - класификује - износи своје мишљење - уређује и презентује - закључује процењује сопствени рад и напредак
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	Компентенцијазацеложивотноучење Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Решавањепроблема

Редни број теме	2	Тема		САОБРАЋАЈ					
Број часова 6		обрада	4	утврђивање	2	систематизација		укупно	6
Тематски садржај програма	Машине спољашњег и унутрашњег транспорта. Подсистеми код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони). Исправан бицикл/мопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају.								
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - повеже занимања у области производних техника и технологија са сопственим интересовањем; - разликује врсте транспортних машина; - повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; - провери техничку исправност бицикла; - демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда;								
Време реализације	Септембар,октобар,								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Дијалошка, монолошка,илустративно-демонстративна								
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад								
Активности наставника	Предавање, дискусија, одговарање на питања , објашњавање, подстицање ученика на рад, задавање задатака, постављање питања, учествовање у разговору, записивање на табли, размењивање знања и искустава, одговарање на питања ученика, проверавање датих одговора, допуњавање и кориговање одговора, сумирање рада, извођење закључака, праћење рада ученика, оцењивање...								
Активности ученика	пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - проналази информације - уочава - именује - упоређује - класификује и уређује - дискутује - износи сопствено мишљење и став - цртају - израђују моделе								
Начин провере	Вреднују се процес и продукти учења.								

остварености програма	У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	– Компентенцијазацеложивотноучење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња Решавањепроблема

Редни број теме	**3**	**Тема**		**ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ**					
Број часова 18		**обрада**	**8**	**утврђивање**	**9**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**18**
Тематски садржај програма		Специфичности техничких цртежа у машинству. Ортогонално и просторно приказивање предмета. Коришћење функција и алата програма за CAD. Употреба 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета. Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса. Вештачка интелигенција - појмови; примери технологија управљаних вештачком интелигенцијом.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; - користи CAD технологију за креирање техничке документације; - образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета; - управља моделима користећи рачунар; - објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја; - објасни улогу и значај вештачке интелигенције и примену у свакодневном животу;							

Време реализације	Новембар,децембар,јануар
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративно-демонстративна
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад
Активности наставника	- организатор и реализатор наставе - презентује - утиче на развој свести ученика о значају и примени техничког цртања, као начина комуникације у техници, - истиче неопходност правилног понашања на мрежи (интернету) - развија осећај ученика за простор, тачност, уредност, прецизност и одговорност - прати постигнућа ученика
Активности ученика	пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - уочава - разликује - упоређује - црта - повезује изглед објекта у простору и равни - повезује ранија знања са новим сазнањима примењује научено - користи различите изворе знања - пажљиво и одговорно претражује и користи интернет - развија осећај прецизности и уредности
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	– Компентенцијазацеложивотноучење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња - Решавањепроблема

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>4</td><td colspan="2">Тема</td><td colspan="6">РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова 22</td><td>обрада</td><td>10</td><td>утврђивање</td><td>11</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>22</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине.

Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и др.).

Мерење и контрола - појам и примена мерних средстава (мерила).

Технологија обраде материјала у машинству (обрада материјала са и без скидања струготине, савремене технологије обраде).

Елементи машина и механизама (елементи за везу, елементи за пренос снаге и кретања, специјални елементи).

Производне машине: врсте, принцип рада, појединачна и серијска производња.

Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и управљање).

Погонске машине - мотори (хидраулични, пнеуматски, топлотни).

Моделовање погонских машина и/или школског мини робота.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">- аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи;
- идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене;
- користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења;
- врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду;
- објасни улогу одређених елемената машина и механизама на једноставном примеру;
- образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса;
- објасни основе конструкције робота;
- класификује погонске машине - моторе и повеже их са њиховом применом;</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Јануар,фебруар,март</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
</table>

Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративно-демонстративна, практичан рад
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад
Активности наставника	- организатор и реализатор наставе -презентује -подстиче ученика на истраживање, увиђање, закључивање, упоређивање -развија разумевање за неопходност рационалног коришћења материјала и енергената -помаже у изради модела -подстиче на развој предузетничких способности (економичност и квалитет израде, начин представљања, изградњи и одбрани ставова...) - прати постигнућа ученика
Активности ученика	... - пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - повезује ранија знања - уочава начине примене - разликује - упоређује - анализира - класификује - презентује оцењује квалитет часа
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Решавање проблема – Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција

Редни број теме	5	Тема		КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ					
Број часова 20		обрада	2	утврђивање	17	систематизација	1	укупно	20
Тематски садржај програма	Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Самосталан/тимски рад на пројекту. Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз помоћ рачунарских апликација. Реализација пројекта - израда модела коришћењем алата и машина у складу са принципима безбедности на раду. Представљање идеје, поступака израде и производа. Процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума. Употреба електронске коресподенције са циљем унапређења производа. Одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. Креирање рекламе за израђен производ.								
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; - изради производ у складу са принципима безбедности на раду; тимски представи идеју, поступак израде и производ; - креира рекламу за израђен производ; - врши е-коресподенцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје; - процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).								
Време реализације	април мај,јун								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Вербална, демонстрациона, показивачка , дијалошка,								
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад								
Активности наставника	- упознаје ученике са правилима рада у групи, поделом посла и одговорностима, са динамиком и роковима за реализацију пројектних активности - организатор и реализатор наставе - пажљиви посматрач - помагач када је то потребно - давалац повратне информације - неко ко охрабрује								

	-презентује -саветује и одговара на питања ученика -утиче на развој свести ученика о значају примене теоријских знања за израду предмета који имају употребни карактер и могу се користити у реалном окружењу - упознаје ученике са правилима рада у групи -помаже у избору материјала и алата
Активности ученика	- усваја и примењује знања, - развија вештине, ставове, одговорност и самосталност - проналази потребне информације -уочава -разликује -упоређује -одабира - налази решење - формира идеју - израђује техничку документацију - планира и реализује сопствени производ - ствара (мери, обележава, обрађује...) -контролише -презентује
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	– Компентенцијазацеложивотноучење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња - Решавање проблема

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		**Информационо-комуникационе технологије**					
Број часова		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**6**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**12**
Тематски садржај програма		Рачунарска графика; Рачунарска и векторска графика; Рад са сликама - слојеви; Рад са сликама - обрада дигиталних слика; Креирање векторске графике; Анимиране слике; Снимање видео записа							
Исходи		Објасни појмове и сврху слојева; Примени алате и технике за рад са слојевима; Примени поступак растеризације текстуалног слоја; Изврши правилан одабир слике; Примени алате и технике за корекцију слике, примени филтере; Примени геометријске трансформације над сликом; Припреми страницу и подеси параметре за цртање; Креира цртеж уз коришћење основних векторских облика; Креира велике и комплексне текстове;							
Време реализације		Септембар - Новембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације, Метода практичних и лабораторијских радова							
Наставни облици рада		Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима							
Активности наставника		Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује							
Активности ученика		Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања							
Начин провере остварености програма		Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару							
Међупредметне компетенције		Компетенција за целоживотно учење, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња							

Редни број теме	2.	Тема		Дигитална писменост					
Број часова		обрада	3	утврђивање	1	систематизација	1	укупно	5
Тематски садржај програма		Интернет; Електронска пошта; Рад на дељеним документима.							
Исходи		Разликује појмове URL, DNS, IP адреса; Објасни појмове хипервеза и хипертекст; Разуме сервис електронске поште; Обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; Креира налог за електронску пошту; Изврши додатна подешавања налога за електронску пошту; Зна да објасни и наведе могућности које нуди рачунарство у облаку; Сарадднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа;							
Време реализације		Новембар - Децембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима							
Активности наставника		Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује							
Активности ученика		Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања							
Начин провере остварености програма		Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару							
Међупредметне компетенције		Компетенција за целоживотно учење, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Одговоран однос према здрављу, Естетичка компетенција							

Редни број теме	3.	Тема		Рачунарство					
Број часова		обрада	9	утврђивање	9	систематизација	1	укупно	19
Тематски садржај програма		Програмски језик Пајтон; Гранање; Корњача графика и понављање; Дефинисање функције; Библиотека Пајгејм; Библиотека Пајгејм; Библиотека Пајгејм; Библиотека Пајгејм; Исцртавање многоугла; Исписивање текста; Учитавање слика; Репродукција звука и музике; Анимације.							
Исходи		Употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање дужи; Употребљава функције торка у исцртавању линија различитих боја и са различитим бојама позадине; Примењује и користи функцију rect за цртање правоугаоника; Напише програм за цртање једноставног цртежа							

	правоугаоника; Напише програм за цртање сложенијих облика различитих боја и дебљина линија састављене од правоугаоника; Примењује и користи функцију circle за цртање кругова; Напише програм за цртање круга; Примењује и користи функцију polygon за цртање многоугла; Напише програм за цртање једноставног цртежа многоугла; Напише програм за цртање сложенијих облика различитих боја и дебљина линија састављене од многоугла; Разуме и објасни могућности исписивања текста помоћу графичке библиотеке PyGame; Напише програм за писање текста помоћу графичке библиотеке PyGame; Разуме и објасни могућности учитавања слика у програму са графиком; Користи програм са графиком за учитавање слика;
Време реализације	Јануар-Јун
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације, Метода практичних и лабораторијских радова
Наставни облици рада	Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима
Активности наставника	Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује
Активности ученика	Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања
Начин провере остварености програма	Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физичко и здравствено васпитање	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 108**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 3**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Број часова	**обрада**	**4**	**утврђивање**	**9**	**систематизација**		**укупно**	**13**
Тематски садржај програма	Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Народно коло „Моравац“. Ритмичка вежба без реквизита. Народно коло из краја Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима. Полигон са препрекама							
Исходи	*Изводи разноврсна природна и изведена кретања и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама; *Примењује вежбе које подстичу раст и развој и правилно држање тела; *Користи вежбе за развој и усавршавање моторичких способности;							
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФБ.1.3.1, ФВ.1.3.2. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4.						
	СРЕДЊИ	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.						
	НАПРЕДНИ	ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.						
Време реализације	Септембар- јун							
Начин остваривања програма								
Наставне методе	Демонстративна, Метода практичног вежбања							

Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални
Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише Евидентира сублимира резултате умножава и доставља остварене резултате са тестова за развој моторичких способности
Активности ученика	Посматрају и прате часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ
Начин провере остварености програма	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, у кућним условима, приказ продукта активности и достављање путем Гугл учионице, имејлом или друштвеним мрежама.
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална компетенција за целоживотно учење

Редни број теме	**2**	**Тема**		**АТЛЕТИКА**					
Број часова		**обрада**	**9**	**утврђивање**	**10**	**систематизација**		**укупно**	**19**
Тематски садржај програма		Истрајно трчање Спринтерско трчање. Штафетно трчање Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис (лећна техника). Бацање „вортекс-а“.							
Исходи		– комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу; – доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисципли-нама; – одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; *Разуме сврху и значај вежбања;							
		ОСНОВНИ	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.1.2.4. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4. ФВ.1.1.3 , ФВ.1.1.4. , ФВ.1.1.7.,ФВ.1.1.8. , ФВ.1.1.9. ФВ.1.1.10. ФВ.1.1.11. ФВ.1.1.12. ФВ.1.1.13.						

стандарди	**СРЕДЊИ**	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.
	НАПРЕДНИ	ФВ.3.1.1 ФВ.3.1.2.
Време реализације	Септембар - јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања	
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, групни	
Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднуј	
Активности ученика	Посматрају и прате часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	
Начин провере остварености програма	Редовна настава, обавезне физичке активности Кроз активности у Дечијој и Спортској недељи Кросевима (јесењи и пролећни) Такмичењем (унутар одељења и међуодељењским). Поделом ученика према полу, према нивоу усвојености вежби из претходног разред и њиховим способностима. Коришчењем станица, полигона, чувањем, помагањем, коришћењем паметне табле, примена ИКТ-а	
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције, одговоран однос према околини, естетичка компетенција Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална компетенција за целоживотно учење Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.	

Редни број теме	3	Тема	СПОРТСКА ГИМНАСТИКА					
Број часова	**обрада**	**8**	**утврђивање**	**9**	**систематизација**		**укупно**	**17**
Тематски садржај програма	Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Прескок Греда Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.							
Исходи	. – примени мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту; – направи план дневних активности; – наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље; – разликује здраве и нездраве начине исхране; – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – препозна врсту повреде; – правилно реагује у случају повреде; – чува животну средину током вежбања.							
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФВ.1.2.1. , ФВ.1.2.2., ФВ.1.2.3. ФВ.1.2.4.						
	СРЕДЊИ	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.						
	НАПРЕДНИ	ФВ.3.1.1 ФВ.3.1.2.						
Време реализације	Целе године							
Начин остваривања програма								
Наставне методе	Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања							
Наставни облици рада	Рад у пару, Фронтални ,Индивидуални ,групни							

Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује
Активности ученика	Посматрају и прате часове слушају питају Демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ
Начин провере остварености програма	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције

Редни број теме	**4**	**Тема**		**Спортске игре (Кошарка одбојка, фудбал и стони тенис)**					
Број часова		**обрада**	**20**	**утврђивање**	**33**	**систематизација**		**укупно**	**53**
Тематски садржај програма		Футсал: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила Рукомет: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Кошарка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Одбојка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Активност по избору Вежбе са вијачом. Вежбе са обручем. Стони тенис ; Техника, игра							

Исходи	. – примени мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту; – направи план дневних активности; – наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље; – разликује здраве и нездраве начине исхране; -Навија фер,чува себе и друге; -Усвајио знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФВ.1.2.1. , ФВ.1.2.2., ФВ.1.2.3. ФВ.1.2.4.
	СРЕДЊИ	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.
	НАПРЕДНИ	ФВ.3.1.1 ФВ.3.1.2.
Време реализације	Целе године	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања	
Наставни облици рада	Рад у пару, Фронтални ,Индивидуални ,групни	
Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује	
Активности ученика	Посматрају и прате часове слушају питају Демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ	
Начин провере остварености програма	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава	
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције	

Редни број теме	5	Тема		Мерење моторичих способности					
Број часова		обрада	6	утврђивање	0	систематизација		укупно	6
Тематски садржај програма		Подела моторичких способности. Функција срчано-дисајног система.							
Исходи		. – примени мере безбедности током вежбања; – разликује здраве и нездраве начине исхране; - -Усвајио знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања;							
Образовни стандарди		ОСНОВНИ							
		СРЕДЊИ							
		НАПРЕДНИ							
Време реализације		Септембар,октобар и мај							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања							
Наставни облици рада		Рад у пару, Фронтални ,Индивидуални ,групни							
Активности наставника		Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује							
Активности ученика		Посматрају и прате часове слушају питају Демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ							
Начин провере остварености програма		Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава							
Међупредметне компетенције		Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције							

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Грађанско васпитање	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења програма Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Редни број теме	**1**	**Тема**		**Људска права**					
Број часова		**обрада**	**8**	**утврђивање**		**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма	Права и одговорности Моја и твоја права – наша су права. Права и одговорности. Посебна група права: слобода да и припадајуће одговорности. Посебна група права: заштита од и припадајуће одговорности. Право на очување личног, породичног, националног, културног и верског идентитета и припадајуће одговорности. Право на квалитетно образовање и једнаке могућности за све и припадајуће одговорности. Инклузивно образовање – квалитетно образовање за све.								
Исходи	– штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; – аргументује потребу посебне заштите права детета; – на примеру препозна уграђеност права детета у основним документима која уређују рад школе;								
Време реализације	**Септембар-новембар**								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Вербална метода, метод демонстрације								
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални групни , тимски								
Активности наставника	Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању								
Активности ученика	Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања								
Начин провере остварености програма	Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља								

Међупредметне компетенције	Настава грађанског васпитања повезује се са садајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује

Редни број теме	**2**	**Тема**		**Демократско друштво**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Демократско друштво и партиципација грађана Демократско друштво – појам, карактеристике. Грађанин. Дете као грађанин. Процедуре којима се регулише живот у заједници: ко је овлашћен да доноси колективне одлуке и на основу којих процедура. Власт. Нивои и гране власти. Лествица партиципације ученика у школи: манипулација, декоративна употреба, симболичка употреба, стварна партиципација. Партиципација ученика на нивоу одељења и школе.							
Исходи		– наведе чиниоце који утичу на остваривање дечијих права; – препозна ситуације кршења дечијих права у свакодневном животу и на примерима историјских догађаја; – искаже свој став о значају поштовања правила у функционисању заједнице;							
Време реализације		Новембар - јануар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Вербална метода, метод демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални групни , тимски							
Активности наставника		Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању							
Активности ученика		Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања							
Начин провере		Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживања							

остварености програма	
Међупредметне компетенције	Настава грађанског васпитања повезује се са садајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује

Редни број теме	**3**	**Тема**		**Процеси у савременом свету**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Употреба и злоупотреба интернета и мобилних телефона Позитивно коришћење интернета и мобилног телефона. Шта је дозвољено, а шта није на интернету. Утицаја друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца. Опасности у коришћењу интернета и мобилног телефона. Дигитално насиље и веза са Конвенцијом о правима детета. Карактеристике и последице дигиталног насиља. Седам правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука. Реаговање у ситуацијама дигиталног насиља. Одговорности ученика и школе.							
Исходи		– учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; – понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; – наведе начине демократског одлучивања; – објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права;							
Време реализације		Јануар - март							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Вербална метода, метод демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални групни , тимски							
Активности наставника		Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању							
Активности ученика		Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања							
Начин провере остварености програма		Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља							
Међупредметне компетенције		Настава грађанског васпитања повезује се са садајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује							

Редни број теме	4	Тема	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ					
Број часова	**обрада**	**5**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма	Планирање и извођење истраживања о понашању ученика у школи и њиховим ставовима о употреби/злоупотреби интернета и мобилних телефона. Шта су ставови, на чему се заснивају и каква је њихова веза са понашањем.							
Исходи	– реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; – прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; – наведе врсте насиља; – анализира сукоб из различитих углова учесника и налази констр							
Време реализације	Април - јун							
Начин остваривања програма								
Наставне методе	Вербална метода, метод демонстрације							
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални групни , тимски							
Активности наставника	Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању							
Активности ученика	Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања							
Начин провере остварености програма	Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља							
Међупредметне компетенције	Настава грађанског васпитања повезује се са сaџајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује							

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Верска настава	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:36**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљеви верске наставе јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета.

Редни број теме	**1**	**Тема**	**Увод**
Број часова:		**1**	
Тематски садржај програма		• Упознавање са садржајем програма и начином рада	
Исходи		• моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	
Време реализације		Септембар	

Начин остваривања програма

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.
- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на

истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.

- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

8. Српски језик и књижевност
9. Историја
10. Географија
11. Биологија
12. Ликовна култура
13. Музичка култура
14. Грађанско васпитање

Редни број теме	2	Тема	БОГОПОЗНАЊЕ
Број часова:		**5**	
Тематски садржај програма		• Процес сазнавања као дело целе личности: чула, разум, слободна воља, искуство • Личносно познање, упознавање кроз љубав • Познање Бога • Бог је један, али није сам (Бог је заједница три личности: Отац, Син и Свети Дух)	
Исходи		• моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; • моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања • моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће; • моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности;	
Време реализације		Септембар, октобар	

Начин остваривања програма

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.
• • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
• Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
• Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би

требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.

- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

7. Српски језик и књижевност
8. Историја
9. Географија
10. Биологија
11. Ликовна култура
12. Музичка култура

Редни број теме	3	Тема	СИМВОЛ ВЕРЕ
Број часова:		**6**	
Тематски садржај програма		• Сабори као израз јединства Цркве • Васељенски сабори • Символ вере Христос је истинити Бог и истинити Човек	
Исходи		• моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; • бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; • знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; • умети да интерпретира Символ вере; • знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога и истинитог Човека;	
Време реализације		Новембар, децембар	
Начин остваривања програма			
Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. • Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. • Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја,		

интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.

- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

7. Српски језик и књижевност
8. Историја
9. Географија
10. Биологија
11. Ликовна култура
12. Музичка култура

Редни број теме	4	Тема	СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ
Број часова:		**11**	
Тематски садржај програма		• Светотајински живот Цркве • Света Литургија као светајна Цркве • Свете Тајне Крштења и Миропомазања Света Тајна Исповести • Света Тајна брака (слика Христа и Цркве) • Монашка заједница (искорак ка животу будућег века) • Света Тајна Рукоположења Молитвословља Цркве	
Исходи		• • моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...) моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; • знати да је Причешће врхунац светотајинског живота • моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; • бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; • моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; • моћи да разликује и именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ); • моћи да препозна своју службу у Цркви; • моћи да у молитвословљима уочи важност природних елемената (воде, грожђа, жита, светлости...) бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве;	
Време реализације		Јануар, фебруар, март	

Начин остваривања програма
Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. • Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. • Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. • У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. • Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. **Евалуација наставе** Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; **Оцењивање** Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

13. Српски језик и књижевност
14. Историја
15. Географија
16. Биологија
17. Ликовна култура
18. Музичка култура

Редни број теме	**5**	**Тема**	**СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ**
Број часова:		**13**	
Тематски садржај програма		• Света браћа Кирило и Методије • Свети Сава • Срби светитељи (вероучитељ ће на више часова описати живот и подвиге неколико светитеља Српске Цркве по избору: - Света лоза Немањића - Св. цар Лазар - Св. Василије Острошки - Св. Николај Жички и Охридски - Св. Петар Цетињски - Св. Вукашин из Клепаца) • Крсна слава и обичаји (литије, храмовне и градске славе...) Српска црквена баштина	
Исходи		• моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; • моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светога Саве за српски народ;	

	• бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље • хришћанских врлина; • моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља • моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; • бити подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију • бити подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и • лепоту српске културне баштине
Време реализације	Април, мај, јун

Начин остваривања програма

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;

- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

19. Српски језик и књижевност
20. Историја
21. Географија
22. Биологија
23. Ликовна култура
24. Музичка култура

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: немачки језик	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
. Циљ учења Другог страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу**.**									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**Уводна тема**					
Број часова		**обрада**	**1**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**4**
Тематски садржај програма	ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ *Präsens* за опсивање сталних и уобичајених радњи *Präsens* за изражавање тренутних и привремених радњи Разлике у употреби модалних глагола können, müssen, dürfen, sollen, wollen *möchten, mögen* **(Интер)културни садржаји**: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе; важније личности из света књижевности, музике, филма и спорта									
Исходи	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији: -разуме општи смисао и главне информације из уобичајених текстова који се односе на представљање и тражење/ давање информација личне природе; -тражи, саопшти, пренесе информације личне природе или податке о себи и другима; -у неколико повезаних исказа представи себе, своју ужу/ширу породицу и пријатеље користећи једноставнија језичка								

	средства;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.16. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.6.
Време реализације	септембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>1.</td><td colspan="2">Тема</td><td colspan="6">Распуст-Приче из прошлости</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>5</td><td>утврђивање</td><td>5</td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>10</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ

Perfekt правилних и неправилних глагола, све употребе

Perfekt раздвојних и нераздвојних глагола, све употребе

Perfekt глагола изузетака…

(Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт; метафоричка употреба језика/идиоми.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">-разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, догађаја и способности у прошлости;

-размени неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости;

-опише искуства, догађаје и способности из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;

-разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање способности и умећа у садашњости;
-размени неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости;</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.1.3.3. 1.3.4. 1.3.5.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.2.3.4. 2.3.8.</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Септембар/октобар</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор,</td></tr>
</table>

	рад на тексту игра улога коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира, ---наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање,понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема

Редни број теме	**2.**	**Тема**		**спорт**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**		**укупно**	**9**
Тематски садржај програма		ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ							

	Präsens за изражавање будућих радњи које су део утврђених распореда/програма Präsens за изражавање радњи у садашњости *Future I* за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања Модални глаголи за изражавање вероватноће: können, müssen, dürfen, sollen, wollen, möchten, mögen *као и* за изражавање општих планова и намера, као и предвиђања на основу чулних опажања **(Интер)културни садржаји**: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на њих; метафоричка употреба језика/идиоми	
Исходи	-разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања у будућности; -размени неколико исказа у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима у будућности; -саопшти планове, намере и предвиђања; -разуме краће низове исказа који се односе на предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; -упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; -затражи и пружи детаљније информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6.
Време реализације	Октобар/новембар	
Начин остваривања програма		

Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује
Активности ученика	Слушање,понављање, ,читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему допуњавање реченица -глума -извођење закључака у вези са граматичким правилима -вођење дијалога ученика међусобно уз координацију наставника
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -рад на пројекту
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>3</td><td>Тема</td><td colspan="6">Активности</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>4</td><td>утврђивање</td><td>3</td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>7</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА
ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ

Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (müssen, können, dürfen...)

Sollen за давање савета

Adjektivsteigerung
Superlativ

Nebensätze mit dass</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">-разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова који се односе на изражавање мишљења;

-тражи и саопшти мишљење, слагање/ неслагање и даје кратка образложења;

– - изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;
– разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих;</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7">2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7">3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Новембар/децембар</td></tr>
</table>

Начин остваривања програма	
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује
Активности ученика	Слушање,понављање, ,читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему допуњавање реченица -глума -извођење закључака у вези са граматичким правилима -вођење дијалога ученика међусобно уз координацију наставника
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -рад на пројекту
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема

Редни број теме	5.	Тема		Међуљудски односи					
Број часова		обрада	4	утврђивање	3	систематизација		укупно	7
Тематски садржај програма	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА *Artikeln* *Rektion der Verben* *Präsens* за унапред договорене *Futur I* за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања **Интер)културни садржаји**: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима. *Beziehungen*									
Исходи	- разуме и на прикладан начин одговори на честитку, захвалност и извињење -упути честитку, захвалност и извињење користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе -разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; -размени информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2							
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.2.3.4.							
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20.3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6							
Време реализације	фебруар								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога								

	рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује
Активности ученика	Слушање,понављање, ,читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему допуњавање реченица -глума -извођење закључака у вези са граматичким правилима -вођење дијалога ученика међусобно уз координацију наставника
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -рад на пројекту
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема

Редни број теме	**6.**	**Тема**		**Куповина**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**		**укупно**	**9**
Тематски садржај програма	ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) Модални глаголи за изражавање предлога Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (*müssen-nicht müssen, können-nicht können*) Ради се вокабулар који се односи на продавнице, одећу и модне детаље, модални глаголи, будуће време, модални глаголи								

	за доношење закључака, *wollen, sollen* куповина одеће **(Интер)културни садржаји**: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола	
Исходи	-разуме једноставније текстове који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; -размени неколико информација које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе; -разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања у будућности; - размени неколико исказа у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима у будућности;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.1.3.3. 1.3.4. 1.3.5.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.2.3.4. 2.3.8.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6.
Време реализације	март	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	Слушање,понављање, ,читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему допуњавање реченица -глума -извођење закључака у вези са граматичким правилима -вођење дијалога ученика међусобно уз координацију наставника	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања	

	-разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -рад на пројекту
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема

Редни број теме	**7.**	**Тема**		**Стереотипи о Немачкој и немцима**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА Перфект (Perfekt von regelmäassigen und unregelmässigen Verben, Verben mit trennbaren und untrennbaren Verbzusatz) Модални глаголи у прошлом времену Повратни глаголи Упоређивања (*Reflexive Verben, Vergleiche*) Фразални глаголи							

Исходи	-разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; -размени информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.1.3.4.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.8.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2
Време реализације	Април/мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	
Активности ученика	Слушање,понављање, ,читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему допуњавање реченица -глума -извођење закључака у вези са граматичким правилима -вођење дијалога ученика међусобно уз координацију наставника	
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -рад на пројекту	

Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема

Редни број теме	**8.**	**Тема**		**Путовања**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**		**укупно**	**9**
Тематски садржај програма		ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА Индиректни предлози и савети Индиректне наредбе и молбе Индиректне изјаве и питања са уводним глаголом у садашњем времену Индиректна питања са уводним глаголом у садашњем времену *Nebensätze* Индиректне наредбе и молбе Прилози *Am Flughafen* *Am Bahnhof* *Auf der Straße*							
Исходи		-разуме краће низове обавештења, молби и захтева који се односе на потребе и интересовања и реагује на њих; -саопшти краће низове обавештења, молби и захтева који се односе на потребе и интересовања; – упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; - опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима							
Образовни		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.1.3.3.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.2.3.4. 2.3.8.						

стандарди	**НАПРЕДНИ**	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6.
Време реализације	Мај/јуни
Начин остваривања програма	
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује
Активности ученика	Слушање,понављање, ,читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему допуњавање реченица -глума - извођење закључака у вези са граматичким правилима -вођење дијалога ученика међусобно уз координацију наставника
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -рад на пројекту
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>4.</td><td>Тема</td><td colspan="7">Окружење</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>4</td><td>утврђивање</td><td>5</td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>9</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА

РАЗУМЕВАЊЕ, ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ УПУТСТАВА

so + adjectiv + wie
Komparativ und Superlativ von Verben

Adjektive

Nebensätze mit dass

Живи свет – природа, љубимци, очување животне средине, еколошка свест
(Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">-разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на жеље, интересовања, потребе, осете и осећања;
- размени неколико повезаних информација у вези са жељама, интересовањима, осетима и осећањима;
-искаже и образложи жеље, интересовања, потребе, осете и осећања;
-повеже неколико исказа у краћи текст којим се описују и пореде бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања

-разуме и следи краће низове упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;

-тражи и пружи неколико везаних једноставнијих упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6.</td></tr>
</table>

Време реализације	Децембар/јануар
Начин остваривања програма	
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује
Активности ученика	Слушање,понављање, ,читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему допуњавање реченица -глума - извођење закључака у вези са граматичким правилима -вођење дијалога ученика међусобно уз координацију наставника
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -рад на пројекту
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Одговорно учешће у демократском друштву, Решавање проблема

6.4. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА - ОСМИ РАЗРЕД

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:144**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 4**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: : Циљ наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције, које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезижује садржаје предметних области.

Редни број теме	**1**	**Тема: Књижевност**							
Број часова 52		**обрада**	**46**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**4**	**укупно**	**52**
Тематски садржај програма		ЛИРИКА 1. Ђура Јакшић: “Отаџбина” 2. Јован Јовановић Змај: “Светли гробови” 3. Јован Јовановић Змај: “Ђулићи” (избор) 4. Десанка Максимовић: “Пролетња песма” / “Опомена” 5. Момчило Настасијевић: “Труба” 6. Иван В. Лалић: “Ветар” 7. Марина Цветајева: “Месечев сјај” ЕПСКО-ЛИРСКЕ ВРСТЕ 1. Бранко Радичевић: Ђачки растанак (одломак “Ој Карловци, место моје драго...”) 2. Народна епско-лирска песма: Женидба Милића Барјактара ЕПИКА 1. Вук Стефановић Караџић: О народним певачима 2. Вук Стефановић Караџић: Житије Ајдук Вељка Петровића (одломак) 3. Доситеј Обрадовић: Живот и прикљученија (одломак) 4. Прота Матеја Ненадовић: Мемоари (одломак) 5. Петар Петровић Његош: Горски вијенац (одломак “Бадње вече”) 6. Симо Матавуљ: “Пилипенда” 7. Лаза Лазаревић: “Све ће то народ позлатити” 8. Милош Црњански: Сеобе (одломак) / Роман о Лондону (“Пролеће је стигло у Лондон”) 9. Бранимир Ћосић: Покошено поље (одломак из прве књиге “Читава једна младост”) 10. Дино Буцати: “Колумбар” 11. Херман Хесе: “Магија књиге” / Нил Гејмен: “Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења” / Милорад Павић: Роман као							

	држава (избор одломака из огледа: “Кратка историја читања”, “Последњих сто читалаца”, “Нова генерација електронске књиге”, “Скакутаво читање или повратак фусноте”, “Романи без речи”) **ДРАМА** 1. Данило Киш: *Ноћ и магла* 2. Петар Кочић: *Јазавац пред судом* (одломак) 3. Жан Батист Поклен Молијер: *Грађанин племић* (одломак) НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ 1. Веселин Чајкановић: “О ускршњим обичајима” 2. Милутин Миланковић: *Кроз васиону и векове* (одломак) 3. Хилда Дајч: *Писма* − одломак, (обавезна напомена о власнику права: ©Јеврејски историјски музеј) 4. Споменка Крајчевић: *Кругом двојке* (избор одломака: “Унутрашња пруга”: “Станица пристаниште” - “Почетак и крај”, “Одлазак”; “Станица Калемегдан” - “Гозбе”, “Теорија”; “Станица Браће Барух” - “Извесност”, “Тајна”; “Станица Вуков споменик” - “Простор”, “Булеварска бајка”) 5. Герман Титов: “25 сати у свемиру” Са наведеног списка, обавезан је избор два дела за обраду. **ДОМАЋА ЛЕКТИРА** 1. Народне епске песме новијих времена (тематски круг о ослобођењу Србије: “Почетак буне против дахија”; “Бој на Мишару”, “Бој на Чокешини”...) 2. Љубавне народне лирске песме (“Српска дјевојка”, “Љубавни растанак”...); обичајне народне лирске песме (избор) 3. Избор из савремене српске поезије (нпр. Васко Попа: “Очију твојих да није”, Бранко Миљковић: “Критика метафоре”, Војислав Карановић: “О читању поезије”, Момчило Мошо Одаловић: “Ршуме, јеси ли знао Црњанског”, Ана Ристовић: “Гледајући у дрвеће”...) 4. Иво Андрић: *Деца* (“Деца”, “Књига” и “Панорама”) 5. Бранислав Нушић: *Сумњиво лице* 6. Клод Кампањ: *Због мојих петнаест година* 7. Давид Албахари, *Мамац* **ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ** (бирати 3-6 дела) 1. Милош Црњански: “Ја, ти и сви савремени парови” 2. Оскар Давичо: “Србија” / “Детињство” (избор)

	3. Бранко Ћопић: *Мала моја из Босанске Крупе* 4. Станислав Винавер: *Ратни другови* (“Аритон”) 5. Народна приповетка: *Усуд* 6. Вук Стефановић Караџић: *Српски рјечник* (избор, нпр. “Отмица”...); 7. Растко Петровић: *Африка* (одломци) 8. Радослав Братић: *Мајсторова рука* (одломак) 9. Милорад Павић: *Хазарски речник*, одреднице о Ћирилу и Методију (одломци) 10. Душан Ковачевић: *Ко то тамо пева* 11. Гроздана Олујић: *Гласам за љубав* 12. Џон Селинџер: *Ловац у житу* 13. Ричард Бах: *Галеб Џонатан Ливингстон* 14. Кајо Ритер: *Дечко који није био из Ливерпула* 15. Џон Бојн: *Дечак у пругастој пиџами* 16. Сју Таузенд: *Дневник Адријана Мола.* **КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ** Стилска средства: анафора и епифора, апострофа. Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска). Епско-лирске врсте: поема, балада. Драмски спев. Мемоари. Биографија.
Исходи	**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; - тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; - критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; - истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; - повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда;

	- издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; - уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; - повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; - одреди временски оквир у којем је писац стварао; - разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; - препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; - учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања; - објасни настанак и развој српског књижевног језика; - разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; - сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; - именује дијалекте српског језика; - разуме постојеће језичке прилике у Србији; - издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; - користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; - доследно примени правописну норму; - примени основна правила о распореду акцената; - уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; - пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; - уочи разлику између речи и лексеме; - препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; - разуме значење застарелих речи и неологизама; - користи речник, енциклопедију и лексикон; - уочи манипулацију у пропагандним текстовима; - напише приказ, расправу и краћи есеј; - разликује делове текста и књиге - укључујући индекс, појмовник, библиографију - и уме да их користи;

	- повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**CJ.1.4.2; CJ. 1.4.3;CJ. 1.4.4; CJ.1.4.5; CJ.1.4.6; CJ.1.4.7; CJ.1.4.8; CJ.1.4.9.**
	СРЕДЊИ	CJ. 2.4.1; CJ. 2.4.2; CJ. 2.4.3; CJ. 2.4.4; CJ.2.4.5; CJ.2.4.6; CJ.2.4.7; CJ. 2.4.8; CJ.2.4.9.
	НАПРЕДНИ	CJ.3.4.1;CJ. 3.4.2;CJ. 3.4.3; CJ. 3.4.4; CJ. 3.4.5; CJ. 3.4.6; CJ.3.4.7;CJ.3.4.8.
Време реализације	У току школске године	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, метода писаних радова, метода практичних радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, хеуристичка метода и активна настава	
Наставни облици рада	Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад	
Активности наставника	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.Књижевна дела која су доживела екранизацију (*Хајдуци*,*Аги и Ема*, *Доживљаји Тома Сојера*, *Хобит*, *Робинсон Крусо, Господар лопова*) могу послужити за компаративну анализу и уочавање разлике између књижевне и филмске (адаптиране, измењене) фабуле и израза, чиме ученици могу доћи до закључка о природи два медија и развијати своју медијску писменост. Ученици се могу упутити и на друге филмове са сличном тематиком (дечје авантуре или авантуре у фантастичном свету, одрастање усамљеног детета и сл.) и додатно повезати обраду једне тематско-мотивске целине. Са појединим елементима медијске писмености ученике треба упознати такође кроз корелацију: појам дечји часопис упознати на конкретном тексту из часописа по избору (садржај текста треба да буде у вези са лектиром); појам радио упознати уз обраду текста *Капетан Џон Пиплфокс* Душка Радовића. Поред корелације међу текстовима, неопходно је да наставник успостави вертикалну корелацију. Наставник мора бити упознат са садржајима *српског језика* претходних разреда ради поштовања принципа поступности и систематичности. Хоризонталну корелацију наставник успоставља, пре свега, са наставом историје, ликовне културе, музичке културе, верске наставе и грађанског васпитања. Увођење ученика у свет књижевности, али и осталих, тзв. некњижевних текстова (популарних, информативних), представља из- узетно сложен наставни задатак. Управо на овом ступњу школовања стичу се основна и врло значајна знања, умења и навике од којих ће зависити ученичка књижевна култура, али и естетске компетенције. Ученици треба да разумеју фикционалну природу књижевног дела и његову аутономност (односно да праве разлику између лирског субјекта и песника, приповедача и писца), као и чињеницу да књижевно дело обликује једну могућу слику стварности. При обради текста примењиваће се у већој мери јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта. У складу са исходима, ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Приликом тумачења текста ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самога текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова, уз уважавање индивидуалног разумевања смисла књижевног текста и исказивање различитих ставова. У наставној интерпретацији књижевноуметничког дела обједињавајући и синтетички чиниоци могу бити: уметнички доживљаји, текстовне целине, битни структурни елементи (тема, мотиви, песничке слике, фабула, односно сиже, књижевни ликови, смисао и значење текста, мотивациони поступци,	

	композиција), форме приповедања (облици излагања), језичко-стилски поступци и литерарни (књижевноуметнички) проблеми. Књижевнотеоријске појмове ученици ће упознавати уз обраду одговарајућих текстова и помоћу осврта на претходно читалачко искуство. У програму нису наведени појмови и врсте књижевних дела предвиђени за усвајање у претходним разредима првог основношколског циклуса, али се очекује ће се наставник наслонити на стечено знање ученика, обновити га и продубити на примерима, сходно старијем узрасту. Такав случај је са стилским фигурама (поређењем (компарацијом) и персонификацијом) које се усвајају у трећем и четвртом разреду; појму приповедања и облицима казивања у епском књижевном делу (дијалог, монолог, описивање)... Језичко-стилским изражајним средствима прилази се с доживљајног становишта; полазиће се од изазваних уметничких утисака и естетичке сугестије, па ће се потом истраживати њихова језичко-стилска условљеност.Током обраде књижевних дела, као и у оквиру говорних и писмених вежби, настојаће се да ученици откривају што више особина, осећања и душевних стања појединих ликова, као и да изражавају своје ставове о поступцима ликова. Приликом повезивања књижевних (фикционалних), граничних, односно нефикционалних текстова (путописна и аутобиографска проза) и некњижевних текстова (енциклопедије, речници, часописи и сл.), треба реализовати исходе везане за уочавање разлике између фикционалне и нефикционалне књижевности (засноване на личном сведочењу и проверљивим подацима), као и књижевног и некњижевног текста и упућивати ученика да увиде разлику у књижевном поступку између наведених врста. Исходи везани за наставну област књижевност засновани су на читању. Кроз читање и тумачење књижевних дела ученик развија читалачке компетенције које подразумевају не само истраживачко посматрање и стицање знања о књижевности већ подстичу и развијају емоционално и фантазијско уживљавање, имагинацију, естетско доживљавање, богате асоцијативне моћи, уметнички сензибилитет, критичко мишљење и изграђују морално просуђивање. Разни облици читања су основни предуслов да ученици у настави стичу сазнања и да се успешно уводе у свет књижевног дела. У петом разреду негује се, пре свега, доживљајно читање, а ученици се поступно уводе у истраживачко читање (читање према истраживачким задацима, читање из различитих перспектива и сл.) и оспособљавају да искажу свој доживљај уметничког дела, увиде елементе од којих је дело сачињено и разумеју њихову улогу у изградњи света дела.
Активности ученика	Ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Начин провере остварености програма	Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, тестови знања, разговор, контролне вежбе, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, одговорно учешће у демократском друштву, естетска компетенција, дигитална компетенција, сарадња, компетенција за решавање проблема, културна свест и изражавање, одговоран однос према околини и одрживом развоју

Редни број теме	**2**	**Тема: Језик**							
Број часова 50		**Обрада**	**22**	**утврђивање**	**22**	**систематизација**	**6**	**укупно**	**50**
Тематски садржај		Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Ћирила и Методија. Почетак писмености код Срба. Старословенски језик и писма (глагољица и ћирилица).							

програма	Развој српског књижевног језика: српскословенски, рускословенски, славеносрпски језик. Вук Караџић - реформа језика, писма и правописа. Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци). Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика. Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци). Језик - основне особине говорног и писаног језика. Грађење речи: - основни модели: извођење, слагање, префиксација; - просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице); - састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс. Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе. Фонетика: подела гласова и гласовне промене. Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије. Синтакса: реченични чланови (састав и функција); независне и зависне реченице; слагање реченичних чланова. Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену. Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме). Генитивни знак. Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци Краткоузлазни и краткосилазни акценат; правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови).
Исходи	**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** – разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употребљава их у складу са нормом; – одређује врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; – уочава делове именичке синтагме; – разликује граматички и логички субјекат; – разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником *да*;

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">– препознаје врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;
– идентификује врсте зависних реченица;
– исказује реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом;
– примењује основна правила конгруенције у реченици;
– доследно примењује правописну норму;
– разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>CJ.1.3.1; CJ. 1.3.2; CJ. 1.3.3; CJ. 1.3.4; CJ.1.3.5;CJ.1.3.6.CJ. 1.3.7; CJ.1.3.8; CJ. 1.3.9;CJ.1.3.10;CJ.1.3.11;CJ.1.3.12;CJ.1.3.13;CJ.1.3.14;CJ.1.3.15;CJ.1.3.16;CJ.1.3.21.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>CJ.2.3.1;CJ. 2.3.3;CJ. 2.3.4;CJ.2.3.5;CJ. 2.3.6; CJ. 2.3.8;CJ. 2.3.9;CJ.2.3.10;CJ.2.3.11.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>CJ. 3.3.1; CJ. 3.3.4;CJ. 3.3.5; CJ.3.3.8.</td></tr>
<tr><td>Време реализације</td><td colspan="2">У току школске године</td></tr>
<tr><td colspan="3">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td>Наставне методе</td><td colspan="2">Дијалошка, монолошка, метода практичних радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, хеуристичка метода и активна настава</td></tr>
<tr><td>Наставни облици рада</td><td colspan="2">Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад</td></tr>
<tr><td>Активности наставника</td><td colspan="2">Граматика
Основни програмски захтев у настави граматике јесте да се ученицима језик представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава не би требало да се изучава изоловано, ван контекста у којем се остварује њена функција (у свакој погодној прилици могу се знања из граматике ставити у функцију тумачења текста, како уметничког тако и научнопопуларног). Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. Језичке појаве не треба наводити нити приказивати као изоловане (нпр. неповезане речи и смисаоно некореспондентне реченице), већ их увек ваља контекстуализовати везивањем за говорне ситуације у којима се могу јасно препознати, издвојити и објаснити њи- хове карактеристике и функције. Наставни приступ падежима и вежбе усмерене на утврђивање знања о употреби правилних облика именских речи треба повезивати с одступањима од књижевног језика, колебањима и типичним грешкама које се јављају у усменом и писменом изражавању ученика. Стога се садржај вежбања падежа у настави мора одређивати на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика (нпр. током дијалога на часу, а такође и на примерима из домаћих и писмених задатака ученика). Тако ће настава језика бити у функцији оспособљавања ученика за правилно комуницирање савременим књижевним српским језиком. Обрада предлога не може се сматрати окончаном на једном часу, указивањем на њихову непроменљивост, већ основна знања треба поступно проширивати током обраде падежа, и то наводећи најфреквентније примере и њихову типичну употребу. Исто</td></tr>
</table>

	важи и за прилоге, чију поделу по значењу треба повезати са прилошким одредбама, а функцију показивати у реченици и у тексту. И променљиве врсте речи треба повезивати са њиховим типичним функцијама у реченици да би ученици уочили реч као јединицу на морфолошком и синтаксичком нивоу. Правопис Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања (правописни диктати, исправка грешака у датом тексту, тестови са питањима из правописа итд.). У оквиру правописних вежби пожељно је повремено укључити и питања којима се проверава гра- фија (писана слова: велико и мало ћириличко Ћ, Ђ; велико и мало латиничко Ђ, велико Г, С, Ш итд.). Такође, треба подстицати ученике да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. Поред тога, ученике треба упућивати на служење правописом и правописним речником (школско издање). Пожељно је да наставник доноси примерак *Правописа* на час кад год се обрађују правописне теме (тако би могао појединачно ученицима задавати да пронађу реч у правописном речнику и одреде њен правилан облик или правилно писање). Ортоепија Наставник стално треба да указује на важност правилног говора, који се негује спровођењем одређених ортоепских вежби. Ортоепске вежбе не треба реализовати као посебне наставне јединице, већ уз одговарајуће теме из граматике: нпр. уочавање места акцента у речи може се повезати са обрадом и утврђивањем знања о падежима (именице *време, раме, теме* и сл. у генитиву једнине и номинативу множине немају акценат на истом слогу итд.); реченична интонација може се с једне стране повезати са правописом, а са друге са синтаксом итд. Уз коришћење аудио снимака, ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор, а у местима где се одступа од акценатске норме, да разликују стандардни акценат од свога акцента, тј. од дијале- катске акцентуације. Неке ортоепске вежбе могу се спроводити и уз одговарајуће теме из књижевности: нпр. артикулација се може вежбати изговарањем брзалица, онда када се оне обрађују као део народног стваралаштва; акценат речи, темпо, ритам, реченична интонација и паузе могу се вежбати гласним читањем одломака из изборне лектире (по избору наставника или ученика) итд. Као ортоепску вежбу треба спроводити и говорење напамет научених одломака у стиху и прози (уз помоћ аудитивних наставних средстава).
Активности ученика	Ученик ће бити подстакнут да изражава критички став и мишљење, анализира, усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу, као и да самостално истражује и презентује.
Начин провере остварености програма	Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, тестови знања, разговор, контролне вежбе, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.
Међупредметне компетенције	Комуникативна компетенција, естетска компетенција, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема

Редни број теме	**3.**	**Тема: Језичка култура**							
Број часова 34		**Обрада**	**13**	**утврђивање**	**17**	**систематизација**	**4**	**укупно**	**34**
Тематски садржај		Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Текстови писани различитим функционалним стиловима: публицистички стил (репортажа, интервју); административни стил (молба, жалба, уплатница, обрасци, радна биографија; бирократски језик); научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета; употреба							

програма	термина). Лексикологија: - једнозначност и вишезначност речи; - лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности; - синонимија, антонимија и хомонимија; - застареле речи; нове речи - неологизми; - речник, лексикон, енциклопедија. Пропагандни текстови (рекламе и слично). Расправа и есеј на задату тему. Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.). Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање чињеница и коментара. Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независносложеним реченицама. Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; тражење грешака у тексту и исправљање. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење одговарајућег синонима; антонимски ланац; одређивање значења метафоре и метонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка - по два у сваком полугодишту.
Исходи	**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** - говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; – разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; – саставља кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; – пише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; – користи технички и сугестивни опис у изражавању; – препознаје цитат и фусноте и разуме њихову улогу; – проналази потребне информације у нелинеарном тексту; – пише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила;

	– примењује различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); – саставља текст репортажног типа (искуствени или фикционални); - правилно употребљава фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	CJ.1.1.6; CJ.1.2.1; CJ.1.2.2; CJ.1.2.3; CJ.1.2.4; CJ.1.2.5; CJ.1.2.6; CJ.1.2.8; CJ.1.3.2; CJ.1.3.4; CJ.1.3.7; CJ.1.3.8; CJ.1.3.9; CJ.1.3.13, CJ.1.3.14, CJ.1.3.15, CJ.1.3.16; CJ.1.3.20; CJ.1.4.1.
	СРЕДЊИ	CJ.2.2.1; CJ.2.2.4; CJ. 2.2.5; CJ.2.3.3; CJ.3.3.4; CJ.3.3.6; CJ.2.3.7; CJ. 2.3.10; CJ. 2. 3.11; CJ.2.4.1
	НАПРЕДНИ	CJ.3.2.1; CJ.3.2.5; CJ.3.3.5; CJ.3.3.7; CJ. 3.3.8; CJ.3.4.1; CJ.3.4.2; CJ.3.4.3; CJ.3.4.4; CJ.3.4.5; CJ.3.4.7.
Време реализације	У току школске године	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, метода практичних радова, метода писмених радова, вербална, експериментална, игровна, текстуална, аналитичко-синтетичка, пројектна, компаративна, илустративно-демонстративна, хеуристичка метода и активна настава	
Наставни облици рада	Индивидуални, фронтални, рад у пару, истраживачки рад, стваралачки рад	
Активности наставника	Развијање језичке културе један је од најважнијих задатака наставе матерњег језика. Ова наставна област, иако је програмски конституисана као посебно подручје, мора се повезивати с обрадом књижевних текстова као репрезентативних образаца изража- вања, а такође и са наставом граматике и правописа. Исто тако, обрада књижевног текста и рад на граматици и правопису књи- жевног језика мора укључивати и садржаје који доприносе неговању културе усменог и писменог изражавања. Језичка култура се негује спровођењем лексичко-семантичких и стилских вежби, које имају за циљ богаћење речника и ра- звијање способности и вештине изражавања. Све врсте тих вежбања, чији је циљ развијање језичког мишљења, изводе се на тексту или у току говорних вежби. Када су у питању домаћи задаци, препоручује се да се четири задатка пишу ћирилицом, а четири латиницом (наизменично). Годишње се ради четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање побољшане верзије састава). Школске писмене задатке требало би писати ћирилицом, а два исправка латиницом. Приликом реализације програма предмета *српски језик и књижевност* наставници треба да користе и савремене технологије (нпр. видео-бим, паметну таблу и сл.). Осавремењивање часова може се постићи и коришћењем електронских уџбеника и других наставних средстава.	
Активности ученика	Ученик ће бити подстакнут да изражава критички став и мишљење, пише домаће и остале писмене задатке, учествује у говорним вежбама и дебатама, усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу, као и да самостално истражује и презентује.	
Начин провере остварености програма	Усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, разговор, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, говорне вежбе, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова, течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених знања, богаћење речника. Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.	
Међупредметне компетенције	Комуникативна компетенција, естетска компетенција, дигитална компетенција, стваралачка компетенција, компетенција за сарадњу, компетенција за решавање проблема	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Редни број теме		**Тема**		**Starter unit** **Уводна тема**					
Број часова		**обрада**	**1**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**4**
Тематски садржај програма	Описивање радњи у садашњости и прошлости. Речи и изразе који се односе на теме; језичке садржаје –*How much time do you spend online each day? What blog are you reading now? Most people live their lives online. I'm living my life online.* **(Present Simple, Present Continuous)**; *You really love golf, don't yoou? People don't think so much now, do they?***(Question tags)**; *Life used to be more difficult. Did people use to have more skills? TV didn't use to have colour pictures.* **(Used to…)**; текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.								
Исходи	По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости и прошлости; - размене неколико информација у низу које се односе на радње и ситуације у садашњости и из прошлоси; - поштују правила учтиве комуникације.								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.							
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.							
	НАПРЕДНИ	3.1.10. 3.1.11. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18.							
Време реализације	Септембар								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога								
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару								
Активности наставника	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава								
Активности ученика	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање								

	Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога

Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		UNIT 1 – LOST AND FOUND					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**7**
Тематски садржај програма		Описивање радњи и ситуација из прошлости; описи-вање предмета и појава. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –*When I was young, we went on holiday to Scotland and I left my Teddy at a hotel.* **(Past Simple)**; *Some workers were repairing the building when we arrived.* **(Past Continuous)**; *Common objects show people ehat normal life was like. Put some clips from popular films.* **(Adjectives)**; кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и догађаја у прошлости; - размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости; - опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - опишу историјски догађај из циљне културе.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
		НАПРЕДНИ	3.1.10. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.						
Време реализације		Септембар / Октобар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални, рад у пару							
Активности наставника		планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује							

Активности ученика	Слушање,понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање

	-повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

Редни број теме	**2.**	**Тема**		UNIT 2 – CHOICES					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**5**
Тематски садржај програма		Описивање искуства из прошлости; описивање способности у садшњости. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје *–I didn't see him yesterdy. I saw him on Tuesday. I haven't seen him for a couple of days. I haven't started revising for my test yet. Our teacher has just given us our results. We still haven't tried anyithing.We haven't seen each other since last month.* **(Present Perfect vs Past Simple)** *How good are you at…? I'm pretty good at… I'm somenoe who…* текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и догађаја у прошлости; - размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости; - опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - разумеју једноставније текстове који се односе на описивање способности у садашњости; - саопште своје и туђе способности у садашњости; - размене неколико информација о способностима у садашњости; - разумеју и објасне сличности и разлике у популарним музичким жанровима између своје и циљне културе							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.						
		НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30.						
Време реализације		Октобар / Новембар							
Начин остваривања програма									

Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница;

	– писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**3.**	**Тема**		UNIT 3 – WHAT'S IT WORTH?					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Изражавање количина цена; изражавање мишљења; давање препорука; описивање будућих радњи и предвиђања. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садражје – *Computer printers can seem like a bargain. It's worth more than gold: 150,000 flowers (approximately two football pitces) only make one kilo of saffron which can cost approximately $10,000. I'd like to talk to you about… Let me start by showing you… It's worth mentioning that… This will appeal to both boys and girls. The only downside is that… The best thing about it is… I'm leaving in half an hour.* (**Present Continuous – arrangements)**; *I'm sure you'll leave late, as always.* **(Future Simple – predictions)**; *How are you going to get there?* **(Going to…)**; текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							

Исходи	По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју краће низове исказа који се односе на количине и цене; - размене информације у вези са количинама ценама; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују бића, места и предмети и дају препоруке; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се на будуће радње и предвиђања; - размене неколико исказа у вези са будућим радњама и предвиђањима; саопшти будуће радње и предвиђања;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.6.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30.
Време реализације	Новембар / Децембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ.	

	Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, ад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

Редни број теме	**4.**	**Тема**	UNIT 4 – FEELINGS

<table>
<tr><td>Број часова</td><td>обрада</td><td>3</td><td>утврђивање</td><td>5</td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>8</td></tr>
<tr><td>Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Изражавање осећања; исказивање могућности; изношење способности, обавеза, предлога и савета.
Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –It makes me feel… I get quite (embrassed) when I… Adjectives ending in -ed/-ing) We may know more in the future. They could express sadness. The evidence suggets that animals must feel something. They might have emotions. They can’t simply be like robots. (Modal verbs may, might, can, could, must to express possibility and certainty); I think my best friend can / could / will be able to walk. (Modal verbs can, could, be able to for ability); You should / must / have to / ought to practise all day. You’d better exercise. (Modal verbs sholud, must, have to, ought to for advice and obligations; You’d better for suggestions); текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="8">По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији:
-разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на осећања;
- размене неколико повезаних информација у вези са осећањима;
- искаже и образложе осећања;
- разумеју једноставније текстове који се односе на могућности;
- размене неколико информација које се односе на могућности;
- разумеју једноставније текстове који се односе на способности, обавезе, предлоге и савете, и реагује на њих;
- размене неколико информација које се односе на способности, обавезе, предлоге и савете;
- разумеју британски и амерички смисао за хумор.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.9.</td></tr>
<tr><td>Време реализације</td><td colspan="8">Децембар / Јануар</td></tr>
<tr><td colspan="9">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td>Наставне методе</td><td colspan="8">дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација</td></tr>
<tr><td>Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, индивидуални, рад у пару</td></tr>
<tr><td>Активности наставника</td><td colspan="8">планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="8">Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора</td></tr>
</table>

	Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици

	-вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**5.**	**Тема**		UNIT 5 – DISCOVERY					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**7**
Тематски садржај програма		Описивање радњи у прошлости; изража-вање мишљења, планова и намера; изражавање могућности и хипотетичких ситуација. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –*People invented the wheel more than 5,000 years ago. Wat designed a modern radar system. It's hard to imagine life without… I can't think of anything better. It's logical that… It might be… because… Seeing a shark is an exciting experience. I want to stop driving and start cycling.* **(Gerunds and infinitives)** *If we don't experiment, things won't change.If you travelled to Mars, what things would you miss?* **(First and second conditional)**; кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на прошлост; размене неколико информација у низу о догађајима у прошлости; - опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења, планова и намера; - саопште своја и туђа мишљења, планове и намере; - разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности и хипотетичких ситуација;- размене неколико информација у низу о могућностима и хипотетичким ситуацијама; - наведу биографске податке и најважнија открића/дела научника/уметника из циљне културе.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
		НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.11. 3.1.24. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.						
Време реализације		Фебруар / Март							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација							

Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања

	-разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**6.**	**Тема**		UNIT 6 – ABOUT ME					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**9**
Тематски садржај програма		Описивање бића, предмета и места. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –*I'm more of a pessimist. I tend to be an optimist. I'll be myself, so please respect me.* **(Reflexive pronouns)** *I'll be with the people who have similar interests. Cleaning toilets isn't something that I am keen on. Alasaka is a place where you can see wild bears.* **(Relative pronouns)**; кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање бића, предмета и места; - опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - размене неколико информација у низу о карактериситкама бића, предмета и места; - упореде и наведу сличности и разлике у карактериситкама савремене поезије у својој и циљној култури.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						
		НАПРЕДНИ	3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1.						
Време реализације		Март / Април							
Начин остваривања програма									

Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница;

	– писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Редни број теме	**7.**	**Тема**		UNIT 7 - ON THE STREETS					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**3**	**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Описивање места и појава; изражавање количина Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –*Wembly Stadioum is a sports stadijum in London with a capacity of 90,000 people. There are a lot of things to see in London. There's too much traffic in… Thousands of skaters take to the streets of Paris on Friday nights.* **(Quantifiers and numbers)**; *Many ancient things are discovered accidentally. The ship was located under a pub near Liverpool. The sip hasn't been removed yet. They hope it will be displayed in a museum. It is believed that…* **(Passive: present, past and future; Passive with modal verbs)**; кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - размене информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - повеже неколико исказа у краћи текст којим се описују и пореде бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; - разумеју краће низове исказа који се односе на количину; размене информације у вези са количином, димензијама и ценама; - упореди и наведе сличности и разлике између уличног живота у градовима широм света.							
Образовни		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4.						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.						

стандарди	**НАПРЕДНИ**	3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.
Време реализације	Април / Мај
Начин остваривања програма	
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом.

	Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.

Редни број теме	**8.**	**Тема**		UNIT 8 - THE LAW					
Број часова		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**7**
Тематски садржај програма		Описивање појава и догађаја; изражавање мишљења. Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје *–It's a bit much, isn't it?That seems fair, doesn't it? In the UK, trolling is now a criminal ofense. I'm a massive fan of Sherlock. The children say they are hungry. She asks if you have seen Al lately.* **(Reporred speech with present simple reporting verb)** кратке текстове и дијалоге који се односе на теме **(слушају, читају, говоре и пишу)**; сличности и разлике у културама.							
Исходи		По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис појава и догађаја; - размене информације које се односе на опис појава и догађаја; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују појаве и догађаји; - упореде и опишу сличности и разлика између законских регулстива код нас и у циљној култури.							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.3. 1.3.4.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.14. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.5.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6. 3.3.8. 3.3.9.
Време реализације	Мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту, игра улога, коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика:	

	– уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); – одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – рећање чињеница логичким или хронолошким редоследом. Писмено изражавање: – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза", осмосмерке, укрштене речи и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова.
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Комуникација, дигитална компетенција, компетенција за учење, рад са подацима и информацијама, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Ликовна култура	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:34**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ учења Ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**Композиција**					
Број часова		**обрада**	**12**	**вежбање**	**9**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**22**
Тематски садржај програма	Компоновање Примена принципа компоновања; Јединство као основни принцип ликовне композиције; Равнотежа у ликовној композицији; Хармонијска композиција; Ликовне технике и материјали: Поентилизам – дивизионизам; Уметничко наслеђе: Модерна уметност двадесетог века, модерна уметност у Србији у првој половини двадесетог века; Ритам, градација и контраст Ритам у ликовној композицији; Градација вредности светлине, боја и облика у ликовној композицији; Контраст у ликовној композицији; Ликовне технике и материјали: Графичке технике – дрворез, линорез и монотипија; Уметничко наслеђе: Фовизам, Експресионизам у уметности и на тлу Србије у првој половини 20. века; Простор и композиција 2Д и 3Д простор и облици у ликовном делу (ергономија, перспектива); Полиперспектива; Доминанта као принцип компоновања; Динамизам у ликовној композицији; Уметничко наслеђе: Кубизам и футуризам, Сезанизам и кубизам у Србији почетком 20. века; Компоновање и фантастика Ликовне технике и материјали: Фротаж и гратаж; Уметничко наслеђе: Дадаизам, надреализам и метафизичка школа, дадаизам и надреализам у Србији;								

	Слободно компоновање Систем низања скупова линија, облика, боја према одређеној шеми; Ликовне технике и материјали: Дрипинг; Уметничко наслеђе: Савремена уметност 50-их година 20. века, савремена уметност у Србији; Реални облици у нереалним односима; Слободно компоновање и фантастика; Простор и композиција/научили смо	
Исходи	*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ЛК. 1.1.2. ЛК. 1.2.1. ЛК. 1.3.1. ЛК. 1.3.3.
	СРЕДЊИ	ЛК. 2.1.1. ЛК. 2.2.2. ЛК. 2.3.1.
	НАПРЕДНИ	ЛК. 3.1.1. ЛК. 3.2.4. ЛК. 3.3.4.
Време реализације	Септембар, октобар, новембар, децембар, јануар, фебруар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова	
Наставни облици рада	фронтални, индивидуални	
Активности наставника	организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује	

Активности ученика	усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује
Начин провере остварености програма	практична провера
Међупредметне компетенције	Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву

Редни број теме	**2**	**Тема**		**Наслеђе**					
Број часова		**обрада**	**3**	**вежбање**	**2**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**6**
Тематски садржај програма		Наслеђе Културна баштина - појам и значај; Чување, заштита и обнова културног и уметничког наслеђа; Промоција уметничког наслеђа (најзначајнија уметничка остварења и уметници, локалитети и споменици на територији Србије и у свету); Уметник и креативност; Ликовне технике и материјали: Уметност и технологија; Културно наслеђе или културна баштина; Уметност нових медија/научили смо							
Исходи		*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље							
Образовни		**ОСНОВНИ**	ЛК. 1.1.3. ЛК. 1.2.1. ЛК. 1.3.1. ЛК. 1.3.3.						

стандарди	**СРЕДЊИ**	ЛК. 2.1.2. ЛК. 2.2.2. ЛК. 2.3.1
	НАПРЕДНИ	ЛК. 3.1.2. ЛК. 3.2.4. ЛК. 3.3.1. ЛК. 3.3.3.
Време реализације	Март, април	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова	
Наставни облици рада	фронтални, индивидуални	
Активности наставника	организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује	
Активности ученика	усваја нова знања, стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, конструише, црта, слика, анализира, естетски процењује	
Начин провере остварености програма	практична провера	
Међупредметне компетенције	Компетенција за учење, естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву	

Редни број теме	**3**	**Тема**		**Комуникација**					
Број часова		**обрада**	**3**	**вежбање**	**2**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**6**
Тематски садржај програма	Визуелно споразумевање Визуелна метафорика, декодирање слике (теме, мотиви, поруке, метафора, алегорија, персонификација, пиктограми...); Амблем, грб, хералдика, логотип; Психолошко и социолошко деловање знакова; Ликовне технике и материјали: Уметничке инсталације, пројекти (цртеж, слика, скулптура, дигитална фотографија, филм,								

	анимација, игрице, стрип, графити, мурали, инсталације, шминка и боди арт, одевне комбинације и детаљи...); Уметничко наслеђе: Концептуална уметност, концептуална уметност у Србији; Визуелно споразумевање/научили смо	
Исходи	*По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:* бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука; користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ЛК. 1.1.1. ЛК. 1.2.1. ЛК. 1.3.2. ЛК. 1.3.4.
	СРЕДЊИ	ЛК. 2.1.1. ЛК. 2.2.1. ЛК. 2.3.1.
	НАПРЕДНИ	ЛК. 3.1.2. ЛК. 3.2.2. ЛК. 3.3.2.
Време реализације	Април, мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	монолошка, дијалошка, демонстрације, практичних радова	
Наставни облици рада	фронтални, индивидуални	
Активности наставника	организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, едукује, вреднује	
Активности ученика	усваја нова знања и стиче вештине, дефинише нове појмове, именује, посматра, комбинује, црта, слика, обликује, колажира, естетски процењује	
Начин провере остварености програма	практична провера	
Међупредметне	Компетенција за учење,	

компетенције	естетичка компетенција, дигитална компетенција, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу, одговорно учешће у демократском друштву

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Музичка култура	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 36**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**Човек и музика**					
Број часова		**обрада**	**16**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**20**
Тематски садржај програма	Романтизам. Програмска и апсолутна музика. Соло песма. Клавирска минијатура. Националне и стилизоване игре (полка, мазурка, чардаш, казачок, сиртаки, валцер, танго...). Музичко-сценска дела. Сметана, Дворжак, Шопен, Лист, Шуберт, Шуман, Паганини, Верди, Пучини, Росини, Чајковски, Бородин, Мусоргски, Мокрањац Импресионизам. Равел, Дебиси. Савремено доба. Жанрови: Џез, популарна музика, апстрактна музика. Импровизација (појам). Стравински, Прокофјев, Коњовић, Константин Бабић, Вера Миланковић.								
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • повеже различите видове музичког изражавања са друштвено- историјским амбијентом у коме су настали; • уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу; • препознаје националне игре у делима уметничке музике; • наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба; • разликује музичке форме романтизма, импресионизма и савременог доба; • идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба; • објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; • се понаша у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; • критички просуђује утицај музике на здравље; • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.								
Образовни	**ОСНОВНИ**	**МК.1.1.2.**							
	СРЕДЊИ	**МК.2.1.2.** **МК.2.1.3.**							

стандарди	**НАПРЕДНИ**	**МК.3.1.2.** **МК.3.1.3.** **МК.3.1.4.**
Време реализације	Септембар, октобар, новембар, децембар, март, април, мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, демонстративна, монолошка	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални	
Активности наставника	Упознавање ученика са карактеристикама предвиђених садржајима. Разговор са ученицима о предвиђеним садржајима. Осмишљавање и реализација активности. Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације.	
Активности ученика	Разговор са наставником о садржајима који се обрађују. Активно учествовање у раду. Усвајање садржаја који се обрађују. Изношење мишљења о садржајима који се обрађују. Истраживање.	
Начин провере остварености програма	Усмене провере. Писмене провере до 15'. Истраживање и израда паноа, презентација или других облика презентовања истраженог. Правилана примена наученог кроз слушање музике и музичко стваралаштво. *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.	
Међупредметне компетенције	Рад са подацима Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема Комуникација Сарадња Компетенција за учење	

Редни број теме	**2**	**Тема**		**Музички инструменти**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**		**укупно**	**5**
Тематски садржај програма		Дувачки инструменти.							

Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; • опише начин добијања тона код дувачких инструмената; • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**МК.1.1.2.**
	СРЕДЊИ	**МК.2.1.1.**
	НАПРЕДНИ	**МК.3.1.1.** **МК.3.1.3.**
Време реализације	Фебруар, март	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Дијалошка, демонстративна, монолошка	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални	
Активности наставника	Упознавање ученика са карактеристикама предвиђених садржајима. Разговор са ученицима о предвиђеним садржајима. Осмишљавање и реализација активности. Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације	
Активности ученика	Разговор са наставником о садржајима који се обрађују. Активно учествовање у раду. Усвајање садржаја који се обрађују. Изношење свог мишљења о садржајима који се обрађују.Истраживање.	
Начин провере остварености програма	Усмене провере. Писмене провере до 15'. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог. Правилана примена наученог кроз слушање музике. *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.	
Међупредметне компетенције	Рад са подацима Решавање проблема Дигитална компетенција	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>3</td><td>Тема</td><td colspan="7">Слушање музике</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td></td><td>утврђивање</td><td></td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>1</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената.
Слушање световне и духовне музике романтизма, импресионизма и савременог доба.
Слушање вокалних, вокално-иструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора.
Слушање дела традиционалне народне музике.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
• идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба;
• идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба;
• препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;
• препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку;
• користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">МК.1.2.1.
МК.1.2.2.
МК.1.2.3.
МК.1.2.4.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">МК.2.2.1.
МК.2.2.2.</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">МК.3.1.3.
МК.3.2.1.
МК.3.2.2.
МК.3.2.3.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">Јун
Тема Слушање музике је заступљена на скоро сваком часу у оквиру других тема.</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Дијалошка, демонстративна, монолошка</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, групни, индивидуални</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">Представљање композиција за слушање. Разговор са ученицима о слушаним композицијама. Осмишљавање и реализација активности слушања музике. Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације.</td></tr>
</table>

Активности ученика	Разговор са наставником о композицијама које се слушају. Активно слушање музике. Усвајање садржаја који се обрађују. Изношење свог мишљења о композицијама које се слушају. Истраживање.
Начин провере остварености програма	Анализи музичких примера: активност, ниво квалитета музичке перцепције, ниво знања елемената музичке изражајности. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.
Међупредметне компетенције	Комуникација Естетичка компетенција Комуникација Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Одговорно учешће у демократском друштву Дигитална компетенција

Редни број теме	**4**	**Тема**		**Извођење музике**					
Број часова		**обрада**	**8**	**утврђивање**		**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у мешовитим тактовима (7/8, 5/8) по слуху. Певање песама у комбинацији са плесним покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике романтизма, импресионизма и савременог доба.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; • учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; • примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у комуникацији и заједничком музицирању; • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	**МК.1.1.1.** **МК.1.3.1.** **МК.1.3.2.**						
		СРЕДЊИ	**/**						

	НАПРЕДНИ	МК.3.3.1.
Време реализације	Септембар, октобар, децембар, јануар, фебруар, мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Текстуална, дијалошка, монолошка, демонстративна	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални	
Активности наставника	Певање и свирање са ученицима приликом обраде и утврђивања и обнављања песама. Представљање нових музичких елемената и музичких појмова. Осмишљавање и реализација активности . Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације.	
Активности ученика	Певање и свирање песама по слуху и са нотног текста. Лично музичко изражавање. Активно извођење музике. Усвајање нових музичких елемената и појмова. Усвајање садржаја који се обрађују.	
Начин провере остварености програма	Примена теоретског знања у музицирању: анализа нотног текста песама, тактирање. Умешност/показане вештине у извођењу музике. Самосталност у извођењу музике. Ниво активности током извођења музике, Рад. Члан хора или солиста у школским манифестацијама. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог. *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.	
Међупредметне компетенције	Рад са подацима Сарадња Решавање проблема Одговоран однос према здрављу Компетенције за учење Дигитална компетенција	

Редни број теме	**5**	**Тема**	**Музичко стваралаштво**
Тематски садржај програма	Импровизација. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма, импресионизма и савремене музике. Израда дувачких инструмената од доступних материјала.		

Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; • комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; • учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; • изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); • користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**МК.1.4.1.** **МК.1.4.2.** **МК.1.4.3.** **МК.1.4.4.**
	СРЕДЊИ	**/**
	НАПРЕДНИ	**МК.3.4.1.** **МК.3.4.2.** **МК.3.4.3.**
Време реализације	Тема Музичко стваралаштво се појављује и на великом броју часова у оквиру теме Извођење музике.	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, демонстративна, текстуална	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, индивидуални	
Активности наставника	Вођење ученика кроз процес стварања музике. Давање сугестија и мишљења о музичком стваралаштву ученика. Осмишљавање и реализација активности . Припрема материјала за рад. Испитивање и процена усвојености градива и остварености нивоа образовних стандарда. Вођење педагошке документације.	
Активности ученика	Активно учествовање у музичком стваралаштву; Примена теоретског знања у музичком стваралаштву.	
Начин провере остварености програма	Ниво тачности примене теоретског знања у стваралаштву. Активност у стваралаштву. Самосталност у стваралаштву. Истраживање и израда паноа, презентација и других облика презентовања истраженог *Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање.	
Међупредметне компетенције	Компетенције за учење Рад са подацима Дигитална компетенција Решавање проблема Естетичка компетенција, Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Историја	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:								
Циљ учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности,стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.								
Редни број теме	**1.**	**Тема**		**Основи проучавања прошлости**				
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**/**	**укупно**	**3**
Тематски садржај програма	Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана. Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност(материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални)							
Исходи	На крају теме ученик ће бити у стању да: – смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти – уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти – пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја – поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора							
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.8.						
	СРЕДЊИ	ИС.2.1.5 ИС.2.2.3 ИС.2.2.4						
	НАПРЕДНИ	ИС.3.1.1. И.С.3.1.2 И.С.3.1.4 И.С.3.2.1						
Време реализације	Септембар							
Начин остваривања програма								
Наставне методе	Монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика							
Наставни облици рада	Фронтални рад, групни рад, индивидуални рад, рад у пару							
Активности наставника	Припрема и организује, објашњава кључне речи, похваљује рад ученика, подстиче на рад, проверава и процењује рад ученика, најављује активности							

Активности ученика	Слушају, препознају, посматрају, именују, рачунају, описују, изводе закључке, сарађују у групи, активно учествују у раду
Начин провере остварености програма	Иницијални тест, провера знања(усмена или писана)
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња

Редни број теме	**2.**	**Тема**		**Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду између два светска рата**					
Број часова		**обрада**	**11**	**утврђивање**	**9**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**21**
Тематски садржај програма		Последице Великог рата (демографски и материјални губици, одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна конференција у Паризу – нова карта Европе и света). Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице). Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и носиоци уједињења, међународно признање и границе). Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свет(либералне демократије, тоталитарне идеологије, економске кризе, култура, наука и уметност, свакодневни живот). Југословенска краљевина (простор, становништво и друштво, конституисање државе, политички живот; међународни положај, економске прилике, култура, улога двора, национално и верско питање). Истакнуте личности: Николај II Романов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић, Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, ВлаткоМачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, ИсидораСекулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, ИванМештровић.							
Исходи		– наводи специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба – образлаже значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту – уочава елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности – изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера – образлаже утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту – препознаје, на примерима из савремене историје, важност поштовањаљудских права							

	– пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба – илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу – образлаже утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере – препознаје како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот – показује одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа – уочава одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.8.
	СРЕДЊИ	ИС.2.1.3. ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС. 2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.2.2.3. ИС.2.2.4.
	НАПРЕДНИ	ИС.3.1.1. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.2.1.
Време реализације	Септембар-новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика, текст-метода	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад	
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом,похваљује рад ученика, проверава и процењује рад ученика, најављује активности	
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања	
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	

Редни број теме	**3.**	**Тема**		**Други светски рат**					
Број часова		**обрада**	**8**	**утврђивање**	**7**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**16**

Тематски садржај програма	Свет у рату – узроци, међународне кризе, сукоби и освајачка политика тоталитарних држава; почетак и ток рата, зараћене стране, савезништва, фронтови, најважније операције, нови начини ратовања; ратна свакодневица; страдање цивила и ратни злочини; крај рата, победа антифашистичке коалиције. Југославија и српски народ у рату – улазак у рат, војни пораз,окупација, подела, квислиншке творевине; геноцид и злочини;устанак, антифашистичка борба и грађански рат, војне операције, живот у рату. Последице рата – људски и материјални губици, демографске и друштвене промене, миграције, уништавање културног наслеђа, суђења за ратне злочине, стварање ОУН. Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, цар Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II Карађорђевић, Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз, Милан Недић, Анте Павелић, Диана Будисављевић.	
Исходи	На крају теме ученик ће бити у стању да: -образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере – препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот – наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва – идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликата – објасни значење појмова геноцид и холокауст – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба – образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ИС.1.1.3. ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС.1.2.3.
	СРЕДЊИ	ИС.2.1.3 ИС.2.1.4 ИС.2.1.5 ИС.2.1.6 ИС.2.2.2 ИС.2.2.3 И.С.2.2.4
	НАПРЕДНИ	ИС.3.1.1. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.2.1. ИС. 3.2.7.
Време реализације	Децембар-фебруар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика, текст-	

	метода
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом,похваљује рад ученика, проверава и процењује рад ученика, најављује активности
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција

Редни број теме	**4.**	**Тема**		**Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата**					
Број часова		**обрада**	**8**	**утврђивање**	**7**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**16**
Тематски садржај програма		Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта и кризе, деколонизација, европске интеграције, покрети еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура. Југославија и српски народ после Другог светског рата – изградња новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем, однос власти према политичким противницима, међународни положај, економске и културне прилике, самоуправљање,несврстаност; свакодневица, популарна култура, нове тенденције у култури. Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мандела, Голда Меир, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић.							
Исходи		На крају теме ученик ће бити у стању да: – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба – образложи значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту – образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба							

	– истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања – покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима – критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама – анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7.
	СРЕДЊИ	ИС.2.1.2 ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2 ИС.2.2.3.
	НАПРЕДНИ	ИС.3.1.1. ИС.3.1.3. ИС.3.1.4. ИС.3.1.6. ИС.3.2.7
Време реализације	Фебруар-април	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика, текст-метода	
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад	
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом,похваљује рад ученика, проверава и процењује рад ученика, најављује активности	
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања	
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција	

Редни број теме	**5.**	**Тема**		**Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**12**

<table>
<tr><td>Тематски садржај програма</td><td colspan="2">Свет после хладног рата – пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције,савремени културни покрети.
Српски народ на крају 20. и почетком 21. века – криза СФРЈ 80-тих година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових држава,интернационализација сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000. године, Република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања Европској унији, култура и спорт.
Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница.</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="2">На крају теме ученик ће бити у стању да:
– изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности
– изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника
– препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији
– критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама
– анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног изворног материјала
– осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ
– образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба
– истражи меморијалне споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања
– покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа
– уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима
– препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и Републици Србији</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>ИС.1.1.3. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС.1.1.9. ИС.1.1.10.
ИС.1.2.2. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.7.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>ИС.2.1.2 ИС.2.1.4. ИС.2.1.5. ИС.2.1.6.
ИС.2.2.2 ИС.2.2.3.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>ИС.3.1.1. ИС.3.1.3. ИС.3.2.4. ИС.3.1.6.
ИС.3.2.7.</td></tr>
</table>

Време реализације	Април-јун
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Монолошка, дијалошка,монолошко-дијалошка, илустративно-демонстративна, метода самосталног рада ученика, текст-метода
Наставни облици рада	Фронтални, групни, рад у пару, индивидуални рад
Активности наставника	Организује час, објашњава кључне речи, подстиче на рад, именује личности и догађаје, показује на карти, подстиче ученике да повезују знања са претходним градивом,похваљује рад ученика, проверава и процењује рад ученика, најављује активности
Активности ученика	Слушају, посматрају, именују, изводе закључке, записују, сарађују у групи, читају и коментаришу, показују на карти,користе ИКТ, самостално обрађују поједине теме, оцењују свој рад и образлажу рад других, повезују стечена знања
Начин провере остварености програма	Провера знања(усмена или писана),блиц тест, продукти рада(панои, плакати), заједничко вредновање(ученици и наставник), вршњачко оцењивање, квиз, континуирано праћење напредовања и постигнућа ученика, радни листови по избору наставника
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, сарадња, дигитална компетенција

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.									
Редни број теме	**1.**	**Тема**		ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**7**
Тематски садржај програма	Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграциони процеси. Географски положај Србије. Историјско-географски развој Србије. СимболиСрбије. Границе и проблеми пограничних крајева.								
Исходи	**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** - учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта улокалној средини; - анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; - одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; - анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије;								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.4.1.							
	СРЕДЊИ	ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.4.1.							
	НАПРЕДНИ	ГЕ3.1.1. ГЕ.3.4.1.							
Време реализације	Септембар								
Начин остваривања програма									

Наставне методе	дијалошка, илустративнодемонстративна, рад са е-уџбеником, активно учење,рад на карти и тексту
Наставни облици рада	-фронтални и индивидуални, кооперативно учење (рад група и у пару)
Активности наставника	Припрема и организује час и ученичке активности, задаје задатке, објашњава кључне речи. Израђује и приказује презентације.Подстиче ученике на учење.Инсистира на практичној примени стечених знања и најављује активности за наредни час.
Активности ученика	слуша наставниково излагање,записује значајне информације у свеску, активно учествује одговарајући на питања наставника, чита и решава задати тест.
Начин провере остварености програма	-на основу урађеног иницијалног теста и на основу остварености исхода ученика усменом провером.
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – одговоран однос према околини; – одговоран однос

Редни број теме	**2.**	**Тема**		ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ					
Број часова		**обрада**	**15**	**утврђивање**	**8**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**24**
Тематски садржај програма		Геотектонски процеси на територији Србије. Сеизмизам Србије. Тектонски облици рељефа. Падински процеси и рељеф настао деловањем воде. Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека. Утицаји ерозивних и акумулативних процеса на човека. Климатски фактори и елементи. Климатске области у Србији. Подземне воде Србије. Реке Србије. ЈезераСрбије. Заштита вода и заштита од вода. Земљишта Србије. Распрострањеност биљног и животињског света							

<table>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="2">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:

- опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије;
- класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне;
- анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије;
- класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије;
- наводи начине коришћења вода Србије;
- препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода;
- доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора;</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td>ГЕ.1.1.3.
ГЕ.1.4.1.</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td>ГЕ.2.1.2.
ГЕ.2.1.3.
ГЕ.2.1.4.
ГЕ.2.4.1.</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td>ГЕ3.1.1.
ГЕ.3.4.1</td></tr>
<tr><td>Време реализације</td><td colspan="2">Септембар, Октобар, Новембар , Децембар</td></tr>
<tr><td colspan="3">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td>Наставне методе</td><td colspan="2">дијалошка,,рад на карти,илустративнодемонстративна, рад са текстом,истраживачка,рад са е-уџбеником, активно учење</td></tr>
<tr><td>Наставни облици рада</td><td colspan="2">кооперативно учење (рад група и у пару на) , фронтални и индивидуални, истраживачка и пројектна настава</td></tr>
<tr><td>Активности наставника</td><td colspan="2">Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, прати и помаже ученицима који спорије раде, показује на карти, подстиче рад , проверава и процењује рад ученика и лични.Израђује и приказује презентације.Подстиче ученике на учење.Инсистира на практичној примени стечених знањаОцењивањем мотивише ученике за учење.Најављује активности за наредни час.</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="2">Посматра презентације, учи самостално и заједно у оквиру групе ,износи своје мишљење. Самостално обрађује поједине теме, ради у групи и пару. Користи ИКТ,примењује стечена знања, показује на карти географске елементе. Повезује стечена знања са другим предметима, израђује тематске презентације,ради на дигиталној платформи.Излаже део градива, оцењује свој рад и образлаже рад других.</td></tr>
<tr><td>Начин провере</td><td colspan="2">на основу остварености исхода ученика усменом провером, на основу продукта рада (урађених паноа,</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="2">остварености програма</td><td colspan="8">презентација и плаката) и на основу остварених стандарда постигнућа ученика</td></tr>
<tr><td colspan="2">Међупредметне компетенције</td><td colspan="8">– компетенција за учење;
– комуникација;
– дигитална компетенција;
– рад са подацима и информацијама;
– сарадња;</td></tr>
<tr><td>Редни број теме</td><td>3.</td><td>Тема</td><td colspan="7">ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ</td></tr>
<tr><td>Број часова</td><td>обрада</td><td>17</td><td>утврђивање</td><td>9</td><td>систематизација</td><td>2</td><td>укупно</td><td>28</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Кретање броја становника и њихов просторни размештај.
Природно кретање.
Миграциони процеси.
Структуре становништва. Демографски проблеми и популациона политика.
Прва насеља у Србији.
Село и рурални процеси.
Градови.
Урбанизација и проблеми урбаног развоја. Београд.
Природни ресурси и привредни развој.
Друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде.
Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор.
Саобраћај и географски простор.
Туризам и трговина.
Делатности квартарног сектора.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
- објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције;
- изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи;
- изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике;
- израђује и анализира графичке приказе структура становништва;
- објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи;
- уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи;
- доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи;
- препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине;</td></tr>
</table>

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.4.1.
	СРЕДЊИ	ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.4.1.
	НАПРЕДНИ	ГЕ3.1.1. ГЕ.3.4.1
Време реализације	Децембар, Јануар, Фебруар, Март, Април	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка,рад на карти,илустративнодемонстративна, рад са текстом,истраживачка,рад са е-уџбеником, активно учење	
Наставни облици рада	кооперативно учење (рад група и у пару на) , фронтални и индивидуални, истраживачка и пројектна настава '"изокренута учионица"	
Активности наставника	Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, прати и помаже ученицима који спорије раде, показује на карти, подстиче рад , проверава и процењује рад ученика и лични.Израђује и приказује презентације.Подстиче ученике на учење.Инсистира на практичној примени стечених знањаОцењивањем мотивише ученике за учење.Најављује активности за наредни час.	
Активности ученика	Посматра презентације, учи самостално и заједно у оквиру групе ,износи своје мишљење. Самостално обрађује поједине теме, ради у групи и пару. Користи ИКТ,примењује стечена знања, показује на карти географске елементе. Повезује стечена знања са другим предметима, израђује тематске презентације,ради на дигиталној платформи.Излаже део градива, оцењује свој рад и образлаже рад других.	
Начин провере остварености програма	-на основу остварености исхода ученика усменом провером, на основу продукта рада (урађених паноа, презентација и плаката) и на основу остварених стандарда постигнућа ученика	
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – рад са подацима и информацијама; – сарадња;	

Редни број теме	**4.**	**Тема**		ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**-**	**укупно**	**3**

Тематски садржај програма	Природна баштина Србије Културна баштина Србије Светска баштина под заштитом Унескоа у Србији.	
Исходи	**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** - описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; – процењује важност очувања природне и културне баштине Србије;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.4.1.
	СРЕДЊИ	ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.4.1.
	НАПРЕДНИ	ГЕ3.1.1. ГЕ.3.4.1
Време реализације	Април , Мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка,,рад на карти,илустративнодемонстративна, рад са текстом,истраживачка,рад са е-уџбеником, активно учење	
Наставни облици рада	кооперативно учење (рад група и у пару на) , фронтални и индивидуални, истраживачка и пројектна настава	
Активности наставника	Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, прати и помаже ученицима који спорије раде, показује на карти, подстиче рад , проверава и процењује рад ученика и лични.Израђује и приказује презентације.Подстиче ученике на учење.Инсистира на практичној примени стечених знањаОцењивањем мотивише ученике за учење.Најављује активности за наредни час.	
Активности ученика	Посматра презентације, учи самостално и заједно у оквиру групе ,износи своје мишљење. Самостално обрађује појединe теме, ради у групи и пару. Користи ИКТ,примењује стечена знања, показује на карти географске елементе. Повезује стечена знања са другим предметима, израђује тематске презентације,ради на дигиталној платформи.Излаже део градива, оцењује свој рад и образлаже рад других.	
Начин провере остварености програма	-на основу остварености исхода ученика усменом провером, на основу продукта рада (урађених паноа, презентација и плаката) и на основу остварених стандарда постигнућа ученика	
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација;	

	– дигитална компетенција; – рад са подацима и информацијама; – сарадња.								
Редни број теме	**5.**	**Тема**		ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА					
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**-**	**укупно**	**3**
Тематски садржај програма	Појам и географски положај завичаја. Природне карактеристике. Друштвене карактеристике								
Исходи	**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:** - учествује у реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; - анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; - одреди географски положај завичаја ; - анализира природне и друштвене карактеристике завичаја.								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.4.1.							
	СРЕДЊИ	ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.4.1.							
	НАПРЕДНИ	ГЕ3.1.1. ГЕ.3.4.1							
Време реализације	Мај								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	дијалошка, илустративнодемонстративна, рад са текстом, истраживачка рад презентовање								
Наставни облици рада	кооперативно учење (рад група и у пару) , индивидуални, истраживачка и пројектна настава								
Активности наставника	Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, прати и помаже ученицима који спорије раде, показује на карти, подстиче рад , проверава и процењује рад ученика и лични.Израђује и приказује презентације.Подстиче ученике на учење.Инсистира на практичној примени стечених знањаОцењивањем мотивише ученике за учење.Најављује активности за наредни час.								
Активности ученика	Посматра презентације, учи самостално и заједно у оквиру групе ,износи своје мишљење. Самостално обрађује поједине								

	теме, ради у групи и пару. Користи ИКТ,примењује стечена знања, показује на карти географске елементе. Повезује стечена знања са другим предметима, израђује тематске презентације,ради на дигиталној платформи.Излаже део градива, оцењује свој рад и образлаже рад других.
Начин провере остварености програма	-на основу остварености исхода ученика усменом провером, на основу продукта рада (урађених паноа, презентација и плаката) и на основу остварених стандарда постигнућа ученика
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација; – дигитална компетенција; – рад са подацима и информацијама; – сарадња;

Редни број теме	**6.**	**Тема**		СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ							
Број часова		**обрада**	**1**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**3**		
Тематски садржај програма		Срби у Црној Гори. Срби у БиХ – Република Српска. Срби у Хрватској. Срби у осталим суседним државама. Срби у дијаспори.									
Исходи		**По завршетку разреда ученик ће бити у стању да** - објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету.									
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.4.1.								
		СРЕДЊИ	ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.4.1.								
		НАПРЕДНИ	ГЕ3.1.1. ГЕ.3.4.1								
Време реализације		Мај									
Начин остваривања програма											
Наставне методе		дијалошка,рад на карти, илустративнодемонстративна									

Наставни облици рада	фронтални и индивидуални
Активности наставника	Објашњава градиво , показује на карти, подстиче рад , проверава и процењује рад ученика.Најављује активности за наредни час. Вреднује свој рад.
Активности ученика	Посматрају презентације о Србима ван границе, Користе ИКТ.Показују на карти географске елементе регија у којима живи наше становништво у региону и дијаспори
Начин провере остварености програма	испитивање -усмено-на основу постигнутих стандарда предмета-на основу остварених исхода
Међупредметне компетенције	– компетенција за учење; – комуникација; – сарадња; – рад са подацима и информацијама;

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:

Упознавање ученика са природним појавама и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Редни број теме	**1**	**Тема**	**ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ**						
Број часова: 4		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**11**

Тематски садржај програма		Обнављање закона одржања механичке енергије. Осцилаторно кретање (осциловање тела обешеног о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда,период, фреквенција). Закон одржања механичке енергије при осциловању тела Таласно кретање (механички талас). Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина) Звук. Карактеристике звука. Звучна резонанција Лабораторијске вежба: 1. Мерење периода осциловања клатна
Исходи		- Повезује физчке величине које описују осцилације и таласе - Описује карактеристие звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука - Демонстрира и објасни: осциловање клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жице и ваздушних стубова - Примењује превентивне мере заштите од буке - *Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из осцилација и таласа*
Образовни	**ОСНОВНИ**	ФИ.1.1.1. ФИ.1.2.1. ФИ.1.2.3. ФИ.1.4.1 ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5. ФИ.1.4.6. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2.
	СРЕДЊИ	ФИ.2.1.1. ФИ.2.1.2. ФИ.2.2.2. ФИ.2.2.3. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.2.5.1. Ф.И.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ 2.6.3. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3.

стандарди		**НАПРЕДНИ**	ФИ.3.2.2. ФИ.3.2.3. ФИ.3.2.4. ФИ.3.2.5. ФИ.3.4.1.ФИ.3.7.1.ФИ.3.7.2.						
Време реализације		Септембар, октобар							
Редни број теме	**2**	**Тема**	**СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ**						
Број часова: 14		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**11**
Тематски садржај програма		Светлост (основни појмови). Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца) Закон одбијања светлости. Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија. Преламање светлости кроз призму и сочиво Одређивање положаја ликова код сочива Оптички инструменти. Лупа и микроскоп Лабораторијске вежбе: 1. Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала 2. Одређивање жижне даљине сабирног сочива							
Исходи		- Анализира примере одбијања и преламања светлости, појаву тоталне рефлексије и својства огледала и сочива - Користи лупу и микроскоп - Демонстрира: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида - Примењује превентивне мере заштите од прекомерног излагања сунчевом зрачењу							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	ФИ.1.2.1. ФИ.1.2.3. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3. ФИ.1.4.4. ФИ.1.4.5. ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2.						
		СРЕДЊИ	ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.3. ФИ.2.7.1. ФИ.2.7.2. ФИ.2.7.3.						
		НАПРЕДНИ	ФИ.3.2.5. ФИ.3.2.6 ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.						
Време реализације		Октобар, новембар							
Редни број теме	**3**	**Тема**	**ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ**						
Број часова: 14		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**11**

<table>
<tr><td>Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања.
Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон.
Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље).
Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља.
Електричне појаве у атмосфери</td></tr>
<tr><td>Исходи</td><td colspan="8">- Демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи
- Прикаже и опише електрично поље, израчуна илу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља
- Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из електростатике</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">ФИ.1.1.2. ФИ.1.4.3</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">ФИ.2.3.1. ФИ.2.4.1 ФИ.2.4.3 ФИ.2.5.3. ФИ.2.6.1. ФИ.2.6.2. ФИ 2.6.3.</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">За ову област нису предвиђени стандарди напредног нивоа</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="7">Новембар, децембар</td></tr>
<tr><td>Редни број теме</td><td>4</td><td>Тема</td><td colspan="6">ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова: 14</td><td>обрада</td><td>10</td><td>утврђивање</td><td>8</td><td>систематизација</td><td>2</td><td>укупно</td><td>20</td></tr>
<tr><td>Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Електрична струја (једносмерна, наизменична)
Услови за настајање електричне струје и извори електричне струје. Електромоторна сила.
Мерење електричне струје и напона
Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори
Омов закон за део струјног кола
Рад и снага електричне струје. Џул-Ленцов закон
Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника
Електрична струја у течностима и гасовима

Лабораторијске вежбе:
1. Зависност електричне струје од напона на проводнику
2. Одређивање електричне отпорности отпора у колу помоћу ампермерта и волтметра
Мерење јачине електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности</td></tr>
</table>

Исходи	- Објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика - Наведе и користи различите изворе електричне струје (ЕМС) и знаће да их разврста ради рециклаже - Препозна основне елементе електричног кола и знаће да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и да резултате прикаже табеларно и графички - Опише ефекте који се испољавају при протицању електричне струје - Препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домачинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу - Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из области електричне струје								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФИ.1.3.1. ФИ.1.4.1. ФИ.1.4.2. ФИ.1.4.3 ФИ.1.7.1. ФИ.1.7.2.							
	СРЕДЊИ	ФИ.2.3.1. ФИ.2.3.2. ФИ.2.3.3. ФИ.2.3.4ФИ.2.3.5. ФИ.2.3.6. ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.3. ФИ.2.4.4. ФИ.2.5.2. ФИ.2.5.3. ФИ.2.6.1. ФИ 2.6.3. фИ.2.7.1. ФИ.2.7.2ФИ.2.7.3.							
	НАПРЕДНИ	ФИ.3.3.1. ФИ.3.4.1. ФИ.3.4.2ФИ.3.4.3. ФИ.3.7.1. ФИ.3.7.2.							
Време реализације		Јануар, фебруар, март							
Редни број теме	**5**	**Тема**		**МАГНЕТНО ПОЉЕ**					
Број часова: 13		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**0**	**укупно**	**6**
Тематски садржај програма	Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље Магнетно поље електричне струје Дејство магнетног поља на струјни проводник Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени								
Исходи	- Описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје - Описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора - Објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља - Користи компас и апликације за паметне телефоне за орјентацију у природи - Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке који се односе на магнетно поље								
Образовни	**ОСНОВНИ**	ФИ.1.1.2. ФИ.1.3.2. ФИ.1.4.3.							
	СРЕДЊИ	ФИ.2.4.1. ФИ.2.4.3 ФИ.2.6.1.							

стандарди		**НАПРЕДНИ**	За ову област нису предвиђени стандарди напредног нивоа						
Време реализације		април							
Редни број теме	**6**	**Тема**	**ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ**						
Број часова: 15		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**7**
Тематски садржај програма		Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе Природна радиоктивност Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово биолошко дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења							
Исходи		- Објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе - Опише радиоактивност, врсте зрачења и радиоактивне изотопе - Препозна дејство радиоактивног зрачења и да наведе његову примену као и мере заштите - Разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене - Решава једноставне квалитативне и квантитативне задатке из атомске и нуклеарне физике							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	Стандарди за ову област нису дефинисани						
		СРЕДЊИ	Стандарди за ову област нису дефинисани						
		НАПРЕДНИ	Стандарди за ову област нису дефинисани						
Време реализације		Април, мај							
Редни број теме	**7**	**Тема**	**ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ**						
Број часова: 4		**обрада**	**1**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**	**0**	**укупно**	**2**
Тематски садржај програма		Утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије							
Исходи		Исходи за ову област нису дефинисани							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	Стандарди за ову област нису дефинисани
	СРЕДЊИ	Стандарди за ову област нису дефинисани
	НАПРЕДНИ	Стандарди за ову област нису дефинисани
Време реализације	Мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, демонстративна	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни	
Активности наставника	– *Очигледност* при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину наведено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације). – *Повезаност наставних садржаја* са појавама у свакодневном животу. Програмске садржаје на основу исхода наставник реализује 11. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе; 12. решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација;1 13. лабораторијским вежбама; 14. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (домаћи задаци, пројекти, допунска настава, додатни рад...); 15. систематским праћењем рада сваког ученика.	
Активности ученика	- Слушају - Одговарају на питања - Дискутују - Посматрају - Прате упутства - Врше мерење - Прате објашњења - Преписују са табле - Доносе закључке - Утврђују научено, одговарајући на питања	

Начин провере остварености програма	- Дискусија - Домаћи задаци - Израда задатака (вишеструки избор, допуна и кратак одговор) - Усмена или писана провера - Домаћи задаци - Активност са часа (дискусија) - Практичан рад
Међупредметне компетенције	- Компетенција за учење, - Рад са подацима и информацијама, - Решавање проблема, - Комуникација

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 136**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:4**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:								
Циљ учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.								
Редни број теме	**1**	**Тема**		**Сличност**				
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**9**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**16**
Тематски садржај програма	Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности.							
Исходи	− примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту; − примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту							
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**М.А.1.3.2.**						
	СРЕДЊИ	**М.А.2.3.2.**						
	НАПРЕДНИ	М.А.3.3.6.						
Време реализације	Септембар							
Начин остваривања програма								
Наставне методе	Метода усменог излагања,текстуална метода,демонстративна метода,метода презентације.							

Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару.
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа,наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и извлаче закључке; оцењивање.
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање с претходно стеченим знањем, извођење закључака.
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке.
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, Сарадња

Редни број теме	**2**	**Тема**		**Тачка, права и раван**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**12**
Тематски садржај програма		Однос тачке и праве, тачке и равни. Односи правих; мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар.							
Исходи		– анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом;							

	– представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака; – уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**М.А.1.5.1.**
	СРЕДЊИ	**М.А.2.5.1.**
	НАПРЕДНИ	М.А.3.5.1.
Време реализације	Октобар,новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.	
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.	
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке	
Међупредметне компетенције	Решавање проблема, сарадња, компетенција за учење	

Редни број теме	3	Тема		Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом					
Број часова		обрада	6	утврђивање	11	систематизација	1	укупно	18
Тематски садржај програма		Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом. Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама.							
Исходи		– реши линеарну једначину и неједначину; – реши реалне проблеме користећи линеарну једначину или неједначину.							
Образовни стандарди		ОСНОВНИ	М.А.2.2.1.						
		СРЕДЊИ	М.А.1.2.1						
		НАПРЕДНИ	М.А.3.2.1						
Време реализације									
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације							
Наставни облици рада		Фронтални,индивидуални,групни,рад у пару							
Активности наставника		Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа,наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.							
Активности ученика		Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.							
Начин провере остварености програма		Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке							
Међупредметне компетенције		Решавање проблема,рад са подацима,сарадња							

Редни број теме	4	Тема		Призма					
Број часова		обрада	6	утврђивање	Број часова	обрада	6	утврђивање	Број часова
Тематски садржај програма	Призма: појам, врсте, елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме. Запремина праве призме.								
Исходи	– израчуна површину и запремину праве призме (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде; – примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**М.А.1.3.4.**							
	СРЕДЊИ	**М.А.2.3.4.**							
	НАПРЕДНИ	М.А.3.3.4							
Време реализације	Децембар								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације								
Наставни облици рада	Фронтални,индивидуални,групни,рад у пару								
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа,наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.								
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање сапретходно стеченим знањем, извођење закључака.								
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке								
Међупредметне компетенције	Решавање проблема,дигитална компетенција								

Редни број теме	5	Тема		Пирамида					
Број часова		обрада	6	утврђивање	9	систематизација	1	укупно	16
Тематски садржај програма	Пирамида; појам, врсте, елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде. Запремина пирамиде.								
Исходи	– - израчуна површину и запремину четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде; – примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама;								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**М.А.1.3.4.**							
	СРЕДЊИ	**М.А.2.3.4.**							
	НАПРЕДНИ	М.А.3.3.4.							
Време реализације	Фебруар,март								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације								
Наставни облици рада	Фронтални,индивидуални,групни,рад у пару								
Активности	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока								

наставника	часа,наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке
Међупредметне компетенције	Решавање проблема,сарадња,дигитална компетенција

Редни број теме	**6**	**Тема**		**Линеарна функција**					
Број часова		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**6**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**12**
Тематски садржај програма		Линеарна функција (y = kx + n). График линеарне функције; нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција.							
Исходи		– нацрта и анализира график линеарне функције							
Образовни стандарди		**М.А.1.2.4.**		**М.А.1.3.4.**					
		М.А.2.2.4.		**М.А.2.3.4.**					
		М.А.3.2.4.		М.А.3.3.4.					

Време реализације	Април
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.
Наставни облици рада	Фронтални,индивидуални,групни,рад у пару
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа,наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке
Међупредметне компетенције	Решавање проблема,рад са подацима,сарадња,дигитална компетенција

Редни број теме	**7**	**Тема**		**Системи линеарних једначина с две напознате**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**8**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**15**
Тематски садржај програма		Појам линеарне једначине с две непознате. Појам система од две линеарне једначине с две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената; графичка интерпретација система.							

	Примена у реалним ситуацијама.	
Исходи	– реши систем линеарних једначина с две непознате (методом замене и методом супротних коефицијената) – реши реалан проблем користећи систем линеарних једначина с две непознате	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**М.А.1.2.1.**
	СРЕДЊИ	**М.А.2.2.1.**
	НАПРЕДНИ	М.А.3.2.1.
Време реализације	Април, мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.	
Наставни облици рада	Фронтални,индивидуални,групни,рад у пару	
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела,вођење и усмеравање тока часа,наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.	
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.	
Начин провере остварености	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке	

програма	
Међупредметне компетенције	Решавање проблема,рад са подацима,сарадња,дигитална компетенција

Редни број теме	**8**	**Тема**		**Ваљак,купа и лопта**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**9**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**16**
Тематски садржај програма		Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте.							
Исходи		– израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте; – примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама;							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	**М.А.1.3.5.**						
		СРЕДЊИ	**М.А.2.3.5.**						
		НАПРЕДНИ	М.А.3.3.5.						

Време реализације	Мај,јун
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Метода усменог излагања, текстуална метода, демонстративна метода, метода презентације.
Наставни облици рада	Фронтални,индивидуални,групни,рад у пару
Активности наставника	Мотивисање ученика за учење предмета, демонстрација слика са презентација и модела, вођење и усмеравање тока часа, наставник инструкцијама усмерава ученике који самостално истражују, структуришу чињенице и доносе закључке; оцењивање.
Активности ученика	Слушање, активно укључивање у дискусију, повезивање са претходно стеченим знањем, извођење закључака.
Начин провере остварености програма	Кроз усмене одговоре, активност на часу, самосталан рад, рад у групи, контролне вежбе и писмене задатке
Међупредметне компетенције	Решавање проблема,сарадња,дигитална компетенција.

Напомена: За реализацију 4 писмена задатка (у трајању од једног часа), планирано је 8 часова, са исправкама. Такође, за час обнављања градива седмог, иницијални тест и анализу иницијалног теста, планирано је 3 часа.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ учења хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу, тимски рад и одговоран однос према себи, другима и животној средини									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**Јединство грађе и функције као основа живота**					
Број часова36		**обрада**	**14**	**утврђивање**	**8+3**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**26**
Тематски садржај програма	Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми. Матичне ћелије − ћелије програмиране за различите функције. Принцип економичности грађе и функције живих бића Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација. Регулаторна улога хормона биљака и животиња. Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза − принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација.									
Исходи	Ученик ће бити у стању да: – Повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – Повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција;								

	– Идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	**БИ.1.1.1 БИ.1.1.2 БИ.1.1.3 БИ.1.1.4 БИ.1.6.1**
	СРЕДЊИ	**БИ.2.1.1 БИ.2.1.2 БИ.2.1.3 БИ.2.1.4 БИ.2.6.1**
	НАПРЕДНИ	БИ.3.1.1 БИ.3.1.2 БИ.3.1.3 БИ.3.1.4 БИ.
Време реализације	Септембар ,октобар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.	
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)	
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика	

	- Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>2</td><td colspan="2">Тема</td><td colspan="6">Човек и здравље</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова16</td><td>обрада</td><td>4</td><td>утврђивање</td><td>2+2</td><td>систематизација</td><td>1</td><td>укупно</td><td>9</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина.

Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности).

Заштита од полно преносивих болести контрацепција.

Одговорност за сопствено здравље.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">Ученик ће бити у стању да:
- одговорно се односи према свом здрављу;
– изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота;
– повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона;
– идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">БИ.1.5.1 БИ.1.5.2 БИ.1.5.3 БИ.1.5.4 БИ.1.6.1</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7">БИ.2.5.1 БИ.2.5.2 БИ.2.5.3 БИ.2.5.4 БИ.2.6.1</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7">БИ.3.5.1 БИ.3.5.2 БИ.3.5.3 БИ.3.5.4 БИ.3.6.1</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">новембар</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада;

Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставни облици рада</td><td colspan="8">Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Активности наставника</td><td colspan="8">-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма
- Планирање наставе
-Упознати их са правилима рада</td></tr>
</table>

	-Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака

	-Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

Редни број теме	**3**	**Тема**		**ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА**					
Број часова 6		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**2+1**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**7**
Тематски садржај програма		**„Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O2 и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно**							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота – на планети; – истражи давно нестале екосистеме;							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	БИ.1.1.1 БИ.1.1.2 БИ.1.1.3 БИ.1.1.4 БИ.1.6.1
	СРЕДЊИ	БИ.2.1.2 БИ.2.1.3 БИ.2.1.4 БИ.2.6.1
	НАПРЕДНИ	БИ.3.1.2 БИ.3.1.3 БИ.3.1.4
Време реализације	Јануар-фебруар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.	
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)	
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења	
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима	

	- Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

Редни број теме	**4**	**Тема**		**НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА**							
Број часова 6		**обрада**	**3**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**6**		
Тематски садржај програма		**Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и адолесцеција човека. Цветање, плодоношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.**									
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – повеже промене које се догађају организму током животног – циклуса са активностима гена; – повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције;									
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	БИ.1.3.1 БИ.1.3.2 БИ.1.3.3 БИ.1.3.4 БИ.1.6.1								
		СРЕДЊИ	БИ.2.3.1 БИ.2.3.2 БИ.2.3.3 БИ.2.3.4								
		НАПРЕДНИ	БИ.3.3.1 БИ.3.3.2 БИ.3.3.3. БИ.3.3.4.								
Време реализације		Март и април									
Начин остваривања програма											
Наставне методе		Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.									
Наставни облици рада		Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)									
Активности наставника		-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу									

	-Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење - Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу-

	-Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; - Одговоран однос према околини;

Редни број теме	**5**	**Тема**		**ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ**					
Број часова 19		**обрада**	**9**	**утврђивање**	**6+3**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**19**
Тематски садржај програма		**Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H2 O, C, N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (H.I.P.P.O. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена.**							
Исходи		Ученик ће бити у стању да: – установи узрочно-последичну везу између губитака врста – у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и							

	– енергије у мрежама исхране; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи -повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	БИ.1.4.1 БИ.1.4.2 БИ.1.4.3 БИ.1.4.4 БИ.1.6.1
	СРЕДЊИ	БИ.2.4.1 БИ.2.4.2 БИ.2.4.3 БИ.2.4.4
	НАПРЕДНИ	БИ.3.4.1 БИ.3.4.2 БИ.3.4.3 БИ.3.4.4
Време реализације	Април-мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошко - Дијалошка метода , Метода рада на тексту ,Метода демонстрације и експеримената, Метода практичног рада; Истраживачка метода, Метода коришћења ИКТ-а, Пројектна настава, метода теренске наставе, Метода илустрације.	
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Групни рад, Теренски рад, пројектни рад, рад у кругу(Дискусија)	
Активности наставника	-Упознати ученике са циљевима и садржајима програма - Планирање наставе -Упознати их са правилима рада -Пратити рад и залагање ученика на часу -Водити рачуна о индивидуализацији приступу ученику -Подстицати код ученика самостално истраживање -Менторска улога наставника -Креирање интерактивног окружења -Охрабрује, помаже и подстиче ученике -Омогућити ученицима да сами -изводе закључке -Инсистирати на систематичности у раду и поштовању принципа и правила рада -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учење	

	- Подстицати ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке, повезују знања са другим областима и другим предметима, решавају проблеме, практично примењују - Евалуација и праћење постигнућа ученика - Вођење дискусија и размена мишљења
Активности ученика	-Активан приступ при излагању новог градива и изради задатака на часу -Практична примена стечених знања -Активно учешће у групним радовима - Самостално истраживање - Теренске активности -Самопроцењивање напретка - Дискусије и дебате - Учешће у квизовима и играма - Креативне активности - Запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема - Презентација и дељење резултата - Самоевалуација градива
Начин провере остварености програма	-Усмена провера -Писмени тестови и задаци - Практичан рад -Наставни листић -Анализа домаћих задатака -Праћење активности на часу- -Пројектни рад и презентације -Анализа лабораторијских вежби - Самоевалуација ученика
Међупредметне компетенције	Комуникација; - Рад с подацима и информацијама; - Дигитална компетенција; - Решавање проблема; - Сарадња; - Одговорно учешће у демократском друштву; - Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околини;

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Хемија	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 72	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:2

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ учења хемије је да ученик развоје систем основних хемијских појмова и вештина за правилно руковање лабараторијским посуђем, прибором и суспстанцам, да се оспособи за примену стеченог занања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способнсоти апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној седми.									
Редни број теме	**1.**	**Тема**	**ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС**						
Број часова		**обрада**	**2**	**утврђивање**	**1**	**систематизација**		**укупно**	**3**
Тематски садржај програма	**Предмет изучавања хемије. Везе између хемије и других наука. Примена хемије у различитим делатностима и свакодневном животу Супстанца. Врсте супстанци: хемијски елементи, хемијска једињења и смеше.**								
Исходи	**Ученик ће бити у стању да:** ▪ На конкретним примерима из свакодневног живота наводи примену хемије; ▪ Идентификује и објашњава појмове који повезују хемију с другим наукама, различитим професијама и принципима одрживог развоја; ▪ Објашњава основну разлику између хемијских елемената и хемијских једињења; ▪ Класификује и разликује врсте супстанци на основу степена сложености;								
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ХЕ.1.1.1.							
	СРЕДЊИ								
	НАПРЕДНИ								
Време реализације	септембар								
Начин остваривања програма									

Наставне методе	Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња

Редни број теме	**2.**	**Тема**		Хемија као експериментална наука и хемијска лабораторија					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		**Хемијска лабораторија и експеримент.** **Лабораторијско посуђе и прибор.** **Физичка и хемијска својства супстанци.** **Физичке и хемијске промене супстанци**							
Исходи		**Ученик ће бити у стању да:** ▪ На основу датих фаза постављања научне теорије одређује да ли је хипотеза исправна или није; ▪ Разуме и примењује основна правила понашања у хемијској лабораторији; ▪ На основу пиктограма процењује ризике употребе супстанце по здравље и околину; ▪ Одређује физичка и хемијска својства на основу описа; ▪ Изводи потребна мерења и на основу лабораторијске вежбе одређује физичка и хемијска својства супстанци; ▪ На конкретним примерима претвара дате јединице у тражене вредности; ▪ На различитим типовима задатака одређује физичке и хемијске промене супстанци.							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	XE.1.1.9 XE.1.1.10 XE.1.1.12 XE.1.1.3						
		СРЕДЊИ	XE.2.1..7						
		НАПРЕДНИ	XE.3.1.3						
Време реализације		септембар, октобар							
Начин остваривања програма									

Наставне методе	Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације, метода лабораторијских радова
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини

Редни број теме	**3.**	**Тема**		Атоми и хемијски елементи					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**11**
Тематски садржај програма		**Атоми хемијских елемената. Хемијски симболи.** **Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач.** **Атомски и масени број, изотопи.** **Распоред електрона по нивоима у атомима елемената.** **Периодни систем елемената (ПСЕ), закон периодичности и веза између броја и распореда електрона по нивоима у атомима елемената и положаја елемената у ПСЕ.** **Племенити гасови. Својства и примена.**							
Исходи		**Ученик ће бити у стању да:** ▪ Разликује хемијске елементе и хемијска једињења на основу честица – атома; ▪ На основу написаног симбола зна назив елемента, као и да на основу назива елемента пише одговарајући симбол; ▪ Одређује грађу атома: шта чини атомско језго а шта електронски омотач; ▪ На конкретним примерима одређује број елементарних честица; ▪ Одређује и представља изотопе хемијских елемената; ▪ Правилно попуњава распоред електрона по енергетским нивоима поштујући правила; ▪ На основу места у Периодном систему елемената класификује елемент – метал, неметал, металоид и племенити гас; ▪ На основу валентних електрона објашњава реактивност племенитих гасова и наводи њихову примену у свакодневном животу.							
		ОСНОВНИ	XE.1.5.1.						

стандарди	**СРЕДЊИ**	XE.2.1.2
	НАПРЕДНИ	
Време реализације	новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални	
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања	
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања	
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према околини	

Редни број теме	**4.**	**Тема**		**МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		**Ковалентна веза: молекули елемената и молекули једињења.** **Атомска и молекулска кристална решетка.** **Јонска веза и јонска кристална решетка.** **Валенца. Хемијске формуле и називи.**							
Исходи		**Ученик ће бити у стању да:** ▪ У конкретним примерима, на основу врсте елемента одређује тип хемијске везе; ▪ Шематски приказује настајање везе у молекулима елемената и једињења; ▪ Користећи Периодни систем елемената Луисовим симболима представља настајање везе у молекулима елемената и једињења; ▪ Описује физичка својства супстанци с атомском, молекулском и јонском кристалном решетком; ▪ Препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује га са својствима супстанци; ▪ Разликује и објашњава физичка својства супстанци с јонском и ковалентном везом;							

	▪ Пише, саставља хемијске формуле и даје називе на основу сталне и промењиве валенце; ▪ На основу валентних електрона одређује валенцу.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ХЕ.1.1.9. ХЕ.1.1.10. ХЕ.1.1.11.. ХЕ.1.2.9. ХЕ.1.2.10. ХЕ.1.5.1.
	СРЕДЊИ	ХЕ.2.1.3.
	НАПРЕДНИ	ХЕ.3.1.4
Време реализације	децембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални	
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања	
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања	
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, сарадња, комуникација, решавање проблема, дигитална компетенција, одговоран однос према околини	

Редни број теме	**5.**	**Тема**		**ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**2**	**укупно**	**13**
Тематски садржај програма	**Смеше: хомогене и хетерогене.** **Раствори – хомогене смеше. Растварање и растворљивост.** **Вода и ваздух – хомогене смеше у природи.** **Масени процентни састав смеша.** **Раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.**								

Исходи	**Ученик ће бити у стању да:** ▪ Разликује једињења и смеше – структуру; ▪ На конкретним примерима калсификује хомогене и хетерогене смеше у зависности од агрегатног стања; ▪ На конкретним примерима задатака израчунава масу раствора, масу растворене супстанце и масу растварача; ▪ Класификује растворе на незасићене, засићене и презасићене, на основу количине растворене супстанце; ▪ На основу експерименталног рада одређује растворљивост супстанци с различитим типом хемијске везе у води; ▪ Израчунава масени проценат раствора помоћу пропорције; ▪ Кратко описује поступке за раздвајање састојака смеше и наводи лабораторијско посуђе и прибор за сваки поступак.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ХЕ.1.1.2- ХЕ.1.1.7 ХЕ.1.1.8 ХЕ.1.1.11
	СРЕДЊИ	ХЕ.2.1.2 ХЕ.2.1.3 ХЕ.2.1.5 ХЕ.2.1.6 ХЕ.2.1.9 ХЕ.2.1.10
	НАПРЕДНИ	ХЕ.3.1.5 ХЕ.3.1.7 ХЕ.3.1.9
Време реализације	јануар, фебруар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације, метода лабораторијских радова	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални	
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања	
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања	
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, сарадња, комуникација, решавање проблема, дигитална компетенција, одговоран однос према околини	

Редни број теме	**6.**	**Тема**	**ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ**

Број часова	обрада	3	утврђивање	3	систематизација		укупно	6
Тематски садржај програма	**Хемијске реакције.** **Закон о одржању масе.** **Хемијске једначине.**							
Исходи	**Ученик ће бити у стању да:** ▪ Дефинише хемијску реакцију и повезује је с хемијским променама; ▪ На конкретним примерима одређује реактанте и производе хемијских реакција; ▪ Самостално саставља и изједначава хемијске реакције на основу описа; ▪ Примењује закон о одржању масе и израчунава масу реактаната или масу производа;							
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ХЕ.1.1.6. ХЕ.1.1.8.						
	СРЕДЊИ							
	НАПРЕДНИ							
Време реализације	фебруар, март							
Начин остваривања програма								
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације							
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални							
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања							
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања							
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу							
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, решавање проблема, естетичка компетенција							

Редни број теме	7.	Тема	ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ					
Број часова	обрада	5	утврђивање	4	систематизација	1	укупно	10

Тематски садржај програма	**Релативна атомска и релативна молекулска маса.** **Количина супстанце и мол. Моларна маса.** **Закон сталних односа маса.** **Масени процентни састав једињења.** **Израчунавања на основу једначина хемијских реакција.**	
Исходи	**Ученик ће бити у стању да:** ▪ Објашњава однос између стварне и релативне атомске масе; ▪ Израчунава релативне атомске и релативне молекулске масе атома, молекула и једињења; ▪ Током израчунавања успоставља везу између масе супстанце, количине супстанце и броја честица; ▪ На основу закона сталних односа маса одређује односе масе елемената у различитим једињењима; ▪ Користећи закон сталних односа маса одређује формулу једињење; ▪ Пише једначине хемијских реакција примењујући правила за стехиометријска израчунавања.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ХЕ.1.5.1.
	СРЕДЊИ	ХЕ.2.1.8
	НАПРЕДНИ	ХЕ.3.1.9
Време реализације	март, април	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални	
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања	
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања	
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу	
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња, одговоран однос према здрављу	

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>8.</td><td>Тема</td><td colspan="6">ВОДОНИК И КИСЕОНИК И
ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА.
СОЛИ</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>8</td><td>утврђивање</td><td>5</td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>13</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">Водоник.
Кисеоник. Оксидација, сагоревање и корозија.
Оксиди: хемијске формуле, називи и основна својства.
Киселине: хемијске формуле, називи и основна својства.
Хидроксиди (базе): хемијске формуле, називи и основна својства.
Мера киселости раствора: pH-скала.
Неутрализација – хемијска реакција киселина и хидроксида (база).
Соли: формуле и називи.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">Ученик ће бити у стању да:

▪ Пише и изједначава једначине за лабораторијско добијање водоника и кисеоника;
▪ На конкретним задацима изводи потребна стехиометријска израчунавања, примењујући правила;
▪ На основу сталне и промењљиве валенце пише формуле и називе оксида;
▪ Пише једначине дисоцијација киселина, хидроксида и соли;
▪ Пише и изједначава једначине хемијских реакција синтезе киселина и база;
▪ Одређује киселост одговарајућег раствора на основу дате pH вредности;
▪ На основу назива киселина и база пише одговарајуће формуле, реакције неутрализације и изводи стехиометријска израчунавања;
▪ На конкретним формулама соли одређује валенцу метала.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td>ОСНОВНИ</td><td colspan="7">ХЕ.1.2.1 ХЕ.1.2.4 ХЕ.1.2.5 ХЕ.1.2.6 ХЕ.1.2.7 ХЕ.1.2.9</td></tr>
<tr><td>СРЕДЊИ</td><td colspan="7">ХЕ.2.2.1 ХЕ.2.2.2 ХЕ.2.2.4</td></tr>
<tr><td>НАПРЕДНИ</td><td colspan="7">ХЕ.3.2.1 ХЕ.3.2.2 ХЕ.3.2.3 ХЕ.3.2.4 ХЕ.3.2.5 ХЕ.3.2.6</td></tr>
<tr><td colspan="2">Време реализације</td><td colspan="8">мај, јун</td></tr>
<tr><td colspan="10">Начин остваривања програма</td></tr>
<tr><td colspan="2">Наставне методе</td><td colspan="8">Монолошка, дијалошка, монолошко-дијалошка, метода демонстрације, метода лабораторијских радова</td></tr>
</table>

Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални
Активности наставника	Пише на табли, диктира, објашњава, поставља питања
Активности ученика	Пишу у својим свескама, дају одговоре, постављају питања
Начин провере остварености програма	Домаћи задаци, усмено испитивање, контролни задаци, петнаестоминутне провере, активност на часу
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење, комуникација, решавање проблема, дигитална компетенција, рад с подацима и информацијама

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Техника и технологија 8.разред **ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:** 68 **НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:**2

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:									
Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ**					
Број часова 6		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**		**укупно**	**6**
Тематски садржај програма		Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Електрична инсталација-опасност и мере заштите. Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност. Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; - анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; - образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; - повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;								
Време реализације		септембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Дијалошка, монолошка,рад на тексту,илустративно-демонстративна							
Наставни облици рада		Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад							

Активности наставника	- организатор и реализатор наставе - презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење - прати напредовање ученика - наводи ученике на одговарајуће закључке - упознаје их са техничким напретком од праисторије до данашњег доба
Активности ученика	- пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика - користи различите изворе знања - проналази нове информације - уочава - разликује - упоређује - класификује - износи своје мишљење - уређује и презентује - закључује процењује сопствени рад и напредак
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	Компентенцијазацеложивотноучење Комуникација Рад с подацима и информацијама Сарадња Решавањепроблема

Редни број теме	2	Тема		САОБРАЋАЈ					
Број часова 6		обрада	4	утврђивање	2	систематизација		укупно	6
Тематски садржај програма	Саобраћајна средства на електропогон - врсте и карактеристике. Хибридна возила. Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. Основи телекомуникација.								
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним; - разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; - користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе; -								
Време реализације	Септембар,октобар,								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Дијалошка, монолошка,илустративно-демонстративна								
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад								
Активности наставника	Предавање, дискусија, одговарање на питања , објашњавање, подстицање ученика на рад, задавање задатака, постављање питања, учествовање у разговору, записивање на табли, размењивање знања и искустава, одговарање на питања ученика, проверавање датих одговора, допуњавање и кориговање одговора, сумирање рада, извођење закључака, праћење рада ученика, оцењивање...								
Активности ученика	пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - проналази информације - уочава - именује - упоређује - класификује и уређује - дискутује - износи сопствено мишљење и став - цртају - израђују моделе								

Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	– Компентенцијазацеложивотноучење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња Решавањепроблема

Редни број теме	**3**	**Тема**		**ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ**					
Број часова 18		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**11**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**18**
Тематски садржај програма		Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ. Основни симболи у електротехници. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола. Израда и управљање електромеханичким моделом.							
Исходи		По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; - процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; - црта електричне шеме правилно користећи симболе; - користи софтвере за симулацију рада електричних кола;							

Време реализације	Новембар,децембар,јануар
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративно-демонстративна
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад
Активности наставника	- организатор и реализатор наставе - презентује - утиче на развој свести ученика о значају и примени техничког цртања, као начина комуникације у техници, - истиче неопходност правилног понашања на мрежи (интернету) - развија осећај ученика за простор, тачност, уредност, прецизност и одговорност - прати постигнућа ученика
Активности ученика	пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - уочава - разликује - упоређује - црта - повезује изглед објекта у простору и равни - повезује ранија знања са новим сазнањима примењује научено - користи различите изворе знања - пажљиво и одговорно претражује и користи интернет - развија осећај прецизности и уредности
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	– Компентенцијазацеложивотноучење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња Решавањепроблема

Редни број теме	4	Тема		РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА					
Број часова 20		обрада	12	утврђивање	7	систематизација	1	укупно	20
Тематски садржај програма	. Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије. Обновљиви извори електричне енергије. Електроинсталациони материјал и прибор. Кућне електричне инсталације. Састављање електричних кола Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. Електричне машине. Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. Основни електронике. Рециклажа електронских компоненти.								
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; - анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; - разликује елементе кућне електричне инсталације; - повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; - користи мултиметар; - анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом; - класификује електронске компоненте на основу намене; - аргументује значај рециклаже електронских компоненти;								
Време реализације	Јануар,фебруар,март								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Дијалошка, монолошка, илустративно-демонстративна, практичан рад								
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад								
Активности наставника	- организатор и реализатор наставе								

	-презентује -подстиче ученика на истраживање, увиђање, закључивање, упоређивање -развија разумевање за неопходност рационалног коришћења материјала и енергената -помаже у изради модела -подстиче на развој предузетничких способности (економичност и квалитет израде, начин представљања, изградњи и одбрани ставова...) - прати постигнућа ученика
Активности ученика	... - пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика - повезује ранија знања - уочава начине примене - разликује - упоређује - анализира - класификује - презентује оцењује квалитет часа
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	– Компетенција за целоживотно учење – Комуникација – Решавање проблема – Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција

Редни број теме	5	Тема		КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ					
Број часова 18		обрада	2	утврђивање	15	систематизација	1	укупно	20
Тематски садржај програма	Моделовање електричних машина и уређаја. Огледи са електропанелима. Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. Израда и коришћење једноставног школског робота управљаним вештачком интелигенцијом. Рад на пројекту: - израда производа/модела; - управљање моделом; - представљање производа/модела.								
Исходи	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат; - креира документацију, развије и представи бизнис план производа; - састави производ према осмишљеном решењу; - састави и управља једноставним школским роботом уз примену вештачке интелигенције; - представи решење готовог производа/модела; -процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта.								
Време реализације	април мај,јун								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Вербална, демонстрациона, показивачка , дијалошка,								
Наставни облици рада	Фронтални, рад у пару,индивидуални и тимски рад								
Активности наставника	- упознаје ученике са правилима рада у групи, поделом посла и одговорностима, са динамиком и роковима за реализацију пројектних активности - организатор и реализатор наставе - пажљиви посматрач - помагач када је то потребно - давалац повратне информације - неко ко охрабрује -презентује -саветује и одговара на питања ученика -утиче на развој свести ученика о значају примене теоријских знања за израду предмета који имају употребни карактер и могу се								

	користити у реалном окружењу - упознаје ученике са правилима рада у групи -помаже у избору материјала и алата
Активности ученика	- усваја и примењује знања, - развија вештине, ставове, одговорност и самосталност - проналази потребне информације -уочава -разликује -упоређује -одабира - налази решење - формира идеју - израђује техничку документацију - планира и реализује сопствени производ - ствара (мери, обележава, обрађује...) -контролише -презентује
Начин провере остварености програма	Вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.
Међупредметне компетенције	– Компентенцијазацеложивотноучење – Комуникација – Рад с подацима и информацијама – Сарадња Решавањепроблема

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Информатика и рачунарство	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 34**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Редни број теме	**1.**	**Тема**		**Информационо-комуникационе технологије**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**	**1**	**укупно**	**12**
Тематски садржај програма		Радно окружење програма за табеларна израчунавања; Креирање радне табеле и унос података; Подешавање изгледа табеле; Формуле и функције; Примена формула за израчунавање статистике; Сортирање и филтрирање података; Визуелизација података; Припрема документа за штампу и рад са дељеним табелама							
Исходи		Подеси оквир ћелија у табели; Подеси односно промени ширину колоне, висину реда и обрише колону, ред или ћелију; Унесе индекс, експонент у подацима у ћелији; Користи формуле за израчунавање нових података на основу података у табели; Примени различите статистичке функције приликом израчунавања вредности; Филтрира податке према задатом критеријуму; Сортира податке према задатом критеријуму; Креира различите типове графикона; Уређује изглед графикона – форматирањем графикона;							
Време реализације		Септембар - Новембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације, Метода практичних и лабораторијских радова							
Наставни облици рада		Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима							
Активности наставника		Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује							
Активности ученика		Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања							
Начин провере остварености програма		Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару							
Међупредметне компетенције		Компетенција за целоживотно учење, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња							

Редни број теме	2.	Тема		Дигитална писменост					
Број часова		обрада	4	утврђивање	/	систематизација	1	укупно	5
Тематски садржај програма		Отворени подаци; Заштита личних података; Појам и примена вештачке интелигенције; Садашњост и будућност вештачке интелигенције							
Исходи		Користи предности отворених података на интернету коришћењем различитих портала, апликација...; Зна која је улога повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности; На адекватан начин заштити своје личне податке подешавањима у интернет претраживачу; Препозна ризике давања личних података у различитим сферама коришћења свих дигиталних уређаја; Препозна дигитално насиље и адекватно реагује у ситуацијама насиља; Зна која су његова права и којим документом су она дефинисана; Објасни појам вештачке интелигенције својим речима; Наведе примере коришћења вештачке интелигенције у свакодневном животу; Објасни утицај вештачке интелигенције на живот човека;							
Време реализације		Новембар - Децембар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима							
Активности наставника		Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује							
Активности ученика		Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања							
Начин провере остварености програма		Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару							
Међупредметне компетенције		Комуникација, Компетенција за целоживотно учење, Рад са подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња, Одговоран однос према здрављу, Одговоран однос према околини							

Редни број теме	3.	Тема		Рачунарство					
Број часова		обрада	8	утврђивање	8	систематизација	1	укупно	17
Тематски садржај програма		Увод у Џупитер; Радна свеска; Унос података у једнодимензионе низове; Задаци са листама; Сортирање и филтрирање података у једнодимензионом низу; Графичко представљање података; Унос и представљање табеларно записаних података; Анализа табеларно записаних података; Индексирање и транспоновање табеле; Учитавање података у табелу							
Исходи		Покаже и објасни структуру низа података; Уради једноставне вежбе употребом функција len и range у низу података; Уради једноставне вежбе употребом основних функција len, sum, min и max за анализу и обраду низова података; Објасни појмове сортирање, филтрирање и медијана у контексту низова података; Уради једноставне вежбе употребом функција сортирање и филтрирање података у низу; Уради једноставне вежбе употребом функције медијане; Објасни чему служи библиотека matplotlib.pyplot; Креира стубичасте, тракасте и кружне графиконе употребом функција из библиотеке matplotlib.pyplot; Подеси односно одреди изглед графикона; Направи фреквенцијску анализу података; Објасни чему служи библиотека pandas и које су предности рада у њој; Повеже/учита датотеке из програма Excel у библиотеку pandas – табеларно представљање података; Користи структуру DataFrame за табеларно представљање података; Изврши анализу табеларно записаних података применом основних функција; Повеже – учита датотеке из програма Excel у библиотеку pandas – табеларно представљање података;							
Време реализације		Јануар - Мај							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Метода усменог излагања, Метода разговора, Метода демонстрације, Метода практичних и лабораторијских радова							
Наставни облици рада		Фронтални облик рада, Индивидуални облик рада, Рад у паровима							
Активности наставника		Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује							
Активности ученика		Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Постављају питања, Одговарају на питања							
Начин провере остварености програма		Усмена, Писмена, Практична, Вежбе на рачунару							
Међупредметне компетенције		Компетенција за целоживотно учење, Комуникација, Рад с подацима и информацијама, Дигитална компетенција, Решавање проблема, Сарадња							

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физичко и здравствено васпитање 8 разред	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: :102**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 3**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Редни број теме	**1**	**Тема**	**ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ (Теоретска наст., Полигони,Плес и ритмика)**

Број часова	**обрада**	**3**	**утврђивање**	**7**	**систематизација**		**укупно**	**10**

Тематски садржај програма	Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Народно коло „Моравац“. Ритмичка вежба без реквизита. Народно коло из краја Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима. Полигон са препрекама
Исходи	*Изводи разноврсна природна и изведена кретања и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама; *Примењује вежбе које подстичу раст и развој и правилно држање тела; *Користи вежбе за развој и усавршавање моторичких способности;

Образовни стандарди		
	ОСНОВНИ	ФБ.1.3.1, ФВ.1.3.2. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4.
	СРЕДЊИ	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.
	НАПРЕДНИ	ФВ.3.1.1. ФВ.3.1.2.

Време реализације	Септембар- јун
Начин остваривања програма	
Наставне методе	Демонстративна, Метода практичног вежбања
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални
Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише Евидентира сублимира резултате умножава и доставља остварене резултате са тестова за развој моторичких способности
Активности ученика	Посматрају и прате часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ
Начин провере остварености програма	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, у кућним условима, приказ продукта активности и достављање путем Гугл учионице, имејлом или друштвеним мрежама.
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална компетенција за целоживотно учење

Редни број теме	**2**	**Тема**		**АТЛЕТИКА**					
Број часова		**обрада**	**9**	**утврђивање**	**10**	**систематизација**		**укупно**	**19**
Тематски садржај програма		Истрајно трчање Спринтерско трчање. Штафетно трчање Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис (лећна техника). Бацање „вортекс-а“.							

Исходи	– комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу; – доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама; – одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; *Разуме сврху и значај вежбања;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2. ФВ.1.2.4. ФВ.1.3.3. ФВ.1.3.4. ФВ.1.1.3 , ФВ.1.1.4. , ФВ.1.1.7.,ФВ.1.1.8. , ФВ.1.1.9. ФВ.1.1.10. ФВ.1.1.11. ФВ.1.1.12. ФВ.1.1.13.
	СРЕДЊИ	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.
	НАПРЕДНИ	ФВ.3.1.1 ФВ.3.1.2.
Време реализације	Септембар - јун	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања	
Наставни облици рада	Фронтални, Индивидуални, групни	
Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднуј	
Активности ученика	Посматрају и прате часове слушају питају демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ.	
Начин провере остварености програма	Редовна настава, обавезне физичке активности Кроз активности у Дечијој и Спортској недељи Кросевима (јесењи и пролећни) Такмичењем (унутар одељења и међуодељењским). Поделом ученика према полу, према нивоу усвојености вежби из претходног разред и њиховим способностима. Коришчењем станица, полигона, чувањем, помагањем, коришћењем паметне табле, примена ИКТ-а	
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције, одговоран однос према околини, естетичка компетенција Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, Дигитална компетенција за целоживотно учење Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња.	

Редни број теме	3	Тема	СПОРТСКА ГИМНАСТИКА					
Број часова	**обрада**	**8**	**утврђивање**	**8**	**систематизација**		**укупно**	**16**
Тематски садржај програма	Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Прескок Греда Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.							
Исходи	. – примени мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту; – направи план дневних активности; – наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље; – разликује здраве и нездраве начине исхране; – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – препозна врсту повреде; – правилно реагује у случају повреде; – чува животну средину током вежбања.							
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФВ.1.2.1. , ФВ.1.2.2., ФВ.1.2.3. ФВ.1.2.4.						
	СРЕДЊИ	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.						
	НАПРЕДНИ	ФВ.3.1.1 ФВ.3.1.2.						
Време реализације	Целе године							
Начин остваривања програма								
Наставне методе	Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања							
Наставни облици рада	Рад у пару, Фронтални ,Индивидуални ,групни							

Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује
Активности ученика	Посматрају и прате часове слушају питају Демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ
Начин провере остварености програма	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције

Редни број теме	**4**	**Тема**		**Спортске игре Спортске игре (Кошарка, рукомет, одбојка, фудбал и стони тенис)**					
Број часова		**обрада**	**10**	**утврђивање**	**41**	**систематизација**		**укупно**	**51**
Тематски садржај програма		Футсал: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила Рукомет: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Кошарка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Одбојка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Активност по избору Вежбе са вијачом. Вежбе са обручем.							

	Стони тенис ; Техника, игра	
Исходи	. – примени мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту; – направи план дневних активности; – наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље; – разликује здраве и нездраве начине исхране; -Навија фер,чува себе и друге; -Усвајио знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	ФВ.1.2.1. , ФВ.1.2.2., ФВ.1.2.3. ФВ.1.2.4.
	СРЕДЊИ	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.
	НАПРЕДНИ	ФВ.3.1.1 ФВ.3.1.2.
Време реализације	Целе године	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања	
Наставни облици рада	Рад у пару, Фронтални ,Индивидуални ,групни	
Активности наставника	Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује	
Активности ученика	Посматрају и прате часове слушају питају Демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ	
Начин провере остварености програма	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава	
Међупредметне компетенције	Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције	

Редни број теме	5	Тема		Мерење моторичих способности					
Број часова		обрада	6	утврђивање	0	систематизација		укупно	6
Тематски садржај програма		Подела моторичких способности. Функција срчано-дисајног система.							
Исходи		. – примени мере безбедности током вежбања; – разликује здраве и нездраве начине исхране; - -Усвајио знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања;							
Време реализације		Септембар,октобар и мај							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Усмено излагање, Демонстративна ,Метода практичног вежбања							
Наставни облици рада		Рад у пару, Фронтални ,Индивидуални ,групни							
Активности наставника		Планира организује демонстрира припрема, ПП презентације, квизове, анкете,прати мотивише, поставља у виртуелној учионици сублимира, систематизује вреднује							
Активности ученика		Посматрају и прате часове слушају питају Демонстрирају вежбају учествују у организацији такмичења практично примењују стечена знања на часовима и у реалном животу, користи ИКТ							
Начин провере остварености програма		Применом одговарајућих метода, облика и форми рада Вежбањем у сали, учионици, школском дворишту; Примена ИКТ-а, онлајн настава							
Међупредметне компетенције		Компетенциија за учење, естетичка компетенција, комуникација, одговоран однос према здрављу решавање проблема, сарадња, рад са подацима и информацијама, дигиталне компетенције							

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Грађанско васпитање	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: :34**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења програма Грађанског васпитања је да ученик изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.									
Редни број теме	**1**	**Тема**		**ЉУДСКА ПРАВА**					
Број часова		**обрада**	**8**	**утврђивање**		**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма	Припадност држави и нацији Патриотизам - осећај љубави и поноса према домовини и свим њеним припадницима. Начини изражавања патриотизма. Обесправљивање и угрожавање слободе људи. Ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам. Заједница различитих културних група Културна разноликост у форми мултикултуралности и интеркултуралности. Интеркултурни дијалог као средство развоја поштовања различитих култура и заједничког живота. Припадници националних мањина у Србији - заштита права и слобода припадника националних мањина.								
Исходи	– штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; – аргументује потребу посебне заштите права детета; – на примеру препозна уграђеност права детета у основним документима која уређују рад школе;								
Време реализације	**Септембар-новембар**								
Начин остваривања програма									
Наставне методе	Вербална метода, метод демонстрације								
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални групни , тимски								
Активности наставника	Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању								
Активности ученика	Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања								
Начин провере остварености програма	Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља								
Међупредметне	Настава грађанског васпитања повезује се са сацајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја,								

компетенције	инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује

Редни број теме	**2**	**Тема**		**ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**10**
Тематски садржај програма		Пол и род Биолошке разлике (анатомске и физиолошке), насупрот разликама које друштво ствара (очекивања друштва од мушкараца и жена). Преношење родних образаца. Стереотипи и предрасуде о роду. Родна перспектива Укључивање родне перспективе приликом доношења одлука важних за једну заједницу (образовање, здравље, породица, запошљавање, спорт...). Родна равноправност Родна равноправност и једнаке могућности за све ради развоја друштва. Препреке родној равноправности. Одговорност државе, организација цивилног друштва и појединца у постизању родне равноправности. Привремене позитивне мере за постизање родне равноправности (квоте уписа на факултет, субвенције за запошљањање...). Родно засновано насиље Родне разлике као основа неравнотеже моћи. Злоупотреба моћи насилника. Карактеристике особе која врши насиље, која је изложена насиљу или која му сведочи. Мере заштите од родно заснованог насиља.							
Исходи		– наведе чиниоце који утичу на остваривање дечијих права; – препозна ситуације кршења дечијих права у свакодневном животу и на примерима историјских догађаја; – искаже свој став о значају поштовања правила у функционисању заједнице;							
Време реализације		Новембар - јануар							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Вербална метода, метод демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални групни , тимски							
Активности наставника		Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању							

Активности ученика	Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања
Начин провере остварености програма	Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља
Међупредметне компетенције	Настава грађанског васпитања повезује се са садајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује

Редни број теме	**3**	**Тема**		**ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ**					
Број часова		**обрада**	**6**	**утврђивање**	**2**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Медији Врсте и функције медија. Слобода медија и њихов допринос развоју демократије. Медији као извор информација и дезинформација. Манипулације путем медија (одлагање информације, скретање пажње, побуђивање емоција, стварање осећаја кривице, неговање некултуре...). Медијска писменост Способност разумевања, критичког и аналитичког усвајања медијских садржаја. Кодекс у медијима Кодекс деца и медији. Кодекс новинара. Притисци на новинаре као инструмент ограничавања слободе изражавања.							
Исходи		– учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; – понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; – наведе начине демократског одлучивања; – објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права;							
Време реализације		Јануар - март							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Вербална метода, метод демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални групни , тимски							
Активности наставника		Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању							
Активности ученика		Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања							
Начин провере		Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља							

остварености програма	
Међупредметне компетенције	Настава грађанског васпитања повезује се са садајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује

Редни број теме	**4**	**Тема**		**ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ**					
Број часова		**обрада**	**5**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		Снимање кратког филма о вредностима грађанског друштва Избор теме и формулисање идеје. Писање сценарија. Подела задатака. Снимање. Монтажа. Презентација. Евалуација.							
Исходи		– реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; – прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; – наведе врсте насиља; – анализира сукоб из различитих углова учесника и налази констр							
Време реализације		Април - јун							
Начин остваривања програма									
Наставне методе		Вербална метода, метод демонстрације							
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални групни , тимски							
Активности наставника		Наставник покреће тему за анализу и разговор, саветује ученике у истраживању							
Активности ученика		Укључују се у дискусију, изражавају своје мишљење , раде истраживања							
Начин провере остварености програма		Наставник кроз разговор анализира колико је ученик разумео задату тему, проверава задатог истраживаља							
Међупредметне компетенције		Настава грађанског васпитања повезује се са садајаима следећих предмета: српски језик, географија, историја, инфроматика и рачунарство, ликовна култура, као и са другим предметима у зависности од тема које се обрађује							

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Верска настава	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА:36**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА:1**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА: Циљеви верске наставе јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности Цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета.			
Редни број теме	**1**	**Тема**	**Увод**
Број часова:		**1**	
Тематски садржај програма		• Упознавање са садржајем програма и начином рада	
Исходи		• моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 8. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	
Време реализације			
Начин остваривања програма			

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.
- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

Редни број теме	2	Тема	ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖЈА
Број часова:		**6**	
Тематски садржај програма		• Човек - икона Божја и свештеник твари • Хришћанско схватање личности • Грех као промашај човековог назначења • Две велике заповести о љубави • Слобода и љубав у хришћанском етосу	
Исходи		• моћи да увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света. • моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим. • бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. • моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; моћи да разликује слободу од самоволје; • моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; • бити подстакнут да увиди вредност ближњега у сопственом животу; • моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; • моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави	
Време реализације			
Начин остваривања програма			

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

Редни број теме	3	Тема	ПОДВИЖНИЧКО – ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС
Број часова:		**7**	
Тематски садржај програма		• Хришћански подвиг • Примери подвига: свети људи су имали различите подвиге • Хришћански пост (духовни смисао, начин поста, евхаристијски, једнодневни и вишедневни пост) • Основне хришћанске врлине Евхаристијски поглед на свет	
Исходи		• моћи да увиди да је подвиг начин живота у Цркви; • моћи да препозна различите подвиге као путеве који воде ка истом циљу; • моћи да објасни кад и како се пости; • моћи да увиди смисао и значај поста; • бити подстакнут на пост и молитву као начин служења Богу; • бити подстакнут да развија хришћанске врлине; • бити подстакнут да се критички односи према својим поступцима; • бити подстакнут да чита Житија Светих; бити подстакнут да заснује свој однос према Богу на захвалности.	
Време реализације			
Начин остваривања програма			

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

Редни број теме	4	Тема	ЛИТУРГИЈА
Број часова:		**9**	
Тематски садржај програма		• Светотајински живот Цркве • Света Литургија као светајна Цркве • Свете Тајне Крштења и Миропомазања Света Тајна Исповести • Света Тајна брака (слика Христа и Цркве) • Монашка заједница (искорак ка животу будућег века) • Света Тајна Рукоположења Молитвословља Цркве	
Исходи		• • моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...) моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; • знати да је Причешће врхунац светотајинског живота • моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; • бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; • моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; • моћи да разликује и именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ); • моћи да препозна своју службу у Цркви; • моћи да у молитвословљима уочи важност природних елемената (воде, грожђа, жита, светлости...) бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве;	

Време реализације	

Начин остваривања програма

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;
- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;

- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

25. Српски језик и књижевност
1. Историја
2. Географија
3. Биологија
4. Ликовна култура
5. Музичка култура

Редни број теме	**5**	**Тема**	**СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ**
Број часова:		**11**	
Тематски садржај програма		• Света браћа Кирило и Методије • Свети Сава • Срби светитељи (вероучитељ ће на више часова описати живот и подвиге неколико светитеља Српске Цркве по избору: - Света лоза Немањића - Св. цар Лазар - Св. Василије Острошки - Св. Николај Жички и Охридски - Св. Петар Цетињски - Св. Вукашин из Клепаца) • Крсна слава и обичаји (литије, храмовне и градске славе...) Српска црквена баштина	
Исходи		• моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; • моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светога Саве за српски народ;	

	• бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље • хришћанских врлина; • моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља • моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; • бити подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију • бити подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и • лепоту српске културне баштине
Време реализације	

Начин остваривања програма

Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело
катихете (вероучитеља) и његових ученика.
Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.

- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
- Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.
- Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.
- У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
- Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.

Евалуација наставе

Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:

- процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;

- провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;

Оцењивање

Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:

- усмено испитивање;
- писмено испитивање;
- посматрање понашања ученика;

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

6. Српски језик и књижевност
7. Историја
8. Географија
9. Биологија
10. Ликовна култура
11. Музичка култура

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: немачки језик	**ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА: 68**	**НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА: 2**

ЦИЉ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА:								
Циљ учења Другог страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу**.**								
Редни број теме	**1.**	**Тема**		**Књижевност**				
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**7**
Тематски садржај програма	ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ *Perfekt* правилних и неправилних глагола, све употребе *Perfekt раздвојних и нераздвојних глагола*, све употребе *Perfekt глагола изузетака…* **(Интер)културни садржаји**: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт; метафоричка употреба језика/идиоми.							
Исходи	-разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, догађаја и способности у прошлости; -размени неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; -опише искуства, догађаје и способности из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; -разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање способности и умећа у садашњости; -размени неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости;							
Образовни	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.1.3.3. 1.3.4. 1.3.5.						

стандарди	**СРЕДЊИ**	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.2.3.4. 2.3.8.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6
Време реализације	септембар/октобар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, рад на тексту игра улога коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	планира -припрема -анализира -мотивише, -координира, ---наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењује	
Активности ученика	Слушање,понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, извођење дијалога, вежбање изговора	
Начин провере остварености програма	вежбе слушања -вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза	

	-путем теста
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема Естетичка компетенција

Редни број теме	**2**	**Тема**		**Спорт**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**		**укупно**	**9**
Тематски садржај програма		ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ *Präsens* за изражавање будућих радњи које су део утврђених распореда/програма Präsens за изражавање радњи у садашњости *Future I* за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања Модални глаголи за изражавање вероватноће: können, müssen, dürfen, sollen, wollen, möchten, mögen *као и* за изражавање општих планова и намера, као и предвиђања на основу чулних опажања **(Интер)културни садржаји**: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на њих; метафоричка употреба језика/идиоми							

Исходи	-разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања у будућности; -размени неколико исказа у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима у будућности; -саопшти планове, намере и предвиђања; -разуме краће низове исказа који се односе на предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; -упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; -затражи и пружи детаљније информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности;	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6.
Време реализације	октобар/новембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	

Активности наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује
Активности ученика	Слушање,понављање, ,читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему допуњавање реченица -глума -извођење закључака у вези са граматичким правилима -вођење дијалога ученика међусобно уз координацију наставника
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -рад на пројекту
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема Одговоран однос према здрављу

Редни број теме	**3**	**Тема**		**Храна**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**7**
Тематски садржај		ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА							

програма	*Abzählbare und unzählbare Nomen* Питања са *Was, Warum, Wie viel…*	
Исходи	-разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова који се односе на изражавање мишљења; -тражи и саопшти мишљење, слагање/ неслагање и даје кратка образложења; - разуме краће низове исказа који се односе на количину, димензије и цене; -размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.	
Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6.
Време реализације	новембар/децембар	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања –вреднује	

Активности ученика	Слушање,понављање, читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему допуњавање реченица -глума -извођење закључака у вези са граматичким правилима -вођење дијалога ученика међусобно уз координацију наставника
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема Одговоран однос према здрављу

<table>
<tr><td>Редни број теме</td><td>4</td><td>Тема</td><td colspan="7">Болести и симптоми</td></tr>
<tr><td colspan="2">Број часова</td><td>обрада</td><td>4</td><td>утврђивање</td><td>5</td><td>систематизација</td><td></td><td>укупно</td><td>9</td></tr>
<tr><td colspan="2">Тематски садржај програма</td><td colspan="8">ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА

РАЗУМЕВАЊЕ, ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ УПУТСТАВА

so + adjectiv + wie
Komparativ und Superlativ von Verben

одлазак лекару</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="8">-разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на жеље, интересовања, потребе, осете и осећања;
- размени неколико повезаних информација у вези са жељама, интересовањима, осетима и осећањима;
-искаже и образложи жеље, интересовања, потребе, осете и осећања;
-повеже неколико исказа у краћи текст којим се описују и пореде бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања

-разуме и следи краће низове упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;
-тражи и пружи неколико везаних једноставнијих упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="3">Образовни стандарди</td><td colspan="2">ОСНОВНИ</td><td colspan="6">1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.</td></tr>
<tr><td colspan="2">СРЕДЊИ</td><td colspan="6">2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23.2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3</td></tr>
<tr><td colspan="2">НАПРЕДНИ</td><td colspan="6">3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.6.</td></tr>
</table>

Време реализације	децембар/јануар
Начин остваривања програма	
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	даје упутства -координира -помаже -мотивише - наводи на повезивање и примену знања –усмерава вреднује
Активности ученика	Слушање, понављање, читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему, допуњавање и исправљање реченице записивање информације које чују,самостално долажење до граматичких правила, поређење, писање кратких реченица, одговарање на питања везана за прочитани текст -вежбе изговора
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста -рад на пројекту
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња

	Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема Одговоран однос према здрављу

Редни број теме	**5**	**Тема**		**Забава**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**3**	**систематизација**		**укупно**	**7**
Тематски садржај програма		ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА *Artikeln* *Rektion der Verben*							
Исходи		- разуме и на прикладан начин одговори на честитку, захвалност и извињење -упути честитку, захвалност и извињење користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе -разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; -размени информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;							
Образовни стандарди		**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2						
		СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.2.3.4.						
		НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20.3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6						

Време реализације	фебруар
Начин остваривања програма	
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише - наводи на повезивање и примену знања –усмерава вреднује
Активности ученика	Слушање, понављање, читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему, допуњавање и исправљање реченице записивање информације које чују,самостално долажење до граматичких правила, поређење, писање кратких реченица, одговарање на питања везана за прочитани текст -вежбе изговора
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација

	Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема Одговоран однос према здрављу

Редни број теме	**6**	**Тема**		**Куповина**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**		**укупно**	**9**
Тематски садржај програма		ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) Модални глаголи за изражавање предлога Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (*müssen-nicht müssen, können-nicht können*) Ради се вокабулар који се односи на продавнице, одећу и модне детаље, модални глаголи, будуће време, модални глаголи за доношење закључака, *wollen, sollen* куповина одеће **(Интер)културни садржаји**: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола							
Исходи		-разуме једноставније текстове који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; -размени неколико информација које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе; -разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања у будућности; - размени неколико исказа у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима у будућности;							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.1.3.3. 1.3.4. 1.3.5.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.2.3.4. 2.3.8.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6.
Време реализације	март
Начин остваривања програма	
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника	-даје упутства -координира -помаже -мотивише - наводи на повезивање и примену знања –усмерава вреднује
Активности ученика	Слушање, понављање, читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему, допуњавање и исправљање реченице записивање информације које чују,самостално долажење до граматичких правила, поређење, писање кратких реченица, одговарање на питања везана за прочитани текст -вежбе изговора
Начин провере остварености програма	-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи

	-проналажење уљеза -путем теста -рад на пројекту
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема Одговоран однос према здрављу

Редни број теме	**7**	**Тема**		**Кућа**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**4**	**систематизација**		**укупно**	**8**
Тематски садржај програма		ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА Перфект (Perfekt von regelmäassigen und unregelmässigen Verben, Verben mit trennbaren und untrennbaren Verbzusatz) Модални глаголи у прошлом времену							
Исходи		-разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; -размени информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;							

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.1.3.4.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.8.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2
Време реализације	април/мај	
Начин остваривања програма		
Наставне методе	дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација	
Наставни облици рада	Фронтални, индивидуални, рад у пару	
Активности наставника	-планира -припрема -анализира -мотивише, -координира, ---наводи на повезивање и примену знања, усмерава, оцењу	
Активности ученика	Слушање, понављање, читање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему, допуњавање и исправљање реченице записивање информације које чују,самостално долажење до граматичких правила, поређење, писање кратких реченица, одговарање на питања везана за прочитани текст -вежбе изговора	
Начин провере остварености програма	вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи	

	-проналажење уљеза -путем теста
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема Одговоран однос према здрављу

Редни број теме	**8**	**Тема**		**Светски проблеми**					
Број часова		**обрада**	**4**	**утврђивање**	**5**	**систематизација**		**укупно**	**9**
Тематски садржај програма	ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ Индиректни предлози и савети Индиректне наредбе и молбе Индиректне изјаве и питања са уводним глаголом у садашњем времену Индиректна питања са уводним глаголом у садашњем времену								
Исходи	-разуме краће низове обавештења, молби и захтева који се односе на потребе и интересовања и реагује на њих; -саопшти краће низове обавештења, молби и захтева који се односе на потребе и интересовања;								

Образовни стандарди	**ОСНОВНИ**	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.1.3.3.
	СРЕДЊИ	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3.2.3.4. 2.3.8.
	НАПРЕДНИ	3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.1.31. 3.1.32. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6.
Време реализације		мај/јун
Начин остваривања програма		
Наставне методе		дијалошка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, игра улога рад на тексту коришћење мултимедијалних презентација
Наставни облици рада		Фронтални, индивидуални, рад у пару
Активности наставника		-даје упутства, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, поставља питања и подстиче ученике да постављају питања
Активности ученика		-слушају текст, читају, траже информацију у тексту, допуњавају и исправљају реченице, записују информације које чују,самостално долазе до граматичких правила,
Начин провере остварености програма		-вежбе слушања - вежбе читања -разумевање писаног језика -писано изражавање -повезивање текста и реченица са сликама/илустрацијама -вежбе употпуњавања низа -игра улога -вежбе одређивања реда речи у реченици -вежбе правилног изговарања речи -проналажење уљеза -путем теста

	-рад на пројекту
Међупредметне компетенције	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Решавање проблема Одговоран однос према здрављу

7. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Концепт и сврха слободних наставних активности

Слободне наставне активности (у даљем тексту СНА), су део плана наставе и учења који школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученици у сваком разреду, од петог до осмог, бирају један од три програма СНА који школа нуди што значи да ће сваки ученик током другог циклуса основног образовања и васпитања похађати четири различита програма. Ученици и њихови родитељи се пре избора упознају са понуђеним програмима на часу одељенског старешине, на родитељском састанку, путем сајта школе, лифлета и др. Одабрани програми СНА су за ученика обавезни а успех се изражава описном оценом и не утиче на општи успех.

Иако се за неке СНА може направити природна веза са одговарајућим обавезним предметима не треба их посматрати као неку врсту њиховог проширивања или продубљивања. У њиховом остваривању наставник се ослања на ученичка и школска и ваншколска знања и искуства. Програми СНА нису намењени само некој групи ученика као што су нпр. ученици који се спремају за такмичење или им је потребна додатна подршка у учењу. Сврха СНА је да допринесу остваривању општих исхода образовања и васпитања, развијању кључних и општих међупредметних компетенција потребним за сналажење у свакодневном животу. Осим тога, подршка су професионалном развоју ученика који на крају основне школе доносе важну одлуку о наставку школовања у контексту новог концепта средње школе у којој се полажу општа и стручна матура. И на крају, мада не мање важно, СНА доприносе бољем упознавању ученика и њиховој сарадњи, јер се остварују у групама састављеним од ученика из различитих одељења.

Начин остваривања програма и улога наставника

Програми СНА су тако конципирани да фаворизују активност ученика, повезивање њиховог школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе.

Сваки појединачни програм СНА садржи дидактичко-методичко упутство које, заједно са овим општим упутством, даје комплетну слику о природи конкретног програма и његовом остваривању.

Програми СНА реализују се комбиновањем различитих техника рада са ученицима, као што су: презентације, демонстрације, студије случаја, симулације, играње улога, дебате, рад у малим групама, рад на пројектима, гледање и анализа видео прилога, креативне радионице, рад у групи на платформама за учење, повезивање са вршњацима из других школа или држава, гостовања стручњака, учење у другим установама, посете разним дешавањима, укључивање у акције... Потенцира се самосталност ученика у активном начину учења, а улога наставника је превасходно у томе да уведу ученике у тему, представе им кључне појмове садржаја и подстакну их на активност коју затим усмеравају, прате и вреднују. Уколико је потребно може се користити модификовано кратко предавање које држи наставник или ученик.

Због природе програма и чињенице да се у сваком разреду похађају другачије СНА увођење ученика у тему је изузетно важно. Наставник треба кратко да представи сваку тему користећи разноврсне материјале које је унапред припремио/ла (филмови, слике, приче, новински текстови...), а који

имају функцију мотивисања ученика. Избор подстицаја треба да одговара не само теми већ и узрасту ученика. Добар уводни материјал се препознаје по томе што је код ученика изазвао радозналост, потребу да о томе разговарају, постављају питања, истражују, предлажу...

Концепт СНА не базира се на коришћењу уџбеника који су посебно за њих припремљени. Напротив, ученици се подстичу да користе што различитије изворе информација и да према њима имају критички однос. Циљ је јачати ученике да се ослањају на сопствене снаге, да развијају компетенције за рад са подацима. Иако се очекује да ће се ученици у великој мери ослањати на интернет као брз и лако доступан извор информација, треба их охрабривати да користе и друге изворе као што су књиге, старе фотографије, интервју и др.

Праћење, вредновање и оцењивање

У складу са чланом 61. *Закона о основном образовању и васпитању* и *Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању* (члан 7), СНА се описно оцењују (истиче се, добар и задовољава), а оцена не улази у општи успех ученика. То подразумева да наставник континуирано прати активности ученика и њихов напредак у достизању исхода и развоју компетенција.

Имајући у виду концепт програма СНА, исходе и компетенције које треба остварити, односно развити, процес праћења и вредновања ученичких постигнућа остварује се на различите начине. Ученици треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати.

Наставници могу да припреме материјале које ће користити за процењивање знања, вештина, ставова, пре и након обраде неке тематске целине ради објективности утврђивања ученичког напретка. Могу се користити и презентације ученика, продукти њиховог рада, писање есеја или резултати на тематским квизовима.

Током школске године наставник пратити и вреднује и друге показатеље напретка као што су нпр. начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како брани своје ставове. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.

7.1. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ ЗА ПЕТИ И ШЕСТИ РАЗРЕД

7.1.1. ЖИВОТНЕ ВЕШТИНЕ

Циљ учења слободне наставне активности Животне вештине је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме различите животне ситуације и изазове, повећа капацитет да на одговоран начин брине о себи, другима и околини и понаша се у складу са културом безбедности.

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА

	Наставна тема	**Укупан број часова**	**Број часова обраде**	**Број часова утврђивања**
I	**ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА УЧЕЊЕ, РАД И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ**	18	8	10
II	**ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КУЛТУРЕ БЕЗБЕДНОСТИ**	18	9	9
Укупно		36	17	19

Исходи	**Наставна тема**
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – на одговоран начин брине о себи и околини и помаже другима у невољи; – проналази релевантне и поуздане изворе информација од значаја за сналажење у свакодневним и ванредним животним ситуацијама; – критички промишља и доноси одлуке уважавајући контекст ситуације, процену последица и најбољи интерес за себе, друге и околину; – јасно изрази сопствене мисли и осећања, са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на	**ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА УЧЕЊЕ, РАД И ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ**

конструктиван начин; – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин; – организује своје свакодневне активности на продуктиван начин; – препозна опасности и адекватно реагује; – разликује ризично од превентивног и безбедног поступања пре, током и након елементарне непогоде; – тумачи знакове опасности, посебно ЕОР и поступа у складу са упутствима надлежних служби; – процени сопствене могућности и ограничења у решавању проблема и потражи одговарајућу помоћ кад процени да ситуација превазилази његове могућности; – повезује информације од релевантних институција са потенцијалним ризицима и правилним реаговањем у кризним ситуацијама; – образложи значај солидарности са људима у невољи; – аргументује значај културе безбедности и пружања прве помоћи;	
– искаже афирмативни став о људима који су активисти Црвеног крста; – наведе које надлежан за одређене ванредне ситуације и симулира позив хитним службама; – доведе у везу заштиту животне средине са климатским променама и културом безбедности; – разликује безбедно, небезбедно и ризично понашање у саобраћају и примењује мере заштите приликом вожње различитим превозним средствима; – наброји правила којих се треба придржавати у комуникацији током несреће, наведе садржај торбе за случај несреће, поступа према плану евакуације и комуникације; – наброји и објасни мере за ублажавање и смањења ризика од земљотреса, пожара, поплава и екстремних метеоролошких услова; – разликује безбедна од небезбедних купалишта, објасни улогу спасиоца, поступа у складу са правилима понашања на купалиштима и демонстрира поступак самопомоћи у случају грча мишића у води; – наведе принципе и демонстрира пружање прве помоћи на изабраном примеру.	**ВЕШТИНЕ ЗНАЧАЈНЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КУЛТУРЕ БЕЗБЕДНОСТИ**

Начин остваривања програма	Комбиноване методе (дијалог, хеуристички разговор, анализа, синтеза, монолог, текстуални и демонстративни метод, активна настава. . .) рад у групама, тимски и истарживачки рад, индивидуални рад . рад у паровима, дебата, презентација.

7.1.2. МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Циљ учења слободне наставне активности Медијска писменост је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.

	Наставна тема	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
I	**ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА**	**7**	**4**	**3**
II	**ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ**	**10**	**5**	**5**
III	**ОГЛАШАВАЊЕ**	**9**	**5**	**4**
IV	**МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ**	**10**	**6**	**4**
Укупно		**36**	**20**	**16**

Исходи	Наставна тема
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – идентификује/процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници); – разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука; – упореди основне особености различитих медија и изводи закључке о функцијама медија; – опише и анализира своје медијске навике;	**ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА**

– разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности; – деконструише једноставније примере медијских порука; – одговорно креира једноставније медијске садржаје. – критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ; – наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача. – разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи; – идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву; – препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи” и агрегатора садржаја; – вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане; – препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама.	**ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ** **ОГЛАШАВАЊЕ** **МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ**
Начин остваривања програма	- Демонстративно илустративна - Индуктивна - Закључивање по аналогији - Метода практичног рада - Индивидуални рад

7.1.3. ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА

Циљ учења слободне наставне активности Вежбањем до здравља је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.

	Наставна тема	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
I	ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА	7	4	3
II	ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ	10	5	5
III	ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД	9	5	4
IV	У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ	10	6	4
		36	20	16

Исходи	Наставна тема
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље;	ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА
– упореди специфичности вежбања у спорту и ван спорта; – разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима;	ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ
– има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању;	ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД

– препозна ситуације у којима не сме да вежба; – препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље; – повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет; – поштује еколошка правила у средини где вежба; – правилно поступа у пружању прве помоћи при повредама у вежбању; – критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање; – користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед; – разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела; – препозна ризике гојазности и мршавости; – наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу; – критички се односи према рекламираним производима животних намирница; – аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неодговарајућих дијета; – доведе у везу вежбање са правима детета; – аргументује значај вежбања после болести и неких повреда; – поштује потребе и могућности различитих учесника у вежбању и наведе примере равноправности и неравноправности у спорту;	**У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ**
Начин остваривања програма	комплексна вербална, демонстративна, вежбања, игра улога, фронтални, групни, индивидуални

7.1.4. ЦРТАЊЕ, ВАЈАЊЕ И СЛИКАЊЕ

Циљ учења слободне наставне активности Цртање, вајање и сликање је да ученик кроз ликовни рад развија стваралачко мишљење и унапређује визуелно опажање, естетичке критеријуме и способност ликовног изражавања.

	Наставна тема	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
I	**ЦРТАЊЕ**	11	7	4
II	**ВАЈАЊЕ**	15	8	7
III	**СЛИКАЊЕ**	10	5	5
Укупно		**36**	**20**	**16**

Исходи	Наставна тема
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – црта креирајући линије различитих вредности комбиновањем материјала, угла и притиска прибора/материјала;	**ЦРТАЊЕ**
– црта према задатом моделу приказујући односе величина које опажа; – илуструје причу, бајку или песму одабраном цртачком техником; – обликује, према моделу, фигуре од меког материјала стилизујући сложени облик;	**ВАЈАЊЕ**
– обликује, у самосталном и тимском раду, скулптуре или употребне предмете од материјала за рециклажу; – наслика ликовни рад према задатом или одабраном моделу приказујући тонове које опажа; – обликује стварне и имагинарне текстуре и облике одабраном цртачком, сликарском или вајарском техником;	**СЛИКАЊЕ**

– изрази цртежом, сликом и скулптуром машту, сећање, емоције, интересовања или утисак о уметничком делу; – обликује употребне предмете примењујући најмање једну хоби технику; – разликује цртачке, сликарске и вајарске технике, материјал и прибор; – чисти радну површину, простор и прибор по завршетку сваког рада; – учествује у активностима које доприносе добробити школе и локалне заједнице.	
Начин остваривања програма	Мотивациони разговори који подстичу интересовање, одушевљење, имагинацију и позитивну емотивну реакцију, као и настава која обезбеђује задовољство у раду. Кратко упутство и савети током рада.

7.1.5. ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ учења слободне наставне активности је да ученици стекну знања, понашање, ставове и вредности који су потребни за очување и унапређење животне средине, биодиверзитета, природе и одрживог развоја

	Наставна тема	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
I	**УПОЗНАЈ ЖИВИ СВЕТ СВОЈЕ ОКОЛИНЕ**	**7**	**4**	**3**
II	**ЗНАЧАЈ ЖИВОГ СВЕТА ЗА ЧОВЕКА**	**10**	**5**	**5**
III	**ПОМОЗИМО ДА ПРЕЖИВЕ**	**9**	**5**	**4**
IV	**ЈА ЧУВАМ ПРИРОДУ**	**10**	**6**	**4**
Укупно		**36**	**20**	**16**

Исходи	Наставна тема
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – препознаје проблем, планира стратегију решавања и решава проблем примењујући знања и вештине стечене у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства.	**УПОЗНАЈ ЖИВИ СВЕТ СВОЈЕ ОКОЛИНЕ**
– прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у заштити животне средине и биодиверзитета;	**ЗНАЧАЈ ЖИВОГ СВЕТА ЗА ЧОВЕКА**

– активно учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и биодиверзитета; – повеже значај очувања животне средине и биодиверзитета са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – аргументује своје ставове према еко-култури и култури свакодневног живљења; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању задатог циља; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи; – критички се односи према употреби и злоупотреби природе.	**ПОМОЗИМО ДА ПРЕЖИВЕ** **ЈА ЧУВАМ ПРИРОДУ**
Начин остваривања програма	фронтални индивидуални рад у пару рад у групи

7.1.6. МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ

Циљ учења слободне наставне активности Музиком кроз живот је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални, социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

	Наставна тема	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
I	**ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ**	11	7	4
II	**ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ**	15	8	7
III	**КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ**	10	5	5
Укупно		**36**	**20**	**16**

Исходи	Наставна тема
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела; – препознаје елементе динамике у свакодневном животу;	**ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ**
– анализира врсте такта и ритам у уметничким делима; – препознаје боју тона у складу са садржајем композиције;	**ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ**
– изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте; – изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора;	**КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ**

– искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у манифестацијама; – користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи; – примењује технике правилног дисања у свакодневном животу; – препознаје говор тела, свој и своје околине; – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости; – процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље координације; – својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу; – критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – објасни и примени различите технике критичког мишљења; – самостално поставља питања везана за дату тему; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима; – вербализује свој доживљај музике; – искаже свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ; – разуме и користи интеркултурални дијалог	

– примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...); – разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима; – самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења;	
Начин остваривања програма	Аудиовизуелна средства која се користе у настави јесу снимци концерата или музичко сценских представа на ДВД запису, мултимедијални ПДФ уџбеник. Различите телевизијске емисије као и настава уз помоћ рачунара, видео-пројектора и сл. алати, панои, слике, различити мултимедијални компјутерски садржаји, фотографије и др.

7.1.7. САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ

Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.

	Наставна тема	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
I	**ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ**	**7**	**4**	**3**
II	**ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ**	**10**	**5**	**5**
III	**ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**	**9**	**5**	**4**
IV	**БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ**	**10**	**6**	**4**
Укупно		**36**	**20**	**16**

Исходи	Наставна тема
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – наведе основне појмове о животној средини; – наведе примере утицаја човека на животну средину; – уочи узрочно-последичне везе и односе на релацији човек и животна средина;	**ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ** **ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ**

– препозна проблеме у локалној средини на основу концепта одрживог развоја; – активно и одговорно управља и решава интегративне пројектне задатке; – повезује хоризонтално и вертикално знања о одрживом коришћењу ресурса и користи холистички приступ у решавању проблема одрживог развоја; – развија ставове и вредности о очувању животне средине кроз решавање проблема на локалитету; – емоционално реагује на проблеме локалног окружења; – схвати и разуме поделу и значај природних ресурса – разликује обновљиве од необновљивих природних ресурса; – препозна и наводи примере обновљивих и необновљивих природних ресурса; – критички се односи према нерационалном коришћењу необновљивих природних ресурса;	
– наведе изворе и последице загађења природне средине – разликује изворе и врсте загађења; – анализира из различитих углова утицај загађења на живи свет; – разврстава изворе загађења; – истражи изворе загађења у локалној средини; – наведе примере последица стварања озонских рупа и других глобалних проблема на животну средину; – уочава узрочно последичне везе између глобалних и локалних проблема загађења и очувања природне средине; – уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине; – креира решења за смањење загађења од отпада у оквиру пројеката; – користи методе и алате истраживања на терену; – прикупља податке из различитих извора уз критичко сагледавање и доношење закључка;	**ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ** **БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ**

– разликује биодиверзитет од геодиверзитета; – идентификује и објашњава факторе који доводе до угрожавања биодиверзитета и геодиверзитета; – процењује негативан утицај појединих фактора на биодиверзитет и геодиверзитет у локалној средини; – наводи примере заштите биодиверзитета и геодиверзитета; – креира истраживачке задатке; – користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања о геодиверзитету и биодиверзитету; – ради у тиму, размењује мишљење и учествује у акцијама очувања животне средине; – објашњава резултате истраживања повезаности геодиверзитета и биодиверзитета.	
Начин остваривања програма	фронтални индивидуални рад у пару рад у групи

7.2. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ ЗА СЕДМИ И ОСМИ РАЗРЕД

7.2.1. ДОМАЋИНСТВО

Циљ учења слободне наставне активности Домаћинство је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала.

Р.број.	Наставне теме	Укупан број часова	Број часова обраде	**Број часова утврђивања**
1.	Савремено домаћинство и породица	3	3	/
2.	Култура становања	7	6	1
3.	Култура одевања	4	4	/
4.	Култура понашања	5	4	1
5.	Средства за одржавање личне хигијене и хигијене домаћинства	6	5	1
6.	Исхрана у домаћинству	11	9	2
Укупан број часова:		36	31	5

Исходи	Наставна тема
– одговорно испуњава обавезе потребне за живот у заједници / домаћинству; – преиспита сопствене и навике других чланова заједнице/домаћинства и утиче на њихову промену ка рационалном планирању, економичној потрошњи и развијању одговорних еколошких навика; – користи рачунарске апликације, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашњег уређења домаћинства, уважавајући потребе савремене културе становања; – учествује у активностима уређења и заштите домаћинства и окружења у коме се оно налази; – анализира карактеристике савремене културе становања и повеже развој и значај урбанизма за побољшање услова живљења домаћинства; – правилно разврстава и одлаже отпад из домаћинства, припрема га и предаје на рециклажу; – образлаже на примеру у домаћинству употребу обновљивих извора енергије и значај топлотне изолације са уштедом енергије у домаћинству; – правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; – разликује природне од вештачких тканина, правилно их употребљава и одржава; – планира буџет домаћинства и управља њиме; – планира радну недељу, укључује и усклађује обавезе које има као појединац и у заједници/ домаћинству; – припрема и уређује простор за ручавање и формира културне навике приликом узимања хране; – правилно се храни, води рачуна о сопственом здрављу и здрављу породице;-планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са општим принципима правилне исхране уз уважавање потреба свих чланова домаћинства; – примењује основне технике и правила обраде и припреме намирница уз примену правилног руковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране; – истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства;	САВРЕМЕНО ДОМАЋИНСТВО И ПОРОДИЦА КУЛТУРА СТАНОВАЊА КУЛТУРА ОДЕВАЊА КУЛТУРА ПОНАШАЊА СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСТВА

– процењује значај и утицај информација и извора информација и повезује их са сопственим искуством ради решавања различитих проблемских ситуација; – комуницира на конструктиван начин; – процењује значај и утицај научних достигнућа на свакодневни живот; – осмишљава и предузима истраживање у решавању проблема, одговорно се односи према свом животу, животу других и животној средини; – критички процењује сопствени рад и рад сарадника у групи; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и афирмише толеранцију и равноправност у дијалогу.	ИСХРАНА У ДОМАЋИНСТВУ
Начин остваривања програма: Активности које су погодне за реализацију програма Уметност су: креативне радионице; презентације; анализа инсерата филмова, аудио-визуелних прилога, аудио и визуелних садржаја; рад на истраживачким и пројектним задацима; прављење досијеа, дигиталне збирке и сл.; студије случаја; играње улога; дискусије; рад у групи на платформама за учење; повезивање са вршњацима из других школа или држава; гостовања стручњака; учење у другим установама; посете разним културно-уметничким дешавањима; обликовање и организовање промоција и кампања; укључивање у акције у локалној заједници. Усмерава се на повезивање школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе. Потенцира се самосталност ученика у активном начину учења.	

7.2.2. МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја.

Р.број.	Наставне теме	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
1.	Еколошки отисак и опстанак	7	6	1
2.	Управљање отпадом	10	7	3
3.	Рециклажа, ремедијација и поновна употреба добара и сировина	10	8	2
4.	Обновљиви извори енергије	9	8	1
Укупан број часова:		36	29	7

Исходи	**Наставна тема**
– образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; -формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном	ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И

уметничком техником – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	СИРОВИНА ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ
Начин остваривања програма: Учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе. Употреба модификованих предавања (добро структуирано, систематично и кратко представљање најважнијих елемената теме/садржаја), затим различитих врста презентације, демонстрације, студије случаја, симулације, играње улога, дебате, рад у малим групама, рад на пројектима. Посете установама и институцијама у средини где ученице живе, као и непосредни контакт са људима који имају интересантна животна и/или професионална искуства у вези са темом која се обрађује.	

7.2.3. УМЕТНОСТ

Циљ учења слободне наставне активности Уметност је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

Р.број.	Наставне теме	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
1.	Традиционална визуелна уметност широм света	18	14	4
2.	Традиционална музичка уметност балкана и србије	8	5	3
3.	Модерно доба и музика	10	7	3
Укупан број часова:		36	26	10

Исходи	**Наставна тема**
– образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца; – повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада; – обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе; – опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде; – пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа; – објасни значај и улогу културног наслеђа; – објасни главне карактеристике традиционалне музике на простору Балкана и Србије и њихов међусобни утицај; – прикаже елементе прожимања традиционалне музике различитих народа на	ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ

простору Балкана на музичким примерима; – презентује традиционалну музику карактеристичну за различите крајеве Балкана и Србије; – прикаже начине очувања музичког културног наслеђа; – објасни како савремене технологије утичу на развој музике; – презентује начине промоције музичких дела и догађаја; – прикаже примену музике у другим уметностима; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима. – комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја; – проналази, самостално и у сарадњи са другима, релевантне податке и информације користећи савремену технологију; – учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичком раду.	МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА
Начин остваривања програма: Активности које су погодне за реализацију програма Уметност су: креативне радионице; презентације; анализа инсерата филмова, аудио-визуелних прилога, аудио и визуелних садржаја; рад на истраживачким и пројектним задацима; прављење досијеа, дигиталне збирке и сл.; студије случаја; играње улога; дискусије; рад у групи на платформама за учење; повезивање са вршњацима из других школа или држава; гостовања стручњака; учење у другим установама; посете разним културно-уметничким дешавањима; обликовање и организовање промоција и кампања; укључивање у акције у локалној заједници. Усмерава се на повезивање школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе. Потенцира се самосталност ученика у активном начину учења,	

7.2.4. ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Циљ учења слободне наставне активности Предузетништво је да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.

Р.број.	Наставне теме	Укупан број часова	Број часова обраде	**Број часова утврђивања**
1.	Заштита права потрошача	5	4	1
2.	Свет рада	8	5	3
3.	Покрени себе и друге	4	3	1
4.	Ученичка предузећа	19	12	7
Укупан број часова:		36	24	12

Исходи	**Наставна тема**
По завршетку програма ученик ће бити у стању да наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета; – посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања; – се укључи у иницијативе које се покрећу у школи;	ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА СВЕТ РАДА

– разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на тржишту; – комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима.	ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА
Начин остваривања програма: Активности које су погодне за реализацију програма Уметност су: креативне радионице; презентације; анализа инсерата филмова, аудио-визуелних прилога, аудио и визуелних садржаја; рад на истраживачким и пројектним задацима; прављење досијеа, дигиталне збирке и сл.; студије случаја; играње улога; дискусије; рад у групи на платформама за учење; повезивање са вршњацима из других школа или држава; гостовања стручњака; учење у другим установама; посете разним културно-уметничким дешавањима; обликовање и организовање промоција и кампања; укључивање у акције у локалној заједници. Усмерава се на повезивање школског и ваншколског искуства, учење путем решавања проблема, сарадњу и тимски рад, као и употребу савремених технологија у образовне сврхе. Потенцира се самосталност ученика у активном начину учења.	

7.2.5.ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ

Циљ учења слободне наставне активности Филозофија са децом је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења.

Р.број.	Наставне теме	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова утврђивања
1.	Увод у Филозофију	6	3	3
2.	Античка Филозофија	9	5	4
3.	Филозофија у Средњем веку	10	5	5
4.	Европска Филозофија	11	5	6
Укупан број часова:		36	18	18

Исходи	Наставна тема
– критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин – јасно изрази сопствене мисли и осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост – уважава релевантне аргументе – практикује толеранцију и разлике у мишљењу – искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања – развије осетљивост за социјални и културни контекст – учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања – преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу, – усвоји интелектуалне врлине истинољубивости	УВОД У ФИЛОЗОФИЈУ АНТИЧКА ФИЛОЗОФИЈА ФИЛОЗОФИЈА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ ЕВРОПСКА ФИЛОЗОФИЈА
Начин остваривања програма: Програм је конципиран тако да су уз дефинисане исходе за крај разреда и кључне појмове, за сваку од четири тематске целине дати и садржаји. Приступ настави заснован на процесу и исходима учења подразумева да ученици развијају не само основна знања, већ да их искористе у развоју вештина историјског мишљења и изградњи ставова и вредности. Програм наставе и учења, у том смислу, нуди садржински оквир, а наставник има могућност да изабере и неке додатне садржаје уколико сматра да су примерени средини у којој ученици живе, или да одговарају њиховим интересовањима (програм се, на пример, може допунити и садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о Филозофији. – смислено: повезивањем оног што учи са оним што зна и са ситуацијама из живота; повезивањем оног што учи са оним што је учио из Филозофије и других предмета; – критички: поређењем важности појединих чињеница и података; смишљањем аргумената;	

8. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе : Оспособљавање ученика за усвајање елементарних знања из српског језика и примена усвојених знања у свакодневном животу, у говорној и писменој комуникацији.

Редни број теме	***1***	**Тема**	**Књижевност**	**Разред**	**5.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		**ЛИРИКА** **ЕПИКА** **ДРАМА** Књижвни темини и појмови Позоришна представа и драма. Чин, појава, лица у драми, драмска радња Сцена, костим, глума, режија. Драмске врсте - једночинка. радиодрама **НАУЧНОПОПУЛАРНИ ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ** **ДОМАЋА ЛЕКТИРА**					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање					
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.					
Исходи		- разликује књижевни и некњижевни текст;					

		- чита са разумевањем и уме да опише свој доживљај различитих врста књижевних дела - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова -модреди род књижевног дела и врсту - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности - разликује облике казивања - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту - одреди тему и главне и споредне мотиве					
Редни број теме	***2***	**Тема**	**Језичка култура**	**Разред**	**5.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Препричавање, причање, описивање – уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл) Богаћење речника: синоними и антоними. Некњижевне речи и туђице – њихова замена стандардом; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору. Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композицције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као уже тематске целине и њигове композиционо-стилске функције. Осам домаћих задатака. Четири школска писмена задатка.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање					
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.					
Исходи		- користи различите облике казивања:дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту -напамет говори одабране књижевне текстове или одломке					

Редни број теме		***3***	**Тема**	**Језик**	**Разред**	**5.**	**Број часова**	**5**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (са напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи; непроменљиве речи: прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози. Именице - значења и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне, мисаоне, глаголске). Промена именица (деклинација); грматичка основа, наставак за облик, појам падежа. Основне функције и значења падежа (с предлозима и без предлога): номинатив (субјекат), генитив (припадање и део нечега), датив (намена, усмереност), акузатив (објекат), вокатив (дозивање, обраћање), инструментал (средство и друштво), локатив (место) Придеви - значење и врста придева (описни, присвојни, градивни, временски и месни), род, број, падеж и компарација придева. Слагање придева са именицом у роду броју и падежу. Заменице - личне заменице: промена, наглашени и ненеаглашени облици, употреба личне заменице за свако лице себе, се. Бројеви - врсте и употреба					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива					
	Активности ученика		Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.					
Исходи			- разликује променљиве од непроменљивих речи - разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају деклинацију - разликује основне функције и значења падежа - употребљава падежне облике у складу са нормом - употребљава глаголске облике у складу са нормом - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима) - говори јасно поштујући књижевнојезичку норму - течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе : Оспособљавање ученика за усвајање елементарних знања из српског језика и примена усвојених знања у свакодневном животу, у говорној и писменој комуникацији.

Редни број теме	***1***	**Тема**	**Језик**	**Разред**	**6.**	**Број часова**	**5**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси). Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основом и суфиксима. Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора. Подела речи на слогове; слоготворно р. Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано а; промена л у о; палатализација; сибиларизација; јотовање; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника. Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице свој, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне). Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице. Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола бити); плусквамперфекат. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице. Писање имена васионских тела. Растављање речи на крају реда (основна правила). Правописна решења у вези са гласовним променама. Писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима. Писање заменице Ваш великим почетним словом. Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика. Правилан изговор гласова ч, ћ, џ, ч, р. Дуги и кратки акценти.				
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и					

		примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		– повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; – одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом;

Редни број теме	***2***	**Тема**	**Језичка култура**	**Разред**	**6.**	**Број часова**	**2**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Говорне вежбе на унапред одређену тему. Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористицима). Правописне вежбе: диктат; Богаћење речника: лексичко-семантичке вежбе); стилске вежбе
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		– саставља обавештење, вест и кратак извештај;

		– разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; – драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; – говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму;					
Редни број теме	***3***	**Тема**	**Књижевност**	**Разред**	**6.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		**ЛИРИКА** **ЕПИКА** Књижевни термини и појмови Основна тема и кључни мотиви. Облици казивања: нарација (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог. Фабула/радња, редослед догађаја. Врсте епских дела: приповетка, роман. Културно-историјско предање (нпр. Смрт Марка Краљевића) **ДРАМА**					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.					
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.					
Исходи		– чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; – прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера;					

	– анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); – уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње;

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе : Оспособљавање ученика за усвајање елементарних знања из српског језика и примена усвојених знања у свакодневном животу, у говорној и писменој комуникацији.

Редни број теме	***1***	**Тема**	**Књижевност**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		**ДРАМА** **НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ** **ДОМАЋА ЛЕКТИРА** **КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ** **ЕПИКА** **ЛИРИКА**					
Начин	**Активности**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је					

остваривања програма	**наставника**	партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		– тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; – разликује етапе драмске радње; – разликује облике казивања (форме приповедања);

Редни број теме	***2***	**Тема**	**Језик**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**5**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА	Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, времен-

		ске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови. Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		– икује глаголске начине и неличне глаголске облике и употребљава их у складу са нормом; – разликује граматички и логички субјекат; – препознаје врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;

Редни број теме	***3***	**Тема**	**Језичка култура**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**2**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА	Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима.

		Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		– пише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; – користи технички и сугестивни опис у изражавању; – саставља текст репортажног типа (искуствени или фикционални);

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе : Оспособљавање ученика за усвајање елементарних знања из српског језика и примена усвојених знања у свакодневном животу, у говорној и писменој комуникацији.

Редни број теме		***1***	**Тема**	**Књижевност**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			**ЛИРИКА** **ЕПИКА** **ДРАМА** **КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ** Стилска средства: анафора и епифора, апострофа. Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска). Епско-лирске врсте: поема, балада. Драмски спев. Мемоари. Биографија					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.					
	Активности ученика		Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита,					

		препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – одреди временски оквир у којем је писац стварао

Редни број теме	***2***	**Тема**	**Језик**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**5**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови. Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима.					

		Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		– разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употребљава их у складу са нормом; – одређује врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; – уочава делове именичке синтагме; – разликује граматички и логички субјекат; – разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником *да*; – препознаје врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; – идентификује врсте зависних реченица; – исказује реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; – примењује основна правила конгруенције у реченици; – доследно примењује правописну норму; – разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат

Редни број теме	3	Тема	Језичка култура	Разред	8.	Број часова	2
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге				
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.				

	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		- говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму – пише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; – препознаје цитат и фусноте и разуме њихову улогу; – разликује делове текста и књиге - укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи;

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе : Циљ додатне наставе је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире и да продубе своја знања и вештину из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да доприносе њиховом оспособљавању за даље самообразовање.

Редни број теме	***1***	**Тема**	**Књижевност**	**Разред**	**5.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		**ЛИРИКА** **ЕПИКА** **ДРАМА** Књижвни темини и појмови Позоришна представа и драма. Чин, појава, лица у драми, драмска радња Сцена, костим, глума, режија. Драмске врсте - једночинка. радиодрама **НАУЧНОПОПУЛАРНИ ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ** **ДОМАЋА ЛЕКТИРА**					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.					
	Активности	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује,					

	ученика	описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује
Исходи		- упоређује одлике функционалне и нефункционалне књижевности - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове - наведе примере личне добити од читања - напредује у стицању читалачких компетенција - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст

Редни број теме	***2***	**Тема**	**Језик**	**Разред**	**5.**	**Број часова**	**5**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		**Граматика** Промењљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (са напоменом да су неки бројеви непромењљиви), глаголи; непромењљиве речи: прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози. Промена именица (деклинација); грматичка основа, наставак за облик, појам падежа. Основне функције и значења падежа Придеви - значење и врста придева (описни, присвојни, градивни, временски и месни), род, број, падеж и компарација придева. Слагање придева са именицом у роду броју и падежу. Заменице - личне заменице: промена, наглашени и ненеаглашени облици, употреба личне заменице за свако лице себе, се. Бројеви - врсте и употреба главни (основни, збирни и бројне именице на ица) и редни бројеви.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		- доследно примењује правописну норму у употреби великог слова, састављеног и растављеног писања речи, интерпункцијских знакова, управног говора - користи правопис (школско издање)

Редни број теме		3	Тема	Језичка култура	Разред	5.	Број часова	2
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Препричавање, причање, описивање – уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл) Богаћење речника: синоними и антоними. Некњижевне речи и туђице – њихова замена стандардом; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору. Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композицције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као уже тематске целине и његове композиционо-стилске функције. Четири школска писмена задатка					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.					
	Активности ученика		Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.					
Исходи			- користи различите облике казивања:дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту -напамет говори одабране књижевне текстове или одломке					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе : Циљ додатне наставе је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире и да продубе своја знања и вештину из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да доприносе њиховом оспособљавању за даље самообразовање

Редни број теме		***1***	**Тема**	**Књижевност**	**Разред**	**6.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			**ЛИРИКА** **ЕПИКА** Књижевни термини и појмови Основна тема и кључни мотиви. Облици казивања: нарација (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог. Фабула/радња, редослед догађаја. Врсте епских дела: приповетка, роман. Културно-историјско предање (нпр. Смрт Марка Краљевића) **ДРАМА**					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.					
	Активности ученика		Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита,					

		препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.					
Исходи		– увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту – анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; – анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста;					
Редни број теме	***2***	**Тема**	**Језичка култура**	**Разред**	**6.**	**Број часова**	**5**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Говорне вежбе на унапред одређену тему. Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористицима). Правописне вежбе: диктат; Богаћење речника: лексичко-семантичке вежбе); стилске вежбе					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.					
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.					
Исходи		– употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; – разликује и гради аугментативе и деминутиве; – саставља обавештење, вест и кратак извештај; – разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; – проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; – драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста;					

		– говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; – изражајно чита обрађене књижевне текстове.					
Редни број теме	***3***	**Тема**	**Језик**	**Разред**	**6.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси). Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основом и суфиксима. Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора. Подела речи на слогове; слоготворно р. Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано а; промена л у о; палатализација; сибиларизација; јотовање; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника. Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице свој, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне). Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице. Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола бити); плусквамперфекат. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице. Писање имена васионских тела. Растављање речи на крају реда (основна правила). Правописна решења у вези са гласовним променама. Писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима. Писање заменице Ваш великим почетним словом. Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика. Правилан изговор гласова ч, ћ, џ, ч, р. Дуги и кратки акценти.				
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.					

	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		– повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; – разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; – разликује врсте гласовних прмена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; – одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; – препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; – разликује реченице по комуникативној функцији; – доследно примењује правописну норму; – користи правопис (школско издање); разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи;

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе : : Циљ додатне наставе је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире и да продубе своја знања и вештину из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да доприносе њиховом оспособљавању за даље самообразовање

Редни број теме		1	Тема	Књижевност	Разред	7.	Број часова	4
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			**ДРАМА** **НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ** **ДОМАЋА ЛЕКТИРА** **КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ** **ЕПИКА** **ЛИРИКА**					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.					
	Активности ученика		Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.					
Исходи			– тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; – локализује књижевна дела из обавезног школског програма; – разликује етапе драмске радње; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – разликује облике казивања (форме приповедања); – идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; – анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста;					

		– уочава разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; – разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; – критички размишља о смислу књижевног текста и аргументовано образлаже свој став; – доводи у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; – препознаје националне вредности и негује културно-историјску баштину; – разматра аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова; – препоручује књижевно дело уз кратко образложење; – упоређује књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст;					
Редни број теме	***2***	**Тема**	**Језичка култура**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге.					

Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		- говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; – разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; – саставља кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; – пише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; – користи технички и сугестивни опис у изражавању; – препознаје цитат и фусноте и разуме њихову улогу; – проналази потребне информације у нелинеарном тексту; – пише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; – примењује различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); – саставља текст репортажног типа (искуствени или фикционални); - правилно употребљава фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима.

Редни број теме	***3.***	**Тема**	**Језик**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у окви-					

		ру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови. Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		– разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употребљава их у складу са нормом; – одређује врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; – уочава делове именичке синтагме; – разликује граматички и логички субјекат; – разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником *да*; – препознаје врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; – идентификује врсте зависних реченица; – исказује реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; – примењује основна правила конгруенције у реченици; – доследно примењује правописну норму; – разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Српски језик и књижевност
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе : Циљ додатне наставе је да омогући обдареним и талентованим ученицима да прошире и да продубе своја знања и вештину из неких наставних области и предмета у складу са својим интересовањима, способностима и склоностима, као и да подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког, стваралачког и критичког мишљења и да доприносе њиховом оспособљавању за даље самообразовање

Редни број теме	***1***	**Тема**	**Књижевност**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		**ЛИРИКА** **ЕПИКА** **ДРАМА** **КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ** Стилска средства: анафора и епифора, апострофа. Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска). Епско-лирске врсте: поема, балада. Драмски спев. Мемоари. Биографија.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.					
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење;					

		усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује					
Исходи		- чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда; – издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације; – уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – одреди временски оквир у којем је писац стварао; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – учествује у избору књижевних дела и начина њихове обраде и представљања;					
Редни број теме	***2***	**Тема**	**Језичка култура**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима;					

		обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање ре- ченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива.
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; – разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; – саставља кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; – пише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; – користи технички и сугестивни опис у изражавању; – препознаје цитат и фусноте и разуме њихову улогу; – проналази потребне информације у нелинеарном тексту; – пише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; – примењује различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); – напише приказ, расправу и краћи есеј; – разликује делове текста и књиге - укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; – повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима.

Редни број теме	***3***	**Тема**	**Језик**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, импера- тив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. при- лог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици.					

		Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови. Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; истиче индивидуалност ученика; прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; мотивише, подржава и развија интересовања ученика; ефикасним и подстицајним методама долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива
	Активности ученика	Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; ученик је подстакнут да исказује креативност и таленат; чита, препричава, рецитује, усмено драматизује, описује, анализира; изражава критички став и мишљење; усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; самостално истражује и презентује.
Исходи		– разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употребљава их у складу са нормом; – одређује врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; – уочава делове именичке синтагме; – разликује граматички и логички субјекат; – разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником *да*; – препознаје врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; – идентификује врсте зависних реченица; – исказује реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; – примењује основна правила конгруенције у реченици;

	– доследно примењује правописну норму; – разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 36

Циљ допунске наставе : лакше савладавање планираних наставних садржаја у склопу којих су лексичке јединице, граматичке структуре, језичне функције и упознавање културе и цивилизације помоћу ефикасних метода

Редни број теме			**Тема**	**Starter unit Уводна тема**	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Starter unit- vocabulary and grammar (introducing people, possesive adjectives, Saxon genitive, this/that/these/those; have got/has got;prepositions of place)					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика		Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи			Ученик ће моћи да препозна и именује бића и предмете из непосредног окружења; представи себе и другог; разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање.					

Редни број теме		**1.**	**Тема**	UNIT 1 – TOWNS AND CITIES	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Towns and cities-vocabulary and grammar (comparative adjectives; asking for and giving directions)					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика		Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи			Ученик ће моћи да препозна и именује места из непосредног окружења; разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих;					
Редни број теме		**2.**	**Тема**	UNIT 2 – DAYS	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Daily routines-grammar (Present Simple and Adverbs of frequency)					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика		Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи			Ученик ће моћи да опише сталне и уобичајене активности.					
Редни број теме		**3.**	**Тема**	UNIT 3 – WILD LIFE	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Animals- vocabulary ang grammar (describing animals; superlative adjectives; can)					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика		Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					

Исходи		Ученик ће моћи да поставља питања и даје одговоре користећи одговарајуће језичке изразе; опише и упореди карактеристике животиња користећи једноставнија језичка средства; изрази способности.						
Редни број теме	**4.**	**Тема**	UNIT 4 – LEARNING WORLD	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**4**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		School subjects- vocabulary and grammar (Present Simple, Present Continuous)						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученик ће моћи да опише предмете користећи једноставна језичка средства; да опише сталне и уобичајене активности као и тренутне активности.						
Редни број теме	**5.**	**Тема**	UNIT 5 – FOOD AND HEALTH	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**4**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Food-vocabulary and grammar **(**Countable&uncountable nouns; some/any; much/many; a lot of)						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученик ће моћи да именује предмете из непосредног окружења; даје једноставне исказе који се односе на бројеве и количине.						
Редни број теме	**6.**	**Тема**	UNIT 6 – SPORT	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**4**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Sports- vocabulary and grammar (was/were; Past Simple Tense)						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему.						

	ученика	Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученик ће моћи именује спортове; да разуме и опише радње из прошлости						
Редни број теме	**7.**	**Тема**	UNIT 7 – GROWING UP	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**4**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Describing people-vocabulary and grammar (Adjectives; Past Simple; Object pronouns)						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученик ће моћи да опише бића користећи једноставна језичка средства; да разуме и опише радње из прошлости.						
Редни број теме	**8.**	**Тема**	UNIT 8 – GOING AWAY	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**4**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Things for a holiday-grammar (be going to)						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученик ће моћи да саопшти шта он или неко други планира или намерава						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 36

Циљ допунске наставе : лакше савладавање планираних наставних садржаја у склопу којих су лексичке јединице, граматичке структуре, језичне функције и упознавање културе и цивилизације помоћу ефикасних метода

Редни број теме		**Тема**	**Starter unit** **Уводна тема**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање себе и других; описивање појава; изражавање припадања и поседовања.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи		Ученици ће моћи да - разумеју једноставније текстове којим се описују чланови породице, живот у школи и школски простор; - опишу чланове породице, живот у школи и школски простор једноставнијим језичким средствима; - разумеју и формулишу једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; - питају и саопште шта неко има/нема и чије је нешто;					
Редни број теме	**1.**	**Тема**	**My time** **Моје време**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање допадања и недопадања; изражавање интересовања и свакодневних радњи у садашњости; изрицање дозвола и забрана; изношење предлога и позива на заједничку активност и реаговање на њих.					
Начин	**Активности**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					

остваривања програма	**наставника**						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање допадања и недопадања; размене информације које се односе на допадање и недопадање; - разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања и описују сталне, уобичајене радње у садашњости; - размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу своја интересовања и сталне и уобичајене активности у неколико једноставнијих везаних исказа; - разумеју једноставно исказане дозволе и забране и реагују на њих; формулишу дозволе и забране једноставнијим језички средствима; - разумеју једноставније исказе који се односе на предлоге и позиве на заједничку активност и реагују на њих; упуте предлоге и позиве на заједничку активност;					
Редни број теме	**2.**	**Тема**	**Communication Комуникација**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање догађаја у садашњости; исказивање интересовања, планова и предлога.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове којима се описују тренутне радње у садашњости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; - разумеју и правилно користе емоџије и емотиконе; - разумеју и упућују једноставно исказана чуђења, извињења и реагују на њих; - разумеју, упућују и реагују на предлоге исказане једноставнијим језичким средствима; - разумеју и саопштавају једноставно исказане планове;					

Редни број теме		3.	Тема	The past Прошлост	Разред	шести	Број часова	4
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање радњи у прошлости.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости; опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; опишу неки историјски догађај, историјску личност и сл. - разумеју повезаност прошлости и садашњости.						
Редни број теме		**4.**	**Тема**	**In the picture На слици**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање радњи у прошлости; описивање појава, радњи, стања и збивања; изражавање захвалности и интересовања.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: -разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости; опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - разумеју једноставне текстове у којима се описују радње, стања и збивања; опишу појаве, радње, стања и збивања; - разумеју једноставније искзе којима се изражава захвалност интересовање за тему и треагују на њих; изражавају захвалност и интересовање за тему користећи једноставна језичка средства.						

Редни број теме	**5.**	**Тема**	**Achieve Постигни**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање бројева и количина; описивање бића, предмета и места; изражаванје способности у садашњости и прошлости; изношење предлога и савета.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније изразе који се односе на бројеве и количине; размене информације које се односе на број и количину нечега; - разумеју једноставније описе бића, предмета и места; упореде и опишу бића, предмете и места користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставнији текст који се односи на изражавање способности у садашњости и прошлости; размене информације у вези са способностима у садашњости и прошлости; саопште спсособности у садашњости и прошлости користећи једноставнија језичка средства;					
Редни број теме	**6.**	**Тема**	**Survival +Zero Conditional and Have to Опстанак**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање бројева и количина; описивање бића, предмета и места; изражаванје способности у садашњости и прошлости; изношење предлога и савета.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					

Исходи	Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставнији текст који се односи на описивање способности, будућих радњи, одлука, претпоставки, предвиђања; размене и саопште информације у вези са својим и туђим способностима, будућим радњама, одлукама, претпоставкама и предвиђањима користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније формулисана правила, обавезе, савете и упутства и реагују на њих; формулишу једноставнија правила, обавезе, савете и упутства;

Редни број теме	**7.**	**Тема**	**Music Музика**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**4**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; описивање личности.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора
Исходи		Ученик ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; размене информације које се односе на изражавање мишљења, предвиђања, планова и намера; саопште своје или туђе мишљење, планове и намере; - разумеју једноставне текстове у којима се описују карактеристике личности; размене информације које се односе на карактеристике личности; саопште какав је неко;

Редни број теме		8.	Тема	Scary Застрашујуће	Разред	шести	Број часова	4
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Описивање догађаја и искустава у прошлости					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика		Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања,долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи			Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове којима се описују радње и искуства у прошлости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу радње и искуства из прошлости у неколико везаних исказа;					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 36

Циљ допунске наставе : лакше савладавање планираних наставних садржаја у склопу којих су лексичке јединице, граматичке структуре, језичне функције и упознавање културе и цивилизације помоћу ефикасних метода

Редни број теме			Тема	Starter unit Уводна тема	Разред	седми	Број часова	4
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање радњи у садашњости и прошлости.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученици ће моћи да - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садшњости и прошлости; - размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на радње у садшњости и прошлости; опишу радње у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа; - разумеју и описују сличности и разлике у свакодневним активностима тинејџера у земљама циљне културе и код нас.						
Редни број теме		**1.**	**Тема**	**UNIT 1 FADS AND FASHION**	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање интересовања, допадања и недопадања; описивање радњи у прошлости.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање интересовања, допадања и недопадања; размене информације које се односе на интересовања, допадање и недопадање; -разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања и описују искуства и догађаји у прошлости; размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на искуства и радње у прошлости; опишу радње у прошлости користећи неколико везаних исказа; - разумеју и опишу сличности и разлике у модним трендовима у земљама циљне културе и код нас.						

Редни број теме	**2.**	**Тема**	**UNIT 2 SENSATIONS Осећаји**	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање догађаја у садашњости; исказивање интересовања, планова и предлога.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање допадања, недопадања и препорука; - размене информације које се односе на допадање, недопадање и препоруке; - разумеју и упуте позив на заједничку активност и реагују на њега уз одговарајуће образложење; - разумеју једноставније текстове који описују искуство које је почело у прошлости и још увек траје; - опишу искуство које је почело у прошлости и још увек траје користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније текстове који се односе на појава, радњи, стања и збивања; - опишу појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - поштују правила учтиве комуникације					
Редни број теме	**3.**	**Тема**	**UNIT 3 ADVENTURE**	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање места; описвање искуства и догађаја у прошлости.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији:					

		- разумеју једноставније текстове који се односе на опис места; - опишу место користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; - размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости;					
Редни број теме	**4.**	**Тема**	**UNIT 4 MATERIAL WORLD**	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање мишљења; описивање предмета; изражавање количина, димензија и цена; изражавање мишљења.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења; - изразе мишљење, слагање и неслагање и дају кратко образложење; - разумеју једноставније текстове који се односе на опис предмета; - упореде и опишу предмете користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније исказе који се односе на количне, димензије и цене; - размене информације у вези са количинама, димензијама и ценама; - разумеју и објасне сличности и разлике у потрошачким навикама људи у циљној култури и код нас. .					
Редни број теме	**5.**	**Тема**	**UNIT 5 YEARS AHEAD**	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање претпротавки, и могућности; исказивање одлука, планова и намера у будућности.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему.					

	ученика	Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставнији текст који се односи на изражавање претпоставки, могућности, и исказивање обећања, планова и намера у будућности; - размене једоставније исказе који се односе на изражавање претпоставки, могућности, обећања, планова и намера у будућности; - саопште шта они или неко други планира, намерава, предвиђа; - уоче и опишу сличности и разлике у планирању обавеза и активности између тинејџера у циљној култури и код нас.

Редни број теме	**6.**	**Тема**	**UNIT 6 LEARN**	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**4**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање мишљења, слагања/неслагања; изражавање способности у прошлости, садашњости и будућности; иксазивање обавеза, правила и савета.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења; - изразе мишљење, слагање и неслагање и дају кратко образложење; - разумеју једноставнији текст који се односи на изражавање способности у прошлости, садашњости и будућности; - размене и саопште информације које се односе способности у прошлости, садашњости и будућности користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније исказе који се односе на правила, обавезе и савете и реагују на њих; - размене једноставније информације које се односе на правила, обавезе и савете;

Редни број теме		7.	Тема	UNIT 7 BIG IDEAS	Разред	седми	Број часова	4
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање мишљења и предлога; исказивање могућности у садашњости и будућности.						
Начин остваривања програма	Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења и предлога; - размене информације које се односе на изражавање мишљења и предлога; - саопште своје или туђе мишљење и предлоге користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једонставне текстове у којима се односе на исказивање могућности у садашњости и будућности; саопште могућности користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и опишу сличности и разлике у еколошким навикама у циљној култури и код нас						
Редни број теме		8.	Тема	UNIT 8 ON SCREEN	Разред	седми	Број часова	4
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање мишљења и предлога; описивање радњи у прошлости, садашњости и будућности.						
Начин остваривања програма	Активности наставника	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења и предлога; - разумеју и саопште своје или туђе мишљење или предлог и реагују на њих; - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садшњости, прошлости и будућности; - размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на радње у садшњости, прошлости и будућности; - опишу радње у садашњости, прошлости и будућности користећи неколико везаних исказа;						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Енглески језик
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 34

Циљ допунске наставе : лакше савладавање планираних наставних садржаја у склопу којих су лексичке јединице, граматичке структуре, језичне функције и упознавање културе и цивилизације помоћу ефикасних метода

Редни број теме			**Тема**	**Starter unit** **Уводна тема**	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање радњи у садашњости и прошлости.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученици ће моћи да - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости и прошлости; - размене неколико информација у низу које се односе на радње и ситуације у садашњости и из прошлоси; - поштују правила учтиве комуникације						
Редни број теме		**1.**	**Тема**	UNIT 1 – LOST AND FOUND	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање радњи и ситуација из прошлости; описи-вање предмета и појава.						
Начин остваривања	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						

програма	**Активности ученика**	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и догађаја у прошлости; - размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости; - опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;

Редни број теме	**2.**	**Тема**	UNIT 2 – CHOICES	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање искуства из прошлости; описивање способности у садшњости					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава					
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора					
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и догађаја у прошлости; - размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости; - опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - разумеју једноставније текстове који се односе на описивање способности у садашњости; - саопште своје и туђе способности у садашњости; - размене неколико информација о способностима у садашњости;					

Редни број теме	**3.**	**Тема**	UNIT 3 – WHAT'S IT WORTH?	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање количина цена; изражавање мишљења; давање препорука; описивање будућих радњи и предвиђања.					

Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју краће низове исказа који се односе на количине и цене; - размене информације у вези са количинама ценама; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују бића, места и предмети и дају препоруке; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се на будуће радње и предвиђања; - размене неколико исказа у вези са будућим радњама и предвиђањима; саопшти будуће радње и предвиђања;

Редни број теме	**4.**	**Тема**	UNIT 4 – FEELINGS	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**4**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Изражавање осећања; исказивање могућности; изношење способности, обавеза, предлога и савета
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања, постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на осећања; - размене неколико повезаних информација у вези са осећањима; - искаже и образложе осећања; - разумеју једноставније текстове који се односе на могућности; - размене неколико информација које се односе на могућности; - разумеју једноставније текстове који се односе на способности, обавезе, предлоге и савете, и реагује на њих; - размене неколико информација које се односе на способности, обавезе, предлоге и савете;

Редни број теме	**5.**	**Тема**	UNIT 5 – DISCOVERY	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**4**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање радњи у прошлости; изража-вање мишљења, планова и намера; изражавање могућности и хипотетичких ситуација.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на прошлост; размене неколико информација у низу о догађајима у прошлости; - опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења, планова и намера; - саопште своја и туђа мишљења, планове и намере; - разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности и хипотетичких ситуација;- размене неколико информација у низу о могућностима и хипотетичким ситуацијама;

Редни број теме	**6.**	**Тема**	UNIT 6 – ABOUT ME	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**4**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање бића, предмета и места.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање бића, предмета и места; - опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - размене неколико информација у низу о карактериситкама бића, предмета и места;.

Редни број теме		7.	Тема	UNIT 7 - ON THE STREETS	Разред	осми	Број часова	4
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање места и појава; изражавање количина						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - размене информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - повеже неколико исказа у краћи текст којим се описују и пореде бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; - разумеју краће низове исказа који се односе на количину; размене информације у вези са количином, димензијама и ценама;							
Редни број теме		**8.**	**Тема**	UNIT 8 - THE LAW	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Описивање појава и догађаја; изражавање мишљења.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	планира, припрема, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава						
	Активности ученика	Слушање, понављање и реаговање на краће језичке садржаје везане за тему. Читање, решавање граматичких вежбања,постављање питања и одговарање на питања, долажење до граматичких правила, повезивање језичких израза са сликом, описивање слика, усмено излагање, вежбање изговора						
Исходи		Ученици ће моћи да у усменој и писменој комуникацији: - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис појава и догађаја; - размене информације које се односе на опис појава и догађаја; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују појаве и догађаји;							

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе : Циљ изучавања наставног предмета ИСТОРИЈА је културни развој и хуманистичко образовање ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена,историјских процеса и токова,као и развијању националног,европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика. Циљ наставника мора бити стварање целокупне личности детета(толерантност,елоквентност,свестраност,али незаборавити на примену стечених знања у свкодневном животу и стварање базичне основе за даље образовање).Личност детета наставнику мора бити на првом месту при реализацији поменутог процеса.

Редни број теме 1		**Тема**	**О ИСТОРИЈИ- УВОД У ИСТОРИЈУ**	**Разред**	**V**	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Историја, историјски извори, време и прошлост					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика;					
	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табеле или слике (појединачно, у пару или групно)					
Исходи		- зна поделу на праисторију и историју; -именује историјске периоде (стари, средњи, нови век и савремено доба) и зна њихов редослед; -именује и разликује временске одреднице, појава човека, појава писма; -препознаје значење појмова: хришћанска ера, муслиманска ера; -именује и разликује основне временске одреднице старог века (појава писма, пад Западног римског царства 476. г.н.е.), -уме да одреди којем веку припадају важне године из историје старог века;					

Редни број теме 2		Тема	СВЕТ ПРАИСТОРИЈЕ	Разред	V	Број часова	2
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Одлике праисторије (појава човека и подела праисторије), човек праисторије (заједнице, веровања, прва занимања, открића)					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика;					
	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табеле или слике (појединачно, у пару или групно)					
Исходи		-именује и разликује основне временске одреднице праисторије (појава човека, откриће ватре, откриће точка, метала, појава писма); -зна на којем простору су Лепенски вир, Винча; -препознаје историјске информације дате у форми слике;					

Редни број теме 3		Тема	СВЕТ ИСТОРИЈЕ- НА ПОЗОРНИЦИ ИСТОРИЈЕ	Разред	V	Број часова	1
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Одлике историје, друштво и држава					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика;					
	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табеле или слике (појединачно, у пару или групно)					
Исходи		-зна поделу историје; - именује појмове: појаву писма; приватна својина, друштво неједнаких, држава, породица					

Редни број теме 4		Тема	СТАРИ ВЕК	Разред	V	Број часова	5
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Одлике Старог века, Стари исток, Стара Грчка, Хеленистичко доба, Стари Рим, Балканско полуострво у старом веку, народи старог века оставили су нам					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика;					
	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табеле или слике (појединачно, у пару или групно)					
Исходи		-уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда(Стари Исток, Египат, Месопотамија, Нил, Тигар, Еуфрат, Персија, Средоземље -именује појмове: појаву писма; аристократија, ропство, пирамиде,религија -именује појмове: појаву писма; аристократија, ропство, колонија, Олипијске игре,политеизам,народи (Грци, Персијанци); -уме да наведе узроке и последице Грчко-персијских ратова; -уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда(Грчка, Италија, Спарта и Атина.) -препознаје значење појмова:мит,алфабет,провинција, цар,краљ ,република, Народна скупштина,варвари; -именује појмове: аристократија, ропство, политеизам, народи (Римљни, Картагињани, Јевреји, Хуни); - зна на којем простору су:Трајанова табла, Наисус, Сингидунум, Гамзиград; - уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда (Италија, Балканско полуострво,Рим, Јерусалим, Константинопоље)					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе :Циљ изучавања наставног предмета Историја је културни развој и хуманистичко образовање ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена,историјских процеса и токова,као и развијању националног,европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика. Циљ наставника мора бити стварање целокупне личности детета(толерантност,елоквентност,свестраност,али незаборавити на примену стечених знања у свкодневном животу и стварање базичне основе за даље образовање). Личност детета наставнику мора бити на првом месту при реализацији поменутог процеса.

Редни број теме		**1**	**Тема**	**ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКИ НАРОД У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ**	**Разред**	**VI**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Опоште одлике раног средњег века, Велика сеоба народа, Феудално друштво, Франачка држава, Хришћанска црква, Ислам, Стари Словени, Покрштавање Словена					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика;					
	Активности ученика		Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табеле или слике (појединачно, у пару или групно)					
Исходи			-образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима; -наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем веку; -на историјској карти лоцира државе -изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; -разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у раном средњем веку;					

Редни број теме		2	Тема	ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКИ НАРОД У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	Разред	VI	Број часова	3
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Европске државе, Крсташки ратови, Свакодневни живот, Основна обележја средњевековне културе, Настанак државе Немањића, Српско краљевство и независност цркве, Успон српске државе, Српско царство,Босна, Моравска Србија и напредовање Османлија, Државе српских деспота, Пад балканских држава под османску власт, Друштво и култура Срба					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика;					
	Активности ученика		Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табеле или слике (појединачно, у пару или групно)					
Исходи			-именује најважније појаве и личности из опште и националне историје позног средњег века - зна на којем простору су се одиграли најважнији догађаји и појаве из опште и националне историје позног средњег века -уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости - препознаје на основу изворао којем догађају, појави или личности је реч -уме да прочита једноставне информације дате у форми историјске карте са легендом - идентификује основне одлике и промене у начину производње у позном средњем веку; - зна да образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима;					

Редни број теме		**3**	**Тема**	**ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ**	**Разред**	**VI**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Општа обележја раног новог века, Велика географска открића, Успон градова и појава мануфактуре, Хуманизам и ренесанса, Реформација и противреформација, Османско царство на врхунцу своје моћи, Живот Срба под османском влашћу, Срби у ратовима и сеобама, Срби под хабзбуршком и млетачком влашћу						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика;						
	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табеле или слике (појединачно, у пару или групно)						
Исходи		-зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје раног новог века -уме да наведе узроке и последице најважнијих појава раног новог века -препознаје на основу изворао којој појави, догађају и личности је реч -препознаје једноставне историјске информације дате у форми слике - идентификује основне одлике и промене у начину производње раном новом веку; - зна да образложи узроке и последице историјских догађаја на конкретним примерима;						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе : Циљ изучавања наставног предмета Историја је културни развој и хуманистичко образовање ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена,историјских процеса и токова,као и развијању националног,европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика. Циљ наставника мора бити стварање целокупне личности детета(толерантност,елоквентност,свестраност,али незаборавити на примену стечених знања у свкодневном животу и стварање базичне основе за даље образовање). Личност детета наставнику мора бити на првом месту при реализацији поменутог процеса.

Редни број теме		**1.**	**Тема**	**ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ**	**Разред**	**VII**	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Почетак индустријског доба					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика					
	Активности ученика		Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према Упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табеле или слике (појединачно, у пару или групно)					
Исходи			-препознаје на основу историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају је реч и периоду нововековне историје					

Редни број теме		2.	Тема	ЕВРОПА,СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (до средине XIX века)	Разред	VII	Број часова	2
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Индустријска револуција, Доба просвећености, Америчка револуција, Француска револуција, Француска у време Наполеона, Источно питање и балкански народи, Први и Други српски устанак, Владавина уставобранитеља, Настанак државе у Црној Гори, Срби под хабзбуршком и османском влашћу						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика						
	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према Упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табеле или слике (појединачно, у пару или групно)						
Исходи		-препознаје основне карактеристике различитих идеологија; -зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из опште и националне историје на почетку инустријског доба -уме да прочита информације дате у форми историјске карте са легендом -препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); -прпознаје неке кључне личности на почетку индустријског доба						

Редни број теме		3.	Тема	ЕВРОПА,СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	Разред	VII	Број часова	3
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Рађање нације, Револуције 1848-1849. Уједињење Италије и уједињење Немачке, Грађански рат у САД, Друга индустријска револуција Велике силе и колоније, Друга владавина Милоша и Михаила Обреновића, Остварење српске независности, србија од Брлинског конгреса, Црна Гора и Срби под хабзбуршком и османском влашћу						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика						

	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према Упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табеле или слике (појединачно, у пару или групно)
Исходи		-препознаје основне карактеристике различитих идеологија; -зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из опште и националне историје у другој половини 19. века -уме да прочита информације дате у форми историјске карте са легендом -препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); -прпознаје неке кључне личности у другој половини 19. века

Редни број теме	**4.**	**Тема**	**ЕВРОПА,СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА**	**Разред**	**VII**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Међународни односи, Свакодневни живот, култура и наука, Србија од 1903-1914. Балкански ратови, Први светски рат, Краљевина Србија у Великом рату, Лице Великог рата					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика					
	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према Упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табеле или слике (појединачно, у пару или групно)					
Исходи		уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем - утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје - препознаје значење основних појмова из историје на почетку 20. века - уме да прочита једноставне информације дате у форми историјске карте са легендом -прпознаје неке кључне личности на почетку 20. века					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе : Циљ изучавања наставног предмета Историја је културни развој и хуманистичко образовање ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена,историјских процеса и токова,као и развијању националног,европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика. Циљ наставника мора бити стварање целокупне личности детета(толерантност,елоквентност,свестраност,али незаборавити на примену стечених знања у свкодневном животу и стварање базичне основе за даље образовање).Личност детета наставнику мора бити на првом месту при реализацији поменутог процеса

Редни број теме		**1**	**Тема**	**ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ**	**Разред**	**VIII**	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Основне одлике савремног доба, Историјски извори за проучавање савременог доба					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика					
	Активности ученика		Указују на појмове,процесе, догађаје који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према Упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табелеили слике (појединачно, у пару или групно)					
Исходи			- препознаје на основу историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају је реч и периоду савремене историје.					
Редни број теме		**2**	**Тема**	**Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду између два светска рата**	**Разред**	**VIII**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Револуције у Русији и Европи, Европа и свет после Првог светског рата, Свет између два светска рата, Супротстављени политички системи између два светска рата, Свет на путу ка новом светском рату, Стварање југословенске државе, Краљевина СХС, Краљевина Југославија, Друштвпо, привреда, наука и култура у југословенској краљевини					
Начин	**Активности**		Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика;					

остваривања програма	**наставника**	објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика
	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према Упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табелеили слике (појединачно, у пару или групно)
Исходи		препознаје информације дате у форми слике, уме да прочита информације дате у форми историјске карте са легендом, уме да прочита историјске информације дате у форми графикона, уме да прочита историјске информације дате у форми табеле зна да историјске појаве могу различито да се тумаче, препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, прпознаје кључне догађаје и личности између два светска рата из опште и националне историје препознаје на основу историјских извора о којој појави или догађају је реч

Редни број теме	**3**	**Тема**	**ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ**	**Разред**	**VIII**	**Број часова**	**2**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Други светски рат, Ток Другог светског рата, Победа антифашистичке коалиције, Последице Другог светског , Рат у Југославији, Свет и Југославија после Другог светског рата
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика
	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према Упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табелеили слике (појединачно, у пару или групно)
Исходи		препознаје информације дате у форми слике, уме да прочита информације дате у форми историјске карте са легендом, уме да прочита историјске информације дате у форми графикона, уме да прочита историјске информације дате у форми табеле зна да историјске појаве могу различито да се тумаче, препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, прпознајр кључне догађаје и личности у периоду Другог светског рата из опште и националне историје

		препознаје на основу историјских извора о којој појави или догађају је реч					
Редни број теме	**4**	**Тема**	**Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата**	**Разред**	**VIII**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Свет у послератном периоду, Хладни рат, Напредак науке, културе и уметности после Другог светског рата, Нова Југославија, Социјалистичка Југославија					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика					
	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према Упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табелеили слике (појединачно, у пару или групно)					
Исходи		препознаје информације дате у форми слике, уме да прочита информације дате у форми историјске карте са легендом, уме да прочита историјске информације дате у форми графикона, уме да прочита историјске информације дате у форми табеле зна да историјске појаве могу различито да се тумаче, препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, прпознајр кључне догађаје и личности у периоду Хладног рата из опште и националне историје препознаје на основу историјских извора о којој појави или догађају је реч					
Редни број теме	**5**	**Тема**	**Свет, Европа, српска дежава и народ у савременим процесима**	**Разред**	**VIII**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Завршетак Хладног рата, Свет на почетку 21. века, Распад Југославије, Србија крајем 20. века, Српски народ на почетку 21. века					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; коригује рад ученика					
	Активности	Указују на појмове,процесе, догађаје који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према					

	ученика	Упутствима наставника; вежбају читање историјских информација датих у форми историјске карте, графикона, табелеили слике (појединачно, у пару или групно)
Исходи		препознаје информације дате у форми слике, уме да прочита информације дате у форми историјске карте са легендом, уме да прочита историјске информације дате у форми графикона, уме да прочита историјске информације дате у форми табеле зна да историјске појаве могу различито да се тумаче, препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, прпознајр кључне догађаје и личности у савременим процесима из опште и националне историје препознаје на основу историјских извора о којој појави или догађају је реч

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе : Програм додатне наставе историје осмишљен је са циљем да ученици додатно прошире знања и разумевања историјског простора и времена, историјских процеса и токова,као и развијању националног, европског и интернационалног идентитета и духа толеранције,мира и демократије код ученика, као и да уочавајући узрочно-последичне везе, разумију историјске процесе и токове, улогу истакнутих историјских личности које су одредиле развој људског друштва, и да познају националну и општу историју(политичку,економску, друштвену, културну,историју свакодневног живота, …) као и историју суседних народа и држава.

Редни број теме 1		**Тема**	**О ИСТОРИЈИ- УВОД У ИСТОРИЈУ**	**Разред**	**V**	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Историја, историјски извори, време и прошлост					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење; организација и реализација посета и излета					

	Активности ученика	Примењују стечена знања; читају , анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују,анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; -откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација(појединачно, у пару или групно).
Исходи		-препознаје на основу историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају је реч -идентификује разлике између текстуалног историјског извора и других текстова који говоре о истим историјским појавама;

Редни број теме 2		**Тема**	**СВЕТ ПРАИСТОРИЈЕ**	**Разред**	**V**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Одлике праисторије (појава човека и подела праисторије), човек праисторије (заједнице, веровања, прва занимања, открића)					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење; организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика	Примењују стечена знања; читају , анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују,анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; -откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација(појединачно, у пару или групно).					
Исходи		– Наведе проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; – разликује одлике каменог и металног доба; -препознаје историјске информације дате у форми слике					

Редни број теме 3		Тема	СВЕТ ИСТОРИЈЕ - НА ПОЗОРНИЦИ ИСТОРИЈЕ	Разред	V	Број часова	1
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Одлике историје, друштво и држава					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење; организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика	Примењују стечена знања; читају , анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују,анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; -откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација(појединачно, у пару или групно).					
Исходи		-зна поделу историје и разуме различите појмове историје - именује појмове: појаву писма; приватна својина, друштво неједнаких, држава, породица - зна о Сумерском писму као почетку историје					

Редни број теме 4		Тема	СТАРИ ВЕК	Разред	V	Број часова	5
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Одлике Старог века, Стари исток, Стара Грчка, Хеленистичко доба, Стари Рим, Балканско полуострво у старом веку, народи старог века оставили су нам					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју, припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење; организација и реализација посета и излета					
	Активности	Примењују стечена					

	ученика	знања; читају , анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују,анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; -откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација(појединачно, у пару или групно).
Исходи		-самостално дефинише узроке и последице најважнијих историјских догађаја из историје Старог истока, редоследом, самостално их уцртава на ленти времена; - пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку; – наведе одлике државног уређења цивилизација Старог истока и прави паралелу са данашњим уређењима разних држава – идентификује обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока и прави поређење са данашњим својим сазнањима о религији -на основи историјских извора препознаје догађаје и личности о којима је реч -анализира историјске изворе о одређеном историјском догађају и личности и даје своје критичко мишљење о истом -самостално дефинише узроке и последице најважнијих историјских догађаја из историје Античке Грчке, редоследом, самостално их уцртава на ленти времена; -идентификује разлике између текстуалног историјског извора и других текстова који говоре о истим историјским појавама; -утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји у периоду Античке Грчке и на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) препознаје о којима је реч -самостално дефинише узроке и последице најважнијих историјских догађаја из историје Античког Рима, редоследом, самостално их уцртава на ленти времена; -утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји у периоду Античког Рима и на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних)

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе : Програм додатне наставе историје осмишљен је са циљем да ученици додатно прошире знања и разумевања историјског простора и времена, историјских процеса и токова,као и развијању националног, европског и интернационалног идентитета и духа толеранције,мира и демократије код ученика, као и да уочавајући узрочно-последичне везе, разумију историјске процесе и токове, улогу истакнутих историјских личности које су одредиле развој људског друштва, и да познају националну и општу историју (политичку,економску, друштвену, културну,историју свакодневног живота, …) као и историју суседних народа и држава.

Редни број теме		**1**	**Тема**	**ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКИ НАРОД У РАНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ**	**Разред**	**VI**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Опште одлике раног средњег века, Велика сеоба народа, Феудално друштво, Франачка држава, Хришћанска црква, Ислам, Стари Словени, Покрштавање Словена					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика;објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; коригује рад ученика; планира, осмишљава израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима;припрема ученике за такмичење; организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика		-Примењују стечена знања; читају , анализирају, упоређују писане историјске изворе;посматрају, упоређују,анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задаткекоје је припремионаставник -решавајутестове са претходнихтакмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију; раде на изради паноа, зидних новина, постера,презентација (појединачно, у пару или групно)					
Исходи			-препознаје на основу историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају је реч -идентификује разлике између текстуалног историјског извора и других текстова који говоре о истим историјским појавама; -самостално или у групи, прикупи информације и објасни узрок и повод битака овог периода					

	- анализира историјске изворе о одређеном историјском догађају и личности из националне историје и даје своје критичко мишљење о истом, - утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје и на основу карактеристичних историјскиј извора (текстуалних, сликовних, материјалних) препознаје о којој историјској појави, догађају и личности је реч; - истражује историјске изворе важне за историју Срба у раном средњем веку -анализира историјске изворе о одређеном историјском догађају и личности из националне историје и даје своје критичко мишљење -утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје раног средњег века - на основу слика прознаје историске личности овог периода

Редни број теме	**2**	**Тема**	**ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКИ НАРОД У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ**	**Разред**	**VI**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Европске државе, Крсташки ратови, Свакодневни живот, Основна обележја средњевековне културе, Настанак државе Немањића, Српско краљевство и независност цркве, Успон српске државе, Српско царство,Босна, Моравска Србија и напредовање Османлија, Државе српских деспота, Пад балканских држава под османску власт, Друштво и култура Срба					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика;објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; коригује рад ученика; планира, осмишљава израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима;припрема ученике за такмичење; организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика	-Примењују стечена знања; читају , анализирају, упоређују писане историјске изворе;посматрају, упоређују,анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задаткекоје је припремионаставник -решавајутестове са претходнихтакмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију; раде на изради паноа, зидних новина, постера,презентација (појединачно, у пару или групно)					

Исходи	-уме да изврши селекцију историјских извора -уме да анализира и процени релевантност историјског извора -уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора) -уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави) -утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје позног средњег века - на основу слика познаје историске личности овог периода

Редни број теме	**3**	**Тема**	**ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ**	**Разред**	**VI**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Општа обележја раног новог века, Велика географска открића, Успон градова и појава мануфактуре, Хуманизам и ренесанса, Реформација и противреформација, Османско царство на врхунцу своје моћи, Живот Срба под османском влашћу, Срби у ратовима и сеобама, Срби под хабзбуршком и млетачком влашћу					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика;објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; коригује рад ученика; планира, осмишљава израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима;припрема ученике за такмичење; организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика	-Примењују стечена знања; читају , анализирају, упоређују писане историјске изворе;посматрају, упоређују,анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задаткекоје је припремионаставник -решавајутестове са претходнихтакмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију; раде на изради паноа, зидних новина, постера,презентација (појединачно, у пару или групно)					

Исходи	-уме да изврши селекцију историјских извора -уме да анализира и процени релевантност историјског извора -уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора) -уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави) -утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје раног новог век -на основу слика познаје историске личности овог периода

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе : Програм додатне наставе историје осмишљен је са циљем да ученици додатно прошире знања и разумевања историјског простора и времена, историјских процеса и токова,као и развијању националног, европског и интернационалног идентитета и духа толеранције,мира и демократије код ученика, као и да уочавајући узрочно-последичне везе, разумију историјске процесе и токове, улогу истакнутих историјских личности које су одредиле развој људског друштва, и да познају националну и општу историју(политичку,економску, друштвену, културну,историју свакодневног живота, …) као и историју суседних народа и држава.

Редни број теме	**1.**	**Тема**	**ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ**	**Разред**	**VII**	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Почетак индустријског доба					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; планира, осмишљава израду пројеката,презентација... упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење; организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика	Примењују стечена знања; читају анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују, анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација (појединачно, у пару или групно).					
Исходи		-препознаје на основу историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају је реч -идентификује разлике између текстуалног историјског извора и других текстова који говоре о истим историјским појавама;					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе : Програм додатне наставе историје осмишљен је са циљем да ученици додатно прошире знања и разумевања историјског простора и времена, историјских процеса и токова,као и развијању националног, европског и интернационалног идентитета и духа толеранције,мира и демократије код ученика, као и да уочавајући узрочно-последичне везе, разумију историјске процесе и токове, улогу истакнутих историјских личности које су одредиле развој људског друштва, и да познају националну и општу историју(политичку,економску, друштвену, културну,историју свакодневног живота, …) као и историју суседних народа и држава.

Редни број теме	**1**	**Тема**	**ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ**	**Разред**	**VIII**	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Основне одлике савремног доба, Историјски извори за проучавање савременог доба					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика;објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; коригује рад ученика; планира, осмишљава израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење;организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика	Примењују стечена знања; читају анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују, анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација (појединачно, у пару или групно).					
Исходи		-препознаје на основу историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају је реч -идентификује разлике између текстуалног историјског извора и других текстова који говоре о истим историјским појавама;					

Редни број теме	2	Тема	Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду између два светска рата	Разред	VIII	Број часова	2
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Револуције у Русији и Европи, Европа и свет после Првог светског рата, Свет између два светска рата, Супротстављени политички системи између два светска рата, Свет на путу ка новом светском рату, Стварање југословенске државе, Краљевина СХС, Краљевина Југославија, Друштвпо, привреда, наука и култура у југословенској краљевини					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика;објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; коригује рад ученика; планира, осмишљава израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење;организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика	Примењују стечена знања; читају анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују, анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација (појединачно, у пару или групно).					
Исходи		уме да изврши селекцију историјских извора уме да анализира и процени релевантност и. извора -уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора) -уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави) - утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје у периоду између два светска рата -анализира историјске изворе о одређеном историјском догађају и личности из националне историје у периоду између два светска рата и даје своје критичко мишљење о истом					

Редни број теме	3	Тема	ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	Разред	VIII	Број часова	2
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Други светски рат, Ток Другог светског рата, Победа антифашистичке коалиције, Последице Другог светског , Рат у Југославији, Свет и Југославија после Другог светског рата					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика;објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; коригује рад ученика; планира, осмишљава израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење;организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика	Примењују стечена знања; читају анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују, анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација (појединачно, у пару или групно).					
Исходи		уме да изврши селекцију историјских извора -уме да анализира и процени релевантност историјског извора -уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора) -уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави) - утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје у периоду Другог светског рата -анализира историјске изворе о одређеном историјском догађају и личности из националне историје у периоду Другог светског рата и даје своје критичко мишљење о истом					
Редни број теме	**4**	**Тема**	**Свет, Европа и српски народ у**	**Разред**	**VIII**	**Број**	**2**

			југословенској држави у периоду хладног рата			**часова**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Свет у послератном периоду, Хладни рат, Напредак науке, културе и уметности после Другог светског рата, Нова Југославија, Социјалистичка Југославија					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика;објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; коригује рад ученика; планира, осмишљава израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење;организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика	Примењују стечена знања; читају анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују, анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација (појединачно, у пару или групно).					
Исходи		уме да изврши селекцију историјских извора -уме да анализира и процени релевантност историјског извора -уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора) -уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави) - утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје у периоду Хладног рата -анализира историјске изворе о одређеном историјском догађају и личности из националне историје у периоду Хладног рата и даје своје критичко мишљење о истом					

Редни број теме		5	Тема	Свет, Европа, српска дежава и народ у савременим процесима	Разред	VIII	Број часова	2
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Завршетак Хладног рата, Свет на почетку 21. века, Распад Југославије, Србија крајем 20. века, Српски народ на почетку 21. века					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика;објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; коригује рад ученика; планира, осмишљава израду пројеката,презентација...упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење;организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика		Примењују стечена знања; читају анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују, анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација (појединачно, у пару или групно).					
Исходи			уме да изврши селекцију историјских извора -уме да анализира и процени релевантност историјског извора -уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора) -уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави) - утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје у сабвременим процесима -анализира историјске изворе о одређеном историјском догађају и личности из националне историје у савременим процесима и даје своје критичко мишљење о истом					

Редни број теме		2.	Тема	ЕВРОПА,СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (до средине XIX века)	Разред	VII	Број часова	2
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Индустријска револуција, Доба просвећености, Америчка револуција, Француска револуција, Француска у време Наполеона, Источно питање и балкански народи, Први и Други српски устанак, Владавина уставобранитеља, Настанак државе у Црној Гори, Срби под хабзбуршком и османском влашћу					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; планира, осмишљава израду пројеката,презентација... упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење; организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика		Примењују стечена знања; читају анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују, анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација (појединачно, у пару или групно)					
Исходи			-уме да изврши селекцију историјских извора -уме да анализира и процени релевантност историјског извора -уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора) -уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави) - утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје na почетку индустријског доба -анализира историјске изворе о одређеном историјскомдогађају и личности из националне историје и даје своје критичко мишљење о истом					

Редни број теме		3.	Тема	ЕВРОПА,СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	Разред	VII	Број часова	3
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Рађање нације, Револуције 1848-1849. Уједињење Италије и уједињење Немачке, Грађански рат у САД, Друга индустријска револуција Велике силе и колоније, Друга владавина Милоша и Михаила Обреновића, Остварење српске независности, србија од Брлинског конгреса, Црна Гора и Срби под хабзбуршком и османском влашћу					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; планира, осмишљава израду пројеката,презентација... упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење; организација и реализација посета и излета					
	Активности ученика		Примењују стечена знања; читају анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују, анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација (појединачно, у пару или групно)					
Исходи			-уме да изврши селекцију историјских извора -уме да анализира и процени релевантност историјског извора -уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора) -уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави) - утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје у другој половини 19. века -анализира историјске изворе о одређеном историјскомдогађају и личности из националне историје и даје своје критичко мишљење о истом					

Редни број теме		4.	Тема	ЕВРОПА,СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	Разред	VII	Број часова	3
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Међународни односи, Свакодневни живот, култура и наука, Србија од 1903-1914. Балкански ратови, Први светски рат, Краљевина Србија у Великом рату, Лице Великог рата						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, осмишљава и изводи наставне активности; мотивише ученике и наводи их на размишљање и логичко закључивање; прилагођава методе рада способностима ученика; објашњава и демонстрира наставну материју,припрема наставна средства и остали материјал за рад; планира и изводи рад на терену; планира, осмишљава израду пројеката,презентација... упућује ученике на истраживање и критички однос према историјским изворима; припрема ученике за такмичење; организација и реализација посета и излета						
	Активности ученика	Примењују стечена знања; читају анализирају, упоређују писане историјске изворе, посматрају, упоређују, анализирају историјске изворе дате у форми слике, фотографије, графикона, историјске карте; решавају дате задатке које је припремио наставник -решавају тестове са претходних такмичења; откривају и истражују наставне садржаје дате на часу; примењују стечена знања на часу кроз појединачну или групну интеракцију, раде на изради паноа, зидних новина, постера, презентација (појединачно, у пару или групно)						
Исходи		-уме да изврши селекцију историјских извора -уме да анализира и процени релевантност историјског извора -уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора) -уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави) - утврђује простор на ком су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје и опште историје на почетку 20. века -анализира историјске изворе о одређеном историјскомдогађају и личности из националне историје и даје своје критичко мишљење о истом						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија

ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 8

Циљ допунске наставе : омогућавање стицања допунских знања за ученике који током часова редовне наставе због различитих разлога нису били у могућности да усвоје планиране садржаје из географије из области физичке географије, друштвене географије, Европе, ваневропским континентима и о Републици Србији.

Редни број теме	**1.**	**Тема**	**ПЛАНЕТА ЗЕМЉА** *Земљина кретања* *Унутрашња грађа и рељеф Земље* *Ваздушни омотач Земље* *Воде на Земљи* *Биљни и животињски свет*	**Разред**	**5.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Земљина кретања,Постанак и унутрашња грађа Земље Атмосфера (састав, структура и значај). Време и клима: климатски елементи и појаве Климатски чиниоци, основни типови климе. Човек и клима Светско море Воде на копну Распростирање биљног и животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава нејасно, подстиче рад ученика. Најављује активности за наредни час. Вреднује рад.					
	Активности ученика	Слуша наставниково излагање,пита да му се објасне појмови, активно учествује одговарајући на питања наставника, ради индивидуално, , постављају питања, закључују,читају задати текст, објашњавају појмове, израђују тематски пано или презентацију, активно учествују у реализацији наставе, записују кључне појмове, анализирају, дискутују, показују на карти, примењују, закључују, учествују у тимском и групном раду, процењују наставу, рад других ученика и сопствени рад.користи различите изворе знања.					
Исходи		**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:**					

	– разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; -разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; -разликује ерозивне и акумулативне процесе; -опише структуру атмосфере; -наведе временске промене (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); -разликује појам времена од појма клима; -наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; -наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека -уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; -наведе и опише својства морске воде; -наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); -разликује типове језерских басена према начину постанка; -наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; -помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи;

Редни број теме	**2.**	**Тема**	**Становништво,Насеља, Привреда, Географија Европе**	**Разред**	**6.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Број и распоред становништва на Земљи. Природно кретање становништва. Миграције становништва. Структуре становништва Типови насеља. Урбанизација. Привреда, привредне делатности и сектори привреде Положај и границе Европе. Природне карактеристике Европе. Становништво Европе.					
Начин	**Активности**	Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава нејасне садржаје , показује појмове на карти					

остваривања програма	**наставника**	Европе, подстиче рад ученика. Најављује активности за наредни час. Вреднује рад.
	Активности ученика	Слуша наставниково излагање,записује значајне информације , одговара на питања наставника, објашњава појмове, показује на карти,усваја основне појмове.
Исходи		**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** -доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора; − анализира компоненте популационе динамике − анализира различита обележја светског становништва − доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; − илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе

Редни број теме		***3.***	**Тема**	**Географске регије Европе** **Ваневропски континенти**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Регије Европе (Јужна,Западна,Северна,Централна и Источна); Азија,Африка,Америка,Аустралија и поларне области					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, приказује основне садржаје о континентима дигитално, показује појмове на карти, подстиче рад ученика. Вреднује рад.					
	Активности ученика		Посматра презентације . Самостално обрађује поједине теме , показује на карти географске елементе и појмове,записује нејасне појмове.					
Исходи			**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** -дефинише границе континента и показује на карти -пронађи на карти државе проучаване регије и именује их; -препознаје облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену регију;					

	-пронализи податке о регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; -доводи у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;

Редни број теме		***4.***	**Тема**	**Физичко-географске одлике Србије** **Друштвено-географске одлике Србије**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Рељеф, Клима, Воде, Становништво, Насеља и привреда Србије					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Припрема и организује час, задаје задатке, објашњава кључне речи, прати и помаже ученицима који споријe раде, показује на карти, подстиче рад , проверава и процењује рад ученика и лични. Израђује и приказује презентације. Подстиче и мотивише ученике за учење. Вреднује рад.					
	Активности ученика		Посматра презентације, поново обрађује поједине теме, ради у пару или индивидуално, показује на карти географске елементе. Повезује стечена знања са другим предметима, излаже део градива, оцењује свој рад.					
Исходи			**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** – класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; – класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; – наводи начине коришћења вода Србије; – објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; – изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи; – изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; – израђује и анализира графичке приказе структура становништва; – објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи;					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Географија
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 8

Циљ додатне наставе : омогућавање стицања знања већег обима за ученике који показују посебна интересовања за географске садржаје о планети Земљи , физичкој географији, израду и представљање презентација географских појава и процеса, размену мишљења и извођење закључака о Европи, друштвеној географији, географским одликама регија , ваневропским континентима, Републици Србији, радом на пројекту , повезивањем знања из више предмета коришћењем ИКТ и развијањем међупредметних компетенција.							
Редни број теме	**1.**	**Тема**	**ПЛАНЕТА ЗЕМЉА** *Земљина кретања* *Унутрашња грађа и рељеф Земље* *Ваздушни омотач Земље* *Воде на Земљи* *Биљни и животињски свет*	**Разред**	**5.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Литосфера-Постанак и унутрашња грађа Земље Атмосфера Време и клима: климатски елементи и појаве Климатски чиниоци, основни типови климе. Човек и клима Светско море Воде на копну Распростирање биљног и животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Користи ИКТ (презентације, приказе, снимке, прилоге), подстиче ученике да користе нове изворе знања, задаје истраживачке задатке, повезује садржаје са свакодневним животом, ,објашњава нове појмове, похваљује рад, подстиче ученике да повезује знања са предходним градивом и другим предметима, процењује рад ученика, вреднује рад.					
	Активности ученика	Истражује и користи ИКТ, израђује тематски пано или презентацију, активно учествује у реализацији теме, записује кључне појмове, анализира, дискутује, показује на карти, примењује стечена знања, учествује у тимски и групни рад, процењује наставу, рад других ученика и сопствени рад, ради индивидуално, користи различите изворе знања.					
Исходи		**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** – разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; --графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ;					

	-помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија -користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; -наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; -уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; -помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; -наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); -наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; -наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; -наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; -помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; -помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; -опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; -наведе примере за заштиту живог света на Земљи

Редни број теме	**2.**	**Тема**	**Становништво,Насеља, Привреда, Географија Европе**	**Разред**	**6.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Број и распоред становништва на Земљи. Природно кретање становништва. Миграције становништва. Структуре становништва Типови насеља. Урбанизација. Привреда, привредне делатности и сектори привреде Положај и границе Европе. Природне карактеристике Европе. Становништво Европе.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Припрема прилоге (презентације, приказе, снимке), користи ИКТ, подстиче ученике да користе нове изворе знања, задаје истраживачке задатке, повезује садржаје са свакодневним животом, , објашњава нове појмове, похваљује рад, подстиче ученике да повезује знања са предходним градивом и другим предметима, вреднује рад.					
	Активности ученика	Истражује, користи ИКТ, израђује тематски пано или презентацију, активно учествује у реализацији теме, записује кључне појмове, анализира, дискутује, показује на карти, примењује стечена знања, учествује у тимски и групни рад, процењује наставу и сопствени рад, ради индивидуално, користи различите изворе знања,учествује у реализацији пројектне наставе,предлаже теме за рад.					

Исходи	**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** -доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора; − анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; − анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група. − доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима. − уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; − доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; − илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе

Редни број теме		***3.***	**Тема**	**Географске регије Европе** **Ваневропски континенти**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Регије Европе (Јужна,Западна,Северна,Централна и Источна); Азија,Африка,Америка,Аустралија и поларне области					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Усмерава рад и истраживања ученика, помаже у реализацији пројектне наставе, подстиче рад ученика,даје додатне изворе знања ,користи ИКТ.					
	Активности ученика		Самостално обрађује поједине теме , показује на карти географске елементе и појмове, записује нејасне појмове. Истражује, користи ИКТ, израђује тематски пано или презентацију, активно учествује у реализацији теме, анализира, дискутује, лоцира на карти, примењује стечена знања, учествује у групни рад, процењује наставу и сопствени рад, ради индивидуално, користи различите изворе знања, учествује у реализацији пројектне наставе, предлаже теме за рад. Ради дигитални тест и користи код.					
Исходи			**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** -проналази на карти и лоцира државе проучаване регије и именује их; -проналази податке о регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;					

	-доводи у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; -дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе; -доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; -користи дигиталне податке. -анализира табеле и графичке податке

Редни број теме		***4.***	**Тема**	**Физичко-географске одлике Србије** **Друштвено-географске одлике Србије**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Рељеф, Клима, Воде, Становништво, Насеља и привреда Србије					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Усмерава рад и истраживања ученика, помаже у реализацији пројектне наставе, подстиче додатни рад ученика, даје дигиталне изворе знања , користи ИКТ.					
	Активности ученика		Истражује, користи ИКТ, израђује тематски пано или презентацију, учествује у реализацији теме, анализира дигиталне податке, дискутује, примењује стечена знања, користи различите изворе знања, учествује у реализацији пројектне наставе, предлаже теме за рад.					
Исходи			**По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:** - учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; - анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; - класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; - анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; - класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; - наводи начине коришћења вода Србије; - препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; - доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора;					

	– објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; – изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи; – изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; – израђује и анализира графичке приказе структура становништва; – објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; – уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи; – препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ:

Циљ допунске наставе : **Помоћ ученицима који нису усвојили основна знања из програма или дела програма предмета.**

Редни број теме	***1***	**Тема**	**Увод**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Релативност кретања Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Подела кретања према облику путање и брзини тела. Равномерно праволинијско кретање Зависност пређеног пута од времена, код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прилагођава градиво потребама ученика					
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања					
Исходи		Исходи за ову област нису дефинисани					

Редни број теме		2	Тема	Кретање	Разред	шести	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Подела кретања према облику путање и брзини тела. Равномерно праволинијско кретање Зависност пређеног пута од времена, код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре						
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде просте примере док наставник помаже						
Исходи		- Разликује кретања према облику путање и према промени брзине - Одређује средњу брзину кретања						

едни број теме		3	Тема	Сила	Разред	шести	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно). Сила као мера узајамног деловања два тела Правац и смер деловања силе Процена интензитета силе демонстрационим динамометром Сила Земљине тежа (тежина тела).						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре						
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде просте примере док наставник помаже						
Исходи		- Објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру и утицај тог деловања на промену брзине, правца и смера						

	кретања као и деформације тела - разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела Демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу

Редни број теме	***4***	**Тема**	**Мерење**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Основне и изведене физичке величине и њихове јединице. Међународни систем мера Мерење дужине, запремине и времена Појам средње вредности мерене величине и грешке при мерењу Мерни инструменти Лабораторијске вежбе мерења разних физичких величина и обрада добијених резултата.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Врши проста мерења Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре					
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде просте примере док наставник помаже					
Исходи		- Изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама - Разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто - процењује вреедност најмањег подељка код мерних инструмената - Мери дужину, време и запремину					

Редни број теме		5	Тема	5. Маса и густина	Разред	шести	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и узајамном деловању тела. Маса и тежина као различити појмови Мерење масе тела вагом. Густина тела. Одређивање густине чврстих тела Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Врши проста мерења Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре						
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде просте примере док наставник помаже						
Исходи		- Повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу и решава различите проблемске задатке - Демонстрира појаву инерције тела -						

Редни број теме		6	Тема	Притисак	Разред	шести	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Притисак чврстих тела Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. Спојени судови Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом						
	Активности ученика	Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре						
Исходи		- Прате наставу - Постављају питања - Раде просте примере док наставник помаже						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 6

Циљ допунске наставе : **Помоћ ученицима који нису усвојили основна знања из програма или дела програма предмета.**

Редни број теме	***1***	**Тема**	**Сила и кретање**	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**6**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања. Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон. Динамичко мерење силе. Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интензитет, правац и смер брзине и убрзања. Тренутна и средња брзина тела. Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању. Графичко представљање зависности брзине и пута од времена код равномерно праволинијског кретања. Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања. Међусобно деловање два тела - силе акције и реакције. Трећи Њутнов закон.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прилагођава градиво потребама ученика					
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања					
Исходи		- Анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем - Примени Њутнове законе динамике на кретање тела из свог окружења - Разликује скаларне и векторске физичке величине - Користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички - Демонстрира појаве: инерција тела, убрзано кретање, кретање тела под дејством сталне силе и сила акције и реакције на примерима из окружења					

Редни број теме		2	Тема	Кретање под дејством силе теже. Силе трења	Разред	седми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и узајамном деловању тела. Маса и тежина као различити појмови Мерење масе тела вагом. Густина тела. Одређивање густине чврстих тела Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре						
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде просте примере док наставник помаже						
Исходи		- Анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем - Покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање - Демонстрира појаву кретања тела под дејством силе Земљине теже и силе трења на примерима из окружења - Примењује Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења						

Редни број теме		3	Тема	Равнотежа	Разред	седми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Деловање две силе на тело дуж истог правца Појам и врста равнотеже тела. Полуга. Момент силе. Равнотежа полуге и њена примена. Сила потиска у течностима и гасу. Архимедов закон и његова примена. Пливање и тоњење тела.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре						
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања						

		Раде просте примере док наставник помаже
Исходи		- Разликује скаларне и векторске физичке величине - Покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примерима из окружења - Наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу - Прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води

Редни број теме	***4***	**Тема**	**Механички рад и енергија. Снага**	**Разред**	**Седми**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Механички рад. Рад силе. Рад силе теже и силе трења. Квалитативно увођење појма механичке енергије тела. Кинетичка енергија тела. Потенцијална енергија. Гравитациона потенцијална енергија тела. Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Закон о одржању механичке енергије. Снага. Коефицијент корисног дејства.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Врши проста мерења Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре					
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде просте примере док наставник помаже					
Исходи		- Повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и силе трења - Разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом - Демонстрира важење Закона одржања енергије на примерима из окружења					

<table>
<tr><td colspan="2">Редни број теме</td><td>5</td><td>Тема</td><td>Топлотне појаве</td><td>Разред</td><td>седми</td><td>Број часова</td><td>9</td></tr>
<tr><td colspan="2">ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА</td><td colspan="7">Топлотне појаве
Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре.
Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа.
Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање. Унутрашња енергија и температура.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Начин остваривања програма</td><td>Активности наставника</td><td colspan="7">Врши проста мерења
Прилагођава градиво потребама ученика
Поједностављује питања
Захтева и образлаже конкретне одговоре</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="7">Прате наставу
Постављају питања
Раде просте примере док наставник помаже</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="7">- Разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго
- Анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења
- Наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења</td></tr>
</table>

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 6

Циљ допунске наставе : **Помоћ ученицима који нису усвојили основна знања из програма или дела програма предмета.**

Редни број теме	***1***	**Тема**	**Осцилаторно и таласно кретање**	**Разред**	**седми**	**Број часова**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Обнављање закона одржања механичке енергије. Осцилаторно кретање (осциловање тела обешеног о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда,период, фреквенција). Закон одржања механичке енергије при осциловању тела Таласно кретање (механички талас). Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина) Звук. Карактеристике звука. Звучна резонанција					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прилагођава градиво потребама ученика					
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања					
Исходи		- Повезује физичке величине које описују осцилације и таласе - Описује карактеристие звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука - Демонстрира и објасни: осциловање клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жице и ваздушних стубова - Примењује превентивне мере заштите од буке					

Редни број теме		2	Тема	Светлосне појаве	Разред	осми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Светлост (основни појмови). Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца) Закон одбијања светлости. Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија. Преламање светлости кроз призму и сочиво Одређивање положаја ликова код сочива Оптички инструменти. Лупа и микроскоп.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре					
	Активности ученика		Прате наставу Постављају питања Раде просте примере док наставник помаже					
Исходи			- Анализира примере одбијања и преламања светлости, појаву тоталне рефлексије и својства огледала и сочива - Користи лупу и микроскоп - Демонстрира: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида - Примењује превентивне мере заштите од прекомерног излагања сунчевом зрачењу					

Редни број теме		3	Тема	Електрично поље	Разред	осми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања. Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре					
	Активности ученика		Прате наставу Постављају питања Раде просте примере док наставник помаже					

Исходи	- Демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи - Прикаже и опише електрично поље, израчуна илу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља - Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из електростатике

Редни број теме	***4***	**Тема**	**Електрична струја**	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Електрична струја (једносмерна, наизменична) Услови за настајање електричне струје и извори електричне струје. Електромоторна сила. Мерење електричне струје и напона Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори Омов закон за део струјног кола Рад и снага електричне струје. Џул-Ленцов закон Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Врши проста мерења Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре					
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде просте примере док наставник помаже					
Исходи		- Објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика - Наведе и користи различите изворе електричне струје (ЕМС) и знаће да их разврста ради рециклаже - Препозна основне елементе електричног кола и знаће да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и да резултате прикаже табеларно и графички - Опише ефекте који се испољавају при протицању електричне струје - Препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домачинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу					

Редни број теме		5	Тема	Магнетно поље	Разред	осми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље Магнетно поље електричне струје Дејство магнетног поља на струјни проводник					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прилагођава градиво потребама ученика Поједностављује питања Захтева и образлаже конкретне одговоре					
	Активности ученика		Прате наставу Постављају питања Раде просте примере док наставник помаже					
Исходи			- Описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје - Описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора - Објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља - Користи компас и апликације за паметне телефоне за орјентацију у природи					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 6

Циљ допунске наставе : Продубљивање наставних тема за које су ученици заинтересовани и израда тежих такмичарских задатака у циљу бољег схватања проблематике наставе физике

Редни број теме		***1***	**Тема**	**Кретање**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Релативност кретања Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Подела кретања према облику путање и брзини тела. Равномерно праволинијско кретање Зависност пређеног пута од времена, код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом					
	Активности ученика		Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке					
Исходи			- Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке који се односе на брзину тела					

Редни број теме		2	Тема	Сила	Разред	шести	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела, трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно). Сила као мера узајамног деловања два тела Правац и смер деловања силе Процена интензитета силе демонстрационим динамометром Сила Земљине тежа (тежина тела).					
Начин остваривања програма	Активности наставника		Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом					
	Активности ученика		Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке					
Исходи			- Разликује кретања према облику путање и према промени брзине - Одређује средњу брзину кретања					

Редни број теме		3	Тема	Мерење	Разред	шести	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Основне и изведене физичке величине и њихове јединице. Међународни систем мера Мерење дужине, запремине и времена Појам средње вредности мерене величине и грешке при мерењу Мерни инструменти Лабораторијске вежбе мерења разних физичких величина и обрада добијених резултата.					
Начин остваривања програма	Активности наставника		Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом					
	Активности ученика		Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке					
Исходи			Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке који се односе на мерење					

Редни број теме	4	Тема	Маса и густина	Разред	шести	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и узајамном деловању тела. Маса и тежина као различити појмови Мерење масе тела вагом. Густина тела. Одређивање густине чврстих тела Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом					
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке					
Исходи		Решава квалитативне и квантитативне задатке који се односе на масу и густину					

Редни број теме	5	Тема	Притисак	Разред	шести	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Притисак чврстих тела Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. Спојени судови Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом					
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке					
Исходи		- Решава квалитативне и квантитативне задатке који се односе на притисак					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 6

Циљ допунске наставе : Продубљивање наставних тема за које су ученици заинтересовани и израда тежих такмичарских задатака у циљу бољег схватања проблематике наставе физике

Редни број теме		***1***	**Тема**	**1. Сила и кретање**	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања. Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон. Динамичко мерење силе. Равномерно промењљиво праволинијско кре¬тање. Интензитет, правац и смер брзине и убрзања. Тренутна и средња брзина тела. Зависност брзине и пута од времена при равномерно промењљивом праволинијском кретању. Графичко представљање зависности брзине и пута од времена код равномерно праволинијског кретања. Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно промењљивог праволинијског кретања. Међусобно деловање два тела - силе акције и реакције. Трећи Њутнов закон.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом						
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке						
Исходи		Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке који се односе на силу и кретање						

Редни број теме		2	Тема	Кретање под дејством силе теже. Силе трења	Разред	седми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и наниже. Силе трења и силе отпора средине. Утицај ових сила на кретање тела						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом						
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке						
Исходи		- Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке који се односе на кретање под дејством силе теже и силе трења						

Редни број теме		3	Тема	Равнотежа	Разред	шести	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Деловање две силе на тело дуж истог правца Појам и врста равнотеже тела. Полуга. Момент силе. Равнотежа полуге и њена примена. Сила потиска у течностима и гасу. Архимедов закон и његова примена. Пливање и тоњење тела.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом						
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке						
Исходи		Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке који се односе на равнотежу						

Редни број теме		4	Тема	Механички рад и енергија. Снага	Разред	седми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Механички рад. Рад силе. Рад силе теже и силе трења. Квалитативно увођење појма механичке енергије тела. Кинетичка енергија тела. Потенцијална енергија. Гравитациона потенцијална енергија тела. Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Закон о одржању механичке енергије. Снага. Коефицијент корисног дејства.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом						
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке						
Исходи		Решава квалитативне и квантитативне задатке који се односе механички рад, енергију и снагу						

Редни број теме		5	Тема	Топлотне појаве	Разред	седми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре. Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа. Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање. Унутрашња енергија и температура.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом						
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке						
Исходи		- Решава квалитативне и квантитативне задатке који се односе топлотне појаве						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Физика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 6

Циљ допунске наставе : Продубљивање наставних тема за које су ученици заинтересовани и израда тежих такмичарских задатака у циљу бољег схватања проблематике наставе физике

Редни број теме	***1***	**Тема**	**Осцилаторно и таласно кретање**	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Обнављање закона одржања механичке енергије. Осцилаторно кретање (осциловање тела обешеног о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда,период, фреквенција). Закон одржања механичке енергије при осциловању тела Таласно кретање (механички талас). Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина) Звук. Карактеристике звука. Звучна резонанција					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом					
	Активности ученика	Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке					
Исходи		- Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке који се односе на силу и кретање					

Редни број теме		2	Тема	Светлосне појаве	Разред	осми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Светлост (основни појмови). Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца) Закон одбијања светлости. Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија. Преламање светлости кроз призму и сочиво Одређивање положаја ликова код сочива Оптички инструменти. Лупа и микроскоп					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом					
	Активности ученика		Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке					
Исходи			- Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке који се односе на силу и кретање					

Редни број теме		3	Тема	Електрично поље	Разред	осми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања. Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом					
	Активности ученика		Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке					
Исходи			Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке који се односе на силу и кретање					

Редни број теме		4	Тема	Електрична струја	Разред	осми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Електрична струја (једносмерна, наизменична) Услови за настајање електричне струје и извори електричне струје. Електромоторна сила. Мерење електричне струје и напона Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори Омов закон за део струјног кола Рад и снага електричне струје. Џул-Ленцов закон Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом					
	Активности ученика		Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке					
Исходи			Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке који се односе на силу и кретање					

Редни број теме		5	Тема	Магнетно поље	Разред	осми	Број часова	9
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Притисак чврстих тела Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. Спојени судови Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Продубљује градиво Ради теже задатке који захтевају повезивање са комплекснијим математичким апаратом					
	Активности ученика		Прате наставу Постављају питања Раде сложене задатке					
Исходи			- Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке који се односе на силу и кретање					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе:
Ученицима слабијих когнитивних могућности додатно објаснити наставне теме. Помоћи им да савладају исходе за дату наставну тему, с циљем да добију позитивне оцене и знање неопходно за даље школовање. Такође, ученицима који су одсутвовали са часова или којима одређене наставне јединице нису јасне, пружити додатну подршку у савладавању градива.

Редни број теме		**1.**	**Тема**	Природни бројеви и дељивост	**Разред**	Пети	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			НЗС, НЗД и примена дељивости Скупови и скуповне операције					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		обнавља правила дељивоси у скупу N_0 - обнавња поступак проналажења НЗД, НЗС - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу - обнавља скупове - обнавља пресек, унију и разлику скупова - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу					
	Активности ученика		- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом					
Исходи			Ученик зна правила за дељење у скупу N_0, зна да их примени у задацима и да самостално решава задатке Ученик уме да примени поступак за проналажење НЗД и НЗС и да самостално решава задатке					

	Ученик изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке

Редни број теме		**2.**	**Тема**	Основни појмови геометрије	**Разред**	Пети	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Кружница, круг, кружни лук и тетива Узајамни положај кружнице и праве					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		- обнавља дате појмове - обнавља у ком односу могу бити кружница и права - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу					
	Активности ученика		- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом					
Исходи			Ученик зна да опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај праве у односу на круг.					

Редни број теме		**3.**	**Тема**	Основни појмови геометрије	**Разред**	Пети	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Мерење, сабирање и одузимање углова Примена основних својстава паралелограма						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу						
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом						
Исходи		Ученик уме да сабере и одузме углове рачунски и конструктивно, реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова)						

Редни број теме		**4.**	**Тема**	Разломци	**Разред**	Пети	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Проширивање и скраћивање разломака Упоређивање разломака, Представљање разломака на бројевној полуправ Децимални запис разломка, Упоређивање децималних бројева Превођење децималног записа у разломак Превођење разломака у децимални запис, Заокругљивање бројева, Апсолутна грешка Бројевни изрази са сабирањем и одузимањем разломака и децималних бројева Једначине и неједначине са непознатим сабирком, умањеником или умањиоцем Бројевни изрази са множењем и дељењем разломака и децималних бројева Једначине и неједначине са непознатим чиниоцем, дељеником или делиоцем						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу						

	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом
Исходи		Ученик уме да прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други. Ученик одреди месну вредност цифре у запису децималног броја. Ученик зна заокругли број и процени грешку заокругљивања. Ученик уме да израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину. одреди проценат дате величине; примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; примени аритметичку средину датих бројева.

Редни број теме	**5.**	**Тема**	Осна симетрија	**Разред**	Пети	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Симетрала дужи, конструкција Симетрала угла, конструкција Примена симетрале дужи и симетрале угла					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу					
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом					
Исходи		Ученик уме да конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства. Ученик уме да конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој правој.					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе:

Ученицима слабијих когнитивних могућности додатно објаснити наставне теме. Помоћи им да савладају исходе за дату наставну тему, с циљем да добију позитивне оцене и знање неопходно за даље школовање. Такође, ученицима који су одсутвовали са часова или којима одређене наставне јединице нису јасне, пружити додатну подршку у савладавању градива.

Редни број теме	**1.**	**Тема**	Цели бројеви	**Разред**	Шести	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Негативни бројеви. Бројевна права. Скуп целих бројева Супротни бројеви. Апсолутна вредност. Упоређивање целих бројева Бројевни изрази са целим бројевима					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу					
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом					
Исходи		Ученик уме да: - прочита, запише и представи на бројевној правој целе бројеве; - одреди супротан број, апсолутну вредност и реципрочну вредност целог броја; - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза у скупу целих бројева.					

<table>
<tr><td colspan="2">Редни број теме</td><td>2.</td><td>Тема</td><td>Троугао</td><td>Разред</td><td>Шести</td><td>Број часова</td><td>1</td></tr>
<tr><td colspan="2">ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА</td><td colspan="7">Конструкције неких углова
Основне конструкције троугла
Конструкција описане и уписане кружнице троугла
Ставови подударности СУС, ССС, ССУ и УСУ
Симетрије и подударност</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Начин остваривања програма</td><td>Активности наставника</td><td colspan="7">- обнавља дате појмове
- обнавља у ком односу могу бити кружница и права
- решава задатке и задаје задатке за самостални рад
- одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="7">- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива
- записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке
- поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="7">Ученик уме да:
- конструише углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других углова;
- конструише троугао, на основу задатих елемената (странице и углови троуглова);
- конструише центар описане и уписане кружнице троугла;
- уочи одговарајуће елементе подударних троуглова;
- утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности;
- примени својства троуглова у једноставнијим проблемским задацима.</td></tr>
</table>

Редни број теме	**3.**	**Тема**	Рационални бројеви	**Разред**	Шести	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Скуп рационалних бројева, бројевна права, апсолутна вредност рационалног броја Бројевни изрази са рационалним бројевима Једначине и неједначине у скупу рационалних бројева Пропорција, особине пропорције Примена пропорције у директној и обрнутој пропорционалности Примена пропорције – проценат					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу					
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом					
Исходи		Ученик уме да сабере и одузме углове рачунски и конструктивно, реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова) - прочита, запише и представи на бројевној правој рационалне бројеве; - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину. -примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама.					

<table>
<tr><td colspan="2">Редни број теме</td><td>4.</td><td>Тема</td><td>Разломци</td><td>Разред</td><td>Шести</td><td>Број часова</td><td>2</td></tr>
<tr><td colspan="2">ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА</td><td colspan="7">Проширивање и скраћивање разломака
Упоређивање разломака, Представљање разломака на бројевној полуправ
Децимални запис разломка, Упоређивање децималних бројева
Превођење децималног записа у разломак
Превођење разломака у децимални запис, Заокругљивање бројева, Апсолутна грешка
Бројевни изрази са сабирањем и одузимањем разломака и децималних бројева
Једначине и неједначине са непознатим сабирком, умањеником или умањиоцем
Бројевни изрази са множењем и дељењем разломака и децималних бројева
Једначине и неједначине са непознатим чиниоцем, дељеником или делиоцем
Приказ зависности међу величинама. Графички приказ међу величинама</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Начин остваривања програма</td><td>Активности наставника</td><td colspan="7">- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака
- решава задатке и задаје задатке за самостални рад
- одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="7">- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива
- записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке
- поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="7">Ученик уме да прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други.
Ученик одреди месну вредност цифре у запису децималног броја.
Ученик зна заокругли број и процени грешку заокругљивања.
Ученик уме да израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину.
одреди проценат дате величине;
примени размеру и аритметичку средину у једноставним реалним ситуацијама;
- прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм</td></tr>
</table>

Редни број теме		**5.**	**Тема**	Четвороугао	**Разред**	Шести	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Четвороутао. Углови четвороутла и особине. Конструкције четвороутлова. Површине						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу						
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом						
Исходи		Ученик уме да решава проблеме у вези са угловима троугла. Конструише четвороуглове у једноставнијим ситуацијама. Одређује површине троуглова и четвороуглова (користећи обрасце или разложиву једнакост) .						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе:

Ученицима слабијих когнитивних могућности додатно објаснити наставне теме. Помоћи им да савладају исходе за дату наставну тему, с циљем да добију позитивне оцене и знање неопходно за даље школовање. Такође, ученицима који су одсутвовали са часова или којима одређене наставне јединице нису јасне, пружити додатну подршку у савладавању градива.

Редни број теме		**1.**	**Тема**	Реални бројеви	**Разред**	Седми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Операције са реалним бројевима					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		- решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу					
	Активности ученика		- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом					
Исходи			Ученик уме да: - одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; - на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима.					

Редни број теме		**2.**	**Тема**	Питагорина теорема	**Разред**	Седми	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Питагорина теорема и примене						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- обнавља дате појмове - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу						
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом						
Исходи		Ученик зна да примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима.						

Редни број теме		**3.**	**Тема**	Степен	**Разред**	Седми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Степен и операције са степенима						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу						
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом						
Исходи		Ученик уме да: - израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима; - користи особине степена.						

<table>
<tr><td colspan="2">Редни број теме</td><td>4.</td><td>Тема</td><td>Цели алгебарски изрази</td><td>Разред</td><td>Седми</td><td>Број часова</td><td>2</td></tr>
<tr><td colspan="2">ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА</td><td colspan="7">Полиноми и операције (мономи, сређени облик, збир, разлика, производ полинома)
Операције с полиномима (трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома)
Квадрат бинома и разлика квадрата и примене
Растављање полинома на чиниоце
Решавање једначина помоћу растављања полинома</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Начин остваривања програма</td><td>Активности наставника</td><td colspan="7">- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака
- решава задатке и задаје задатке за самостални рад
- одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="7">- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива
- записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке
- поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="7">Ученик уме да:
- трансформише збир, разлику и производ полинома;
– примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома.
– растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата);
– примени трансформације полинома на решавање једначина.</td></tr>
</table>

Редни број теме		**5.**	**Тема**	Многоугао	**Разред**	Седми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Тежишна дуж и тежиште троугла Ортоцентар троугла Сложеније примене ставова подударности троуглова						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу						
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом						
Исходи		Ученик уме да: – конструише ортоцентар и тежиште троугла; – примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима						

Редни број теме		**6.**	**Тема**	Круг	**Разред**	Седми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Централни и периферијски угао круга Обим и површина круга и његових делова						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу						
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом						
Исходи		Ученик уме да: – примени својства централног и периферијског угла у кругу; – израчуна обим и површину круга и његових делова;						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе:

Ученицима слабијих когнитивних могућности додатно објаснити наставне теме. Помоћи им да савладају исходе за дату наставну тему, с циљем да добију позитивне оцене и знање неопходно за даље школовање. Такође, ученицима који су одсутвовали са часова или којима одређене наставне јединице нису јасне, пружити додатну подршку у савладавању градива.

Редни број теме	**1.**	**Тема**	Сличност	**Разред**	Осми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Талесова теорема Сличност троуглова Примена сличности на правоугли троугао					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу					
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом					
Исходи		Ученик уме да примењује Талесову теорему, особине сличних троуглова као и да примењује обрасце везане за сличност правоуглог троугла					

Редни број теме		**2.**	**Тема**	Питагорина теорема	**Разред**	Осми	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Тачка, права и раван						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- обнавља дате појмове - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу						
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом						
Исходи		Ученик зна да одреди међусобни положај тачке, праве и равни.						

Редни број теме		**3.**	**Тема**	Линеарне једначине и неједначине	**Разред**	Осми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Решавање линеарних једначина и неједначина						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу						
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом						
Исходи		Ученик саставља и решава сложеније линеарне једначине. Ученик користи линеарне једначине и неједначине за решавање текстуалних задатака. Ученик уме ра реши линеарну неједначину. Ученик примењује неједначине у једноставнијим текстуалним задацима.						

Редни број теме		**4.**	**Тема**	Призма и пирамида	**Разред**	Осми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Површина и запремина призме и пирамиде					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу					
	Активности ученика		- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом					
Исходи			Ученик рачуна површину и запремину призме и пирамиде када су неопходни елементи непосредно дати Ученик израчунава површину и запремину призме и пирамиде када неопходни елементи нису непосредно дати					

Редни број теме		**5.**	**Тема**	Линеарна функција и системи линеарних једначина с две непознате	**Разред**	Осми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Линеарна функција. Системи линеарних једначина с две непознате. Методе решавања					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу					
	Активности ученика		- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом					
Исходи			Ученик зна функцију y=kx+n и графички интерпретира њена својства. Ученик зна да решава системе линеарних једначина са две непознате.					

Редни број теме		**6.**	**Тема**	Ваљак, купа, лопта	**Разред**	Осми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Површина и запремина ваљка, купе и лопте						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	- Решава карактеристичне задатке уз помоћу којих се могу обновити правила која се користе за израду задатака - решава задатке и задаје задатке за самостални рад - одговара на питања ученика и скреће пажњу на шта треба посебно обратити пажњу						
	Активности ученика	- одговара на питања и активно учествује у обнављању градива - записује задатке које наставник решава, а затим самостално решава задатке - поставља питања како би отклонио све недоумице у вези са градивом						
Исходи		Ученик рачуна површину и запремину ваљка, купе и лопте када су неопходни елементи непосредно дати Ученик израчунава површину и запремину ваљка, купе и лопте када неопходни елементи нису непосредно дати						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе: Ученицима који показују веће интересовање за наставу омогућити напредовање кроз различите додатне садржаје и теме, са акцентом на области за које је ученик исказао посебно интересовање. Један од циљева додатне наставе је и припрема ученика за такмичење.

Редни број теме		1.	**Тема**	Природни бројеви и дељивост	**Разред**	Пети	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			НЗД, НЗД и правила дељивости. Скуповне операције					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика					
	Активности ученика		Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама					
Исходи			Ученик примењује правила дељивости, НЗС и НЗД за решавање сложенијих проблема; Ученик примењује скуповне операције у циљу решавања сложенијих задатака (проблеми са Веновим дијаграмима – два и три скупа); Ученик решава проблемске задатке применом скуповних операција					

Редни број теме		2.	**Тема**	Природни бројеви и дељивост	**Разред**	Пети	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Основни геометријски појмови и њихови односи					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика					
	Активности ученика		Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама					
Исходи			Ученик примењује особине основних геометријских објеката, изводи закључке, разматра све могуће случајеве у задацима; Креира задатке (кориговањем наведених услова у задатку)					

Редни број теме		3.	**Тема**	Угао	**Разред**	Пети	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Угао. Мерење углова. Врсте углова					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика					
	Активности ученика		Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама					
Исходи			-решава напредне задатке из теме Угао -обавља сложеније рачунице са угловима					

Редни број теме		4.	**Тема**	Разломци	**Разред**	Пети	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Разломци и операције са њима. Једначине и неједначине. Проценат, размера, пропорција						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика						
	Активности ученика	Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама						
Исходи		Ученик примењује особине разломака у различитим проблемским ситуацијама. Ученик уме да израчуна вредност сложенијег бројевног израза и реши сложену линеарну једначину и неједначину. Ученик зна да реши проблемски задатак из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину. Ученик решава сложенији проблем уз примену процента, размере и пропорције. Ученик уме да примени аритметичку средину датих бројева у циљу решавања проблема.						

Редни број теме		5.	**Тема**	Осна симетрија	**Разред**	Пети	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Симетрала дужи, конструкција Симетрала угла, конструкција Примена симетрале дужи и симетрале угла						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика						
	Активности ученика	Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама.						
Исходи		Ученик уме да примењује особине симетрале дужи и угла.						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе: Ученицима који показују веће интересовање за наставу омогућити напредовање кроз различите додатне садржаје и теме, са акцентом на области за које је ученик исказао посебно интересовање. Један од циљева додатне наставе је и припрема ученика за такмичење.

Редни број теме		1.	**Тема**	Цели бројеви	**Разред**	Шести	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Цели бројеви и операције са њима					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика					
	Активности ученика		Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама					
Исходи			Ученик уме да: - израчуна вредност сложенијег бројевног израза у скупу целих бројева; -примењује целе бројеве и њихове особине у циљу решавања различитих проблема					

Редни број теме		2.	**Тема**	Троугао	**Разред**	Шести	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Троугао и његова својства. Подударност троуглова и примене						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика						
	Активности ученика	Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама						
Исходи		Ученик уме да: - примени својства троуглова у сложенијим проблемским задацима. -примењује ставове подударности троуглова						

Редни број теме		3.	**Тема**	Рационални бројеви	**Разред**	Шести	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Рационални бројеви. Једначине и неједначине. Проценат, размера и пропорције. Зависност величина						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика						
	Активности ученика	Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама						
Исходи		Ученик уме да: - израчуна вредност сложенијег бројевног израза и реши сложенију линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева; - реши проблемски задатак користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину. Ученик уме да примени пропорцију и проценат у сложенијим реалним ситуацијама. - прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и						

	линијски дијаграм); - тумачи податке приказане табелом и графички. Решава сложеније проблеме применом зависности међу величинама

Редни број теме		4.	**Тема**	Четвороугао и површине	**Разред**	Шести	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Разломци и операције са њима. Једначине и неједначине. Проценат, размера, пропорција					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика					
	Активности ученика		Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама					
Исходи			Ученик примењује особине четвороугла при решавању сложенијих проблема. Ученик одређује површину троугла и четвороугла.					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе: Ученицима који показују веће интересовање за наставу омогућити напредовање кроз различите додатне садржаје и теме, са акцентом на области за које је ученик исказао посебно интересовање. Један од циљева додатне наставе је и припрема ученика за такмичење.

Редни број теме		1.	**Тема**	Реални бројеви	**Разред**	Седми	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Реални бројеви и операције са њима. Продужена пропорција.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика					
	Активности ученика		Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама					
Исходи			Ученик уме да: - одреди бројевну вредност сложенијег израза са реалним бројевима; - на основу реалног проблема састави и израчуна вредност сложенијег бројевног израза са реалним бројевима; -доказује ирационалност појединих бројева					

Редни број теме		2.	**Тема**	Троугао	**Разред**	Седми	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Питагорина теорема						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика						
	Активности ученика	Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама						
Исходи		Ученик зна да примени Питагорину теорему у сложенијим рачунским и конструктивним задацима.						

Редни број теме		3.	**Тема**	Цели и рационални алгебарски изрази	**Разред**	Седми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Степен. Полиноми и операције са њима. Растављање полинома на чиниоце и примена.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика						
	Активности ученика	Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама						
Исходи		Ученик уме да: - примењује особине степена у циљу одређивања вредности сложенијих израза примењује операције са полиномима у сложенијим ситуацијама; -користи квадрат бинома и разлику квадрата у циљу решавања специфичних проблема – растави сложенији полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); – примени трансформације полинома на решавање једначина.						

Редни број теме	4.	**Тема**	Многоугао и круг	**Разред**	Седми	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Тежишна дуж и тежиште троугла Ортоцентар троугла Конструкција троугла Сложеније примене ставова подударности троуглова Централни и периферијски угао круга Обим и површина круга и његових делова Ротација					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика					
	Активности ученика	Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама					
Исходи		Ученик примењује особине четвороугла при решавању сложенијих проблема. – конструише ортоцентар и тежиште троугла; -конструише троугао у сложенијим ситуацијама; – примењује ставове подударности при доказивању тврђења и у конструктивним задацима – примени својства централног и периферијског угла у кругу у сложенијим ситуацијама; – израчуна обим и површину круга и његових делова у сложенијим ситуацијама; – примењује особине ротације					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Математика
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе: Ученицима који показују веће интересовање за наставу омогућити напредовање кроз различите додатне садржаје и теме, са акцентом на области за које је ученик исказао посебно интересовање. Један од циљева додатне наставе је и припрема ученика за такмичење.

Редни број теме		1.	**Тема**	Сличност	**Разред**	Осми	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Талесова теорема Сличност троуглова Примена сличности на правоугли троугао					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика					
	Активности ученика		Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама					
Исходи			Ученик уме да примењује Талесову теорему у сложенијим ситуацијама, особине сличних троуглова као и да примењује обрасце везане за сличност правоуглог троугла					

Редни број теме		2.	**Тема**	Тачка, права и раван	**Разред**	Осми	**Број часова**	**1**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Тачка, права и раван						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика						
	Активности ученика	Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама						
Исходи		Ученик решава комбинаторне задатке у вези са одређеношћу правих и равни.						

Редни број теме		3.	**Тема**	Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом	**Разред**	Осми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Решавање линеарних једначина и неједначина с једном непознатом						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика						
	Активности ученика	Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама						
Исходи		Ученик саставља и решава сложеније линеарне једначине и неједначине. Ученик користи линеарне једначине и неједначине за решавање текстуалних задатака.						

Редни број теме		4.	**Тема**	Призма и пирамида	**Разред**	Осми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Површина и запремина призме и пирамиде					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика					
	Активности ученика		Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама					
Исходи			Одређује површину и запремину призме и пирамиде у сложенијим ситуацијама (сложена геометријска тела и примена)					

Редни број теме		5.	**Тема**	Линеарна функција и системи линеарних једначина с две непознате	**Разред**	Осми	**Број часова**	**2**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Линеарна функција и особине. Системи и решавање система. Примена система					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције; Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика					
	Активности ученика		Решава задатке, учествује у дискусији; Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама					
Исходи			Користи особине линеарне функције у практичним применама. Примењује системе линеарних једначина за решавање проблема (системи који се своде на линеарне системе)					

<table>
<tr><td colspan="2">Редни број теме</td><td>6.</td><td>Тема</td><td>Ваљак, купа и лопта</td><td>Разред</td><td>Осми</td><td>Број часова</td><td>1</td></tr>
<tr><td colspan="3">ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА</td><td colspan="6">Површина и запремина ваљка, купе и лопте</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Начин остваривања програма</td><td>Активности наставника</td><td colspan="6">Прати и усмерава рад ученика, даје потребне сугестије и инструкције;
Прави адекватан избор задатака за додатни рад у складу са потребама и могућностима ученика</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="6">Решава задатке, учествује у дискусији;
Даје своје предлоге, сугестије, трага за оригиналним решењима, поставља питања, решава проблеме различитим методама</td></tr>
<tr><td colspan="3">Исходи</td><td colspan="6">Одређује површину и запремину ваљка, купе и лопте у сложенијим ситуацијама (сложена геометријска тела и примена)</td></tr>
</table>

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе :у основној школи јесте да ученици савладају основна знања и вештине ,изучавањем особина живих бића и животних процеса које обављају, као и интеракција живих бића и неживе природе. Ученици треба да развију одговоран однос према себи и природи и да разумеју значај биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Редни број теме		***1.***	**Тема**	**ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА**	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**9.**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Предмет изучавања и подела биологије -Основне особине живих бића (ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће) Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса. Дисање као размена гасова у различитим срединама. Излучивање. Надражљивост. Покретљивост – кретање. Размножавање: бесполно и полно. Раст и развиће. Дужина живота. Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	упознаје ученике са циљевима допунске наставе I критеријумима оцењивања -планира и осмишљава ток наставе -води рачуна о индивидуализацији приступу ученику -подстиче код ученика развој мишљења и разумевања основних појмова у биологији -охрабрује, помаже и подстиче ученике -омогућава ученицима да сами - изводе закључке -Инсистира на сликовитим примерима из живота -Оцењује и мотивише ученике за учење					
	Активности ученика	Указују на појмове,процесе, догађаје...који им нису јасни; слушају,читају и решавају задатке према упутствима наставника; -илустују одрђене делове организама -активно учествују у настави					
Исходи		истражује особине живих бића по познатој процедури и води рачуна о безбедности током рада – групише жива бића у групе према њиховим заједничким особинама					
Редни број теме		***2.***	**Тема**	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Живот у воденој и копненој средини: – Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота – речна шкољка, речни рак, шаран, штука, локвањ, дрезга или нека алга; – Живот на копну – изглед,					

		прилагођености на начин живота – човек, срна, пас, мачка, јазавац, слепи миш, сова ушара, кокошка, шумски мрав, стрижибуба, храст, смрча, дивља ружа, љубичица, хајдучка трава, камилица, ливадарка; – Прилагођености на начин живота – жаба, комарац, вилин коњиц, чапља; – Живот под земљом – кртица, ровац, кишна глиста.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	-наставник објашњава услове живота на земљи - користи презентације и илустације различитих организама које насељавају одређене животне средине-задаје задатке ученицима,вред нује рад					
	Активности ученика	- активно учествују у настави -рашавају задатке за које је наставник дао упутство -читају текст из уџбеника,уочавају разлике између организама -постављају питања наставникудопуњавају се и раде у пару –стичу основна знања из области					
Исходи		Идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење; једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље;прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте,					
Редни број теме	***3.***	**Тема**	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Преношење особина с родитеља на потомке. Разлике између родитеља и потомака. Разлике између полног и бесполног размножавања у настанку варијабилности. Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке. Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објашњава основне процесе еволуције и наслеђивања - илуструје фотографијам а и доступним моделима основна знања наследног материјала - даје примере варијабилности из живота Указује на разлике бесполног и полног размножавања -задаје ученицима једноставне задатке -индивидуално приступа ученику -прати и вреднује рад ученика					
	Активности ученика	Пажљиво прати на часу и записује у свесци -активно учествује у раду -указује на појмове и процесе који му нису јасни - самопроцењивањује напредак -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема -вршњачкаs сарадња					
Исходи		Разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота;					
Редни број теме	***4.***	**Тема**	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**9**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животнусредину.. Заштита живих бића и животне средине. Пројекат очувања природе у мом крају. Дивље животиње као кућни љубимци – да или не. Значај врста зачовека (самоникло јестиво, лековито, отровнобиље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Индивидуално приступа сваком ученике -Даје једноставне примере из -охрабрује, помаже и подстиче ученике -омогућити ученицима да сами -изводе закључке -подстицати ученике на учење -Инсистирати на практичној примени стечених знања -Оцењивањем мотивисати ученике за учењ
	Активности ученика	Практична примена стечених знања -активно учешће у раду -самопроцењивање напретка - запажања на часовима -примењивање и повезивање знања са другим областима , -Решавање проблема
Исходи		Доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи; Направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; -предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу,

Редни број теме	**5.**	**Тема**	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	**Разред**	**пети**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напици. Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Индивидуалан приступ ученику -објашњава основне чињенице о правилној исхрани ,користећи примере из живота -даје једноставне задатке о утицају дуванског дима - објашњава нове термине везане за промене у пубертету -прати рад и постигнућа ученика					
	Активности ученика	-прате рад наставника -указују на термине који им нису јасни -записују и дају одговоре на једноставне задатке -решавају проблеме -вршњачка сарадња -активно учествују у изради презентација и једноставних модела здравих навика у јелу и пићу					
Исходи		Идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања					

Марија Станковић-наставник биологије

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе : Биологије је да ученик, разуме основне појмове и процесе изучавањем живих бића,као и да развије одговоран однос према природи.

Редни број теме	***1.***	**Тема**	Јединство грађе и функције као основ живота	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Грађа живих бића – спољашња и унутрашња. Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. Једноћелијски организми – бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. Вишећелијски организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња. Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање. Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса. Откриће ћелије и микроскопа. Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти).Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије. Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези.				
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Упознаје ученике са циљевима допунске наставе I критеријумима оцењивања води рачуна о индивидуализацији приступу ученику -подстиче код ученика развој мишљења и разумевања основних модела грађе људског тела -охрабрује, помаже и подстиче ученике -објашњава грађу једоћелијских и вишећелијских организама -Инсистира на сликовитим примерима из живота-Оцењује и мотивише ученике за учење -задаје ученицима задатке из основног нивоа -изводи једноставне огледе					
	Активности ученика	Запажа, слуша и бележи рад наставника -активно учешће у раду -указује на појмове и процесе који нису јасни - самопроцењивање напретка - учествују у изради 3д модела органа -примењивање и, -Решавање задатака из основног нивоа					
Исходи		Упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; -повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; -одреди положај органа човека и њихову улогу; -цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; -одреди положај органа човека и њихову улогу					

Редни број теме	***2.***	**Тема**	Живот у екосистему	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране. Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени фактор и облици загађења. Угрожавање живих бића и њихова заштита.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Индивидуално приступа сваком ученике -Даје једноставне примере из живота -охрабрује, помаже и подстиче ученике -омогућити ученицима да сами -изводе закључке -подстицати ученике на учењеи решавање једноставних задатака -Оцењивањем мотивисати ученике за учење,прати постигнућа -користи ИКТ у настави					
	Активности ученика	Запажа, слуша и бележи рад наставника -активно учешће у раду - самопроцењивање напретка - разликује основне појмове у екологији -примењивање и повезивање знања са другим областима , - Решавање задатака из основног нивоа -разликује позитиван и негативан утицај човека на окружење					
Исходи		Направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; -- размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима					
Редни број теме	***3.***	**Тема**	Наслеђивање и еволуција	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. Пренос наследног материјала. Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). Индивидуална варијабилност. Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објашњава основне процесе еволуције и наслеђивања - илуструје фотографијам а и доступним моделима основна знања наследног материјала - објашњава процесе природне и вештачке селекције на једноставним примерима - креира једноставне задатке -прати и вреднује рад ученика					
	Активности ученика	Пажљиво прати на часу и записује у свесци -активно учествује у раду -указује на појмове и процесе који му нису јасни, -Решавање простих задатака са једноставним примерима -вршњачкаs сарадња					
Исходи		Идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији					
Редни број теме	***4.***	**Тема**	Порекло и разноврсност живота	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећеличности). „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). Организми без једра. Организми са једром. -Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота”.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објашњава појмове и процесе који ученику нису јасни - указује на заједничко порекло живих бића - распоређује организме на „Дрвету живота“ -креира једноставне задатке и прати постигнућа ученика
	Активности ученика	Бележи и прати рад наставника -самостално одређује положај организама на дрвету живота -указује на појмове и процесе који му нису јасни - решава једноставне задатке -групни рад
Исходи		Групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи

Редни број теме	***5.***	**Тема**	Човек и здравље	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње. Бактерије и антибиотици. Путеви преношења заразних болести. Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар. Превенција и понашање у складу са климатским параметрима. Последице болести зависности – алкохолизам.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Индивидуалан приступ ученику -објашњава основне чињенице о изазивачима болести - користећи примере из живота -задаје корисне савете о пружању прве помоћи - објашњава последице болести зависности -даје једноставне захтеве -прати рад и постигнућа ученика
	Активности ученика	Ирате рад наставника -указују на термине који им нису јасни -записују и дају одговоре на једноставне задатке -решавају проблеме -вршњачка сарадња -активно учествују у решавању квизова
Исходи		Одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; – доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; – збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна;

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе : Биологије је да ученик,прошири своје знање, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Редни број теме		***1.***	**Тема**	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Улога и значај једра у метаболизму ћелије. Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија). ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип). Прво Менделово правило, крвне групе, трансфузија и трансплантација. Наслеђивање пола. Наследне болести. Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	-Осмишљава задатке из основног нивоа -прати постигнућа ученика -изводи једноставне огледе -индивидуано приступа ученику Објашњава појмове и процесе из области -бележи активност ученика -пружа информације -користи различите дидактичке и икт моделе у настави						
	Активности ученика	указује на непознате појмове и процесе из области -бележи, записује у свесци допунске садржаје -прати рад наставника -решава задатке из основног нивоа -изводи једноставне огледе						
Исходи		Прикупи и анализира податке о животним циклусима, почевши од оплођења; – упореди бесполно и полно размножавање;						
Редни број теме		***2.***	**Тема**	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	**Разред**	**СЕДМИ**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Основни принципи организације живих бића. Појам симетрије – типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама; биолошки значај. Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. Присуство/одсуство биљних органа, (симетрија и сегментација код биљака). Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма. Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња – сличности и разлике у обављању основних животних процеса на						

		методски одабраним представницима.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Осмишљава задатке из основног нивоа -прати постигнућа ученика -изводи једноставне огледе -индивидуано приступа ученику Објашњава појмове и процесе из области -бележи активност ученика -пружа информације -користи различите дидактичке и икт моделе у настави
	Активности ученика	Указује на непознате појмове и процесе из области -бележи, записује у свесци допунске садржаје -прати рад наставника -решава задатке из основног нивоа -изводи једноставне огледе
Исходи		Одреди положај организма на „дрвету живота” на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи;

Редни број теме	***3.***	**Тема**	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**9**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе. Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	-Осмишљава задатке из основног нивоа -прати постигнућа ученика -изводи једноставне огледе -индивидуано приступа ученику Објашњава појмове и процесе из области -бележи активност ученика -пружа информације -користи различите дидактичке и икт моделе у настави
	Активности ученика	указује на непознате појмове и процесе из области -бележи, записује у свесци допунске садржаје -прати рад наставника -решава задатке из основног нивоа -изводи једноставне огледе
Исходи		Разврстава организме према задатим критеријумима, применом дихотомих кључева

Редни број теме	***4.***	**Тема**	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**9**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције). Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). Мреже исхране. Животне области. Конвергенција и дивергенција животних форми. Заштита природе. Заштита биодиверзитета.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Осмишљава задатке из основног нивоа -прати постигнућа ученика -изводи једноставне огледе -индивидуано приступа ученику Објашњава појмове и процесе из области -бележи активност ученика -пружа информације -користи различите дидактичке и икт моделе у настави
	Активности	Указује на непознате појмове и процесе из области -бележи, записује у свесци допунске садржаје -

	ученика	прати рад наставника -решава задатке из основног нивоа -изводи једноставне оглед					
Исходи		Идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима;					
Редни број теме	***5.***	**Тема**	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Примери наследних болести. Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. Имунитет, вакцине. Пулс и крвни притисак. Прва помоћ: повреде крвних судова (практичан рад). Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тровање храном. Промене у адолесценцији. Здрави стилови живота (сан, кондиција, итд). Последице болести зависности – наркоманија					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	-Осмишљава задатке из основног нивоа -прати постигнућа ученика -изводи једноставне огледе -индивидуано приступа ученику Објашњава појмове и процесе из области -бележи активност ученика -пружа информације -користи различите дидактичке и икт моделе у настави					
	Активности ученика	указује на непознате појмове и процесе из области -бележи, записује у свесци допунске садржаје -прати рад наставника -решава задатке из основног нивоа -изводи једноставне оглед					
Исходи		Ученици објашњавају шта су наследне болести и наводе примере (нпр. хемофилија, цистична фиброза, фенилкетонурија). Ученици описују грађу вируса и објашњавају зашто се вируси сматрају „границом између живог и неживог“. Ученици препознају вирусне болести (нпр. грип, мале богиње, хепатитис, беснило, ХИВ/АИДС). Ученици разликују природни и вештачки имунитет. ченици мере пулс и крвни притисак и анализирају резултате Ученици препознају физичке, психолошке и социјалне промене у пубертету. Ученици анализирају утицај сна, физичке активности и стреса на здравље.					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Биологија
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ допунске наставе: учења биологије је да ученик,прошири своје знање, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

Редни број теме	*1.*	**Тема**	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	**Разред**	**ОСМИ**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизмућелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти,центриоле, лизозоми. -Матичне ћелије − ћелије програмиране за различите функције.-Принцип економичности грађе и функције живих бића -Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација. Регулаторна улога хормона биљака и животиња. Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулнонервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула.Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза − принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	-Осмишљава задатке из основног нивоа -прати постигнућа ученика -изводи једноставне огледе -индивидуано приступа ученику Објашњава појмове и процесе из области -бележи активност ученика -пружа информације -користи различите дидактичке и икт моделе у настави					
	Активности ученика	Указује на непознате појмове и процесе из области -бележи, записује у свесци допунске садржаје -прати рад наставника -решава задатке из основног нивоа -изводи једноставне огледе					
Исходи		– Повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије;					
Редни број теме	*2.*	**Тема**	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контраце повеже промене настале у пубертету пција. Одговорност за сопствено здравље.					

Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Осмишљава задатке из основног нивоа -прати постигнућа ученика -изводи једноставне огледе - индивидуано приступа ученику Објашњава појмове и процесе из области -бележи активност ученика - пружа информације -користи различите дидактичке и икт моделе у настави
	Активности ученика	-указује на непознате појмове и процесе из области -бележи, записује у свесци допунске садржаје - прати рад наставника -решава задатке из основног нивоа -изводи једноставне оглед
Исходи		одговорно се односи према свом здрављу -повезује промене настале у пубертету

Редни број теме	***3.***	**Тема**	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O2 и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	-Осмишљава задатке из основног нивоа -прати постигнућа ученика -изводи једноставне огледе - индивидуано приступа ученику Објашњава појмове и процесе из области -бележи активност ученика - пружа информације -користи различите дидактичке и икт моделе у настави					
	Активности ученика	-Указује на непознате појмове и процесе из области -бележи, записује у свесци допунске садржаје - прати рад наставника -решава задатке из основног нивоа -изводи једноставне огледе					
Исходи		Доводе у везу промене животних услова са еволуцијом живота – на планети;					
Редни број теме	***4.***	**Тема**	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	**Разред**	**осми**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и адолесцеција човека. Цветање, плодоношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Осмишљава задатке из основног нивоа -прати постигнућа ученика -изводи једноставне огледе - индивидуано приступа ученику Објашњава појмове и процесе из области -бележи активност ученика - пружа информације -користи различите дидактичке и икт моделе у настави					
	Активности ученика	Указује на непознате појмове и процесе из области -бележи, записује у свесци допунске садржаје - прати рад наставника -решава задатке из основног нивоа -изводи једноставне огледе					
Исходи		– Повезују промене које се догађају организму током животног – циклуса са активностима гена;					
Редни број теме	***5.***	**Тема**	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	**Разред**	**осми**	**Број**	**9**

						часова	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H2 O, C, N) и њихова повезаност.- ---Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (H.I.P.P.O. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Осмишљава задатке из основног нивоа -прати постигнућа ученика -изводи једноставне огледе -индивидуано приступа ученику Објашњава појмове и процесе из области -бележи активност ученика -пружа информације -користи различите дидактичке и икт моделе у настави					
	Активности ученика	-указује на непознате појмове и процесе из области -бележи, записује у свесци допунске садржаје -прати рад наставника -решава задатке из основног нивоа -изводи једноставне оглед					
Исходи		Ученици објашњавају како се екосистеми развијају кроз сукцесију. Ученици описују циклусе угљеника, азота и воде. Ученици објашњавају процес азотофиксације и улогу азотфиксирајућих бактерија. Ученици дефинишу капацитет средине и анализирају његову улогу у популационој динамици.Ученици идентификују карактеристике типичних екосистема Србије (шуме, реке, мочваре, степе, пећине).					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе: Циљ додатне наставе је да ученици стекну продубљено разумевање биолошких појмова и процеса кроз истраживачки рад, практичне активности и примену знања у решавању реалних проблема. Додатна настава омогућава развој научне писмености, критичког мишљења и свести о значају биологије у свакодневном животу.

Редни број теме		**Тема**	**1. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА**	**Разред**	**ПЕТИ**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми. Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса. Дисање као размена гасова у различитим срединама. Излучивање. Надражљивост. Покретљивост – кретањеРазмножавање: бесполно и полно. Раст и развиће. Дужина живота. Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	□ Организује уводну дискусију о разноврсности живих бића и њиховим особинама кроз интерактивне квизове и дебате. □ Користи дигиталне алате (нпр. виртуелне лабораторије, симулације) за илустрацију животних процеса. □ Планира и реализује пројектну наставу – ученици истражују животне процесе код различитих организама и представљају закључке кроз презентације. □ Организује рад у станицама (различите активности на различитим тачкама у учионици) како би ученици самостално истраживали ћелијску грађу, исхрану, дисање и друге животне процесе. □ Повезује наставне садржаје са примерима из свакодневног живота и савременим истраживањима у биологији. □ Сарађује са наставницима других предмета (нпр. хемија – размена гасова, физика – кретање, информатика – израда дигиталних модела). □ Организује практичан рад – микроскопирање једноћелијских и вишећелијских организама, извођење огледа везаних за дисање, фотосинтезу и варење.					

	Активности ученика	Анализирају и пореде карактеристике живих бића кроз групне дискусије и критичко мишљење. Учешће у пројектима „Живот кроз микроскоп“ – израда презентација, постера или дигиталних модела различитих организама. Изводе једноставне огледе у лабораторији (испитивање осмозе, капацитета плућа, ферментације, варења). Креирају дијаграме и мапе ума како би визуелно представили животне процесе. Сарађују у групама и размењују резултате истраживања кроз вршњачку наставу. Учествују у квизовима знања, дебатама и играма улога (нпр. „Како би изгледао живот без излучивања?“). Истражују како различити животни процеси функционишу у екстремним условима (нпр. како рибе дишу под водом, како пустињске биљке штеде воду).
Исходи		• Објашњава основне особине живих бића и разликује их од неживе природе. • Разуме значај ћелијске грађе и улогу основних животних процеса (исхране, дисања, излучивања, надражљивости, кретања, размножавања, раста и развића). • Описује разлике између једноћелијских и вишећелијских организама и њихове адаптације. • Разликује врсте размножавања (бесполно и полно) и анализира фазе развића организма. • Самостално изводи једноставне огледе и експерименте у лабораторији и природи. • Користи микроскоп и друге инструменте за проучавање ћелија и организама. • Примењује знање о животним процесима на примере из свакодневног живота (нпр. значај здраве исхране, утицај физичке активности на дисање). • Развија дигиталне вештине кроз креирање презентација и модела ћелија. • Групише жива бића према заједничким особинама и изводи закључке о њиховој сродности. • Истражује како различити фактори утичу на животне процесе (нпр. утицај температуре на дисање, улога сунчеве светлости у фотосинтези). • Развија способност постављања научних питања и формулисања хипотеза. • Анализира биолошке процесе у различитим срединама (нпр. како се организми прилагођавају животу у води, на копну, у екстремним условима). • Развија тимски рад кроз групне пројекте и истраживачке задатке.

		• Комуницира научне информације кроз презентације, постере, дебате и вршњачку наставу					
Редни број теме	***2.***	**Тема**	2.ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	**Разред**	**ПЕТИ**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Живот у воденој и копненој средини: – Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота – речна шкољка, речни рак, шаран, штука, локвањ, дрезга или нека алга; – Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота – човек, срна, пас, мачка, јазавац, слепи миш, сова ушара, кокошка, шумски мрав, стрижибуба, храст, смрча, дивља ружа, љубичица, хајдучка трава, камилица, ливадарка; – Прилагођености на начин живота – жаба, комарац, вилин коњиц, чапља; – Живот под земљом – кртица, ровац, кишна глиста.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Уводи тему кроз дискусију о разликама између водене и копнене средине. Користи слике, видео-материјале и ИКТ алате (нпр. интерактивне мапе екосистема, симулације кретања водених и копнених животиња). Организује истраживачке пројекте: ученици анализирају како су различите врсте прилагођене својој средини (облик тела, начин дисања, исхрана, кретање). Планира теренски рад – посета оближњем језеру, реци, шуми или парку ради запажања организама у природним условима. Организује групни рад у којем ученици истражују и представљају специфичне примере прилагођености животиња и биљака. Подстиче дискусију о утицају климатских промена и човекове активности на животне средине (загревање вода, крчење шума, загађење). Креира квизове и игре улога у којима ученици анализирају начин живота одређених врста. Подстиче креативност кроз израду макета, дигиталних постера или кратких документарних видеа.					
	Активности ученика	Групно истражују специфичне животиње и биљке и представљају закључке кроз презентације или паное. • Израђују компаративне табеле у којима пореде прилагођености организама у различитим срединама. • Креирају моделе животиња (нпр. жабе, слепог миша, рибе) и објашњавају њихове адаптације.					

		• Учествују у теренским истраживањима – бележе запажања о изгледу и понашању организама у води, на копну и под земљом. • Изводе огледе (нпр. како облик тела утиче на кретање у води, како биљке упијају воду). • Дискутују о еколошким проблемима и предлажу начине заштите станишта. • Креирају приче или стрипове о животу животиња у различитим срединама.

Редни број теме	***3.***	**Тема**	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	**Разред**	**ПЕТИ**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Преношење особина са родитеља на потомке. - Разлике родитеља и потомака. ---Разлике полног и бесполног размножавања у настанку варијабилности. - Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују –израда паноа (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке. -графички приказ породичног стабла					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	□ Уводи тему кроз разговор о томе зашто деца личе на родитеље, али нису њихове потпуне копије. □ Користи примере из природе (нпр. различите расе паса, мачака или варијације у боји очију код људи). □ Објашњава разлике између полног и бесполног размножавања кроз слике, видео-материјале и поређење организама (бактерије, хидре, инсекти, сисари). □ Организује израду породичних стабала, где ученици бележе наследне особине у својој породици. □ Креира пано о варијабилности живих бића са ученицима. □ Води ученике у истраживање примера варијабилности у природи (нпр. боја листова, различите врсте мрава у околини школе). □ Организује квизове, загонетке и једноставне генетске игре.					
	Активности ученика	□ Посматрају и упоређују особине својих родитеља, рођака и пријатеља. □ Групно израђују пано са сликама и примерима варијабилности унутар једне врсте. □ Попуњавају једноставне табеле наслеђених и стечених особина. □ Учествују у игри „Пронађи пар” – повезују родитеље и потомке на основу сличних особина. □ Цртају породично стабло и обележавају наследне особине (нпр. боја очију, облик ушију, коврџавост косе). □ Обилазе школско двориште или парк и бележе примере варијабилности у природи.					

		Израђују једноставне моделе или графике који приказују разлике између полног и бесполног размножавања.
Исходи		• Разликује полну и бесполну репродукцију. • Разуме да се особине наслеђују од родитеља, али да потомци нису идентични родитељима. • Наводи примере наследних и стечених особина. • Објашњава да средина може утицати на развој особина. • Креира породично стабло и анализира наследне особине у својој породици. • Посматра и упоређује варијабилност у природи. • Разликује особине које су резултат наследних фактора и оне које настају под утицајем средине. • Поставља питања и доноси закључке о наслеђивању. • Развија вештине посматрања и анализе примера из природе. • Разуме значај генетике у свакодневном животу.

Редни број теме		***4.***	**Тема**	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	**Разред**	**ПЕТИ**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животнусредину.. Заштита живих бића и животне средине. Пројекат очувања природе у мом крају. Дивље животиње као кућни љубимци – да или не. Значај врста зачовека (самоникло јестиво, лековито, отровнобиље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Уводи тему кроз примере позитивног и негативног утицаја човека на природу (дефорестација, загађење, али и садња дрвећа, очување станишта). Приказује видео-снимке, фотографије и интерактивне мапе које илуструју промене у животној средини. Организује дискусију „Дивље животиње као кућни љубимци – да или не?“ где ученици износе аргументе за и против. Помаже ученицима да осмисле и реализују пројекат очувања природе у њиховом крају (нпр. чишћење парка, прављење хранилица за птице, садња биљака). Организује теренску наставу у природи или школском дворишту како би ученици посматрали локалне врсте биљака и животиња. Учи ученике да препознају самоникле јестиве, лековите и отровне биљке кроз дидактичке материјале и слике. Подстиче критичко размишљање о утицају индустрије, пољопривреде и урбанизације на живи свет.						
	Активности ученика	Израђују плакате или дигиталне презентације о позитивном и негативном утицају човека на природу. Истражују и представљају примере успешне заштите природе (нпр. национални паркови, рехабилитација угрожених врста). Учествују у дискусији о дивљим животињама као кућним љубимцима и формулишу аргументе за и против. Спроводе мини-истраживање о локалним јестивим, лековитим и отровним биљкама. Креирају мале приручнике о отровним животињама и потенцијалним опасностима од контакта са њима. Организују акцију очувања природе у свом крају (нпр. садња дрвећа, прављење хранилица за птице, еколошке радионице).						

		Изводе једноставне експерименте у школи који показују утицај загађења на воду и земљиште.
Исходи		• Разликује позитивне и негативне утицаје човека на живи свет и животну средину. • Објашњава значај очувања природе и примењује еколошки одговоран начин размишљања. • Разликује самоникле јестиве, лековите и отровне биљке. • Наводи примере животиња које могу бити преносиоци болести и разумева значај одговорног понашања према природи. • Учествује у пројектима који доприносе заштити животне средине. • Израђује информативне материјале о важним еколошким темама. • Препознаје ризике од одређених биљака и животиња у природи. • Анализира примере успешне заштите природе и предлаже сопствена решења. • Аргументовано дискутује о проблему дивљих животиња као кућних љубимаца. • Повезује људске активности са последицама на живи свет и животну средину. • Развија осећај одговорности према природи и примењује еколошки прихватљиво понашање.

Редни број теме	***5.***	**Тема**	**ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ**	**Разред**	**ПЕТИ**	**Број часова**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напици. Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	• рганизује радионицу о здравој исхрани где ученици праве пирамиду исхране и анализирају хранљиве вредности намирница. • Показује значај уноса воде кроз експерименте (нпр. важност хидратације за концентрацију и физичку издржљивост). • Дискусија о енергетским напицима – упоређују њихов састав и последице на организам. • Приказује видео-материјале и приче о штетности дуванског дима и психоактивних супстанци. • Организује групни рад – ученици истражују и представљају последице пушења и конзумирања алкохола.					

		• Подстиче ученике на физичку активност кроз квизове, игре и једноставне вежбе. • Реализује радионицу о променама у пубертету уз осетљив приступ теми, омогућавајући ученицима да анонимно постављају питања. • Дискусија о ризицима прераног ступања у сексуалне односе, уз фокус на здравствене и психолошке последице
	Активности ученика	Израђују пано о здравој исхрани и важности уноса воде. Анализирају декларације на флашираним пићима и упоређују састав енергетских напитака са природним изворима енергије (мед, воће, орашасти плодови). Гледају едукативне материјале о штетности дувана и психоактивних супстанци и учествују у дискусији. Учествују у спортским активностима које промовишу здрав начин живота. Постављају питања о пубертету и променама у телу, учествују у анонимним кутијама питања. Израђују постере о последицама прераног ступања у сексуалне односе и значају одговорног понашања.
Исходи		• Објашњава важност здраве исхране, уноса воде и физичке активности за здравље. • Разуме штетне ефекте енергетских напитака, дувана и психоактивних супстанци. • Разуме физиолошке и психолошке промене у пубертету. • Познаје ризике повезане са прераним сексуалним односима. • Примењује принципе здраве исхране и хидратације у свакодневном животу. • Критички процењује информације о здрављу и прави информисане изборе. • Препознаје штетне навике и разуме њихове последице. • Развија личну одговорност према здрављу. • Анализира рекламе за енергетске напитке и процењује њихову истинитост. • Доноси закључке о важности здравих навика на основу истраживања и разговора. • Развија одговоран став према себи и другима у вези са здрављем и животним изборима.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Редни број теме	***1.***	**Тема**	Јединство грађе и функције као основ живота	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Грађа живих бића – спољашња и унутрашња. Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. Једноћелијски организми – бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. Вишећелијски организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња. Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање. Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса.Откриће ћелије и микроскопа. Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти). Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије. Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези.				
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	• Осмишљава и реализује наставу уз коришћење ИКТ алата (презентације, анимације, 3D модели). • Организује **лабораторијске вежбе** – посматрање трајних препарата биљних и животињских ћелија под микроскопом. • Објашњава **разлике и сличности** између једноћелијских и вишећелијских организама кроз дискусију и графичке приказе. • Демонстрира **грађу органа у телу човека** помоћу модела или дигиталних алата. • Додељује **истраживачке задатке** (нпр. проучавање разлика у грађи и функцији ћелија код различитих организама). • Креира квизове и игре за проверу знања (нпр. „ко сам ја?“ – ученици добијају опис ћелије и погађају о ком типу се ради). • Организује **пано или дигитални пројекат** о открићу ћелије и микроскопа. • Подстиче ученике на самостално истраживање и тимски рад.					

		• Предлаже **пројектне задатке** везане за ћелијско дисање и фотосинтезу.
	Активности ученика	• Цртају или праве **моделе ћелија** различитих организама. • Користе микроскоп и лабораторијски прибор за израду препарата. • Анализирају **структуру ћелије** и функције њених делова. • Спроводе **експерименте** о фотосинтези и дисању биљака. • Израђују **пано или дигитални приказ** о разликама између једноћелијских и вишећелијских организама. • Рад у пару – **упоређују** бактеријску, биљну и животињску ћелију. • Решавају **задатке из напредног нивоа**. • Примењују знање на истраживачке задатке и пројекте. • Развијају **хуман однос** према организмима које истражују.
Исходи		• Описује основну грађу и функцију ћелије. • Разликује бактеријску, биљну и животињску ћелију. • Разуме улогу ћелијског дисања и фотосинтезе у животу организама. • Повезује грађу ћелије са њеном функцијом. • Самостално користи микроскоп и лабораторијски прибор. • Црта и означава делове ћелије. • Примењује истраживачке методе у раду. • Уочава разлике у грађи и функционисању једноћелијских и вишећелијских организама. • Анализира разлике и сличности између различитих типова ћелија. • Повезује начин исхране организама са њиховом грађом и функцијом. • Развија одговоран однос према животној средини

<table>
<tr><td colspan="2">Редни број теме</td><td>2.</td><td>Тема</td><td colspan="2">Живот у екосистему</td><td>Разред</td><td>шести</td><td>Број часова</td><td>9</td></tr>
<tr><td colspan="3">ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА</td><td colspan="7">Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране. Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени фактор и облици загађења. Угрожавање живих бића и њихова заштита.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Начин остваривања програма</td><td>Активности наставника</td><td colspan="8">□ Користи дигиталне алате за приказ екосистема и интеракција у њему.
□ Организује огледе и истраживања у природи (нпр. праћење утицаја абиотичких фактора на биљке).
□ Објашњава трофичке нивое и ланце исхране кроз дијаграме и примере из природе.
□ Организује групни пројекат – ученици израђују моделе ланаца исхране у различитим екосистемима.
□ Подстиче дискусију о адаптацијама организама на станиште.
□ Организује еколошку радионицу – како људи утичу на екосистеме и како можемо заштитити природу.
□ Креира еколошки квиз за проверу знања.
□ Мотивише ученике за теренску наставу – посматрање локалног екосистема.</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="8">□ Анализирају положај врста у ланцу исхране и стварају моделе (цртеж, дигитална табела, пано).
□ Практично примењују знање кроз огледе (нпр. утицај светлости на клијање семена).
□ Групно раде на пројекту о угроженим врстама у свом крају.
□ Спроводе мини-истраживање – утицај загађења на биљке или инсекте у школском дворишту.
□ Учествују у симулацији промена у екосистему (нпр. шта се дешава ако нестане једна карика у ланцу исхране).
□ Дебатују о улози човека у очувању природе.
□ Израђују пано или презентацију о адаптацијама организама.
□ Предлажу начине очувања природе и примењују их у школи (рециклажа, заштита биљака)</td></tr>
<tr><td colspan="3">Исходи</td><td colspan="7">• Разликује појмове: популација, станиште, екосистем, еколошка ниша.
• Објашњава улогу абиотичких и биотичких фактора у животној средини.
• Разуме значај ланца исхране и трофичких односа.
• Наводи примере адаптација животиња и биљака на околину.</td></tr>
</table>

	• Објашњава **утицај човека** на животну средину и начине њене заштите • Анализира промене у екосистемима. • Повезује факторе животне средине са животом организама. • Користи различите изворе информација за истраживање екологије. • Примењује мере очувања животне средине у свакодневном животу. • Доноси закључке о значају екосистема и међусобне повезаности врста. • Процењује последице човековог утицаја на природу. • Развија свест о потреби заштите угрожених врста и екосистема.

Редни број теме	***3.***	**Тема**	Наслеђивање и еволуција	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. Пренос наследног материјала. Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). Индивидуална варијабилност. Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	□ Објашњава основне појмове: **ДНК, гени, телесне и полне ћелије**. □ Користи **моделе ДНК** или графичке приказе да визуелизује структуру наследног материјала. □ Организује **игре улога** у којима ученици симулирају наслеђивање особина. □ Води дискусију о **утицају средине** на развој особина (нпр. зашто близанци могу изгледати различито?). □ Поставља **једноставне истраживачке задатке** о наслеђивању особина у породици (нпр. боја очију, дужина прстију). □ Организује **радионице о вештачкој селекцији**, уз примере припитомљавања животиња и гајења биљака.					
	Активности ученика	□ Гледају **едукативне видео-садржаје** о генетици и наслеђивању. □ Учешће у **игри „Генетска лутрија“**, где насумичним избором гена „стварају“ новог организам.					

		▯ Истражују и праве **генетичко породично стабло** (боја косе, облика ушију, увијања језика). ▯ Рад у групама на пројекту **„Домаће животиње некада и сада“** – поређење дивљих и припитомљених врста. ▯ Дискусија о значају **природне и вештачке селекције** на примјерима (нпр. селекција паса, домаћих биљака).
Исходи		▯ Ученици разумеју **основну улогу ДНК и гена** у наслеђивању особина. ▯ Разликују **телесне и полне ћелије** и њихову улогу у преносу наследног материјала. ▯ Описују примере **варијабилности** и разлике између утицаја наслеђа и средине. ▯ Разликују **природну и вештачку селекцију** и схватају њихов значај за човека и природу. ▯ Разумеју значај **очувања генетичке разноврсности** у природи.

Редни број теме	***4.***	**Тема**	Порекло и разноврсност живота	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећеличности). „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). Организми без једра. Организми са једром. -Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота”.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	• Користи **мултимедијалне презентације и анимације** за приказ еволуције живота на Земљи. • Објашњава разлике између **првих ћелија без једра и појаве ћелија са једром**. • Организује **радионицу „Дрво живота“**, где ученици визуелно представљају еволуцију организама. • Омогућава ученицима да раде **са микроскопом** како би посматрали једноћелијске организме (бактерије, протисте). • Поставља **дискутујућа питања** (нпр. „Зашто је настанак ћелије са једром био важан корак у еволуцији?“). • Повезује наставне садржаје са савременим открићима у биологији (нпр. **генетика и еволуција**)					
	Активности ученика	▯ Гледају **анимације о настанку живота на Земљи** и дискутују кључне догађаје. ▯ Израђују **моделе ћелије без једра и ћелије са једром** (нпр. од пластелина или других материјала). ▯ Истражују примере савремених **прокариота и еукариота** и бележе њихове особине.					

		Креирају **пано или постер** који приказује „Дрво живота“ и положај различитих организама. Групни рад: повезивање различитих организама са њиховим местом на **филогенетском стаблу**. Разговарају о томе како су се **организми прилагођавали кроз време** и шта их чини успешним у природи.
Исходи		Разликују **прокариотске и еукариотске ћелије**. Разумеју значај **појаве ћелије са једром** за сложеност живих бића. Описују **процес настанка првих организама и развој вишећеличности**. Повезују организме на **„дрвету живота“** и схватају принцип сродности и еволуције. Разумеју основне концепте **филогеније** и значај генетске повезаности живих бића

Редни број теме	**5.**	**Тема**	**Човек и здравље**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње. Бактерије и антибиотици. Путеви преношења заразних болести. Повреде и прва помоћ: повреде коже, уболи инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар. Превенција и понашање у складу са климатским параметрима. Последице болести зависности – алкохолизам					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објашњава **узрочнике заразних болести** (бактерије, животиње као преносиоци). Организује **дискусију о значају хигијене, вакцинације и превенције заразних болести**. Приказује **улогу антибиотика** и зашто је важно њихово правилно коришћење (отпорност бактерија). Омогућава ученицима да **направе постере** о начинима преношења заразних болести и превентивним мерама. Демонстрира **основне технике прве помоћи** за повреде, уболе инсеката, сунчаницу и тровање храном. Организује **радионицу о последицама болести зависности** (алкохолизам, пушење).					
	Активности ученика	Израђују **информативне летке и паное** о заразним болестима, начинима преношења и превенцији. Користе **игре улога** како би научили правилно реаговање у ситуацијама пружања прве помоћи. Испитују **на паковањима лекова шта су антибиотици и како се користе**. Гледају **кратке документарне филмове о последицама злоупотребе алкохола и других**					

		супстанци. Разговарају о **начину живота који доприноси очувању здравља** (здраве навике, правилна исхрана, физичка активност).
Исходи		Наводе **бактерије и животиње које преносе заразне болести**. Разумеју **улогу антибиотика** и важност њихове правилне употребе. Умеју да објасне **путеве преношења заразних болести и мере превенције**. Знају **основне мере прве помоћи** код повреда коже, убода инсеката, сунчанице и тровања. Разликују **здраве животне навике од ризичних понашања**. Разумеју **последице злоупотребе алкохола** и других психоактивних супстанци.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9
Циљ додатне наставе : Циљ додатне наставе је да ученици стекну продубљено разумевање биолошких појмова и процеса кроз истраживачки рад, практичне активности и примену знања у решавању реалних проблема. Додатна настава омогућава развој научне писмености, критичког мишљења и свести о значају биологије у свакодневном животу.

Редни број теме		***1.***	**Тема**	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Улога и значај једра у метаболизму ћелије. Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија). ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип). Прво Менделово правило, крвне групе, трансфузија и трансплантација. Наслеђивање пола. Наследне болести. Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објаснити разлике између митозе и мејозе. Објаснити како хромозоми утичу на формирање нових ћелија, као и како се одвија деоба у телесним и полним ћелијама. Објаснити структуру ДНК и како она преноси генетичке информације. Разјаснити појмове алел, генотип и фенотип, уз примену примера. Објаснити Менделово прво правило и како оно функционише у наслеђивању. Презентовати примере наслеђивања крвних група и објаснити значај у трансплантацијама и трансфузијама. Објаснити како се пол наслеђује и какви су механизми који стоје иза одређивања пола код људи. Разговор о генетским тестовима и генетском саветовању. Објаснити шта су животни циклуси код биљака и животиња, са фокусом на смену генерација. Разговор о различитим типовима размножавања: једнополно и двополно. Објаснити како полно размножавање доприноси генетичкој разноврсности. Нагласити значај полног размножавања у еволуцији и адаптацији.						

	Активности ученика	Студирање модела ћелије и једра помоћу дијаграма.· Креирање дијаграма или постера који приказују све фазе митозе и мејозе. □ Студирање примера митозе и мејозе код људи, животиња и биљака. □ Разматрање примера као што су боја очију или врсте крвних група и одређивање генотипа и фенотипа. □ Разгледање примера из стварног живота и дискусија о наследним особинама. □ Користити Пуннетове табеле за решавање задатака о наслеђивању крвних група. □ Разговарати о важности компатибилности крвних група у медицини, као што су трансфузије и трансплантације. □ Креирање дијаграма који објашњава како се наслеђује пол. □ Дискусија о различитим начинма наслеђивања пола код животиња (нпр. XY систем код људи, ZW систем код птица). □ Анализа примера наследних болести и како се оне могу дијагностификовати и лечити. □ Разматрање етичких аспеката генетских истраживања и генетског саветовања. □ Студирање примера животних циклуса код биљака (нпр. цветне биљке) и животиња (нпр. метаморфоза код инсеката). □ Израда постера који илуструју животне циклусе различитих организама.Разматрање примера из природе који илуструју важност полног размножавања (нпр. рибе, птице). Разговор о предностима и манама полног и бесполног размножавања.
Исходи		□ Ученици ће разумети улогу једра и процеса метаболизма у ћелији, као и значај ћелијске деобе за формирање телесних и полних ћелија. □ Ученици ће разумети структуру и функцију ДНК, као и појмове генотипа, фенотипа и алела, те бити у могућности да примене Менделова правила у предвиђању фенотипских особина. □ Ученици ће бити у стању да објасне наслеђивање пола и механизме који стоје иза њега. □ Ученици ће бити у стању да разумеју како се наследне болести преносе и на који начин се могу открити. □ Ученици ће разумети различите животне циклусе биљака и животиња, као и значај полног размножавања у еволуцији и адаптацији.

<table>
<tr><td colspan="2">Редни број теме</td><td>2.</td><td>Тема</td><td>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</td><td>Разред</td><td>седми</td><td>Број часова</td><td>9</td></tr>
<tr><td colspan="2">ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА</td><td colspan="7">Основни принципи организације живих бића. Појам симетрије – типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама; биолошки значај. Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. Присуство/одсуство биљних органа, (симетрија и сегментација код биљака). Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма. Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња – сличности и разлике у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Начин остваривања програма</td><td>Активности наставника</td><td colspan="7">·
· Објаснити основне принципе организације живих бића: од једноћелијских организама до сложених вишећелијских.
· Представити различите типове симетрије: радијалну, билатералну и асиметрију, са примерима из животињског и биљног света.
редставити примере основних органских система (нпр. дигестивни, нервни, циркулаторни).
Објаснити сличности и разлике у грађи биљака, гљива и животиња кроз упоредну анатомију и физиологију.</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="7">• · Поставити примере организама са различитим типовима симетрије (нпр. медуза као пример радијалне симетрије, људско тело као пример билатералне симетрије)Направити постер или презентацију који објашњавају како различите ћелије доприносе функционисању организма.Креирати 3D моделе или постере који приказују структуру и функционисање органских система.
○ Направити табелу која приказује разлике и сличности у функционисању ових организама у погледу основних животних процеса.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="7">повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила</td></tr>
</table>

Редни број теме		***3.***	**Тема**	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе. Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили).						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Представити Карла Линеа као оснивача модерне систематике и објаснити његову улогу у стварању биномне номенклатуре (два имена која се користе за именовање врста). Показати како се организми групишу у основне систематске категорије: царство, тип, класу, ред, породицу, род и врсту. Објаснити разноврсност живота и његову класификацију до нивоа кола и класе, уз примере из свих царстава живих бића. Разговор о различитим типовима организама који припадају истим класама или колима (нпр. разлика између сисара и птица). Представити доказе о еволуцији путем фосила и филогенетских низова, објашњавајући значај прелазних фосила (нпр. фосили риба која су почела да излазе на копно). Разговор о предачким и потомачким формама и како се филогенетски низови користе за реконструкцију еволуционих веза. Објаснити концепт филогенетских низова и како ови низови помажу у одређивању еволуционих односа међу различитим врстама. Представити примере предачких и потомачких форми као и улогу прелазних фосила у доказивању						

		еволуције (нпр. фосилни облик који показује прелаз из воде на копно код амфибије).
	Активности ученика	Ученике упознати са биномном номенклатуром тако што ће дати примере имена врста и објаснити шта представљају род и врста. Вежбање класификације организама према основним категоријама Креирање графичких приказа који илуструју организацију живота од царства до класе. Студирање примера организама који припадају истим систематским категоријама и разматрање њихових сличности и разлика. Разматрање примера фосила као што су фосили динозавра и прелазни фосили попут археоптерикса (прелазни облик између рептилија и птица). Израда постера о значају фосила у доказивању еволуције, укључујући тумачење филогенетских низова. Студирање филогенетских низова код познатих група организама, као што су сисари, птице или биљке. Креирање дијаграма који показује еволуциону везу између предачких и потомачких форми на основу фосилних података.
Исходи		Повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила

Редни број теме	***4.***	**Тема**	4.ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	**Разред**	**седми**	**Број часова**	**9**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције). Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). Мреже исхране. Животне области. Конвергенција и дивергенција животних форми. Заштита природе. Заштита биодиверзитета
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Уводна дискусија и објашњење појмова кроз примере (структура популације, природни прираштај, миграције, адаптације, мреже исхране, заштита биодиверзитета). Приказ реалних примера и статистичких података (нпр. старосне пирамиде, кривуље раста популације, примери угрожених врста). Израда и анализа графичких приказа (прехрамбене мреже, животне области, утицај абиотичких фактора на организме).

		□ Приказ видео-снимака и фотографија адаптација животиња и биљака. □ Организација групног рада и дискусије на теме популационе динамике, природне селекције и екосистемских односа.
	Активности ученика	□ Истраживање и анализа података (демографске промене, угрожене врсте, адаптације у различитим екосистемима). □ Практичне активности: израда модела или дигиталних презентација о животним областима и мрежама исхране. □ Игра улога: симулација миграција врста, природне селекције или еколошког савета. □ Израда паноа и постера о адаптацијама организама и мерама заштите природе. □ Организација мини-еколошке акције у школи или локалној заједници.
Исходи		**Ученици ће бити у стању да:** 1. **Објасне** састав и структуру популација, укључујући густину, просторну расподелу и старосну структуру. 2. **Разликују** факторе који утичу на популациону динамику, укључујући природни прираштај и миграције. 3. **Анализирају** утицај абиотичких фактора и биотичких односа на опстанак врста и процес природне селекције. 4. **Идентификују** адаптације организама као последицу природне селекције. 5. **Објасне** функционисање мрежа исхране и њихов значај у екосистему. 6. **Разликују** концепте конвергенције и дивергенције у еволуцији животних форми. 7. **Процене** значај очувања биодиверзитета и предлож

Редни број теме	***5.***	**Тема**	**Човек и здравље**	**Разред**	**шести**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Примери наследних болести. Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. Имунитет, вакцине. Пулс и крвни притисак. Прва помоћ: повреде крвних судова (практичан рад). Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тровање					

		храном. Промене у адолесценцији. Здрави стилови живота (сан, кондиција, итд). Последице болести зависности – наркоманија.
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Уводна дискусија и објашњење појмова кроз примере (наследне болести, вирусне болести, имунитет, прва помоћ, здрави стилови живота). Приказ видео-снимака, слика и медицинских илустрација за боље разумевање грађе вируса, имуног система и утицаја болести зависности. Демонстрација мерења пулса и крвног притиска. Организација радионице за прву помоћ – како зауставити крварење и пружити основну негу повредама. Дискусија о здравој исхрани, хигијени хране и последицама неправилне исхране. Симулирање дебате о значају вакцинације и превенције болести.
	Активности ученика	• Истраживање и израда презентација о наследним болестима и вирусним инфекцијама. • Практичан рад: мерење пулса и крвног притиска, вођење дневника здравих навика. • Вежбање техника прве помоћи у контролисаним условима. • Израда едукативног паноа о уравнотеженој исхрани и превенцији болести зависности. • Анализа етикета на прехрамбеним производима – шта је здрава храна? • Квиз знања о имунитету, вакцинама и хигијени хране. • Групни рад: осмишљавање кампање за промоцију здравих стилова живот
Исходи		**Ученици ће бити у стању да:** 1. **Објасне** узроке и последице наследних болести. 2. **Описују** грађу вируса и механизам деловања у организму. 3. **Наведу** најчешће вирусне болести и њихове последице. 4. **Разликују** врсте имунитета и објасне значај вакцинације. 5. **Изврше** мерење пулса и крвног притиска. 6. **Примене** основне мере прве помоћи при повредама крвних судова. 7. **Саставе** уравнотежен јеловник и препознају поремећаје у исхрани. 8. **Објасне** значај хигијене хране и последице тровања храном. 9. **Разумеју** промене у адолесценцији и њихов утицај на здравље. 10. **Процене** ризике болести зависности и предложе мере превенције.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 9

Циљ додатне наставе је да ученици стекну продубљено разумевање биолошких појмова и процеса кроз истраживачки рад, практичне активности и примену знања у решавању реалних проблема. Додатна настава омогућава развој научне писмености, критичког мишљења и свести о значају биологије у свакодневном животу.

Редни број теме		***1.***	**Тема**	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	**Разред**	**ОСМИ**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизмућелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти,центриоле, лизозоми. -Матичне ћелије − ћелије програмиране за различите функције.-Принцип економичности грађе и функције живих бића -Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација. Регулаторна улога хормона биљака и животиња. Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулнонервни систем животиња. Рефлексни лукПоремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза − принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Организује лабораторијске вежбе за испитивање ћелијске грађе. Прати и анализира резултате експеримената. Подстиче рад на истраживачким пројектима. Објашњава повратне спреге у одржавању хомеостазе. Користи ИКТ у настави (анимације, симулације).						
	Активности ученика	Посматрају микроскопске препарате. Изводе огледе (нпр. ефекат ензима на супстрате). Разрађују презентације о функцијама органела.						

		Анализирају студије случаја о поремећајима ендокриног система. Дискутују и решавају проблемске задатке.
Исходи		Ученици разумеју принцип економичности грађе и функције живих бића. Повезују структуру и функцију ћелијских органела. Примењују знање о ензимима у биолошким процесима.

Редни број теме	***2.***	**Тема**		**Разред**	**ОСМИ**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контраце повеже промене настале у пубертету пција. Одговорност за сопствено здравље.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Припрема материјале за лабораторијске анализе. Организује групне дискусије о здравом начину живота. Креира задатке из напредног нивоа. Користи видео-материјале о утицају хормона на организам.					
	Активности ученика	Анализирају резултате лабораторијских тестова. Истражују како хормони утичу на телесне промене у пубертету. Креирају брошуре о превенцији полно преносивих болести. Испитују утицај различитих фактора на здравље.					
Исходи		Ученици разликују нормалне вредности лабораторијских анализа. Разумеју улогу хормона у телесном развоју. Примењују знања о здравом начину живота					

Редни број теме		***3.***	**Тема**	ОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	**Разред**	**ОСМИ**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O2 и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Користи филмове и презентације о еволуцији. Организује експерименте са микроскопским организмима. Води ученике у посету Природњачком музеју.						
	Активности ученика	Истражују фосиле као доказе еволуције. Припремају пројекте о првим копненим организмима. Анализирају везу између климатских промена и изумирања врста.						
Исходи		Разумеју повезаност климатских услова и еволуције. Анализирају механизме прилагођавања врста.						
Редни број теме		***4.***	**Тема**	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	**Разред**	**ОСМИ**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и адолесцеција човека. Цветање, плодоношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Организује експерименте на тему генетике. Води дебате о еволуцији. Креира проблемске задатке за анализу наследних особина.						
	Активности ученика	Анализирају генетичке особине у својој породици.						

		Истражују примере адаптација код различитих врста. Примењују законе Менделове генетике.					
Исходи		Разумеју механизме природне селекције. Повезују промене у генетичком материјалу са адаптацијом врста.					
Редни број теме	**5.**	**Тема**	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	**Разред**	**ОСМИ**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H2 O, C, N) и њихова повезаност.- ---Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (H.I.P.P.O. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Организује теренске наставе. Креира пројекте за праћење промена у животној средини. Користи студије случаја о инвазивним врстама.					
	Активности ученика	Учествују у акцијама заштите природе. Анализирају податке о стању екосистема у Србији. Дебатују о мерама заштите животне средине.					
Исходи		Разумеју важност одрживог развоја. Предлажу мере за заштиту угрожених врста.					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: хемија
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 36

Циљ допунске наставе : Пружити помоћ ученицима који показују тешкоће у савладавању основних хемијских појмова и вештина, са циљем њиховог оспособљавања за праћење редовне наставе и постизања задовољавајућег успеха

Редни број теме	***1.***	**Тема**	**Увод у хемију**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		- Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас (основни појмови: хемија, супстанца, тело, својство супстанце)					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објашњава основне појмове користећи примере из свакодневног живота, води дискусију о разликама између физичких и хемијских својстава, даје задатке за препознавање физичких и хемијских својстава на конкретним примерима					
	Активности ученика	Наводе примере, учествују у разговору, решавају задато, постављају питања у вези са нејасноћама					
Исходи		Ученик ће моћи да: - дефинише појмове хемија, супстанца, тело - разликује физичка и хемијска својства супстанци - наведе примере физичких и хемијских својстава различитих супстанци					
Редни број теме	***2.***	**Тема**	**Лабораторијски прибор и мере безбедности**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		- Хемија као експериментална наука и хемијска лабораторија					
Начин остваривања	**Активности наставника**	Демонстрира употребу прибора, објашњава мере безбедности					

програма	**Активности ученика**	Препознају прибор, дискутују о безбедности					
Исходи		Ученик ће моћи да: - именује прибор - примењује мере безбедности					
Редни број теме	***3.***	**Тема**	**Атоми, молекули и елементи**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**5**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		- Атоми и хемијски елементи (грађа атома)					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објашњава модел атома, црта шематски приказ атома, упоређује наелектрисања честица анализира периодни систем					
	Активности ученика	Препознају симболе елемената, праве разлику између атома, молекула и јона, цртају и обележавају делове атома					
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - описује грађу атома - наброји основне градивне честице атома - опише положај честица у атому - дефинише појам атомског језгра - користи симболе - разликује атоме и молекуле					

Редни број теме	***4.***	**Тема**	**Хемијске везе и једињења**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**5**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		- Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења (грађа молекула, хемијске везе)					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објашњава настанак молекула повезивањем атома, уводи основне типове хемијских веза, приказује моделе једноставнијих молекула					
	Активности ученика	Разумевају како атоми граде молекуле, уочава разлике у грађи различитих молекула, прави моделе једноставних молекула					
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - дефинише појам молекула - објасни како настају хемијске везе - наведе примере једноставних молекула					
Редни број теме	***5.***	**Тема**	**Хомогене и хетерогене смеше**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**5**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		- Чисте супстанце и смеше (хомогене и хетерогене)					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објашњава разлику између чистих супстанци и смеша, приказује примере хомогених и хетерогених смеша					
	Активности ученика	Уочавају разлике између чистих супстанци и смеша, класификује смеше на хомогене и хетерогене, самостално проналази примере различитих смеша					
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - дефинише појмове чиста супстанца и смеша - разликује хомогене и хетерогене смеше - наведе примере хомогених и хетерогених смеша					
Редни број теме	***6.***	**Тема**	**Хемијске реакције**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**5**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		- Хемијске реакције и хемијске једначине (појам хемијске реакције, једначина хемијске реакције, врсте хемијских реакција)					
Начин остваривања	**Активности наставника**	Објашњава шта се дешаватоком хемијске реакције, приказује једноставне хемијске реакције, учи ученике како се пишу хемијске једначине, објашњава карактеристике сваке врсте хемијске реакције,					

програма		даје примере реакција, задаје ученицима да идентификују тип реакције на основу једначине или описа
	Активности ученика	Уочава промене које указују на хемијску реакцију, вежба писање једноставних хемијских једначина, разумева разлике између типова хемијских реакција, препознаје тип реакције на основу примера, вежба писање једначина различитих типова реакција
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - дефинише појам хемијске реакције - препозна хемијску реакцију на основу промене супстанци - научи да пише једноставне хемијске једначине - разликује основне типове хемијских реакција - наведе примере сваке од наведених врста реакције - напише једноставне једначине реакција синтезе и анализе

Редни број теме	***7.***	**Тема**	**Хемијска израчунавања**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**5**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		- Израчунавања у хемији (стехиометријска израчунавања, релативна атомска и молекулска маса)
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објашњава начин израчунавања релативне молекулске масе, разлика између релативне молекулске и моларне масе, стехиометријска правила писања једначина хемијских реакција
	Активности ученика	Решавају једноставније примере израчунавања и писања једначина хемијских реакција, постављају питања у вези са нејасноћама
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - израчуна релативну молекулску масу на једноставнијем примеру - врши стехиометријска израчунавања на једноставнијим задацима

Редни број теме	***8.***	**Тема**	**Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**5**

ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		- Водоник и кисеоник, оксиди и хидроксиди, киселине и базе, pH вредност, неутрализација
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Упознаје ученике са основним својствима елемената, њиховим једињењима која граде, објашњава појам неутрализације и испитивање киселости раствора, дефинише појмове киселина и база, наводи примере киселина и база које се често срећу, демонстрира мерење pH вредности помоћу индикатора,

		објашњава настанак соли као продукта реакције неутрализације, говори о примени различитих соли
	Активности ученика	Уочава основне разлике између киселина и база, наводи примере киселина и база из свакодневног живота, објашњава шта се дешава током реакције неутрализације, разуме како настају соли, вежба писање једначина неутрализације, сазнаје о примени соли у свакодневном животу и индустрији
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - дефинише појмове киселина и база - опише основна својства киселина и база - објасни шта представља pH вредност - опише процес неутрализације - дефинише појам соли - објасни како настају соли - наведе примере неких соли и њихову примену

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ: 34

Редни број теме		1.	Тема	Неметали	Разред	8.	Број часова	5
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Неметали- представници неметала, њихова једињења					
Начин остваривања програма	Активности наставника		Објашњава својства елемената, помаже ученицима да увиде сличности и разлике између елемената, пише једноставне једначине хемијских реакција у којима учествују одређени представници неметала					
	Активности ученика		Класификују елементе (који припадају групи неметала), анализирају својства тих елемената, проналазе сличности и разлике у својствима елемената из групе неметала, пишу једноставне примере једначина хемијских реакција					
Исходи			Ученик ће бити у стању да: - наброји најпознатије представнике неметала -наброји физичка и хемијска својства неметала - наброји једноставнија једињења неметала и наведе њихову примену у свакодневном животу					

Редни број теме		2.	Тема	Метали	Разред	8.	Број часова	5
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Метали- представници елемената из групе метала, њихова једињења и примена					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Наводи ученике да на основу својстава класификују елементе, представља једначинама хемијских реакција основне реакције у којима учествују ови елементи при чему се добијају једињења која се користе у свакодневном животу					
	Активности ученика		Ученици, на основу својстава, класификују елементе који припадају групи метала, пишу једноставне једначине хемијских реакција у којима учествују ови елементи, табеларно представљају сличности и разлике у својствима међу елементима, истражују примену једињења која граде метали					
Исходи			Ученик ће бити у стању да: - наброји елементе који су представници ове групе елемената - зна својства ових елемената - наброји једињења које граде ови елементи и њихову примену					

Редни број теме		3.	Тема	Соли	Разред	8.	Број часова	5
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Соли и њихова примена, добијање соли, номенклатура соли					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Објашњава на који начин се добијају соли, наводи једноставне реакције (начине) за добијање, објашњава реакцију неутрализације, на једноставним примерима показује како се именују соли, наводи ученике да размишљају о примени соли у свакодневном животу					
	Активности ученика		Пишу једноставније примере једначина хемијских реакција за добијање соли, именују једноставније примере соли, на основу искуства наводе употребу соли у свакодневном животу, наводе основна физичка својства соли					
Исходи			Ученик ће бити у стању да: - наведе основна физичка својства соли - напише реакцију неутрализације - да именује једноставније примере соли					

		- неведе примену соли у свакодневном животу					
Редни број теме	***4.***	**Тема**	**Угљоводоници**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**3**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Угљоводоници- алкани, алкени, алкини					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објашњава разлику између алкана, алкена и алкина, наводи њихове функционалне групе и начине на које могу идентификовати исте, пише једноставне примере алкана, алкена и алкина					
	Активности ученика	Идентификују и именују алкане, алкене и алкине					
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - разликују врсте угљоводоника - именују једноставне примере и представе их структурном формулом					
Редни број теме	***5.***	**Тема**	**Органска једињења са кисеоником**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**10**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Алкохоли, карбоксилне киселине, естри					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Пише функционалне групе једињења, наводи њихове називе, објашњава како идентификовати једињења на основу функционалних група, наводи примену и важност ових једињења, наводи основна својства					
	Активности ученика	На основу постојања функционалне групе одређују којој врсти једињења припада задати пример, пише једноставне примере структурних формула, наводи примену ове класе једињења и основна својства					
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - наведе основна својства алкохола, киселина и естара - наведе примену у свакодневном животу - напише једноставније структурне формуле једињења					

Редни број теме		6.	Тема	Биолошки важна органска једињења	Разред	8.	Број часова	6
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Масти и уља, угљени хидрати, аминокиселине и протеини, витамини					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Објашњава улогу ових једињења у организму, наводи њихову битност за функционисање организма, објашњава порекло и својства ових једињења, објашњава класификацију угљених хидрата					
	Активности ученика		Наводе порекло ових једињења, њихову важност у функционисању организма, класификују угљене хидрате према сложености молекула и коришћење у свакодневном животу					
Исходи			Ученик ће бити у стању да: - препознају и опишу улогу масти и угљених хидрата - класификују угљене хидрате на основу сложености молекула - повежу хемијске процесе са функцијама организма					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 36

Редни број теме		1.	Тема	Сложене смеше и њихово раздвајање	Разред	7.	Број часова	5
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Хомогене и хетерогене смеше, поступци за раздвајање састојака смеша					
Начин остваривања програма	Активности наставника		Објашњава принципе сложених метода раздвајања, демонстрира експерименте или организује практичан рад ученика, задаје проблемске задатке и усмерава ученике у проналажењу решења, подстиче дискусију о примени метода раздвајања, обезбеђује потребну опрему и хемикалије					
	Активности ученика		Анализирају примере сложених смеша, изводе експерименте раздвајања смеша (у зависности од услова- демонстрациони или практични рад), раде на проблемским задацима који захтевају примену више метода раздвајања, истражују примену различитих метода раздвајања у индустрији и свакодневном животу					
Исходи			Ученик ће бити у стању да: - разликује хомогене и хетерогене смеше на сложенијим примерима - примени различите методе раздвајања смеша (дестилација, сублимација...) - разуме принципе рада различитих уређаја за раздвајање смеша					

Редни број теме		2.	Тема	Атоми, молекули, хемијске формуле	Разред	7.	Број часова	5
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Грађа атома, молекули, једињења					
Начин остваривања програма	Активности наставника		Објашњава грађу атома и принципе формирања молекула, демонстрира израду модела молекула, задаје задатке писања формула и израчунавања моларних маса, уводи ученике у коришћење онлајн алата за моделовање					
	Активности ученика		Израђују моделе атома и молекула користећи различите материјале, пишу хемијске формуле и називе сложенијих једињења, решавају задатке везане за релативну атомску и молекулску масу, користе онлајн симулације за визуелизацију грађе атома и молекула					
Исходи			Ученик ће моћи да: - објасни грађу атома на сложенијим примерима (изотопи, електронска конфигурација првих 20					

	елемената) - пише хемијске формуле сложених једињења и да их моделује - разуме везу између хемијске формуле и структуре молекула

Редни број теме		***3.***	**Тема**	**Хемијске реакције и једначине**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**10**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Типови хемијских реакција, стехиометријски задаци						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Објашњава различите типове хемијских реакција и правила за њихово изједначавање, даје примере и води кроз процес изједначавања сложенијих једначина, задаје стехиометријске задатке различитих нивоа сложености, организује демонстрационе експерименте						
	Активности ученика	Анализирају примере различитих типова хемијских реакција, вежбају изједначавање сложенијих хемијских једначина, решавају стехиометријске задатке, изводе једноставније експерименте који илуструју различите типове реакција						
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - препозна различите типове хемијских реакција на сложенијим примерима - уравнотежи сложеније хемијске једначине - разуме значај стехиометријских односа у хемијским реакцијама						
Редни број теме		***4.***	**Тема**	**Рачунски задаци у хемији**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**10**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Закон сталних односа маса, релативна атомска и молекулска маса, моларна маса, количина супстанце, масени процентни састав једињења, стехиометријска израчунавања						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Даје упутства и примере за решавање различитих типова рачунских задатака, пружа индивидуалну помоћ ученицима којима је потребна, организује рад у групама ради размене идеја и решења						
	Активности ученика	Самостално решавају различите типове рачунских задатака, дискутују о стратегијама за решавање сложенијих задатака, проверавају и упоређују своја решења са решењима осталих ученика						
Исходи		Ученик ће бити у стању да:						

		- користи релативне атомске и молекулске масе у сложеним рачунским задацима - израчунава масене уделе елемената у једињењима - разуме појам моларног односа у хемијским реакцијама и применити га у решавању задатака					
Редни број теме	**5.**	**Тема**	**Припрема за такмичење**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**6**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Градиво седмог разреда (зависно од нивоа такмичења)					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Обезбеђује материјале са претходних такмичења, организује симулације такмичења и даје повратне информације, указује на типичне грешке и стратегије за њихово избегавање					
	Активности ученика	Решавају задатке са претходних такмичења, учествују у симулацијама такмичења, анализирају решења и дискутују о различитим приступима					
Исходи		Ученик ће бити спреман да решава задатке са такмичења за основну школу, развиће вештине брзог и ефикасног решавања проблема, усвојиће стратегије за приступ различитим типовима такмичарских задатака					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: хемија
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ: 34

Циљ додатне наставе : Повећање интересовања ученика за хемију кроз додатне садржаје и експерименте, развијање способности логичког мишљења и решавања проблема, припрема ученика за такмичење и лакше савладавање средњошколског градива

Редни број теме		***1.***	**Тема**	**Неметали**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**6**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Неметали- својства, представници неметала и њихова једињења					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Предавања са презентацијама, приказивање модела молекула и сложенијих огледа (нпр. сагоревање сумпора), постављање питања и вођење дискусије, стехиометријска израчунавања на основу једначина хемијских реакција					
	Активности ученика		Прате огледе и записују запажања, дискутују о примени неметала у домаћинству и индустрији, решавање задатака					
Исходи			Ученик ће бити у стању да: - описује својства неметала, -објашњава улогу неметала у свакодневном животу - решава задатке на основу сложенијих једначина хемијских реакција					
Редни број теме		***2.***	**Тема**	**Метали**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**6**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			Метали- својства, представници метала и њихова једињења					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Демонстрира реакцију метала са киселинама, објашњава појмове кроз конкретне примере, организује рад у пару					
	Активности ученика		Упоређују неметале и метале кроз табелу, посматрају огледе и бележе резултате, пореде реактивност различитих метала, дискутују о методама заштите метала (бојење, галванизација)					
Исходи			Ученик ће бити у стању да: - описује својства метала и њихове хемијске реакције					

	- објасни појам реактивности и низ активности метала - препозна значај заштите метала од корозије

Редни број теме	***3.***	**Тема**	**Соли**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**5**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Соли- својства, добијање, примена					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Приказује реакције неутрализације, изводи оглед кристализације соли, поставља проблемска питања					
	Активности ученика	Посматрају и записују ток огледа, учествују у изради модела молекула соли, наводе примере соли које користе у домаћинству					
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - објасни како настају соли и наводи њихове примене - препознаје врсте соли у свакодневном животу - изводи закључке на основу огледа кристализације					
Редни број теме	***4.***	**Тема**	**Угљоводоници**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**5**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Угљоводоници- подела, својства					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Приказује структуре молекула на табли или у презентацији, помаже ученицима да нацртају сложеније формуле, иницира дискусију о употреби угљоводоника					
	Активности ученика	Цртају структурне формуле, праве кратке презентације о горивима, упоређују физичка својства и реактивност угљоводоника					
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - препозна основне групе угљоводоника и записује њихове формуле - објасни разлике између алкана, алкена и алкина - повезује структуру са употребом					
Редни број теме	***5.***	**Тема**	**Органска једињења са кисеоником**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**6**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Органска једињења са кисеоником- алкохоли, карбоксилне киселине, естри					

Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Демонстрира реакцију сирћетне киселине и соде-бикарбоне, објашњава грађу алкохола и киселина, организује квиз за понављање
	Активности ученика	Прате оглед и описују реакцију, раде задатке- формуле и именовања, дискутују о безбедној употреби ових једињења
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - разликује алкохоле и органске киселине по саставу и особинама - наведе примену етанола и сирћетне киселине - оцењује хемијске реакције на основу огледа

Редни број теме	***6.***	**Тема**	**Биолошки важна органска једињења**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**6**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Масти и уља, угљени хидрати, аминокиселине и протеини и витамини					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Доноси слике/паковања хране и покреће анализу састава, пушта кратке анимације о пробави и енергији, поставља питања отвореног типа					
	Активности ученика	Читају декларације и препознају једињења, раде у групама на анализи здрави наспрам нездравих оброка, дискутују о значају протеина и витамина					
Исходи		Ученик ће бити у стању да: - препозна основне биолошке молекуле - објасни њихову функцију у организму - повеже хемију са здравом исхраном - експериментално прикаже реакције аминокиселина и протеина					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: немачки језик
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ:

Циљ допунске наставе : увежбавање употребе граматике и лексике у усменој комуникацији и писменом изражавању

Редни број теме		**Тема**	**Freizeitaktivitäten, Meine Schule, Sport**	**Разред**	**5.**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Употреба глагола кретања са акузативом. Употреба предлога (an, in, auf). (Интер) културни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендани, прослава рођендана, игре.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Организује наставу, припрема активности, даје упутства за израду задатака, подстиче ученике, усваја њихове идеје					
	Активности ученика	Учествију у реализацији наставе, раде задатке, дају идеје и мишљења					
Исходи		– разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; – упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства;					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: немачки језик
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ:

Циљ допунске наставе : увежбавање употребе граматике и лексике у усменој комуникацији и писменом изражавању

Редни број теме		Тема	Ein richtiger Naturfan, Hier ist es auch schön	Разред	6.	Број часова	4
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		.Речнички фонд: природа, активности у природи, екологија, имена животиња. Граматика- презент модалних глагола Речнички фонд: место становања,улице, занимања, граматика- личне заменице у падежима, wenn /dass-реченице					
Начин остваривања програма	Активности наставника	Организује наставу, припрема активности, даје упутства за израду задатака, подстиче ученике, усваја њихове идеје					
	Активности ученика	Учествију у реализацији наставе, раде задатке, дају идеје и мишљења					
Исходи		-прича о активностима у природи -именује неке животиње -употреби модаалне глаголе у презенту – опише место становања, именује занимања –употреби личне заменице у падежима –препозна и употреби dass/wenn- реченице					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: немачки језик
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ:

Циљ допунске наставе : увежбавање употребе граматике и лексике у усменој комуникацији и писменом изражавању

Редни број теме		**Тема**	**Meine Erlebnisse Meine Welt, deine Welt**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		.Употреба глаголских времена (perfekt,imperativ), употреба деклинације придева, компарације придева вокабулара: делови одеће.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Организује наставу, припрема активности, даје упутства за израду задатака, подстиче ученике, усваја њихове идеје					
	Активности ученика	Учествију у реализацији наставе, раде задатке, дају идеје и мишљења					
Исходи		Разуме краће везане исказе/текстове на тему Уме да препозна глаголска времена Уме да именује делове одеће Уме да употреби деклинацију и компарацију придева					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: немачки језик
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ:

Циљ допунске наставе : увежбавање употребе граматике и лексике у усменој комуникацији и писменом изражавању

Редни број теме		**Тема**	**Mein Körper und meine Seele**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Употреба глаголских времена (perfekt,imperfect), употреба вокабулара: делови тела, посета лекару,давање савета .					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Организује наставу, припрема активности, даје упутства за израду задатака, подстиче ученике, усваја њихове идеје					
	Активности ученика	Учествију у реализацији наставе, раде задатке, дају идеје и мишљења					
Исходи		Разуме краће везане исказе/текстове на тему Уме да препозна глаголска времена Уме да именује делове тела Уме да употреби глагол sollen у функцији саветовања					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: немачки језик

Циљ додатне наставе : увежбавање употребе граматике и лексике у усменој комуникацији и писменом изражавању

Редни број теме	***3,5,6***	**Тема**	**Freizeitaktivitäten, Meine Schule, Sport**	**Разред**	**5.**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Употреба глагола кретања са акузативом. Употреба предлога (an, in, auf). (Интер)културни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендани, прослава рођендана, игре.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Организује наставу, припрема активности, даје упутства за израду задатака, подстиче ученике, усваја њихове идеје					
	Активности ученика	Учествију у реализацији наставе, раде задатке, дају идеје и мишљења					
Исходи		– разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; – упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства;					

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Немачки језик
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ:

Циљ додатне наставе : увежбавање употребе граматике и лексике у усменој комуникацији и писменом изражавању

Редни број теме			**Тема**	**Ein richtiger Naturfan, Hier ist es auch schön**	**Разред**	**6.**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		.Речнички фонд: природа, активности у природи,екологија, имена животиња. Граматика- презент модалних глагола Речнички фонд: место становања, улице, занимања, граматика- личне заменице у падежима, wenn /dass-реченице						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Организује наставу, припрема активности, даје упутства за израду задатака, подстиче ученике, усваја њихове идеје						
	Активности ученика	Учествију у реализацији наставе, раде задатке, дају идеје и мишљења						
Исходи		- прича о активностима у природи - именује неке животиње - употреби модаалне глаголе у презенту – опише место становања, именује занимања – употреби личне заменице у падежима – препозна и употреби dass/wenn- реченице						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Немачки језик
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ:

Циљ додатне наставе : увежбавање употребе граматике и лексике у усменој комуникацији и писменом изражавању

Редни број теме			**Тема**	**Meine Erlebnisse Meine Welt, deine Welt**	**Разред**	**7.**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Употреба глаголских времена (perfekt,imperativ), употреба деклинације придева, компарације придева вокабулара: делови одеће.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Организује наставу, припрема активности, даје упутства за израду задатака, подстиче ученике, усваја њихове идеје						
	Активности ученика	Учествију у реализацији наставе, раде задатке, дају идеје и мишљења						
Исходи		Разуме краће везане исказе/текстове на тему Уме да препозна глаголска времена Уме да именује делове одеће Уме да употреби деклинацију и компарацију придева						

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: Немачки језик
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ:

Циљ додатне наставе: увежбавање употребе граматике и лексике у усменој комуникацији и писменом изражавању

Редни број теме		**Тема**	**Mein Körper und meine Seele**	**Разред**	**8.**	**Број часова**	**4**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Употреба глаголских времена (perfekt,imperfect), употреба вокабулара: делови тела. ,посета лекару ,давање савета .					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Организује наставу, припрема активности, даје упутства за израду задатака, подстиче ученике, усваја њихове идеје					
	Активности ученика	Учествију у реализацији наставе, раде задатке, дају идеје и мишљења					
Исходи		Разуме краће везане исказе/текстове на тему Уме да препозна глаголска времена Уме да именује делове тела Уме да употреби глагол sollen у функцији саветовања					

9. ВАННАСТАВНИ АКТИВНОСТИ

НАЗИВ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: Драмско-рецитаторска секција
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: 36

Циљ ваннаставне активности: Неговање говорне и сценске културе ученика, развијање талената, природности израза и сценског наступа, креативности и сарадње, ослобађање од стида и треме због јавног наступа.

Редни број теме	***1 2 3***	**Тема**	**Говорна култура (ортоепија) Увежбавање програма Јавни наступ**	**Разред**	**V,VI,VII,VIII**	**Број часова**	**36**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		**1.** **Вежбе дисања** **Вежбе за загревање гласа** **Гимнастика говорног апарата** **Чиниоци изражајног казивања** **Акцентске вежбе** **Упознавање говорне уметности** **Увежбавање, интонације, темпа, паузе** **Дикција** **Увежбавање техника невербалне комуникације (покрети руку, правилно држање тела, мимика, гестикулација)** **2.** **Одабир репертоара.**					

		Одређивање улога. **Читалачке пробе.** **Рад на драмском текскту – Проучавање текста.** **Увежбавање улога.** **Распоредна проба: груписање лица и ствари на сцени.** **Распоредна проба: сценске радње.** **Распоредна проба: вежбе ритма и темпа.** **Увежбавање комада, сцена, музика.** **Увежбавање комада, костими.** **Израда и постављање комплетног декора.** **3.** **Приредбе поводом Дана школе, Нове године, Светог Саве, Дана заљубљених, Ускрса и других термина по потреби**
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	**1.** **Припрема потребне вежбе за ученике и увежбава са њима** **2.** **Вођење проба.** **Сугерисање ученицима како да увежбавају своје улоге.** **Припрема свих потребних реквизита за наступ.** **3.** **Прати извођење ученика,** **Сугерише по потреби.** **Охрабрује ученике и ослобађа их треме.** **Разговара са ученицима након јавног наступа**

	Активности ученика	**1.** **Читају или говоре текстове.** **Анализирају изговор својих другова.** **Слушају примере познатих глумаца.** **Бирају одломак из текста, акцентују га, а онда, након припреме читају, док остали прате, коригују и процењују.** **Акцентују добијени текст и вежбају.** **2.** **Увежбавање и учење текстова.** **Сценске пробе** **3.** **Изводе припремљену представу или драмску сцену.** **Разговарају са наставником о наступу.**
Исходи		**1.** **Течно и разговетно читање наглас књижевних и некњижевних текстова;** **Уочавање начина говора, интонације, гестикулације у представљеним примерима.** **Јасно говорење уз поштовање књижевно језичке форме;** **Правилно изговарање речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице;** **Препознавање и репродуковање правилно акцентованог говора.** **2.** **Напредовање у стицању читалачких компетенција;** **Усвајање правилно акцентованог говора;** **Разликовање стандардног акцента од свог акцента и дијалекатске акцентуације;**

	Говорење напамет научених одломака у стиху и прози; **Напредовање у стицању читалачких и глумачких компетенција;** **Извођење драмских текстова.** **3.** **Напредовање у стицању глумачких компетенција;** **Коришћење основних глумачких техника – израз тела, гласа, импровизација** **Учествовање у сценском извођењу текста;** **Исказивање осећања у току извођења;** **Примењивање принципа сарадње и међусобног подстицања;** **Учествовање на школским приредбама и манифестацијама.**

НАЗИВ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: Ликовна секција
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: 36

Циљ ваннаставне активности: Подстицање стваралачког и креативног мишљења код ученика и развијање естетичких критеријума кроз практични рад, оспособљавање ученика за комуникацију и решавање проблема и изграђивање позитивног односа према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

Редни број теме	***1***	**Тема**	**Цртање, сликање, вајање**	**Разред**	**V,VI,VII,VIII**	**Број часова**	**36**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА	Цртање – аутономност линије као самосталног изражајног средства у цртежу, перспектива (пејзаж, мртва природа, портрет) Цртање - сликање: сува и течна цртачка и сликарска средства и материјали Својства сликарских материјала и подлога Сликање - техника: акварел, темпера, уљана слика, акрилик, зидна слика - мурал Визуелна метафорика (дизајн, реклама, плакат, фотографија, стрип, графит, карикатура), Визуелно споразумевање, временски и просторни низови (амбијент - сценски простор, пантомима, говор тела, цртани филм, стрип) Вајање - меки материјали, припрема и израда једноставних алата и конструкција и моделовање пуне пластике глином или гипсаном кашом Моделовање геометријских и неправилних форми, тактилне вредности површина и облика, обликовање маса и волумена додавањем и одузимањем, обликовање употребних предмета, чврста и мека форма, конвексна и конкавна форма (орнаменти, ситна пластика, накит) Вајање, врсте вајарског материјала, везивање тродимензионалних облика у простору, гипс и одговарајућа средства и материјали, одливање (негатив и позитив) Обликовање и преобликовање употребних предмета (рециклажни материјали)						

		Уређење школског дворишта, ленд-арт Естетско уређење паноа поводом обележавања школских празника Завршна изложба, формирање и чување збирки и колекција цртежа, слика, графика, фигура, вредних ствари, интересантних предмета, уметничких фотографија...
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	саопштава наставне садржаје; организује и усмерава идеје и креативност; упознаје ученике са методама и техникама успешног ликовног изражавања; преноси теоријска и практична знања; процењује и оцењује ниво и квалитет радова; преноси културне вредности; формира правилан поглед на свет и систем вредности; развија карактер ученика и црте личности; објашњавање, дискусија, дијалог, демонстрација; објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима; показивање основних цртачких техника, демонстрирање основних сликарских техника, упознавање ученика са основним вајарским материјалима и техникама; показивање репродукција познатих сликара, репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика; креирање вежби и њихова примена, рад по природи (моделу) и рад из маште; демонстрација рада у појединим материјалима-глина,глинамол… коректура и естетска анализа (заједно са ученицима); индивидуални рад и рад у мешовитим групама; посете културним институцијама (музеји, галерије), посета позоришту
	Активности ученика	посматрање, опажање, учешће у дискусији, откривање и увиђање законитости и процеса, изражавање својих мисли, осећања и закључака,

		анализа и синтеза опаженог, стварање, вежбање, усвајање знања, понављање, израда и презентовање самосталних и практичних радова, посете културним институцијама (музеји, галерије), посета позоришту
Исходи		опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; слика разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; наслика реалне и нереалне облике у простору, самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон; опажа боје - асоцијације у низу покретне слике: боје, мрље, цртежи, облици; - пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима; обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком; преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност; прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму; разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија, о облицима и где та знања примењује; примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу; користи одабране садржаје као подстицаје за стварање оригиналних цртежа; црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност; искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности; искаже своје мишњење о томе зашто је уметничко наслеђе важно

НАЗИВ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: Програмерска секција
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: 9

Циљ ваннаставне активности: Циљ учења Програмерске секције је унапређивање вештина решавања проблема, дигиталне писмености, вестина програмирања, побољшања концентрације, развијање тимског духа и јачања самопоуздања.

Редни број теме		***1.***	**Тема**	**Микробит уређаји**	**Разред**	**V - VIII**	**Број часова**	**9**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Увод у програмирање, микробит уређаји; Низање блокова; Читање података са сензора; Одлучивање; Вежбаоница; Понављање; Аритметичке операције и променљиве; Низови и функције; Вежбаоница					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Планира, Припрема, Организује, Мотивише, Објашњава, Демонстрира на рачунару, Прати, Помаже, Одговара на питања ученика, Поставља питања, Едукује, Вреднује					
	Активности ученика	Слушају, Посматрају, Вежбају, Усвајају нова знања, Дефинишу нове појмове, Раде на рачунару, Раде на микробиту, Постављају питања, Одговарају на питања					
Исходи		Разуме карактеристике микробита; Повеже коришћење микробит уређаја са наставним предметом; Састави свој први програм за управљање светлећим диодама; Учита програм у микробит уређај; Модификује постојећа програмска решења; Повеже слушалице или звучник на микробит уређај; Користи у програму податак о осветљености микробит уређаја; Утврди циклус решавања проблема; Осмисли идеје за решавање проблема помоћу микробит уређаја.					

Назив ваннаставне активности: Еколошка секција			
Циљ ваннаставне активности: Развијање еколошке свести,Подстицање еколошке одговорности,Развој критичког мишљењаРазвити способности сарадње, комуникације и лидерства кроз тимске пројектеактивности.Подстицатиученике да разматрају еколошке изазове и развијају иновативна решења.,Јачање тимског рада,Оснаживање ученика за будућност да активно учествују у заштити животне среди			
Укапан број часова:16			
Редни број теме	**1**	**Тема**	**Упознавање са животном средином**
Број часова		**1**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		**Упознавање са секцијом:** Презентација о циљевима и активностима еколошке секције. **Први састанак:** Представљање основних термина и концепата (екосистеми, биодиверзитет).	
Исходи		Ученици показују побољшано разумевање кључних појмова о животној средини, као што су биодиверзитет, климатске промене и загађење.	
Активности наставника		● Представља ученицима основне термине у екологији. ● **Анкета:** Испитивање знања и интересовања ученика о еколошким питањима.	
Активности ученика		● Ученици одговарају на задата питања наставника у оквиру анкете	

Редни број теме	**2**	**Тема**	Загађење животне средине
Број часова		**3**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Извори и последице загађења воде, ваздуха и земље. Истраживање и прикупљање података о степену загађења у околини Пројекат и акције чишћењаи радионица Презентовање резултата и едукативних материјалаи анализа истих.	
Исходи		Ученици могу идентификовати главне узроке загађења у свом окружењу и објаснити како они утичу на здравље људи, биљака и животиња. Ученици могу предложити и реализовати практична решења за смањење загађења у свом окружењу, као што су акције рециклирања и чишћења.	
Активности наставника		-Провести предавање о основама загађења животне средине, са акцентом на специфичне изазове у брдовитим и сеоским подручјима (на пример, земљиште, вода, ваздух). Поставити питања за дискусију која ће помоћи ученицима да разумеју локалне проблеме. -Организовати истраживачке пројекте где ученици могу анализирати стање животне средине у свом окружењу (квалитет воде, отпад, ефекти на флору и фауну). -Пружити ресурсе и смернице за прикупљање и анализу података -Одржати радионице о техникама рециклирања и комуналним услугама, као што су прављење компоста или правилно одлагање отпада. -Креирати практичне упуте за ученике о томе како да примењују одрживе праксе у свом окружењу.	

	-Планирати и руководити пројектима у којима ученици учествују у активностима као што су чишћење и уређење околине. Помоћи ученицима да развију и представе своје пројекте, укључујући израду постера и презентација.
Активности ученика	-Ученици прикупљају податке о загађењу у школи и околини (нпр. узорци воде, отпадне материје, стање биљака). -Анализирају и представљају резултате у извештају. -Планирају и спроводе акције као што су чишћење школског дворишта или локалних стаза као и просторија у школи. Реализују пројекте рециклирања и израде уметничких дела од рециклираних материјала.

Редни број теме	**3**	**Тема**	**Рециклажа и управљање отпадом.**
Број часова		**4**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		Како правилно рециклирати и смањити отпад **1.Увод у Рециклажу и Управљање Отпадом:** Основне информације о врстама отпада (органски, рециклабилан, опасан, неразложив). Значај рециклаже и управљања отпадом. **2.Процес Рециклаже:** Како се материјали рециклирају (процес од прикупљања до поновне употребе).	

	Различите врсте рециклажних материјала (папир, пластика, стакло, метал). **3.Практичне Стратегије за Смањење Отпада:** Како смањити отпад у школи и код куће. Израда компоста и управљање органским отпадом. **4.Рециклажа у Школи:** -Стварање рециклажних зона у школи. -Организација и одржавање кампања и такмичења у рециклажи.
Исходи	**Исход:** Ученици могу идентификовати и класификовати различите врсте отпада. **Исход:** Ученици могу описати како се рециклажни материјали обрађују и поново користе. **Исход:** Ученици примењују стратегије за смањење отпада и управљање рециклажом у свакодневном животу. **Исход:** Ученици активно учествују у школским пројектима и кампањама за рециклажу и управљање отпадом.
Активности наставника	-Провести предавање о различитим врстама отпада и процесима рециклаже. -Организовати радионице о томе како се одвајају рециклажни материјали и како се прави компост. -Обучити ученике о методама смањења отпада у школи и код куће. -Подстицати ученике да развију и реализују идеје за смањење отпада у школи. -Сарађивати са наставницима других предмета (биологија, географија, уметност) како би интегрисали концепте рециклаже у различите наставне активности.

	-Преговарати са локалним властима или организацијама о могућностима за подршку у организацији кампања и едукативних догађаја.
Активности ученика	-Ученици истражујуи представљају различите врсте отпада и методе њиховог управљања. -Израђују плакате или презентације о важности рециклаже и стратегијама за смањење отпада. -Организују акције прикупљања и сортирања рециклажног отпада у школи и бан школе. -Учествовују у изради компоста од органског отпада. -Практично примењују знање о томе како се органски отпад може претворити у користан материјал. -Организују и воде кампање за подизање свести о рециклажи у школи и локалној заједници. -Представљају своје пројекте и резултате родитељима и члановима заједнице. - Раде у тимовима на разним пројектима као што су еколошки вртови, уметничке инсталације од рециклираних материјала, или склапање уметничких радова од отпада

Редни број теме	**4**	**Тема**	Очување ресурса
Број часова		**4**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		1.Основе штедње воде 2.Штедња енергије у свакодневном животу 3.Обновљиви извори енергије 4.Акција штедње у школи	
Исходи		**Разумевање важности очувања ресурса**: Ученици ће разумети зашто је важно очувати воду и енергију. **Идентификација и примена метода штедње**: Ученици ће научити конкретне начине на које могу штедети воду и енергију у свакодневном животу. **Развијање свести о одрживом начину живота**: Ученици ће развити еколошку свест и осећај одговорности за заштиту природних ресурса. ● Ученици ће научити како да примењују мере штедње у школском окружењу.	
Активности наставника		-Наставник припрема визуелне материјале, као што су презентације и кратки едукативни видеа, који објашњавају важност очувања воде и енергије и различите начине њиховог штедње. -Наставник поставља питања и подстиче ученике да размене мишљења о томе зашто је важно штедети воду и енергију. -Наставник организује дебату на тему „Да ли је важније штедети воду или енергију?“ како би ученици изнели аргументе и учествовали у конструктивном дијалогу. -Формирање група и додела задатака -Наставник организује радионице у којима ученици практично истражују како могу смањити потрошњу воде и енергије (нпр. мерење потрошње воде у школи, експерименти са штедним сијалицама).	
Активности ученика		**-Истраживање о потрошњи воде и енергије** **-Проучавање обновљивих извора енергије** -Израда постера или презентација	

	-Презентација резултата -Мерење потрошње воде и енергије **-Садња дрвећа или чишћење околине**: **-Праћење и евиденција штедње код куће**:		
Редни број теме	**5**	**Тема**	Биљке и животиње:
Број часова	**6**		
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА	**1. Станишта биљака и животиња** **2. Угрожене врсте** **3.** Како можемо помоћи у заштити биљака и животиња? **4. Утицај људских активности на станишта** **5. Глобалне и локалне иницијативе за заштиту природе**		
Исходи	1. **Станишта биљака и животиња** **Исход 1**: Ученици ће бити у стању да дефинишу шта је станиште и да опишу различите типове станишта. **Исход 2**: Ученици ће моћи да идентификују биљке и животиње које живе у одређеним типовима станишта и објасне како су се прилагодиле животу у тим стаништима. **Исход 3**: Ученици ће разумети значај очувања станишта за одржавање биодиверзитета. 2. **Угрожене врсте** **Исход 1**: Ученици ће бити у стању да објасне шта су угрожене врсте и наведу примере угрожених врста на локалном и глобалном нивоу. **Исход 2**: Ученици ће разумети главне узроке угрожавања врста, укључујући губитак станишта, загађење и климатске промене. **Исход 3**: Ученици ће моћи да предложе конкретне мере и акције за заштиту угрожених врста у својој заједници. 3. **Како можемо помоћи у заштити биљака и животиња?** **Исход 1**: Ученици ће бити у стању да наброје различите начине на које могу помоћи у заштити биљака и животиња, како на индивидуалном тако и на заједничком нивоу. **Исход 2**: Ученици ће моћи да развију и представе акциони план за заштиту одређене угрожене врсте или станишта у својој заједници. **Исход 3**: Ученици ће бити у стању да објасне значај одрживог понашања и како њихове акције могу допринети очувању природе.		

	4. **Утицај људских активности на станишта** **Исход 1**: Ученици ће разумети како људске активности попут крчења шума, урбанизације и загађења негативно утичу на станишта биљака и животиња. **Исход 2**: Ученици ће моћи да анализирају конкретне примере негативних утицаја и предложе мере за ублажавање ових ефеката. **Исход 3**: Ученици ће бити у стању да дискутују о улози појединца и друштва у смањењу негативног утицаја на природу. 5. **Глобалне и локалне иницијативе за заштиту природе** **Исход 1**: Ученици ће бити у стању да идентификују и опишу неке од најзначајнијих глобалних и локалних иницијатива за заштиту природе. **Исход 2**: Ученици ће разумети важност међународне и локалне сарадње у заштити угрожених врста и станишта. **Исход 3:У**ченици ће моћи да предложе и развију сопствене пројекте или акције за заштиту природе у својој заједници.
Активности наставника	-Планирање и припрема наставе **-Увођење теме и мотивисање ученика** -Приказивање кратких документарних филмова о угроженим врстама и њиховим станишта **-Припрема истраживачких задатака**: -Дебате и дискусије -Евалуација
Активности ученика	-Спроводе истраживачки задатке на тему угрожених станишта и врста -Учествују у активностима -Израда постера,паноа и квизова -Учествују у пројектима

Назив ваннаставне активности: Рад на ЦНЦ машини
Циљ ваннаставне активности Циљ је да се ученици упознају са најновијом технологијом и усвоје нова знања о значају савтемене технологије,као и да практично овладају радом на ласерској CNC машини
Укапан број часова:36

Реднибројтеме	**1**	**Тема**	**Основа CNC технологије**
Бројчасова		**4**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		1.Циљеви и задаци секције 2.Уводне напомене о CNC технологији 3.Врсте и подела CNC машина 4.Увод у ласерску технологију 5.Принцип рада CNC машина	
Исходи		Ученик ће бити у стању да: -зна основне карактеристике CNC технологије -зна како функционише ласер -зна предности у раду са CNC машинама	
Активности наставника		Објашњавање, демонстрација, читање, подстицање ученика на рад, задавање задатака, постављање питања, учествовање у разговору, записивање на табли, размењивање знања и искустава, одговарање на питања ученика, проверавање датих одговора,	
Активности ученика		Учествовање у разговору, препознавање, објашњавање, читање, усвајање нових знања, решавање задатака, записивање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искустава, решавање задатака, кориговање одговора, повезивање претходних знања са новим знањима, сумирање рада, извођење закључака...	

Редни број теме	2	Тема	Програми у раду које користе CNC машине
Број часова		4	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		6.Подела и врсте програма 7.Предности и мане растерске графике 8.Предности и мане вектореке графике 9. Основни програми у раду са CNC машинама	
Исходи		Ученик ће бити у стању да: -зна које програме може користити у раду са CNC машинама -зна зна предности и мане растерске и векторске графике	
Активности наставника		Објашњавање, демонстрација, читање, подстицање ученика на рад, задавање задатака, постављање питања, учествовање у разговору, записивање на табли, размењивање знања и искустава, одговарање на питања ученика, проверавање датих одговора	
Активности ученика		Учествовање у разговору, препознавање, објашњавање, читање, усвајање нових знања, решавање задатака, записивање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искустава, решавање задатака, кориговање одговора, повезивање претходних знања са новим знањима, сумирање рада, извођење закључака...	

Реднибројтеме	3	Тема	Цртање и проектовање у векторским програмима
Бројчасова		8	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		10.Основе програма Corel Drowa 11. Упознавање са алатима у Corel Drow-y 12.Рад на конструкцији основних геометријских слика 13.Рада на комбиновању више геометријских слика 14.Цртање сложених облика 15.Комбиновање векторске и растерске графике	

Исходи	Ученик ће бити у стању да: -користи самостално основне алате у програму Corel Drow -самостално конструише основне геометријске слике као и да комбиновањем више основних слика добије сложене облике -самостално комбинује растерску и векторску графику
Активности наставника	Објашњавање, демонстрација, читање, подстицање ученика на рад, задавање задатака, постављање питања, учествовање у разговору, записивање на табли, размењивање знања и искустава, одговарање на питања ученика, проверавање датих одговора
Активности ученика	Учествовање у разговору, препознавање, објашњавање, читање, усвајање нових знања, решавање задатака, записивање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искустава, решавање задатака, кориговање одговора, повезивање претходних знања са новим знањима, сумирање рада, извођење закључака...

Реднибројтеме	**4**	**Тема**	**Практичан рад на CNC машини**
Бројчасова		**16**	
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		16.Основна правила приликом практичног рада на CNC машини 17.Подешавање параметара приликом рада на CNC машини 18.Врсте и начин обраде различитих материјала на CNC машини 19.Проблеми који могу да настану приликом рада са CNC машином 20.Увод у самосталан рад на CNC машини 21.Основна примена стеченог теоријског знања на CNC машини 22.Одабир конструкција и рад на самосталном пројекту 23.Подела рада на пројектном задатку 24.Пројектни задатак 25.Начини спајања делова обрађених CNC машином 26.Израда готовог производа 27.Начин и пласман готовог производа на тржиште	

Исходи	Ученик ће бити у стању да: -се строго придржава правила приликом руковања са CNC машином -самостално учитава фајлове и подешава параметре на CNC машини -да користи тимски рад као предност у раду на CNC машини -да самостално пројектује и рукује CNC машином у складу са његовим могућностима -да зна захтеве тржишта и у складу са тиме прилагоди своје радове
Активности наставника	Објашњавање, демонстрација, читање, подстицање ученика на рад, задавање задатака, постављање питања, учествовање у разговору, записивање на табли, размењивање знања и искустава, одговарање на питања ученика, проверавање датих одговора
Активности ученика	Учествовање у разговору, препознавање, објашњавање, читање, усвајање нових знања, решавање задатака, записивање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искустава, решавање задатака, кориговање одговора, повезивање претходних знања са новим знањима, сумирање рада, извођење закључака...

НАЗИВ ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: ХОР
ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: 108 часова на 100% норме

Циљ ваннаставне активности: Образовни циљ хора је развијање музичког укуса, спонтаног изражавања, музичког слуха и ритма. Развија се дечји глас, правилно држање, дисање, интонација, изговор и артикулација. Развијање осећања припадности колективу, развијање толеранције, дисциплине, поштовања различитости и правила понашања, развијање одговорности, стицање самопоуздања, савладавање треме и пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње. Развој опште културе, међусобног разумевања, уважавања и поштовања. Смањење стреса и агресивности.

Редни број теме		***1***	**Тема**	**Вокална техника**	**Разред**	**I - VIII**	**Број часова**	**6**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			• Одабир и разврставање гласова; • Вежбе дисања, дикције и интонације; • Хорско распевавање и техничке вежбе; • Интонативне вежбе.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Провера слуха ученика. Осмишљавање и планирање вежби за распевавање. Распевавање ученика.					
	Активности ученика		Распевавање.					
Исходи			Примењивање правилне технике певања (правилно дисање, држање тела, артикулација).					

<table>
<tr><td colspan="2">Редни број теме</td><td>2</td><td>Тема</td><td>Химне</td><td>Разред</td><td>I - VIII</td><td>Број часова</td><td>18</td></tr>
<tr><td colspan="2">ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА</td><td colspan="7">• Државна химна, Школска химна и Химна Светом Сави.
• Решавање појединих проблема из хорске партитуре (интервалски, хармонски, стилски).
• Музичка и психолошка обрада композиција.
• Увежбавање хорских деоница појединачно и заједно.
• Остваривање програма и наступа према годишњем програму школе.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Начин остваривања програма</td><td>Активности наставника</td><td colspan="7">Прилагођавање партитура гласовним могућностима ученика.
Обрада и увежбавање песама.
Израда музичке подлоге за обрађене песме.
Извођење песама на пригодним манифестацијама.</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="7">Усвајање мелодије и увежбавање песама.
Учествовање на манифестацијама.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="7">Певање самостално и у групи.
Коришћење различитих средстава изражајног певања у зависности од врстем намене и карактера композиције.
Исказивање осећања у току извођења музике.</td></tr>
</table>

Редни број теме		***3***	**Тема**	**Пригодне композиције за обележавање значајних датума (Дан школе, Нова година, Свети Сава, 8. март, Ускрс...)**	**Разред**	**I - VIII**	**Број часова**	**36**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		• Одабир и припрема пригодних песама усклађених са програмом осталих учесника у манифестацији. • Решавање појединих проблема из хорске партитуре (интервалски, хармонски, стилски). • Музичка и психолошка обрада композиција. • Увежбавање хорских деоница појединачно и заједно. • Остваривање програма и наступа према годишњем програму школе.						
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прилагођавање партитура гласовним могућностима ученика. Обрада и увежбавање песама. Израда музичке подлоге за обрађене песме. Извођење песама на пригодним манифестацијама.						
	Активности ученика	Усвајање мелодије и увежбавање песама. Учествовање на манифестацијама.						
Исходи		Певање самостално и у групи. Коришћење различитих средстава изражајног певања у зависности од врстем намене и карактера композиције. Исказивање осећања у току извођења музике. Примењивање принципа сарадње и међусобног подстицања у заједничком певању. Учествовање на школским приредбама и манифестацијама.						

Редни број теме	***4***	**Тема**	**Песме домаћих и страних аутора разних епоха**	**Разред**	**I - VIII**	**Број часова**	**18**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА		• Одабир и припрема песама. • Решавање појединих проблема из хорске партитуре (интервалски, хармонски, стилски). • Музичка и психолошка обрада композиција. • Увежбавање хорских деоница појединачно и заједно. • Остваривање програма и наступа према годишњем програму школе.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**	Прилагођавање партитура гласовним могућностима ученика. Обрада и увежбавање песама. Израда музичке подлоге за обрађене песме. Извођење песама на пригодним манифестацијама.					
	Активности ученика	Усвајање мелодије и увежбавање песама. Учествовање на манифестацијама.					
Исходи		Певање самостално и у групи. Коришћење различитих средстава изражајног певања у зависности од врстем намене и карактера композиције. Исказивање осећања у току извођења музике. Примењивање принципа сарадње и међусобног подстицања у заједничком певању. Учествовање на школским приредбама и манифестацијама.					

Редни број теме		***5***	**Тема**	**Српске народне песме**	**Разред**	**I - VIII**	**Број часова**	**18**
ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА			• Одабир и припрема песама. • Решавање појединих проблема из хорске партитуре (интервалски, хармонски, стилски). • Музичка и психолошка обрада композиција. • Увежбавање хорских деоница појединачно и заједно. • Остваривање програма и наступа према годишњем програму школе.					
Начин остваривања програма	**Активности наставника**		Прилагођавање партитура гласовним могућностима ученика. Обрада и увежбавање песама. Израда музичке подлоге за обрађене песме. Извођење песама на пригодним манифестацијама.					
	Активности ученика		Усвајање мелодије и увежбавање песама. Учествовање на манифестацијама.					
Исходи			Певање самостално и у групи. Коришћење различитих средстава изражајног певања у зависности од врстем намене и карактера композиције. Исказивање осећања у току извођења музике. Примењивање принципа сарадње и међусобног подстицања у заједничком певању. Учествовање на школским приредбама и манифестацијама.					

<table>
<tr><td colspan="2">Редни број теме</td><td>6</td><td>Тема</td><td>Песме савремених дечјих композитора и композиције са фестивала дечјег музичког стваралаштва</td><td>Разред</td><td>I - VIII</td><td>Број часова</td><td>12</td></tr>
<tr><td colspan="2">ТЕМАТСКИ САДРЖАЈ ПРОГРАМА</td><td colspan="7">• Одабир и припрема песама.
• Решавање појединих проблема из хорске партитуре (интервалски, хармонски, стилски).
• Музичка и психолошка обрада композиција.
• Увежбавање хорских деоница појединачно и заједно.
• Остваривање програма и наступа према годишњем програму школе.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Начин остваривања програма</td><td>Активности наставника</td><td colspan="7">Прилагођавање партитура гласовним могућностима ученика.
Обрада и увежбавање песама.
Израда музичке подлоге за обрађене песме.
Извођење песама на пригодним манифестацијама.</td></tr>
<tr><td>Активности ученика</td><td colspan="7">Усвајање мелодије и увежбавање песама.
Учествовање на манифестацијама.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Исходи</td><td colspan="7">Певање самостално и у групи.
Коришћење различитих средстава изражајног певања у зависности од врстем намене и карактера композиције.
Исказивање осећања у току извођења музике.
Примењивање принципа сарадње и међусобног подстицања у заједничком певању.
Учествовање на школским приредбама и манифестацијама.</td></tr>
</table>

10. ПРОГРАМ ЧАСА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Разред: Пети разред
Годишњи фонд часова: 36
Недељни фонд часова: 1

Септембар
Упознавање са кућним редом школе и правилима понашања
Подела задужења унутар одељењске заједнице. Моја школа је мој други дом
Пети разред – промене у нама и око нас. Богатство различитости и другарство
Жељени успех, дефинисање циљева учења – радионица *Креирај постигнуће*
Сусрети ментора (ученика шестог разреда) са ментијима (ученицима петог разреда)
Октобар
Обележавање Дечије недеље
Обележавање Дана школе
Како помоћи другу кад му је најпотребније?
Моја осећања
Новембар
Информисање ученика о распореду допунске наставе и значају редовног похађања исте
Врсте и облици насиља
Ненасилна комуникација – Школа без насиља
Обележавање Међународног дана толеранције
Децембар
О нашем успеху и дисциплини
Обележавање Светског дана борбе против сиде
Шта ми прија у школи, шта бих мењао и како то урадити
Припрема за прославу Нове године – израда украса, честитки и декорисање учионице
Јануар
Прослава школске славе Свети Сава

Фебруар
Радионица: У тућим ципелама
Моја интересовања
Радионица: Пусти ме да летим
Радионица о техникама учења, самооцењивање стила учења и усклађивање начина учења са стилом учења
Март
Радионица: Човече не љути се
Мој хоби
Обележавање светског дана борбе против расне дискриминације
Промене у нама и око нас – Раионица *Буди оптимиста*
Април
Колико често идем код стоматолога
Ми смо тим – развијање тимског духа и сарадње
Ускршња изложба јаја
Мај
Хуманост и хуманитарни рад
Како избећи страхове и анксиозност?
Наше акције – ученичке иницијативе
Лепша и здравија животна средина – мој допринос
Јун
Лаж - куда то води
Јесмо ли остварили постављене циљеве?

Разред: Шести разред
Годишњи фонд часова: 36
Недељни фонд часова: 1

Септембар
Моја школа је мој други дом (правила понашања, обавезе и права, стицање сазнања о себи и другима)
Упознавање са кућним редом школе; избор чланова руководства одељењске заједнице
Самооцењивање стила учења и усклађивање начина учења са стилом
Сусрет ученика шестог разреда (ментора) са ученицима петог разреда (ментија)
Октобар
Дечија недеља – израда паноа прихватљивих начина понашања у школи
Обележавање Дана школе
Жељени успех – дефинисање циљева учења; информисање ученика о распореду допунске наставе и значају редовног похађања исте
Школа без насиља - решавање сукоба
Новембар
Анализа успеха и дисциплине на првом класификационом периоду
О здравим стиловима живота
Обележавање Међународног дана толеранције
Радионица: Изграђивање самопоуздања
Школа без насиља – ненасилна комуникација
Децембар
Сида – опасност 21. века
Учионица добре воље – врсте и облици насиља
Припреме за прославу Нове године - израда украса, честитки и декорисање учионице
О нашем успеху и дисциплини
Јануар
Прослава школске славе Свети Сава
Радионица: У туђим ципелама
Фебруар
Моја интересовања
Шта читаш - улога књиге у формирању личности

Безбедно коришћење интернета
Радионица: У свету вештина и способности
Март
Обележавање 8. марта
Сви смо ми исти, а ипак различити
Светски дан борбе против расне дискриминације
Промене у нама и око нас
Април
Анализа успеха и дисциплине на крају трећег класификационог периода
Ускршња изложба јаја
Моји родитељи – моја подршка
Кад насиља нема, нема ни проблема
Мај
Припремамо се за екскурзију
Колико често идемо код стоматолога
Лаж – куда то води
Светски дан без дуванског дима
Јун
Анализа успеха и понашања на крају школске године и сређивање документације
Добре ствари ове школске године

Разред: Седми разред
Годишњи фонд часова: 36
Недељни фонд часова: 1

Септембар
Избор руководства одељенске заједнице, усвајање плана рада за текућу школску годину, избор представника за Ученички парламент
Упознавање са кућним редом школе и кодексом облачења
Информисање ученика о распореду допунске наставе и важности похађања исте
Упознавање ученика са Правилником о оцењивању и критеријумима за сваки предмет
Октобар
Дечија недеља – израда паноа прихватљивих начина понашања у школи
Обележавање Дана школе
Дефинисање циљева учења од стране ученика на основу препоруке наставника(„Жељени успех”
Формирање портфолија
Новембар
У свету интересовања
У свету вештина и способности
Обележавање Међународног дана толеранције
Анализа успеха и дисциплине на крају првог класификационог периода
Децембар
Пут способности
Радионица о техникама учења и вршњачкој едукацији
Самоспознаја и аутопортрет
Насиље као негативна појава
Припреме за прославу Нове године - израда украса, честитки и декорисање учионице
Јануар
Обележавање школске славе Свети Сава
Фебруар
Анализа успеха и дисциплине на крају првог полугодишта
Мој узор

Какав сам у тиму
Превенција болести зависности-пушење, алкохолизам, наркоманија
Март
Ја за десет година
Прикупљање и начини обраде информација о школама и занимањима
Реални сусрети
Промене које настају у пубертету
Април
Ненасилна комуникација-школа без насиља
Анализа постигнутог успеха и дисциплине
Уређујемо нашу учионицу
Ускршња изложба јаја
Радионица о техникама учења
Мај
Посета средњој школи
О здравим стиловима живота
Светски дан без дуванског дима
Радионица о техникама учења
Јун
Добре ствари ове школске године
Анализа постигнутог успеха на крају школске године

Разред: Осми разред
Годишњи фонд часова: 36
Недељни фонд часова: 1

Септембар
Избор руководства одељењске заједнице и усвајање плана рада за текућу школску годину, избор представника за Ученички парламент, избор представника за Вршњачки тим за превенцију насиља
Моја школа је мој други дом (упознавање са кућним редом школе, правилима понашања, стицање сазнања о себи и другима)
Упознавање ученика са правилником о оцењивању и критеријумима за сваки предмет
Имам права, али имам и обавезе
ПО: Мој портфолио
Евалуација дефинисања циљева учења од стране ученика на основу препорука наставника („Жељени успех”)
Октобар
Дечија недеља – израда паноа прихватљивих начина понашања у школи
Обележавање Дана школе
Међувршњачко насиље
ПО: Графикон интересовања
Информисање ученика о распореду допунске наставе и значају редовног похађања исте.
Новембар
Анализа успеха и дисциплине на првом класификационом периоду
О здравим стиловима живота
Обележавање Међународног дана толеранције
ПО: Каква/какав сам на први поглед
О превенцији болести зависности – пушење, наркоманија, алкохолизам
Децембар
Радионица о техникама учења
ПО: Мрежа средњих школа
Припреме за прославу Нове године - израда украса, честитки и декорисање учионице

Анализа успеха и дисциплине на крају првог полугодишта и евалуација дефинисања циљева учења од стране ученика на основу препорука наставника („Жељени успех”)
Јануар
Прослава школске славе Свети Сава
Фебруар
ПО: Критеријум за избор школе
Шта читаш - Улога књиге у формирању личности
ПО: Образовни профили у средњим школама
Сви смо ми исти, а ипак различити
Март
Како се припремити за полагање завршног испита?
Верске секте и њихов утицај на младе
Конструктивно решавање сукоба
Кад насиља нема – нема ни проблема
Април
Анализа успеха и дисциплине на крају трећег класификационог периода
Сајам професионалне оријентације
ПО: Моји родитељи – моја подршка
Организовање предавања и радионица за ученике и родитеље са циљем превенције насиља
Мај
Припремамо се за екскурзију
Како савладати страх од завршног испита? - психолог
Светски дан без дуванског дима
Како ћемо се сећати основне школе?

11. НАЧИНИ ПРИЛАГОЂАВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

11.1. НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА РАДА И УСЛОВА СА КОЈИМА СЕ ИЗВОДИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНИ РАД

Рад ће се одвијати уз поштовање сваког ученика, његових способности и могућности. Развијаће се код ученика позитивна слика о себи,чиме се значајно може утицати на мотивацију за учење и сарадњу,али и прихватљивије односе са другима.Начин прилагођавања рада реализоваће се кроз:

- Постављање јасне структуре часа.
- Постављање јасних границе уз доследно придржавање.
- Установити јасна правила понашања у одељењу кроз сликовни приказ.
- Континуирано усмеравање дететове пажње
- Омогућавање циљаног кретања по учионици
- Креирање ситуације у којима ће деца моћи међусобно да се помажу.
- Благовремено смењивање различитих активности.
- Приликом рада говорити изражајно, разговетно и гласно. Правити паузе приликом говора.
- Додатно појашњење непознатихпојмова, посебно апстрактне појмове.
- Коришћење покрета као носиоца радње за све што се изражава говором.
- Рашчлањивање задатака на мање кораке
- Стрпљиву комуникацију и омогућавање ученику довољно времена да да одговор.
- Обезбеђивање што више аудитивних и визуелних средстава у настави
- Омогућавање ученику довољно времена да изрази своје мисли.
- Подстицање самосталности код ученика и у раду, учењу и у свакодневним активностима у учионици. Развијање тактилне перцепције
- Коришћење макета, модела и стварних предмета у настави.
- Дозвољавање ученицима дуже коришћење наставних материјала.
- Обезбеђивање ученицима прилагођен наставни материјал за поједине наставне јединице
- Прилагођавање прибора за писање специфичним могућностима ученика.
- Текстове предвиђене за таблу које треба ископирати и залепити у ученичке свеске тврђих корица.

- Чешће проверавање разумевања наставног програма од стране ученика.
- Коришћење конкретних слика, експеримента повезаних са животном средином.
- Припремљене теоријске садржаје на начин да се они сажму и сведу на најбитније.
- Приближавање садржаје ученику на очигледан и једноставан начин.
- Повезивање наставне садржаје повезати са свакодневним животом и искуством ученика.
- Обезбеђивање поступности у раду
- Прилагођавање излагања појмовном фонду и могућностима разумевања ученика.
- Допуњавање излагања одређеним паралингвистичким знацима(боја,јачина,висина гласа,мимика,гест)
- При преписивању дозирати дужину текста у односу на могућности.

Ускладу са прописима којима се уређујеприступачност јавних простора,а у складу са потребама ученика :

- прилаз и унутрашњи простор установе чије услугеученик користипостављене су рампе,
- гелендер,
- прилагођени тоалет,
- прилагођене стазе, као и помоћ при самосталном кретању;
- постављањем лампе,
- табле-путоказа,
- назива на вратима са симболима,
- мапом простора.

- Опрема и намештај су прилагођени индивидуалним могућностима деце.
- Установа поседује комплетну опрему за реализацију плана и програма.
- Дефектолог-наставник свакодневним припремањем наставних средстава, израдом одређених материјала и коришћењем природних средстава обогаћује збирку дидактичких средстава.
- Простор се организује тако да свако дете има могућност да се осами без ометања других, да су сви материјали груписани и доступни тако да им могу дати подстицај за индивидуално учење и истраживање, преуређење, експериментисање и старалаштво.

- Радна соба је опремљена столицама и столовима, орманима за дидактички материјал, полицама за књиге као и полицама за играчке. Тако уређен простор ствара код деце осећај пријатности и ствара за њих подстицајну средину за откривање различитих садржаја.
- На полицама се налазе разни материјали као што су боје, фломастери, пластелин, глинамол, воштене боје, разни природни материјали који су доступни деци за развијање моторичких способности.

11. 2. НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ЦИЉЕВА И ИСХОДА , КАО И САДРЖАЈА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Циљеви и и исходи, као и садржај наставног програма прилагодиће се индивидуалним могућностима сваког ученика кроз индивидуални - образовни план.

Индивидуални образовни план,(скраћено ИОП), је документ који се израђује за ученике , њиме се планира додатна подршка у образовању и васпитању , у складу са учениковим способностима и могућностима.

Право на ИОП има ученик ,коме је потребна додатна подршка због тешкоћа у приступању, укључивању и учествовању у образовању и васпитању, ако те тешкоће утичу на његово остваривање исхода образовања и васпитања или представљају ризик од раног напуштања школовања, и односе се на ученика који:

- има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи у учењу или проблема у понашању и емоционалном развоју);
- има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или сметње из спектра аутизма);
- потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини (социјално, економски, културно, језички сиромашној средини или дуготрајно борави у здравственој, односно социјалној установи);
- из других разлога остварује право на подршку у образовању.
-

ИОП се израђује према образовним потребама ученика и може да буде:

- ❖ ИОП-1 - прилагођени програм наставе и учења у коме се планира циљ пружања подршке, прилагођавање и обогаћивање простора и услова у којима се учи, прилагођавање метода рада, уџбеника и наставних средстава током образовно-васпитног процеса, односно активности у васпитној групи, њихов распоред као и лица која пружају подршку
- ❖ ИОП-2 - измењени програм наставе и учења у којем се планира прилагођавање исхода образовања и васпитања и прилагођавање садржаја за један, више или за све предмете;

11.3. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ ЗА УЧЕНИКЕ ШКОЛЕ

Начини остваривања додатне подршке које се, реализују на основумишљења Интерресорне комисије:

- Доношење индивидуалног образовног плана , који подразумеваприлагођавање циљева, садржаја и начина остваривања програма наставе и учења иисхода образовно-васпитног рада, односно измена плана наставе и учења,
- Обезбеђивање игровних, дидактичких и наставних средстава у приступачнимформатима и на приступачним језицима укључујући и знаковни језик,
- Обезбеђивање прилагођених уџбеника,
- Обезбеђивање асистивних технологија : алтернативни начини и средства комуникације, прилагођенетастатуре, екрани на додир, прилагођени мишеви, посебни софтвери, тајмери, сатови,диктафони и сл. и обука за коришћење истих,
- Обезбеђивање обуке, наставника и стручних сарадника непосредноангажованих у образовно-васпитном раду ради стицањаконкретних вештина и стратегија за рад са дететом, учеником и одраслим, закоришћење Брајевог писма, знаковног језика, других алтернативних начинакомуникације, самостално кретање, коришћење средстава асистивне технологије и сл.,
- Обезбеђивање подршке стручњака из одређене области, у складу са потребама ученика ,

12. НАЧИН И ПОСТУПАК ПРАЋЕЊА ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Праћење остваривања школског програма је континуиран задатак стручног актива за развој школског програма, са циљем унапређења свих сегмената школског програма.

Праћење остваривања школског програма реализоваће се на основу неколико елемената, који ће се оперативно разрађивати у поступку планирања и реализације праћења:

- **Садржај праћења остваривања школског програма** (постигнућа ученика, оствареност циљева и задатака, усклађеност циљева и задатака са темама и садржајима, наставним методама и облицима рада, са активностима ученика и наставника , са наставним средствима, временском динамиком, са узрасним и развојним карактеристикама ученика, фактори који подржавају реализацију планираног и фактори који ометају реализацију планираног у школском програму...),
- **Начин праћења остваривања школског пр**ограма (различите методе и технике оцењивања ученика, диференцирање различитих нивоа постигнућа ученика, мерење постигнућа ученика, мерење задовољства ученика и наставника у раду, процењивање активности ученика...)
- **Инструменти праћења остваривања школског програма** (тестови, анкете, скале процене, модели евалуације, елементи портфолија наставника и ученика...)
- **Сарадници у тиму за праћење остваривања школског прогр**ама (наставници, стручни сарадници, директор, МПС, родитељи, представници других образовних институција...)
- **Временска динамика праћења остваривања школског програма** (континуирано током године, септембар, октобар, новембар, квалификациони периоди...)

Путем праћења остварује се увид у избор адекватних поступака, метода, облика, средстава у реализацији програмских задатака школе.Остварује се увид и каналише активност ученика, наставника и других учесника у раду.

Комплексно вредновање представља целовиту примену различитих метода, техника и инструмената у праћењу, мерењу и вредновању ширих промена развоја личности и реализацији васпитно образовних задатака школе као целине. Зато се примењују различити инструменти и технике (скале, процене, упитници, инвентари, протоколи, усмено и писмено проверавање знања).

Резултати васпитно образовног рада саопштавају се на седницама Одељенских и Наставничких већа, на седницама Стручних већа, на родитељским састанцима, на састанцима Савета родитеља, Школског одбора.